

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Summa de casibus conscientiae

Astesanus <de Ast>

[Straßburg], nicht nach 9. Mai 1474

Incipit liber quintus Summe Astexani qui tractat de sacramento penitentie

[urn:nbn:de:bsz:31-316099](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-316099)

Incipit liber quintus Summe Alexani qui tractat de sacramento penitentie ti. primus.

Inica quarta parte huius libri que est de sacramentis in coi et de tribus primis sacris. scilicet confirmacione eucharistia et baptis. Sequitur quinta que est de sacramento penitentie et de sacramento unctiois extreme. Primo autem dicitur de sacro penitentie. Et primo de virtute penitentie. secundum de sacro penitentie. Circa primum primo de penitentie quod dicitur. secundo de eius origine et ordine. Circa primum quod dicitur plura. scilicet utrum penitentie sit virtus et utrum sit virtus specialis. scilicet secundum richardum. et ceterum secundum alios doctores penitentie potest quatuor modis accipi. uno modo per remedio contra peccatum mortale actuale per sacerdotes ministrando et sic penitentie est sacramentum et non virtus. Alio modo per habitum habitate homines ad penitentiam sub debitis circumstantiis et sic est virtus. tertio modo per actum penitentie et sic non est virtus sed virtutis actus. quarto modo per dolorem sensibili per peccatum commissum qui si percedit actum penitentie ipsum promouet seu intendit. si autem sequitur tanquam catus ex illo intentio et perfectio eius ostendit. et sic non est virtus sed passio. Est igitur penitentie secundo modo accepta virtus et virtus specialis. quod secundum richardum. per hoc quod obiectum penitentie virtutis est actuale peccatum sub ratione que est transgressio diuine legis vindicabilis et expiabilis per actum ipsius penitentie. et quia sub ratione hac peccatum nullius alterius virtutis est obiectum sequitur per actum penitentie est per se distinctus ab actibus aliarum virtutum. differentia enim virtutum in ordine nobis per actus. distinctio autem actuum per obiecta. Est autem virtus penitentie reducibilis ad iusticiam. quod patet per illud quod dicitur de penitentia di. iii. c. i. Omnia est quodam dolentis vindicta punientis in se quod se dolet commississe. Vindicare autem malitiam puniendo patet ad rationem iusticie. hec richardus. Cuius autem virtutis est actus qui est peccare scilicet secundum sco. per faciendum vim in vocabulo. penitere idem est quod penam tenere. Nec autem non tunc importat passionem pene ut liberentis. sed etiam actionem volentis respectu pene. Vnde penitentie actualis est punicio voluntaria vel voluntas punitionis. In hac autem est multa consideranda. primo velle peccatum punire siue vindicare. secundo se peccasse nolle siue peccatum detestari. tertio punitionem infligere velle libere acceptare. quarto penam infligere pacietem ferre. In quolibet horum quatuor actuum saluat per hoc vocabuli. scilicet penitere. vnde in his quatuor per se videntur consistere significationem eius. Potest autem quilibet eorum esse actus virtutis. quod potest esse actus recte rationi conformis. non per se sit actus virtutis. id est elicite a virtute vel generatus a virtute. sed quod conformis recte rationi in quo consistit bonitas moralis actus humani. Et quod per predictorum actuum potest esse iusticie particularis. scilicet vindicacione. idem est actus virtutis penitentie. ut de penitentie di. iii. c. i. penitentie est quodam dolentis ut scilicet se cunctis autem et tertio potest esse cuiuscumque virtutis que est in appetitu. puta humilitatis que inclinat ad detestandum peccatum superbie et ad acceptandam penam que soluit reatum superbie. Castitatis quantum ad

peccatum luxurie et sic de aliis virtutibus appetitibus. quod virtus actus potest esse actus virtutis facie. Quid est penitentie secundum diffinitionem. scilicet secundum magistram quarto sententiarum di. xiiii. penitentie est gratia vel virtus quam emendationis proposito propter mala plangimus et odimus et plangenda iterum committere nolumus. et hec diffinitio de penitentie ad presens sufficiat. quod completissima est. tangit enim genus eius et actum et obiectum. Dicitur autem penitentie gratia propter simile effectum iustificationis. plangere vero sumitur ibi ceterum per plangere siue exteriori siue interiori. Intelligendum etiam quod dicitur plangere non quod peccatis sed sit in actu plangendi. sed quod per habitum est ad plangendum. Nota etiam quod plangere siue lugere per peccatis suis est penitentie. per malis alienis est misericordie. per bonis eternis est beatitudinis luctus. Equitur videre de secundo articulo. scilicet de origine et ordine penitentie circa quod quod dicitur plura. sed utrum aliquis penitere possit ex seipso. scilicet penitentie potest dici uno modo ceterum quod dicitur detestatio peccati commissi. et hec est in damnatis secundum illud sap. v. penam agentes. et per angustiam spiritus gementes. Detestantur enim peccatum quod fecerunt propter penam quam inde sustinent. Alio modo potest dici detestatio peccati in quantum est contra iusticiam legis dei in specie venie. et hoc non est in eis. Primo modo punire peccatum potest quod ex sola natura sine gratia aliqua. Sicut enim se homo naturaliter diligit. ita naturaliter odit omne propter quod malum incurrit. Sed in hac penitentie regnat voluntas mala cum proprii boni sit amica propter quod non est deo accepta nec sic penitentie inuenit gratiam vel veniam. Secundo modo non potest fieri sine gratia gratum faciente vel gratia data. Et hec adeo disponit ad gratiam quod nullus sic penitentie qui non inuenit gratiam et veniam. et nulli dat deus homini penam nisi cui proponit facere misericordiam et quod damnati hanc non habent nec habent ut supra dictum est. idem non possunt consequi veniam. Sed si per impossibile ponatur quod damnati hanc habent utique deus eis propter. Nec igitur est potissima causa irremediabilitatis peccati dyaboli quod si non potest peccare. Sed autem quod non potest penitere est quod libertas arbitrium eius et etiam damnatorum est ita in malum obstaculum quod non potest verti ad penitentiam de malo ad veniam petendam. Huius autem irremediabilitatis ratio principalis est sumenda per comparationem ad statum peccatis quod si sunt ex statu merendi et hanc assignat dam. ii. li. c. iiii. d. quod hoc est angelus causa quod est homo in morte ita et angelus in prima auersione. Et hoc congrue quod angelus est substantia pure spiritualis nullam habens retardationem. homo vero est compositus ex spiritu et carne corruptibili ipsum spiritum agnate. Et hoc modus dicendi est secundum bonum super quatuor sententiarum et ceterum secundum doctores alios. Secundum autem scotum dicitur quod peccator potest ex suis naturalibus cum generali influenza dei considerari peccatum commissum et ut dei offensiuum et ut est contra legem dei. et ut a deo auersiuum et homini. et voluntas eius potest sub aliqua vel sub pluribus talium rationum considerari detestari. et ille motus continuari potest et intendi an infusio gratie. Potest etiam sufficeret esse circumstantiam et perfecte debitis circumstantiis

Dicitur Scotus

moralibus. Ille autem motus de attritione. et est dispositio
sive meritum de congruo ad delectionem peccati
mortalis. In illo enim instanti quod prefixit deus esse de
bere terminum illi motus attritionis quod usque tunc
vult continuari ad hoc ut sit meritum de congruo ad
iustificationem. infunditur gratia et sic si maneat idem mo-
tus circa peccatum in eadem nature et moris quod prius. tunc
idem motus quod prius fuit informis attritio fit for-
matum scilicet gratia et sic fit contritio. et tunc simpliciter peccatum
deletur. **P**otest etiam dici quod si non continuaretur id motus
in gratia nature et moris quod prius. adhuc in illo in-
stanti gratia infunderetur. quod sufficiens meritum de con-
gruo iam processit scilicet motus attritionis sufficienter
constituitur. Et sic si diceretur quod non oportet
ad delectionem peccati continuari aliquod actum neque
formatum neque informem. sed tamen actum penitentiae infor-
malem precedere in tempore usque ad illud instanti. prima tamen
via rationabilior videtur. quod verisimile est quod non conti-
nuetur in illo instanti actum similem in gratia moris. non
habetur id ad quod disponit hoc scilicet. **V**erum penitentia
incipiat timore. **H**ic quod sic ut dicit magister iniarum
li. iii. di. xiiii. **A**d cuius evidentiam sciendum quod
origo penitentiae duplex est. scilicet efficiens in deo et dispo-
nens in subiecto. quod deus non iustificat adultum si
ne sua preparatione. quod vero dispositio ex parte nostra vo-
luntaria est ideo non potest accipi unus modus dispo-
nendi determinatus ut scilicet in pluribus. **N**am
omnes sermones morales secundum philosophum ii. eth. ut in plu-
ribus sunt intelligendi non simpliciter. **P**enitentia vero est reuersio
hominis existens in peccato ad deum. ideo oportet prece-
dere aliquod illuminans ad cognitionem peccati et dei.
et hoc est fides informis. per quam peccator cognoscit
seipsum peccatorem et deum ut iustum iudicem mala-
ria punientem. et ut patrem pariter suscipere per
penitentiam reuertentem aliter nunquam penitens. **A**liquod
vero est retrahens ab amore peccati. et hoc est timor pene-
postquam enim homo se cognoscit peccatorem et deum
iudicem incipit timere dei iudicium et refugere
peccatum. **A**liquod vero est inclinans in amorem dei. et hoc est
spes informis. **N**am ex quo cognoscit deum ut patrem
prez inclinatur ad eum diligendum et de eius misericordia
sperandum aliter desparatur nec penitentiam sumitur. sic ergo
ex cognitione proprie culpe et diuine iusticie generatur
timor. ex cognitione vero diuine misericordie spes. et ex his
voluntas redeundi. et ei per gemitum et alias penas
faciliter facienda. **E**t si incipiat facere quod in se est di-
sponitur ad iustificationem. **Q**uia ergo timor inchoat
motum recedendi a peccato ad deum fides vero solum
ad hoc dispositio. spes autem ad hoc promouet sed non inci-
pit. **I**deo origo penitentiae magis apparet timori per motum
dum disponens quam fidei vel spei. **M**agis autem di-
citur penitentia incipi timore quam generari. quod generari est pri-
cipij effectiuum. sed concipere receptiuum. **H**ec per. **Q**
Quo timore penitentia incipit. **H**ic timore humiliter qui
respicit penam nec tamen oportet quod sit similis cum eo quod
est causa eius in fieri non in esse sicut etiam superius medicum
ne est causa salutis non tamen est similis cum ea. sicut ei con-
cipiens est similis cum concepto non secundum esse completum sed
inchoatum et materiale. sic timor humiliter est cum penitentia
quo ad attritionem. **H**ec per. **V**erum penitentia sit prima
virtus. **H**ic quod sic. scilicet in via reformationis. **S**ciendum
enim quod virtutes omnes formate similiter infunduntur. unde
in eis non est prioritas secundum tempus tamen secundum ordinem na-
ture in operatione ad actum est in eis prioritas. penitentia vero

est reuersio ad deum. In motu autem reuersiois precedit
cognitio. sequitur spes de possibilitate pueniendi
di sequitur motus in recessu a termino a quo conse-
quitur appropinquatio ad terminum ad quem. hinc est
quod in iustificatione prior est motus fidei. deinde
motus spei. deinde motus timoris. et deinde
motus penitentiae ad deum reducens. et virtutes alias
quasi introducens. **S**ed quod fides et spes non habent
rationem perfectam virtutis nisi secundum quod sunt informate ca-
ritate. ideo penitentia naturaliter precedit omnes virtutes
secundum esse virtutis completum. quod est intelligendum per
via reformationis imaginis quod per penitentiam fit amorio
prohibens. hinc est quod super illud **Ma. iii.** penitentiam
agite. dicitur glo. prima virtus est per penitentiam inter-
rimere veterem hominem. In via vero prime formati-
onis fides est prior. **H**ec per.

De sacramento penitentiae. secundus.

Ostea considerandum est de sacramento penitentiae
Et primo verum penitentiam sit sacramentum et se-
cunda tabula post naufragium. **S**ecundo de
materia et forma. **T**ercio de necessitate. **Q**uar-
to de institutione. **C**irca primum quoniam plura sunt
verum penitentiam sit sacramentum. **H**ic sicut per ex predi-
ctis sacramentum dicitur esse illud quod ex institutione di-
uina sub aliquo re visibili significat. **E**st autem du-
plex penitentiam ut dicit magister in li. iii. di. xiiii. quodam
interior tamen quod est de iure naturali quodam exterior
quod fit ad arbitrium hominis. prima non est proprie sacramen-
tum sed secunda. **E**st autem in hoc sacramento res peccati
remissio: signum exterioris penitentiam in quod est humiliatio
contentis tanquam materiale. et absolutio ofen-
sionis tanquam formale. **R**es vero et signum interi-
or penitendo. secundum bonum. et conueniunt cum eo theo-
et per. **N**otandum vero quod interioris penitentiam potest dici
duplex. vel potest est quidam actus per se et sic est
actus virtutis et est causa penitentiam exterioris. sicut alij
actus virtutis interioris sunt causa exterioris. vel po-
tut coniungi penitentiam exteriori in proposito et sic est
pars sacramenti penitentiam valens ad remissionem pec-
catorum et est res penitentiam exterioris et signum re-
missionis peccatorum. **I**ntelligendum etiam quod res
sacramenti potest dici quodam efficacie sacramenti et hoc
vel acta dispensatum. vel in proposito susceptum.
quod ergo remissio peccatorum actualium presupponit se
ut causa sui sacramenti penitentiam vel in actu vel in pro-
posito. ideo dicitur recte res huius sacramenti.
Hec per. **V**erum sacramentum penitentiam sit unum. **H**ic per sic
scilicet unitate ordinis vel finis quod totum quod ibi generatur
ordinatur ad unum significandum et efficiendum
ita quod nihil eorum perfecte illud signat et causat
sed omnia simul. **S**i obicitur quod non sunt simul. dicitur per
imo quantum ad propositum. **N**am quod deo dicitur proponit
confiteri et satisfacere. **H**ic bonum. **V**erum sacramentum penitentiam non
requirit tantam continuationem dicendorum et age-
ndorum quantum exigunt alia sacramenta. **V**erum penitentiam quod
audiunt aliquos per parte una die. et per parte alia die.
quod una die audiunt confessionem et in alia die
absoluunt et penitentiam iniungunt. **Q**uod etiam dicitur qui
busdam peccatis absoluunt et eos ab alijs absolue-
dos mittunt ad alios. **H**ic rodo. **V**erum penitentiam con-
grue dicatur a hieroio secunda tabula post naufra-
gium. **H**ic quod sic. per at est sacramentum et hoc metaphorice
rite et sicut bapulumus de prima tabula. quod sicut
nauta nauem fracta adherendo alicui tabule

euadit maris piculā. ita etiā post. p̄ hūana na-
cura i adā naufragauit et innocentia p̄didit p̄
eius peccatū. hō picula hui⁹ mūdi euadit p̄
baptismi et p̄nie sac̄m. S; baptismus prima
tabula appellat. p̄nia vō sc̄da. qz primo oc-
currit baptisimi remediū cui⁹ sac̄ritas si fuerit
p̄dita p̄ peccatū. nō restat remediū n̄ p̄nie ad
euadendū p̄cti naufragiū et ad pueniendum
ad salutis portum.

Equit vidē de sc̄do. s. de materia et for-
ma hui⁹ sac̄i. Circa qd̄ sciendū. q̄ p̄ria
materia hui⁹ sac̄i sūt actus p̄nie vt patet ex
sup̄dictis. remota vō materia p̄ctā sūt de qui-
bus dolet et de q̄bus cōfiter̄ et p̄ q̄b⁹ satisf-
faciat. p̄ctā inquam non acceptanda sed de-
struēda et detestanda. Absolutio vō p̄sbiteri
est ibi sicut forma. **hec tho.** et cōueniūt bon-
et pe. s; autē nich. absolutio nō ē forma sa-
cramēti p̄nie nisi eo mō quo dicit̄ pars p̄ici-
palior totū integris eē forma. sicut dicit̄ ho-
mies q̄ testū est forma dom⁹. et sic sumit̄ im-
proprie forma. S; forma hui⁹ sac̄mēti ē ordo
ad significandū et dispositiō efficiendū p̄cti
remissionē. respectu cui⁹ forme opunctō con-
fessio satisfactio et absolutio sunt materiales.

Forma autē absolutōis ē hec. Absolutio te ab-
cibus p̄ctis tuis. et sumit̄ ex v̄bis xp̄i q̄ dixit
petro. **Mat. xvi.** Q̄cunqz solueris sup̄ terram
erit solutū et i celo. et ea v̄rit̄ ecclesia i abso-
lutōe sac̄mēti. **Amōi** autē absolutōes i sub-
lico facte. s. miserat̄ tui v̄l n̄t̄. et idulgen-
tiā. nō sūt sacramentales s; sunt orōes ordia-
te ad remissionē p̄ctōz venialiu. v̄n i sac̄men-
tali absolutōe n̄ sufficeret illas dicere. qz p̄s-
biter n̄ signat p̄ eas fieri absolutōz sed p̄cti
vt fiat. cū p̄dictis cōuenit̄ **tho.** Ratio autē con-
gruētie dicte forme ē. qz sac̄mētū noue legis
efficit et signat vt habitū est s. et idō effect⁹
sacramēti d; exteri⁹ signari. In absolutōe
autē p̄sbiteri sp̄ nisi sit ex p̄te d̄ficiētis defect⁹
ex ordinacōe d̄ina remittunt̄ peccata. **jo. xx.**
quoz remiseris p̄ctā re. eis. et. q̄ sūt sic icel-
ligēda q̄ delz p̄cti vincula. s; ill⁹ **psal. diru**
pili dñe v̄icla mea. **Amōi** autē remissio signat̄
cū dē. absolutio te p̄ modū iudicatiū et idō ē
cōueniēs forma. **Dremittit̄** tñ d̄p̄cat⁹. s. mise-
reat̄ tui. et. vt scz effectus absolutōis n̄ ipe-
diat̄. n̄ tñ est de eē sac̄mētū. s; de bñ esse ei⁹.
fm tho. Absoluit̄ em̄ de⁹ p̄ misteriū p̄sbiteri
inquitum v̄bis eius assistit̄ ad grām infunden-
dā. Vñ absolutio p̄sbiteri est cā sine q̄ n̄. quia
sine ea vel factio vel voto suscepta n̄ remittit̄
tur post baptismū p̄ctā. cū p̄dictis cōueniūt
bon. nich. et sc̄o. Quia tñ p̄sbiter sicut mister
absoluit̄ cōueniēter apponit̄ aliqd̄ qd̄ p̄ne-
at ad p̄mam auctatem scz dei vt dicat̄ ego te
absoluo i no. pa. et fi. et. s. s. v̄l d̄cute passiois
xp̄i v̄l aucte dei sicut d̄ponisus **expoit. xiii.**
c. celestis gerarchie. Quia tñ h̄ n̄ est determi-
natū ex v̄bis xp̄i sicut i baptismo. talis appō
relinquit̄ arbitrio sacerdotis. **fm tho.**

Equit vidē de tertio. s. de necessitate sac̄i
p̄nie. cca qd̄ q̄rit̄. v̄t. h̄ sac̄m sit de ne-
cessitate salutis. **sc̄o** q̄ sic **luc. viii.** si p̄niam n̄

egeritis om̄s simul p̄bitis. **Sciendum** tñ q̄
aliqd̄ est neciū ad salutē dupl̄. vno mō abso-
lute. alio⁹ ex suppositōe. Absolute est neciū
i⁹ sine quo null⁹ salutē p̄t cōseq̄ sicut gratia
xp̄i et sac̄m baptismi p̄ qd̄ aliq̄s in xp̄o rena-
scit̄. Ex suppositōe autē ē neciū sac̄m p̄nie qd̄
quidē neciū n̄ ē oib⁹ s; p̄ctō subiactib⁹ dē
em. **ii. pal. vlt.** dñe iustoz nō posuisti p̄niam
iustis abraa ysaac et iacob his q̄ tibi nō pec-
cauerit. **Octm** autē cū d̄sumatū fuerit generat
mortē. **Iac. i.** et idō neciū ē ad salutē p̄ctōis
q̄ p̄ctm ab eo reouea⁹ qd̄ fieri n̄ p̄t sine sac̄o
p̄nie i quo opat̄ v̄t passiois xp̄i p̄ absolutōz
sacerdotis siml̄ cū ope penitēis q̄ coopatur
ad destructōez p̄cti. vñ dicit̄ **aug⁹ sup. iob. q.**
creauit te sine te n̄ iustificabit te sine te. vnde
p̄z q̄ sac̄m p̄nie est necm ad salutē p̄ p̄ctm.
sicut medicina corporis post p̄ hō morbū picu-
losū incidit̄. **hec tho.**

Eq̄tur videre de q̄rto. s. de institutiōe p̄nie
circa qd̄ q̄rit̄. qñ. quomō. vbi et a quo sit
institutiō sac̄m p̄nie. **sc̄o** de p̄nia ē loq̄ dupl̄ r
vno⁹ put reconciliat̄ deo. et sic ē de dictamie
legis nature q̄ dicit̄ de p̄ctō d̄teri et hūilia-
ri debere cū qdā fidei illustratiōe. et sic tale
sac̄m p̄ctō h; insinuatōez q̄ institutiōez. **eo** ei
q̄ natura dicit̄ ab insinuare sufficiebat. tunc
autē dñs insinuabat qñ p̄ p̄ctm adā vocauit
gen. iii. vbi dicit̄ glo. q̄ monebat eum ad cor
redire. iux̄ illud ap̄ bicū. redite p̄uaricatores
ad cor. **Alio** mō ē loq̄ de p̄nia s; q̄ ē sac̄m
eccle. et sic institutiōez h; a lege scripta siue mo-
saya siue euāgelica. **In** lege mosayca qz nō-
duz erat veritas patefacta nec reconciliatio p̄-
fecta. institutiōez hūit̄ s; imp̄fectōez. s. qua-
tū ad ḡnialitatē i determiatiōe oblationū que
erāt loco cōfessionis et satisfactōis. **In** lege
autē noua vbi veritas est patefacta et recōcili-
atio p̄fecta et plena. instituta fuit s; m̄ statum
p̄fectōis et q̄ntū ad formale qd̄ est absolutio
sac̄dotal. et q̄ntū ad materiale qd̄ ē lucida et
apta cōfessio nō solū i ḡnali. verū etiā i sp̄ali.
Primū dñs instituit p̄ se et p̄mulgauit. s. cla-
uū p̄tatem. **Mat. xvi** et **job. xx.** **Secdū** vō insti-
tutiō fuit p̄ apl̄os. v̄l vt meli⁹ dicā p̄mulga-
tū. qz dñs apl̄os docuit et ip̄i a dño edocti et
aucte ab eo accepta imo eius aucte p̄mul-
gauerūt. n̄ em̄ nobis tradiderūt n̄ qd̄ ip̄i a dño
v̄l a spū dñi acceperūt s; m̄ bon. **Recolligē-**
do ergo p̄dicta de institutiōe p̄nie breuiter
dō est q̄ p̄nia instituta ē q̄ntū ad actū interio-
rē a lege nature. et q̄ntū ad actū exteriōrē a
lege mosayca q̄ p̄cipiebat p̄ p̄ctis qdā sac̄fi-
cia. s; quo ad modū d̄termiatū i vtroqz a lege
noua q̄ p̄cipit cōfessionē et satisfactōez ad ar-
bitriū hois faciēdā et facere. **Ad** h̄ aut vltio
h; q̄ sit sac̄m et cā remissiois p̄ctōz. **hec pe.**
Aliq̄ dicit̄ q̄ sac̄m p̄nie imediate fuerit insti-
tutiō a xp̄o etiā s; m̄ oēs pres suas. **Vñ** em̄ xp̄i
passiois instituit h̄ sac̄m q̄ntū ad interioz d̄tri-
tōez penitēis. s; q̄ntū ad op̄is satisfactōez. cū
dixit **luc. v.** Nō veni vocare iustos s; p̄ctōzel
ad p̄niam. **Et** p̄ alia v̄ba quib⁹ ad p̄niam inui-
tabat. maxime cū dixit n̄ p̄niam egeritis om̄s

Handwritten notes in the right margin, including a reference to 'sc̄o' and 'aug⁹'.

Handwritten note: 'p̄nia d̄gnitatis'.

Small handwritten note on the left margin.

simul pibitis. luc. xiii. Confessione aut iplicite
in exeplo cu dixit leproso. vade onde te sacer
doti. Mt. viii. Absolutioz aut i misterio scz i la
zaro resuscitato. cu dixit soluite eu. Io. xj. Sz
expsse n dedit autem absoluendi vsqz post re
surrectoez cu dixit eis ut hnt. Ioh. xx. Accipite
spmsanctu. quozz remi. pe. re. eis. An vo pta
rez iurisdicōis sup tota ecciam pmisit se da
turū petro cum dixit ei. Mt. xvi. ubi dabo cla
ues regni celoꝝ. et qdcunqz ligaueris zc. nō
tūc dedit vñ decretū anaclei. di. xxi. i no
uo testamēto. exponendū ē de pmissione sym
glo. ibidē. Nec tūc tūc pmisit se datūꝝ po
testate iurisdicōis. sz etiā ptātē absoluēdi et
ligādi i foro pnie q p resurrectoez cu alijs
discipulis accepit. sz ptās iurisdicōis sup to
tam ecclesiā sibi sola fuit data p se et succes
soribus eius cum xps post resurrectoez suam
dixit ei palce oues meas. io. xxi. qd pōt pba
ri p i qd habet. v. di. considerandū. et. c. fide
lioz ex de ele. figstū. h. rich. sed de h vide infra
ti. de institutōe confessionis quid dicat sco.

De quibz pnia debz agi. ti. tertius.

¶ Eandē considerandū de quibus pnia dz
agi et cca hoc qrunz plura. pmo vtz
pnia sit agēda d pētō originali. hē q
nō. Nam pnia non est nisi de facto ppo et vo
luntario. origin ale aut n est factū p m nec vo
luntariū voluntate que sit i ipō sz i altero. ido
pnia i eo nō requirit. In adulro tū illo confi
derato requirit displicētia eius sicut et cuiꝝ
libz mali. ideo dicit aug⁹ li^o de coz. et grā q
pētōz p originali est arguēdus supple ne i il
lo velit pmanere. h. tho. Vtz de pētō āte
baptismū omisso. hē huiꝝ habet s de suscipi
entibz baptismū qōne. vtz pnia reqrat ante
baptismū. Vtz de pētō mortalibz ppetra
tis p baptismū. hē q sic. In baptismo em da
tur grā ad purgatōez peccatoꝝ pteritoꝝ nō
aut ad cōfirmatōz oca pētā futura. vñ p ba
ptismū pōt hō peccare. et qz itez baptizari n
pōt. pnie remediū mia diuina ei puidit. Sz
oia ad hebreos. xl. voluntarie nobis peccā
tibus n relinqtur hostia p pētō. hē apls lo
quit de hostia quo ad effectū passionis i ba
ptismo. Si vō obicit illud Ioh. ii. q nat⁹ ē ex
deo n peccat. dicend q h sic intelligi. f. q ta
lis p se n peccat sz inqntū est ex deo nat⁹ sz
nihilominꝝ peccat inqntū peccare pōt. h. pe.
Vtz possit agi pnia de quolibet pētō actu
ali. hē p sic. dicit em spūs vniceꝝ carnia sepa
to a carne. qz ille est susceptibil pnie. h non sym
dam. hē est p de omi pētō omisso a spū i car
ne exnte dū ē in carne pnia agi pōt. vñ crisos
etiā si ad sumū pueniat qz maloz de⁹ libēter
suscepit reuertentē. p separationē vō a carne n
pōt. Sūt tū pētā de quibz pnia difficiliꝝ agi
tur q sz nō cōmittunt fragilitate carnis vel
ignozātia obnubilare rōis p carnē. sz ex mali
cia sicut pētū spūs sepati. ideo difficiliꝝ agi
tur pnia de his qz de alijs. et de tali pētō po
test intelligi i^o. Mt. xiiij. Qui dixerit vñ oca
spmsanctu non remittet et nec in hoc seculo
nec infuturo non remittetur ei. id est vix vel

n defacili. qz tē pētū n hz i se cāz excusatio
nis. vel qz p tali pētō puni^t aliqz i hoc seclō
et i futuro. vñ vñū i^o est intelligendū de fina
li impnia vt dicit aug⁹. i libro de verbis dñi
Sz final impnia dz dupl^r. vno modo ppositū
nun p penitēdi. et sic est pētū in spmsanctum
Alio mō final pnie puatio. et sic dicit dicitōz
cuiuslibet pētū finalis. pmo^o pōt de eo pnia
esse. n. n qz sic nihil aliud est q puiatō pnie
hec pe. Vtrū reqratur pnia siue cōtricio de
singulis mortalibz. hē q cōtricio pōt cōside
rari dupl^r scz qntū ad sui pziipiū puta cogi
tōem q qz cogitat de peccato et dolet. et si n
doloze dicitōis saltē attritōis. vel qntū ad su
um terminū. puta qn doloꝝ ille iam grā infos
mat qntū ergo ad pziipiū opozz q sic d sin
gulis pētīs q qz habz i memoria. vñ sup ill^o
psal. lauabo p singulas noctes. glo. p lingua
la pētā cōsciam habe. qntū vero ad terminū
sufficit vna cōis de oibus. tūc em ille motus
agit v oim dispositionū pcedentiū. hec tho.
Intelligendū aut q pētā mortalia aut sūt ha
bēti nota. aut ignota. de notis est nētia cōtri
tio et pnia ad hoc vt remittant de lege cōi. n
tū in cōi. sz etiā i spāli. si ad cogitandū d quo
libet i spāli assit oportunitas pportioata in
firmitate hūane qd iō dico. qz possit dū gere
q pētōz esiet in tali piculo q pnis possz reco
gitare de quolibz i spāli n tū habet oportu
nitatē pportioatā hūane fragilitati. Ignota
aut aut sūt ignota qntū ad factū. nō aut qntū
ad ius. vt cū pētōz nescit se aliquid fecisse qd
tū scit esse pētū mortale. Aut sūt ignota qntū
ad ius. n aut qntū ad factū. vt cū pētōz scit se
aliquid fecisse qd non credit esse mortale pētū
et tū est. Aut sūt ignota qntū ad vtrūqz istoz.
Et quocūqz istoz modoz accipia^r ignozātia
subdistiguēdū ē qz ā ē inuicibilis. et de pētīs
sic ignozat n est nētia pnia i spāli. sz sufficit
q de illis peniteat in cōi inqntū scz peniez d
oibz mortalibz. Si aut ignota sūt sibi ignozā
tia affectata. q ē qn hō vult ignozare. vñ cras
sa. q est qn ignozās velle scire. n tū vult ita
efficaciter idagare q qntū hūana patie siue
pmittit fragilitas velle facere qd in se est ad
hoc vt sciat. De mortalibz istis duobz mōis
ignozatis necessaria est pnia i spāli. Nec tam
sic ignozās pplexus est. qz pōt facere qd i se
est ad h vt sciat. qd si fecerit. aut sibi deus ea
maifestabit aut indulgebis. I^o aut abzo. sup i^o
ad ro. i. Ignozās zc. guissime peccas. qz igno
ras. Loquit ibi d gūitate pneli n pētū. Vtz
pnia requirat de pētīs sciēter omisiss. et po
stea oblitis. hē aut aliqz est oblit⁹ i spāli et
recoꝝdat⁹ i gnali. et sic tenet penitere et dte
ri i gnali. de negligētia sua ppter quā venit i
illā obliuionē. et tenet facere qd i se ē vt re
coꝝdet⁹ i spāli. vel p recogitatōez vñ p oioez
Aut ē oblit⁹ i spāli et i gnali. et sic adhuc te
net penitere i gnali. n sub dicitōe sz sub pba
bili estimatōe. dz em hō pbabi^r crede q i ml
tis offēdit quozz nō memit. et sic ex hac estia
tōe doleat sic si eēt cētus et peitēs et dicit⁹
Sz obicit h. qz sup i^o. i. coz. iiii. nihil mihi

h. tho. p. 20

edisa? su h in hoc n iu. su dicit glo. quia pōe
 latere qd nescō ergo pētū latens pōt ipedire
 iustificatōez. ergo exigit pñiaz. hē si pētū la
 reat p negligētiā ipedit iustificatōez aliter n
 Vt pnia siue dicitio reqrat d omnib? cir
 cūstancijs mortaliū pētōz. Et videt q sic. qz
 dicit aug? q hō debz cōteri d singul circūstā
 cijs. hē circūstācie qdā trahūt ad aliud gen?
 pētū. qdā n. cōticio d circūstāciji primis est
 sub pcepto. s; cōticio d secundis ē sub dōilio.
 Illud tñ pceptū n obligat ad sp h qñ ē locus
 et tps. et qñ pētens ita se maceravit et sensu
 alitate domavit q ad cogitatōez circūstācia
 rā ignis occupie n calefacit. s; magis idignatō
 volūtatis crescit. tūc em d; tlia cogitare max
 ime qñ ē i acta oiois et gemitu. alias d; tlia
 potius abigē q rumiare. maxime i pētis car
 nis i quib? h; hō incitatōez intra ppter qd si
 gnāter dicit. i. cor. vi. fugite fornicatōz. q.
 d. n. tñ i volūtate et ope s; etiā i recogitatōe
 h; hō. Vtū pnia d pētis venialib? sit nēcia
 hē h; nich. de pētis venialib? pñiaz eē ne
 cessariā duplr pōt itelligi. aut q sit nēcia ad
 eoz remissionē. aut q sit nēcia ad salutē. Pri
 mo? d lege cōi pnia ē nēcia d pētis venialib?
 explicite v; implicite i spāli v; i cōi. qñdiu em
 volūtas inordinatōi actualr inherz opozt eā
 inordinatā eē. vñ ad remissionē pētū venial ne
 cessariū ē q volūtas dīnat iordinatōi inherē.
 Nec tñ h; sufficit de lege cōi. s; etiā reqrit? q
 iordinatōez pēnitā actualr detestet? explicite
 v; implicite. v; illa detestatō sit totū emēde so
 lutio et radi; seu fūdāmtū totū solutōis. Ali
 qua em emēda p quacūq; volūtaria i ordina
 tōe deo debet. Secdo mō nō est nēcia pnia de
 venialib? pētis p se i hac vita qz simul stare
 pnt cū grā in cuius vūte cū ea volūtas dete
 stat? p mortē i purgatorio remittūt. Per ac
 cidēs tñ est nēcia pnia de illis i hac vita. scz
 aut rōne dubij p̄babil. v; qñ vehemēter hō
 dubitat vñ pētū sit veniale v; mortale. tūc
 em si de illo n pēitet expoite se discrimi tanp
 cōtempoz sue salutis. Aut rōne piculi. s. qñ
 ppendit hō ali. p affectōez deordinatāz venia
 lem tñ ita i ipō intēdi. q p̄babil? cōiecturat
 q n eā p pñiam abiciat trahat ipz i pētū mor
 tale. Aut rōe statuti qñ. s. hō n h; n pētū veia
 le cū teneat? semel i āno dīfiteri ppter statutū
 eccie. s; h; vltimū n dcludit q sit nēcia pnia
 interior. vñ dato q hō n hñs n pētā venialia
 n peniteat de ill? nec velit ea dīfiteri suo p̄sbi
 tero nō est ecclesiastici statuti trāgressoz. De
 quolibet tamen veniali implicite vel etiā ex
 plicite ē nēcia pnia i hac vita v; in alia ad h
 q hō dsequat? vitā eternā. qz nullū pētū qñ
 tūcūq; leue siml pōt eē cū grā. hec nich. et
 cōcor. bon. tho. et pe. Scot? vō dicit q statu
 tā eccie nō stringit hñces tñ venialia. Aliq vō
 sic dītin gūt. s. q venialia qdam sūt ex tem
 peatōe. et de his n tenet? hō cōfiteri n de cō
 gruo. qdā ex cogitatōe volūtate vel cōsensu.
 v; cogitatōe de muliere v; delectatōe. citra cō
 sēti i dlectatōe. et d; his tene? hō pētē n siml
 p̄r. s; i casu siue p loco et tpe scz quando ea

recogitat ne si dēniat cadat. Quedā vō sunt
 cum volūtate et cōsensu v; mendaciā iocofū
 et d; hōmōi qz p sui mltitudinē augēt libidīnē
 tenet? hō penitē ne mltiplicēt? et discrimi se
 cōmittat. Vñ de his sanū est dōiliū h; m augu
 sustinere pñiam. et h; mōd? dicēdi ē h; m bon.
 S; obicit? illud g; g. p est gutta aq ad cami
 nū h; est veiale ad feruorē caritatis. s; feruor
 caritatis pōt esse sine dicitioe. pōt em aliqua
 feruētē dūertū i deū et tñ tūc d; pētō n dolere
 qd est dēteri. ergo veniale pōt dimitti sine cō
 tictioe. hē licz feruor caritatis possit esse dum
 hō fert? in deū motu caritatis. tñ in illo mo
 tu dūinet? implicite displicētia venial vnius
 vel pluriū vel oim. qz si feruenter fert? i deū
 displicet ei quicqd a deo retardat. vñ pōt eē
 tam feruēs mot? caritatis i deū q oia venia
 lia dsumit etiā sine actuali cogitatōe ipozum
 Obicit? ec qz aliq; exñs i veniali peccato
 pōt dōmies mori et tlr q statim euolat. v; si
 ppter fidē p̄t? dēssaz occidat. s; dū dōrmic
 nō pōt dēteri. ergo cū ei etiā veniale dimittat?
 videt? q sine dicitioe possit veniale dimitti.
 hē p passio pro rpo suscepta obtinet vim ha
 pūsim v; dictū ē s. et ideo purgat ab omi ve
 niali et mortali n inuenit volūtate actuali?
 obstitentē. et ideo illud pētū veniale qd for
 te etiā post dēssionē feruētē incurrit n retar
 dat eū qñ euolat. Alijs aut q moriunt? dōrmi
 entes dimittit? illud veiale etiam quo ad cul
 pam post mortem. hec tho. Vñ ad pñiam
 pētōz venialū requirat? q n tñ de p̄teritis
 doleat s; etiā qd a futuris cauere pponat. hē
 q n. Plā hō i grā cōstituit? pōt vitare oia pec
 cata mortalia et singla. pōt etiā vitare venia
 lia s; n oia v; i li. ii. dixi. Et ideo pnia de p̄teri
 tis mortaliū reqrit? q hō pponat abstinē ab
 omibus et singul mortaliū. S; ad pñiam ve
 nialiū reqrit? q hō pponat abstinere a singul
 n tñ ab oibus. qz hoc infirmitas hui? vite n
 patit? et ideo i dicitōe de venialib? n exigit?
 ppositū n peccādū venial? sicut in cōtictōe de
 mortali eri gebat. s; qd displiceat ei et pētū
 p̄teritū et infirmitas q ad veiale incliat? licet
 ab eo oino imunis esse nō possit. Debet tamē
 habē ppositū se p̄parādi ad pētā venialia vi
 tāda. alioqn eēt ei piculū deficiēdi seu tollē
 di ipedimēca spūal pfectus q sūt pētā venia
 lia. hec thomas.
 De effectu pnie. ti. qrtus.
 Oītea dīderandū est de effectu pe
 nitētie et primo qntū ad remissionē
 pētōz mortaliū. scdo qntū ad re
 missionē pētōz venialū. tertio qntū
 tū ad reditū dimittōz peccatoz. qrtō qntūz
 ad restitutōez vūturū Circa p̄mū qntū p̄la. s.
 vñ p pñiam pētā tollāt. hē h; m scotū q sic
 adult? p̄mā grā delentēz originale pōt h̄re
 duplici via. s. v; ex receptōe baptisimi vel ex
 bono motu disponēte de cōgruo ad grāz. Ita
 etiā grāz delentē pētū actuale mortale pōt
 h̄re duplici via. s. p penitēdi actū. vel p pnie
 factū. In p̄ima via reqrit? ad susceptiōne
 grē mot? meritoz d; dgruo. In scda n reqrit?

talis actus qui sufficit ad meritū de congruo
sufficit voluntaria receptio sacramenti pnie sine
fictōe. id ē cū intentōe suscipiendi qd cōfert
eccia et sine obice peccati mortal. tunc em̄ re
cipit effectū sacramenti pnie et grām pnialem
et hoc n̄ ex merito sicut i pma via s̄ ex pacto
dei assistētis suo sacramento ad illū effectū ad
quē instituit ipm̄ et hoc i vltio instati platio
nis verborū absolutōis. Alias nō appareret
quō sacm̄ pnie est scda tabula. si nunqm̄ p i
v̄t ē sacm̄ recuperari possit grā. s̄ t̄m p attentōz
tanqm̄ p dispositōez pnia et p cōtri. dēz tanqm̄
p dispositōez apleuā. Ad hoc ē etiā qd dicit
M. xxvi. et sol. xx. quoz remiseritis pctā zc
S̄z obicit i qd dicit aug⁹ sup illud psal.
dixi confitebor aduersū me iniusticiā meā do
mino zc. Nō inqt p̄nūciat s̄ p̄mitit se p̄nū
ciatuz et deus dimittit. h̄c q̄ ex hoc n̄ seq̄t
q̄ p sacm̄ pnie nō dimittat pctm̄. quia si illa
alia dimissio q̄nqz nō assist. nō t̄m deficit hec q̄
m̄n⁹ requirit. s̄. intētōz recipiēdi sacm̄ sine obi
ce dtra ei⁹ effectū. h̄ sco. Vt pnia requirit
necessario ad delectōez pcti mortal. h̄c hic se
cundū scotū. Ad maiore t̄m intelligētiā vidē
dum ē vtrū i pctōze cessate om̄i actū pcti moz
talis maneat aliqd a quo dicat pctōz. quia si
nihil maneat videtur q̄ p p̄niam nihil deleri
possit. Circa hoc ergo sciendū s̄m̄ eundē q̄ n̄
manet i eo aliqd reale absolutū vel respectū
positū vel p̄uatū a quo dicat pctōz. qz si di
cat manere aliqd derelictū ab actū pcti ill⁹
n̄ est formal⁹ peccatū. qz p̄t eē i iustificatio.
sicut habitus vitiosus vel dispositō ad illuz
manet i iustificatio subito. qd patz. qz in p̄nci
pio est p̄nus ad exequendū inclinatōez illi⁹
habitus vitiosi. s̄ pugnādo cōtra eū meretur
et aq̄rit hitū cōtrariū. Manet aut̄ t̄m quedam
relatio rōis inq̄ntū ē obiectū intellect⁹ v̄bo
lūtatis di qz post. p̄ q̄s pctm̄ om̄isit intellect⁹
di p̄uidz et volūtas ei⁹ ordiat eū ad penā cor
rūdetē pctō p oi tpe donec p̄ea debita sic so
luta. Predicta aut̄ relatio rōis. s̄. ordiatio ad
penā p̄t ē disconueniēs aie dē macula eius.
s̄m̄ v̄o q̄ ē formal⁹ obligatio ad illā penam
dē reat⁹. s̄m̄ aut̄ q̄ est act⁹ volūtatis diuine
dicit̄ offensa. In do em̄ irasci v̄l offēdi nihil
aliud est q̄ velle vindicare pena tali. His vi
sis dicendū est ad q̄stionē p̄ncipalē. q̄ ill⁹ qd
dictū est remanere i pctōze p̄ actū pcti dele
ri p̄t. Et q̄nqz dele⁹ s̄m̄ ill⁹ symboli remissio
nem pctōz. id est deus ē remissiuus peccato
rū et q̄nqz remittēs pctā. Nō remittit aut̄ de⁹
sine pena vel aliquo equalēte i acceptatione
sua. qz p̄ qd̄cunqz peccatū offendit̄ deus. of
fensa aut̄ eius v̄l ira vt dictū est. est ei⁹ velle
vindicare vel aliqd sufficiens ad placandū exi
gere. ergo quocūqz pctō posito deus vult vi
dicare se de peccāte hoc aut̄ est velle punire
ergo ad delectōez pcti requirit̄ aliq̄ punitio
vel aliqd equalēs i acceptatōe dīma. Nō t̄m p̄
q̄mcūqz punitiōe delet̄ pctm̄. s̄ p̄ aliqm̄ de
let̄ p̄ aliqm̄ n̄. vt patz de pena dānatoz et d̄
illa pena q̄ statim seq̄tur culpā s̄m̄ i⁹ aug. li.
cōfessionū. Iussisti dñe et ita ē vt pena sit lib̄

quisqz pctōz. Inter punitōez aut̄ q̄ pctm̄ delet̄
et punitōz q̄ nō delet̄ n̄ ē aliq̄ dīa ita p̄bab. l.
sicut dīa voluntarij et inuoluntarij. tū qz p̄ni
tio dānatoz p̄ quā peccatū n̄ delet̄ longe
maior est punitōe viatoz p̄ quā pctm̄ delet̄
p̄ qd̄ patz q̄ magis et minus n̄ facit differen
tiā inter punitōez delentē peccatū et n̄ delen
tem. tū qz videmus i offēsis p̄ pena vel dis
plicitia voluntaria placat offēsu. nō aut̄ oīno
inuoluntaria et cum murmure accepta. Igit̄ ra
tionabile ē si p̄ aliquā penā deleri habeat of
fensa et p̄ aliquā nō. p̄ pena voluntaria regu
lariter requirit̄ ad delectōez peccati. Et p̄dictis
igit̄ patet q̄ ad delectōez peccati mortal post
baptismū cōmissi requirit̄ punitio voluntaria v̄l
volūtas punitōis. et p̄cōsequēs pnia sine q̄
neutrū illoz esse p̄t pnia actualis. id ē act⁹
penitēdi indistincte accipiēdo actū penitēdi
ad quolibz actū sup̄dictoz. Intellige t̄m q̄
ad delectōez peccati nō requirit̄ simpli⁹ necessa
rio actus penitēdi qz de⁹ posset si vellez remit
tere pctm̄ sine om̄i. Tu eius cui remittit. pos
set etiā remittere p̄ aliquē motū feruentē dile
ctōis i deū sine q̄ cūqz p̄dictoz. q̄tuoz actū
sub ip̄a rōe puta i actū feruentis ad martiriz
statim sustinendū ubi forte n̄ esset cogitatio d̄
quolibz pctō p̄missio. nec p̄cōsequēs ali
q̄s illoz actū et h̄ formal⁹ licz v̄nualiter i
illo motū esset act⁹ penitēdi sc̄o mō. Et ideo
supradictū est q̄ actus penitēdi regulariter
requirit̄ ad hoc vt peccatū mortale deleatur
qz regulariter dicit̄ fieri ill⁹ qd̄ sic s̄m̄ regu
las determinatas a sapia diuina. quaz vna est
q̄ pct̄ n̄ cōmissū n̄ delet̄ sine displicitia ei⁹
ad qm̄ r̄duci p̄t aliq̄ tres act⁹ p̄tēdi. Vt
p̄ p̄niam possit v̄nū peccatū mortale remitti
sine alio. h̄c p̄ n̄ qz est dtra p̄fectōz mie dei
cuius p̄fecta sūt opa vt dē de utro. xxij. Vn
cuius miserec̄ totali⁹ miserec̄. et h̄ est qd̄ dicit̄
aug⁹ i li⁹ de p̄nia. et habetur de pe. di. iii. q̄.
item. ubi dicit̄ p̄ quedā impietas infidelita
tis est ab illo qui iustus est dimidiā spare ve
niam. Vt remissa culpa p̄ p̄niam remane
at reatus. h̄c p̄ p̄t remanē. sicut em̄ q̄ hoies
ita et qui deū offēdit dupli⁹ peccat. qz cōtra
eq̄litate amicitie inq̄ntū affectū d̄bitū n̄ ip̄e
dit. et cōtra eq̄litate iusticie inq̄ntū illi rē v̄l
honorē vel obsequiū subtrahit. oportet er
go vtrūqz restituere. et qz restituta amicitia
non statim restituitur res ablata. ideo post re
missionē culpē remanet reat⁹ pene satisfacto
rie. hec t̄bo. Verū remissa culpa mortali tol
lant̄ om̄s reliq̄e peccati. h̄c q̄ non oportet.
Nā peccatū mortale ex p̄e cōuersiōis inordi
nate ad bonū cōmutabile q̄ndā dispositōz cau
sat in aīa vel etiā habitum si actus frequēter
iteret̄. sicut aut̄ dicit̄ est culpa mortal pcti
remittit̄ inq̄ntū tollit̄ per grām auersio men
tis a deo. sublato aut̄ eo qd̄ est ex p̄e auersio
nis nihilomin⁹ remanere p̄t i⁹ qd̄ est ex p̄e
cōuersiōis inordinate. cum hāc cōtingat esse
sine illa vt prius dictū est. Et ideo nihil p̄bi
bet q̄n remissa culpa remaneāt dispositōes ex
p̄cedenab⁹ actibus causas q̄ dicunt̄ reliq̄e

peccati. remanent cū debilitate et diminute. ita ut hōi dñent magis p modū dispositio nis p modū habitū sicut etiā remanet fo mes post baptisimū. Quō ergo verū ē quod aug⁹ dicit libro de pnia. Nunq̄ dñs aliquē sanauit quē oino n̄ liberauerit. totū em̄ hoiez sanauit in sabbato qz corpus ab omī infirmitate et aiam ab omī cōtagione. *¶* Hē dñs totū hoiez pfecte curat. s; aliqñ subito sicut soerū petri statim restituit pfecte sanitati ita ut surgeret et ministraret. sicut legit̄ luce. iiii. Qñqz aut̄ successiue curat sicut legit̄ d̄ ceco illuiaz. to. viii. Ita etiā spūali qñqz tāta cōmotiōe cōuertit eoz hois. ut subito sequat̄ bonitatem pfecte spiritalē n̄ solā remissa culpa. sed etiā sublatis oib; reliq̄is pcti ut p; de magdalena luce. viii. qñqz aut̄ p; remittit culpas p grām opantē. et postea p grām coopantem successiue tollit pcti reliquias. hec tho.

Ira h̄m scz remissionē venialiū q̄run; p̄a scz. ut pctā venialia sine pnia interiori possint dimitti. *¶* Hē huius q̄stionis habetur i talo imediate pcedēti in vltima questione.

Verū venialia deleri possint sine grā. *¶* Hē qz nō. omē ei pctm̄ aliquo mō aiam fedat et ali quo mō deordinat et necesse est ex hoc qz deo displiceat. quia igit̄ nota displicentie mima que esse possit. sine habitu q̄ reducit ad cōplacētā et amicitia auferri nō p̄t. ideo tenendū est oino de omī pctō gnali. r qz nullum oino p̄t deleri sine grā grām faciēte. Sic em̄ decreuit nos diuina sapientia sanare. et h̄ dicit sancti et sonat scriptura que maxime poie grā esse nēciā ad delēda pctā. Ut ad remissionē venialiū pctōz requirat̄ grē infusio *¶* Hē qz nō. Nam vnūqz tollit̄ p suū oppositum. peccatū aut̄ veniale nō cōtrariat̄ grāie habitū vel caritatis. s; retardat actum eius inq̄ntū hō nimis iherz bono creato licz n̄ cōtra deū. Et ideo ad hoc ut pctm̄ veniale tollatur nō requirit̄ qz infundat̄ aliq̄ grā habitua lis. s; sufficit aliq̄s mot; grē vel caritatis ad eius remissionē. Quia tñ i habētib; vsū liberi arbitrij i q̄ib; em̄ p̄t esse pctā venialia n̄ cōtingit esse infusionē grē sine actuali motu liberi arbitrij in deū et in peccatū. ideo qñcū qz de nouo grā infundit̄. peccata venialia remittunt̄. hec tho. Vñ nota. qz sicut i corpore cōtingit esse maculā dupl̄. vno mō p puatōz eius qd̄ requirit̄ ad decorē puta debiti coloris aut debite pportōis membrōz. Alio mō p sup̄ductōz alicui; ipediētis decorē. puta lūa v̄ pulueris. Ita i aia inducit̄ macula vno mō p puatōz decoris grē p pctm̄ mortale. alio p̄ inclinatōz affect; inordinatā ad aliquid tempale. et hoc fit p peccatū veniale. Et ideo ad tollendā maculā pcti mortalis requirit̄ infusio grē. s; ad tollendā maculā peccati venialis requirit̄ aliquis actus procedens a grā p que remoueat̄ inordinatā ad hēsiō ad re epalem. Per q̄ remedia remittunt̄ venialia pctā. *¶* Hē sicut dicitur est ad remissionē venialiū peccatōz n̄ requirit̄ noue grē infusio s; sufficit aliq̄s actus pcedens ex

grā quo aliq̄s detestet̄ peccatū veniale. vel explicite vel saltem implicite. sicut cū aliq̄s feruēter mouet̄ i deū. Et ideo q̄duplici rōe aliq̄ causant remissionē venialiū pctōz. Vno mō inq̄ntū in eis infundit̄ grā. qz p infusioez grē tollunt̄ pctā venialia ut dicitur est s. Et hoc mō p eucharistiā et extremā vnctionē et vniuersali; p oia sacramēta noue legis i quibus conferet̄ grā peccata venialia remittunt̄. Vñ credendū est qz aliquo nihil de peccatis suis cogitāte s; tñ passioz xp̄i recolēte i sacro eucharistie feruēter. qz venialia pctā vel oia vel quedā remittunt̄ ei p grām ad vitam. Et sic dicendū qz licet venialia valde ogrue delectant̄ p pniā. p̄t tñ deleri p grām. ad vitā et h̄ modus dicendi est h̄m bon. Secūdo inquitum sūt cū aliquo motu detestatiōis pctōz. Et hoc mō confessio gnalis tonsio peccatōis et oīo dñica opantur ad remissionē venialium. Nam in orōne dñica petimus. dimitte nobis debita n̄ra. t̄cō mō inq̄ntū sūt cū aliquo motu hūiliatiōis vel deuotiōis et reuerentiē ad deum et ad res diuinas. Et hoc mō bñdictio epalis. aqua bñdicta. panis bñdictus. cōpaficatio alieni peccati. delicti dimissio et siq̄ alia h̄mōi sunt. opantur ad remissionē venialium. In talibus em̄ ut in plurib; est humiliatio et deuotio que ē actus grā informāt̄ veniali re pugnās. qz q̄ntū ē d̄ se caritatis feruorē et deuotiōez diminuit. q̄to rōne alicuius penalitatis annexē q̄ delectatiōi inordinate repugnat. put̄ illa pena iuncta est ordini. ergo et h̄ mō plura ex p̄dictis et quecūqz leuis pena opantur ad remissionē venialiū. S; videt̄ qz superfluant p̄dicta remedia cum pnia sufficiat ad remissionē venialiū. *¶* Hē qz nō sup̄fluit qz oia ista causant remissionē venialiū inq̄ntū inclinant aiam ad motū pnie qui est detestatiō peccatōz implicite vel explicite. h̄ tho. Verū veniale peccatum remitti possit sine mortali. *¶* Hē qz nō sicut em̄ supradictū est remissio culpe cuiuscūqz nunq̄ fit n̄ p virtutem grē. Ille aut̄ qui est in peccato mortali caret gracia di. Vñ nullū pctm̄ mortale sibi remittit̄. Ut vnum veniale remitti possit sine alio veniali. *¶* Hē qz sic. Nam pctm̄ veniale n̄ excludit omēz actū grē p quem possūt alia pctā venialia remitti. s; peccatū mortale totali; excludit habitū grē sine quo nullū peccatum mortale remittit̄. et ideo vnū veniale p̄t remitti sine alio non autem vnum mortale sine alio hec tho. Vnde licet quodlibet supradictorum operantium ad remissionē venialiū quantū est de se opetur ad remissionē oim venialiū. p̄t tñ cōtingere qz p ea vnū remittat̄ sine alio. et hoc dupl̄. vel qz volūtas habituali; adherz vni et nō alij. et tūc culpa remittit̄ illius cui nō inheret et remanet culpa illius cui volūtas inherz. Vel ideo qz volūtas vnū pctm̄ magis detestatur q̄ alterū. Vñ grā magis delet culpā veniale i cui; delectōez volūtas magis consonat et adiuvat. hec bon. Ut p supradicta remittant̄ venialia etiā quo ad penā. *¶* Hē qz p p̄dicta tollunt̄ venialia quo ad culpā. cum

virtute alicuius factificatiois. tū etiā virtute
caritatis cuius motus p̄dicta excitatur. nō
aut p̄ q̄libz p̄dictoz semp tollit̄ reatus to-
cius pene q̄ sic qui esset immunis a p̄ctō morta-
li aspsus aqua b̄ndicta statim euolaret. s̄ rea-
t̄ pene remittit̄ p̄dicta s̄m motū feruoris
in deū qui p̄dicta excitat̄. q̄nq̄ magis. n̄
q̄ min⁹. hec tho. Vt̄ veniale remittit̄ in
purgatorio. s̄ p̄ opinio verior et securior et
cōmunior dicit̄ q̄ sic. et hoc p̄bat̄ primo au-
toritate m̄gri sen. q̄ hoc dicit li. iiii. di. xxi.
et gg. qui dicit li. iiii. dyal. q̄ quedam leues
culpe remittunt̄ in futuro. et ipius xpi dicen-
tis. M. xxi. qui dixerit v̄bum cōtra sp̄m̄ factū
nō remittet̄ ei nec in hoc seculo nec in futuro
Implicat ergo dñs aliq̄ peccata r̄mitti i futu-
ro s̄ hoc n̄ in purgatorio. ergo r̄. Secūdo
p̄bat̄ ratōe. nā d̄tingit̄ aliq̄ iustū decedē
in culpa veniali v̄l an̄ mortē v̄l in ip̄a morte
cōtracta. Aut ergo purgabit̄ post hāc vitā.
et sic aliq̄ culpa in purgatorio delebit̄. Aut
cum culpa veniali saluabit̄. aut p̄ sola culpa
veniali dānabit̄ quoz v̄trūq̄ est impossibile
sic ergo dicendū est. p̄ venialia p̄ctā in pur-
gatorio remitti possūt et remittūt̄ q̄n̄ q̄s dece-
dit̄ eoz p̄ eo q̄ gr̄a n̄ fuit adiuta finaliter
ad delendū ip̄a. Remittunt̄ in quā nō t̄m̄ quo
ad penā q̄ sic remittunt̄ etiā p̄ctā mortalia
in q̄ntum post̄ remissa sūt in hac vita q̄ntum
ad culpā. soluit̄ in purgatorio pena eis debi-
ta s̄ etiā q̄ntū ad culpā. Non sic intelligēdo
sc̄z q̄ sine p̄nia p̄ ignem purgatorij d̄sumant̄
sicut p̄ ignē argenti rubi go d̄sumit̄. s̄ q̄ per
penam aie iuuant̄ ad penitendum de veniali-
bus de quibz s̄ n̄ penituerūt. et p̄ caritatē cū
qua decesserūt eaz p̄nia format̄ et acceptat̄
hec rich. Quia em̄ volūtas p̄ hāc vitam p̄t̄
esse gr̄e d̄formis. licet eē nō possit adiutrix p̄
eo q̄ cessauit tempus meriti. ideo indiget ad-
iutorio exteriori. et cū n̄ sit locus sacramenti
bz adiutorij ignis punitionis siue purgatorij.
et sic aia purgat̄ a veniali culpa si trāseat cū
illa. q̄ sicut dictū est n̄ ad deletionē venialis
sufficit̄ p̄ liberū arbitriū gr̄e se d̄formet. hec
bon. Est em̄ triplex gen⁹ p̄cti. q̄dam. s̄. oino
involūtariū et in vniuersali et i particulari. sc̄z
originale. ideo p̄t̄ r̄mitti et sine actōe et sine
passiōe volūtat. s̄. Scd̄z ē oino volūtariū et i
vniuersali et in particulari sc̄z morte. ideo n̄ p̄t̄
remitti sine actōe et passiōe volūtat. terci-
um est p̄im volūtariū sc̄z in particulari. et p̄iz
involūtariū sc̄z in vniuersali. Vñ p̄im est cul-
pa. p̄im est pena vt veniale. ideo p̄t̄ remitti
vel actione volūtat in p̄nt. vel passiōe in
futuro. Ad deletōez t̄m̄ illā d̄currūt tria. sc̄lz
pena p̄ns gr̄a cōcomitās et meritū aīcedēs.
he pe. Scd̄m autē scotū peccatum veniale in
purgatorio remittit̄ duz pena totalis sibi debi-
ta soluit̄. q̄ idem est veniale remittit̄ et pe-
nam sibi debitā solui. Vel dicit̄ p̄t̄ etiam s̄m
ip̄m q̄ venialia p̄ merita habita in vita ista.
et reseruata i acceptatōe diuina delent̄ i instā-
ti mortis. Causa em̄ impedib̄l̄ dum est impe-
dita nō ponit suū effectū. Dum aut nō est im-

pedita ponit. Nūc aut̄ merita hui⁹ morientis
in caritate. sufficiūt ad delendū venialia ei⁹
et relata ad hec ab eo vel a deo acceptante.
Sunt aut̄ impedita duz iste viuic si semp̄ actū
manet in veniali. post mortē vero et etiam in
instāti mortis nō sūt impedita. ergo p̄ ea dele-
tur venialia in instāti mortis. quia tūc nō ma-
net impedimentū. s̄. actus peccati venial. Et
hoc etiā sequit̄ q̄ om̄z peccatū veniale mori-
entis i caritate. remittit̄ in hac vita nisi cōti-
nuet̄ actū venial̄ p̄cti. vsq̄ ad instans mortis
Donere aut̄ in aia aliq̄ iē mortā bonū p̄ mor-
tem p̄ quē tanq̄m dispositōez vel meritum de-
cōgruo venialia dimittunt̄ n̄ videt̄ doct̄rie
theologicē d̄sonū. hec sco. iiii. li. sen. di. xxi.
Vt̄ veniale remittatur in inferno. s̄ p̄
nō. q̄ in inferno nulla est redemptō. licet em̄
p̄ctō veniali p̄ se n̄ debeat̄ pena eterna quia
simul p̄t̄ stare cū gr̄a. p̄ accidēs t̄m̄ multa ve-
nialia puniunt̄ pena eterna eo q̄ sūt in subie-
cto carente gr̄a. et in actū et in potentā sine
qua nō p̄t̄ remitti p̄ctū. et ideo q̄ d̄ma iustī-
cia req̄it̄ vt manētē culpa maneat pena. ideo
pena eoz ē eterna. Contra h̄ arguit̄ sco-
tus sic. p̄ctū n̄ veniale et veniale sūt impropor-
tionabilia et rōe offēse q̄ infinita venialia
si essent nō equarent̄ vni mortali. i rōne offē-
se quia nec oia illa auerterēt a fine vltimo si-
cut facit vni mortale. ergo pena s̄m iustitiaz
corrēspondentē mortali in infinitū excedit̄ penā
corrēspondentē veniali. nō aut̄ s̄m intentōez
quia q̄libz pena s̄m intentōez finita finitē ex-
cedit̄ vel excedit̄ comparata ad aliā. igit̄ hoc
erit̄ s̄m extentōez. igit̄ p̄ctō veniali n̄ debet̄
pena eterna. Et ideo d̄cedū s̄m ip̄z q̄ p̄ctō veni-
ali siue h̄ puniēdo in inferno siue alibi nō
debet̄ pena nisi tp̄alis. Et p̄consequēs pena
tp̄ali soluta est liber ab istis. et h̄ siue p̄ se si-
ue p̄ accidēs. Ratio hui⁹ est q̄ s̄m se est talis
offēsa q̄ sufficiēt̄ puniē p̄ penā temporalem
Nec est iconueniēs penā deb̄t̄ veniali h̄re
terminū in inferno q̄ etiā nūc penitēs p̄t̄ pe-
nitētie expleta et an̄ totā cōpletā recidians
i mortali et i illo mortali decedēs p̄ residuo
p̄nie cōplēde soluet̄ penā in inferno. s̄ nō n̄
temp̄alem. q̄ ua ex quo i remissione p̄oz p̄ctō
rum cōmatatū est debitū pene eterne in debi-
tum pene tp̄alis nunq̄. ille est debitor p̄ ill
nisi pene tp̄alis et p̄consequēs pena tp̄ali sola
ea est liber ab illis. Qd̄ aut̄ dicit̄ q̄ i inferno
nulla est redemptō. v̄t̄ est illi⁹ peccati pro
quo ille est dānatuz q̄ p̄ illo debitum pene
eterne nunq̄ fuit d̄matatū i debitū pene tp̄-
lis. et iō sp̄ manet i⁹ debitū ex quo nanq̄ p̄t̄
illa pena esse soluta. hec scorus.

Ira tertij. s̄. reditū p̄ctōez p̄ p̄niaz remis-
sionē breui⁹ est dicēdū q̄ p̄ctā dimissa p̄
p̄ p̄niam dñr redire q̄ ad culpā q̄cunq̄ p̄ctā
sint illa siue originalia siue actualia morta-
lia v̄l venialia p̄ p̄ctū sequēs in q̄ntū ex dimis-
sione p̄cedentiū p̄ctōez agguat̄ sequens pec-
catū n̄ p̄ p̄ctū sequēs sic eq̄ siue sicut oia p̄ce-
dena. s̄. q̄ui⁹ est ex dimissione p̄cedentiū
p̄pter p̄ntia b̄nficij cōtēptū. Et sic redire dicit̄

peccata nō in se s; in effectu aggracōis peccati
sequētis. et sic dicit. de pe. di. r. et est dictū
greg. Si ex corde nō dimittam qd in nos deli
quit illud rursū exigit qd nobis iam dimissū
esse p pniā gaudebam. Et sic dicit i glo.
sup illud Mt. xvi. Sic et p̄r meus nō dimittet
vobis rē. h. rich. Nō tñ p p̄tā venalia icur
rit aliq̄s in ḡtū dīnē. quia hō peccādo veni
aliter n̄ facit oīra deū s; p̄ter deū. hec pe.

Irea quartū scz restitucōez v̄tutū p pniā
querunt p̄la. s. oīra p pniā restituant
v̄tutes. h. p̄ sic. Nam grā et v̄tutes in no
bis ex influētia dīna causant sicut in aere
lux ex irradiatōe solis p modū cause efficiē
tis. p peccatū vero sic p nubē illa influētia
p̄hibet. Et qz p pniā nubes illa tollit. idō
q̄s p modū cause efficiētis p accūs q̄ scz re
mouet p̄hibet repat i nobis p pniā oīs
v̄tus et grā s̄m essentia n̄ s̄m statū. Vñ aug
in 1. v. rñ. pniā est qdā res optima et p̄fecta
oīs d̄fectū reuocās ad p̄fectū. h. pe. Vñ
p pniā in q̄ntū ē sacmētū restituant v̄tur
tes. h. p̄ sic. Nā eodē mō pniā restituit v̄tu
tes p quē modū est cā grē ut dictū ē. s; est cā
grē ut sacm. Nā in q̄ntū est v̄tū magis ē ef
fectus grē et sic nō oportet q pniā s̄m qd est
v̄tus sic causa oīm aliarū v̄tutū p sacm p̄ne
cātā. hec tho. Vñ p pniā resurgat hō
sp̄ in eq̄li v̄tate. h. quidā dicit p oportet sp̄
in eq̄li v̄tate vel maiori caritate resurgere. s;
hoc n̄ pōt stare. qz oīs caritas potēs ē delere
omnē culpā. s; n̄ ē necē isti h̄re d grā ad resur
gendū n̄ in q̄ntū sufficit ad delendā culpam.
s; resurgē pōt i minori. Ideo dīcēdū ē p pos
sibile est ip̄m resurgē i eq̄li vel maiori v̄l mi
nori s̄m qd se meli p̄parat et dīna largitas
dispensat. h. tho. Sciendū aut q ille q p̄ peni
tentiā resurgit i maiori caritate d̄sequit p̄niā
s̄m q̄ntitate caritatis i q̄ decedit. Nā habet cū
maius gaudium de op̄ibus in prima caritate
factis qm de op̄ibus factis in secunda qd
p̄tinet ad premium accidentale. hec thomas

S; cōtra p̄dicta obicit illud qd dicit ap̄ls
ro. viii. diligētib; deū oīa coopant in bonū
et dicit ibi in glo. p hoc ideo verū est ut si q
deuicet et eroribit hōc ip̄m deus faciat eis i
bonū p̄ficere. et sic videtur q hō semp̄ resur
gat in maiori caritate. h. q n̄ oīm. diligē
tib; deū coopat i bonū hōcipm p p̄ pecca
tū a dei amore cadūt. qd patz in his q cadūt
et nunq̄ resurgūt. v̄l qui resurgūt itez casuri
s; his tñ qui s̄m p̄positū vocati sunt facti. id
est i p̄destinatis q sp̄ qn̄ cadūt finali resurgūt.
Cedit em̄ eis i bonū hōc q cadunt n̄ qz semp̄
i maiori grā resurgūt. s; qz resurgūt i p̄manē
tiori grā. nō quidē ex p̄te ip̄ius grē qz quāto
grā maior tāto d̄ lege cōi ē p̄manētior. s; ex
p̄te hōis q tāto i grā p̄manet stabili q̄nto ē
cautior et hūilior. Vñ et glo. ibidē subdit q
ideo p̄ficet eis in bonū q cadūt qz hūilior et
reddunt atqz doctiores fiunt. Vñ homo
p pniā restituat i dignitatē eccl̄asticā. h. p̄
hō p p̄tā dignitatē p̄dic q̄ntū ad deū et qn̄
tum ad eccl̄iam. q̄ntū ad deū p̄dic duplicem

dignitatē. vñā principalē qua cōputat̄ erat
inter filios deī p grām. et hāc recupat p pe
nitentiā qd significat̄ luc. xv. i filio prodigo
cui peccā iussit pater restitui stolā primam et
anulū et calciā mēta. Et alterā s; scz innocē
tiam de q̄ ut ibidē loquit̄ gloriabat̄ filius se
nior. d. ecce tōc ānis hūio tibi et nunq̄ man
dātū tuū p̄terui. et hāc recupare nō pōt. Re
cuperat aut qn̄ aliqd̄ maius qz ut dicit greg
in omel. de centū ouib;. Dur i p̄lio plus eu
diligit q p̄ fugā cōuersus hoste forat̄er p̄re
mit qm eu q nunq̄ terga verat̄ et nunq̄ aliqd̄
forat̄er egit. Dignitatē aut eccl̄asticā hō per
dit p h̄ p se reddat̄ indignū ad exercendū ea
q̄ cōpetūt eccl̄astice dignitati. quā quidē p̄bi
bent̄ recupare pri^o qz n̄ v̄e penitēz eos q n̄ ap
ter odium criminis s; p̄pter amozēz vilicitatis et
amissionis p̄prij gradus et celsitudinis pniāz
agūt ut habet̄ di. l. dño. 2. qz pniā negli
genter agūt. ut dicit̄ di. iiii. si q̄s. certio qua
cōmiserūt aliqd̄ p̄ctm̄ h̄ns aliq̄ irregularita
tem ānexam ut habet̄ di. iiii. ex cōsilio mar
tini pape. q̄rco p̄pter scandalū ut habet̄ eadē
di. de his. Si tñ p̄m. s. silantes et scdi scz ne
gligentes pniā agant p̄pter odiū criminis et
amozē iusticie p̄nt post lapsū. ḡdum p̄stini sta
tus recupare. Nā et petr^o p̄ negatōez d̄stitu
tus est pastor ouīū. ut habet̄ di. l. quicunqz
tñ n̄ possit v̄lteri^o ad altiora officia ascēdere
ut. iiii. di. hi q̄ sancto. et intelligit̄ de his qui
publicā pniā agūt. Vñ opa v̄tiosa i car
itate facta possunt mortificari. h. opa dicit̄
vita dupli^o. vel qz sūt a vita. vel qz efficiunt
vitā. p̄ma rō v̄te ab op̄ibus factis i caritate
tollī n̄ pōt. scda vō rō et si tollī possit quo ad
subiectū p̄p̄m. n̄ tñ s̄m op̄eratō ad aliquos
quib; p̄ficet op̄atō bona. Opa g^o bona mor
tificari dicunt̄ nō simpli^o in se s; quo ad v̄t
tū operatōis. Res nāqz v̄tiosa p̄ mortē perdit
operatōez v̄te. vñ per q̄ndā s̄ticitudinē dicit̄
res mortificari qn̄ impediunt̄ a p̄p̄o suo effe
ctu vel op̄atōe. Effect^o aut op̄erū v̄tiosozum
q i caritate fiūt. ē p̄ducere ad vitā eternā qd
quidē impedit̄ per p̄ctm̄ mortale sequens qd
grām tollit. Et s̄m h̄ opa i caritate facta d̄nr
mortificare per sequēs mortale p̄ctm̄. vñ dicit̄
tur eze. xiiij. Si auerterit se iust^o a iusticia sua
oīa q̄ zc. hec tho. Vñ opa mortificata per
p̄ctm̄. per pniā reuiuiscāt. h. quidā dixerūt
qz opera meritoria mortificata p p̄ctm̄ sequēs
nō reuiuiscūt per penitentiā sequētem cōside
rantes qz opera illa nō manēt ut iterū viuifi
cari possit. S; hoc impedire n̄ pōt qn̄ viuificē
tur. nō em̄ h̄nt vim p̄ducēdi ad eternā vitā
qd p̄tinz ad eoz vitā. s̄m p̄ solū actu existūt
s; eadē postq̄ actu eē desistūt s̄m qd remanent
in acceptatōe dīna. sic aut remanēt q̄ntū ē de
se eē postq̄ per p̄ctm̄ mortificant̄ qz semp̄ de
us opera illa p̄ut facta fuerūt i caritate acce
ptat. et sancti gaudēt de eis s̄m ill^o apoc. iij
tene qd habe ne ali^o accipiat coronā s. S; q
illū q ea fecit n̄ sint efficacia ad deducēdum
in vitā eternā puenit ex impedimēto peccati
supueniētis p qd reddit̄ indign^o vitā eterna

hoc autem impedimentū per p̄niam tollitur
in q̄ntū per ea p̄ctā remittunt. Vñ conlat q̄
opera prima mortificata recuperat per p̄niam
efficaciam perducendi eū qui fecit ea in vitā
eternā qd̄ est reuiuiscere. Et ita patz q̄ opera
mortificata per p̄niam reuiuiscunt. Vnde dicit
aug⁹. q̄ p̄niam oia ablata restituit. hec tho. et
cōiter alij docto. S; obicit qz dicit hugo.
de sancto vict. p̄ nemo debz i spe correccōis
peccare. qz qd̄ se amittit amplius n̄ recupa
t. h̄ p̄ loquitur ibi de bonis omissis n̄ mortifi
catis. hec pe. Iterum obicit qz tūc resurgēs
a p̄ctō mortali resurgēs in maiori grā q̄ esset
illa a q̄ cecidit. qz resurgēs i omib⁹ bonis q̄
prius habuit iā viuificatis. et cū hoc in illo
actu p̄nie per q̄ resurgit et que illis p̄teritis
superaddit et ita in maiori grā cuius cōtran
um superi⁹ dictū ē. h̄ s̄m scotū q̄ resurgēs
plura merita habz i acceptatōe dīna qm̄ hūit
qñ cecidit et percōsequēs ex illa parte ordi
atur ad maiore gloriā. s; non oportet eū in ma
iori grā resurgere qz s̄m dī positōez eius i de
testādo peccatū cōmissū intēse vel remisse dā
sibi tunc maiore vel minoz grā. S; cōtra hoc
obicit quia tūc reportaret talis cōmodū de
lapsu suo qz resurgit dign⁹ maiori p̄mio i ac
ceptatōe dīna. p̄terea r̄sio data videt̄ iclude
repugnātiā qz si est dign⁹ maiori glia q̄ re
surgit qm̄ fuit qñ cecidit. et cecidit a magna
grā p̄ qm̄ fuit dign⁹ magna glia. igit̄ n̄ re
surgit i parua grā. qz illud vnicū meritū qd̄
resurgendo supaddit nō addz t̄m de glia. qñ
tam defectus vel minozatō scde grē respectu
p̄mie diminiuerz d̄ glia. h̄ ad p̄mu dicit scot⁹
qz nō hz cōmodū s; magnū incōmodū. n̄ solū
qñtū ad p̄ctm̄. s; etiā qñtū ad p̄fectū. qz totū
tempus quo māsit i p̄ctō ē sibi p̄ditū quo t̄pe
potuisset mlt̄uplicasse merita si mansisset i grā
Ad s̄m dicit q̄ p̄scidēdo i⁹ de glia qd̄ corz
r̄ndet meritis et illud dicat̄. b. ab illo. quod
corr̄ndet grē qd̄ dicat̄. a. forte a excedet b.
Et qñ iste resurgit qz oia merita prioz r̄sar
gūt i dei acceptatōe. etiā redit sibi ius et di
gnitas ad totū. b. s; ad a nō redit sibi ius et
dignitas si grā scda sit mior qm̄ p̄m. igit̄ re
uiuiscūt merita. s; n̄ grā prioz qz p̄m hab̄ ta.
Et i⁹ est fact̄ cōsonū iusticie qz grā prioz fuit
r̄m donū dei. merita aut̄ nō erāt tantū opa di
s; etiā hois. et ideo illa sūt sp̄ sibi salua in ac
ceptatōe dīna n̄ aut̄ grā ut p̄pter eā ordinet̄
ad aliqd̄ p̄miū qz habuit eam. s; ordinet̄ t̄m
p̄ eam si nūc hz eā. hec aut̄ via tenēs graduz
glie essentialē corr̄ndere merito cōsonat scri
pture q̄ in multis locis istaz sniam dīne iusti
cie asserit. d. q̄ reddet vnicuiqz s̄m opa sua.
in psal. et ad ro. iiii. Nulq̄ autē habet q̄ red
dat s̄m suū habitū. Itē cōsonat obseruāte le
gis dīne. qz s̄m ipam vtile est qñtum est possi
bile cōtinue opa meritoria exercere. q̄uis re
missa a deo ut p̄ ipa n̄ sit tim̄ augeatur gratia.
qz corr̄ndet sinzul̄ in acceptatōe dīna deter
minatus qd̄ glie. Nec adeo expedit saluare
grām qñtū opus remissū agē p̄ qd̄ n̄ agē grā
qz et si ille sic remissū agēs nō beat maiore grē

ciā per op⁹ suū q̄ ali⁹ dormiēs i q̄ saluatur
grā sine cōp̄. nō tñ frustra egit iste nec in
nullo excedit illū q̄ dormiuit. imo p̄ h̄ p̄ egre
iā dign⁹ ē aliq̄ bono eterno q̄ nō est ille di
gn⁹. h̄ scot⁹. S; nūq̄ merita mortificata ali
quid faciūt i acceptatōe dīna ad p̄mā grā dā
dā hōi lapsō. R̄ndet scot⁹. qz licet s̄m strict⁹
iusticiā iste inimic⁹ dei n̄ sit dign⁹ de p̄mā
ad aliquā grā et gliaz. tñ excellēs dī mia p̄
ter merita p̄cedētia licet mortificata cici⁹ dat
grā ad resurgendū. vñ cōdit q̄ sic p̄fectōe ḡ
m⁹ ca dicit p̄pter maiore in q̄ntadine ita credit
qz ceteris p̄ib⁹ cici⁹ resurgat p̄pter dīnā bo
nitatē merita p̄terita ad h̄ aliq̄li⁹ acceptantē
N̄ ipē narrat qz audiuit de quodā viro valō
p̄fectōe et postea p̄fūdissime lapsō qz cū p̄pter
facioza sua essz mortū adiudicatus fuit sibi sibi
to p̄fectō. s̄m p̄niam i spirata. Et subdit qz h̄ h̄
d̄z allicē aim cuiuslibet ad opa meritoria sep
a gēdo p̄ virib⁹. qz siue sit p̄m insar⁹ sine lap
suras nō erāt illa in obliatione totaliter co
ram deo. hec scot⁹. in libro sen. dī. xxi.

De impedimentis vere p̄nie. c. v.

Otra considerandū ē de impedimētis vere
p̄nie q̄ ponit m̄z sen. l. i. iiii. dī. xvi. di
cēs inter alia ee ludos spectacula. ex
eraciū malicie et negociatōis. Et cca h̄ q̄ un
pla. s. v. p̄p̄osis poni debeat impedimētū
v̄e p̄nie p̄ alijs vicijs. h̄ opa p̄nie exteriora
p̄cipue sunt nata cōdere scitate. et ideo p̄p̄o
sis cū false et fictē sanctitatis opa cōdat in
tencōez excludēs recte p̄nie p̄pter h̄ direct⁹
impedit effectū p̄nie qm̄ alia vicia ḡuozā. h̄
tho. Vtrū ludi impediāt veram p̄niam. h̄
ludoz est triplex d̄ra. qdam em̄ ludi ex seip̄s
h̄nt turpitudinē. et c̄es sūt ab oib⁹ vitandi.
et p̄cipue a penitētib⁹ q̄ p̄ fletū p̄ctā corrigē
debēt. sicut etiā ludi q̄ in theatris agebantur
ad luxuriā puocandā. Aliq̄ vō ludi sunt q̄ ex
gaudio deuotōis p̄cedūt ut cātus ecciaz et
de tali ludo dixit dauid. ludā et vilioz fiā co
rā do. ii. re. vi. et c̄es ludi sūt laudādi. Aliq̄
vō nullā turpitudinē h̄nt q̄s p̄s literales
vocat et hi sūt materia v̄tutis. s. eurapeli.
Et c̄es h̄zatis cōsiliatōis obis p̄nt fieri laus
dabi⁹ ad p̄p̄ā q̄tē s̄l et alijs delectabili⁹ di
uendū. S; cōtigit in eis ee p̄ctm̄. eo qz debi
te circūstācie n̄ seruant. Nā in talib⁹ ludis
aliq̄ decz vñ qd̄ n̄ decz aliū. In his etiā lu
dis penitētes aliter se debēt h̄re q̄ ali⁹ inq̄n
tū p̄nia fletū re p̄rit eis v̄i moderate p̄t s̄m
qd̄ panet ad recreatōz aim. aut ad societate
eoz quib⁹ diuuit. vñ sen. Sic te gere sapiēter
ut null⁹ te h̄at tan qm̄ asperū nec cōtemnet
q̄si vilē. h̄ tho. Vtrū spectacula impediāt
p̄niam. h̄ spectacula si sunt rex turpium et ad
p̄ct n̄ puocantiū i spect̄ aclo studiosa p̄ctā sūt
et qñ; cāta libido p̄t adhiberi qz sūt mortalia
vñ a talib⁹ ois se debēt arcē et p̄cipue penitē
tes. qd̄ vō spectacula sūt de reb⁹ valib⁹ et
necūqz ad vitā ut v̄atōnes et cibi h̄mōi et ca
lia distrahūt aim. Vñ licz eis sine p̄ctō possit
itēdi s̄uata dispōe debita q̄ ad d̄dicōes p̄o
ne. et alia. cōsiliatōz. sūt tñ peccēi vitāda

pp^r q^d d^r cor eleuare ad deu n^o q^uta neccitas
 aliud expofcat. hec tho. Vel p^r sic diftingat
 fm aliquos scz fm pe. q^d fpectacula i^daz luc
 inhonesta a qb⁹ est oino abftinendu. quedaz
 vo fut honesta qb⁹ vti licet. quedaz vo fut lez
 ua et hec fut epanda. Et p^r dici q^d ab eis ca
 uendu e no de neccitate falutis fz ad maiore
 penitencie pfectoz. Magis aut diftadent cu
 noftitates in his fenfibilib⁹ q^d icelligibilib⁹
 qz magis diftrahunt mente. vn de pe. di. v. c. j
 Cobibeat fe a ludis et fpectacul⁹ feclⁱ q^d vule
 pfect i^d fequi remiffionis gra. Naz si diuina
 fe cobibuit et inter fuos maniffet ab extra
 neo raptore violata no fuiffet. Vtz exerci
 cu milicie vel negociatōis p^riam impediatur
 fz officiu milicie negociatōis et publicana
 ru q^d fez exigunt publica vectigalia habet pec
 catuz annexa. licet q^d p^r p^rnt exerceri fine
 peccato. Et qz penitēs debz occasiones p^rti
 vitare in faiffactōe. Ideo laudabile e enā fi
 h^omo officia vitet. Nō est tñ de neccitate pe
 nitēcie qz penitēs nō p^r omz occasiones pec
 cati vitare dā est in hac vita. Et ideo fut i^dce
 p^r hoc in his officijs vitare vt scz fm d^r
 hū h. baptiste nemine cōcutiat et fupendijs
 iufta deentus exiftat. Et nō vitat officio mis
 litari ad oftentatōez sed ad vilitatē ecclefie
 et reipublice et ad exercitiū virtutū. Et q^d ne
 gociator in fe nō habeat additōz q^d eu; ab hoc
 officio p^rbeat ficut clencis et monachis nō
 licet negociari p^ruis eis liceat p^ria vendere
 di. lxxviii. Cōueniēs e ec q^d tpe debito mer
 cet nō in feftis nec in ep^r q^d cariffimā m^ou
 car. Et mo⁹ debitas feruet. f. vt fine frau de
 fiat et fm licitū d^ractū. In publicanis autez
 vt de acozitate p^rncipis et cā cōis vtilitatis
 ad defenfionē terre et nō imoderate recipiāt
 tholona. hec tho. Obicit aut d^rtra p^rdicta
 qz innoc. dicit de pe. di. v. fratres falfa e pe
 nitēcia cū penitēs ab offi^o curiali vel nego
 ciali nō recedit q^d fine peccato nullaten⁹ agi
 pualet. Idē enā vidat d^rce grez. ibidē. c. fal
 fa. Dicendū p^r hoc intelligit nō p^r fine pec
 cato fieri nō p^r qz frequēter implicat ad
 p^rtm. Vel p^r intelligit de folēniter penitenti
 bus q^d nō debz p^r i^d fufceptā folēnez p^riam
 feclulariter viue. d. pe. di. v. d^rtrariū. et. xj. q.
 j. illd. vel plan⁹ q^d iniūctū e eis in p^riaz.
 tūc em si recidiuaret et mamfētū effer debe
 ret exercitari. de pe. di. v. de his. hec rap. De
 hic materia fez de ludis et alijs h^omo pleni⁹
 d^rterminatū e fup in li. ij. c. de modelfia fm p^r
 exult in exteriorib⁹ morib⁹ corpis.

De duratōe et iteratōe p^rie ti. vj.
 Einde d^riderandū est de duratōe et ite
 ratōe p^rie. Et circa h^o querūt p^rla fez
 vtz de p^r p^r penitēciam remiffio te
 neat h^o amplius penitere. fz p^ria p^r accipi
 p^r penitēcia quz est v^rus vel p^r p^ria q^d est fac
 mentū. Dico ergo q^d de p^r remiffio p^r penitē
 tiā q^d est v^rus tenet h^o faēmēuz p^rie fufcipe
 fi p^r. S; accipiēdo penitere p^r exteriori actū
 v^rus nō tenet h^o penitere de p^r p^r peni
 tētia remiffio. et quātū ad culpā et quātū ad

penā. Silt^r loquēdo d^r penitere in quātū dicit
 interiorē actū v^rus. nifi in calu fez q^d nō
 adeit p^rabilis dicit ara de remiffione pecca
 ti. aut q^d de p^r fuz er d^r liberatōe cogitat.
 tūc em tene^r illd⁹ detestari. nō e n^o fideliter fer
 uat repatum fedus diuine amicitie cui a tu
 nō displicet q^d nō hoc deliberat illd⁹ q^d iter
 ipm et d^r fut cā inimicie. Confin te tū te^r
 habitualiter penitē. qz non p^r homo dimittē
 re habitū penitēcie nifi ruēdo in p^rtm m^oreca
 le. De hūc aut penitēcie aut de interiori actū
 in calib⁹ fup^rdictis. Intelligi debz illd⁹ verba
 hū. li. de facmētis p^r. xij. c. ij. cū dicit n^o
 ceffz habes fz penitere. faiffacere potes ni
 mia facere nō potes meli⁹ est vt plus facias
 q^d min⁹. Et illd⁹ aug⁹ de p^r i^d dolor in penitē
 tia d^rnuz cūctodia. Silt^r mō intelligere fut
 filēs acozitatez. Nō h^o nota p^r qz h^o de cōi
 lege non p^r esse certus de remiffione peccati
 certitudine sciēcie. qz nemo fut vtz odio vel
 amore dign⁹ fit eccle. ix. idō fufficit certitudo
 p^rabilis dicitare ad h^o q^d nō exponat fe
 d^rcri mini si nō vacet ita actū penitēdi. ficut
 anteq^d haberet p^rabilem dicitarā de remis
 fione fui peccati. Tūc aut est p^rabilis cōies
 ctara q^d homo fecit q^d in fe est dolendo d^rfi
 cendo faiffaciedo. cauendi p^rofitū habēdo
 hac rict⁹. Vtz h^o p^r p^r vera penitētia habēdo
 tū peccare. fz p^r vera p^ria dicit⁹ duplr. vno
 mō dicit⁹ vera p^ria qz h^o habz neqz actū v^r
 tuas fez penitere et ab hac h^o cadere p^r p^r
 libertatē arbitrij q^d in ifta vita fz est verūbi
 le. Ideo p^r p^r et recuperari exem⁹ hūi⁹ e in
 dauid. Alio mō dicit⁹ vera penitētia que p^rou
 cit in finē v^rutis et ab hac cadere vel recedē
 nō d^rnuz. qz p^r h^o e in vita eterna nūq^d
 cadere p^r hac bon. Tractat⁹ aut hac q^d h^o
 in decreas de peni. di. ij. et. ij. vbi dicit p^r
 d^ruz. Inanis e penitēcia quā fequens culpa
 conquinat. Intelligit q^d est manis nō qz ca
 reat fine primo fez remiffione p^rctōz. fz qz ca
 ret fine vltimo falutis vite eterne. Vtz pe
 nitēcia p^r p^r iterari. fz q^d sic et d^rtrariū dicit⁹
 e eroz p^riffim⁹ et crudeliffim⁹ qz diuine mie
 vifeera claudit. qz tūc oēs p^rctōez v^r q^d oēs
 cozerent⁹ d^rspare. Scdm aut aug. j. li. retra
 ctōnā. c. xvij. d^r quocūqz p^riffimo i hac vita
 d^rlicatō nō e d^resperandū. Est etiā exp^rffe d^rtra
 faclā fcripturā vt patet in dauid q^d p^rmo pec
 ca ut in homicidio et poftea penituit. poftea
 peccauit populum numerādo et penituit. et
 vtrāqz p^riaz d^rns acceptauit. S; q^dre penitē
 cia iterari p^r baptiffimus aut nō. ficut hūi⁹ est
 quicplex. prima qz in p^ria nō imp^rit⁹ car
 ct^r q^d est indelibil⁹ ficut in baptiffimo. feda est
 quia penitētia est cōtra morbū iterabile fez
 d^rtra peccatū a. tuale. baptiffim⁹ vō nō p^r p^r
 p^rctō⁹ est p^r d^rtra peccatū origiale q^d nō ite
 rat⁹. tertia est qz baptiffim⁹ totā effricaciā ha
 bet in p^rione xpi tū fēmel factū. fz p^ria req^r
 rit etiā actū n^rm vt dicitū est qui e iterabilis.
 q^dca e qz baptiffim⁹ e regnatio fpūalis. penitē
 vō e q^daz fanatio. fēmel aut tū aliqd⁹ g^riat⁹
 fz aliqd⁹ pluries fanari potest. quinta est quia

p pñiaz nō fit total purgatiō scz a culpa et ab omi pena debita p peccatis sicut fit p baptisimū. si vō uniuersal siue tota purgatio posset iterari daret hoib⁹ incentiuū semp peccādi. **Sz obicit** ctra p̄dicta illd ad hebre. vj. Im possibile ē eos q̄ semel illuminati sūt et p̄lapsi rursus renouari ad pñiaz. **sz** q̄ loquit̄ ibi d̄ penitētia cū baptisimo nō de altera pñia. vel intelligit s̄m glo. ibidē q̄ impossibile ē tales rursus renouari. i. rebaptizari ad penitētia. id ē post penitētia. **Obicit** etiā illd greg. facilitas em̄ venie incentiuū tribuit deliquēdi. **sz** licz de⁹ faciliter p̄ctm̄ indulgeat quo ad culpā nō tñ quo ad penā. facilitas aut̄ venie quo ad penā parit incentiuū delinquēdi. vel potest dici q̄ licet quidā ex h⁹ sumat occasionē delinquēdi. hoc tñ nō obstat qz ex cōtrario sumeret occasionē despondi qd̄ est grauius. **Obicit** etiā illud orig. in ḡuiozib⁹ crisi minib⁹ tñ d̄cedit̄ sel pñie locus. **sz** triplex ē modus siue gen⁹ penitētie. Est em̄ qdam penitētia priuata q̄ fit in secreto p peccatis occultis. quedā publica q̄ fit in manifesto et p manifestis. quedā solēnis q̄ fit in capite ieiunij et ecclesiā p hoerēdis. prima p̄t sp̄ iterari ut ostēdit mgr̄ sen. li. iij. di. xij. m̄tis autoritatib⁹ et exemplis. et habet̄ in decretis de pe. di. iij. scda etiā nō ita frequēter d̄z iterari. tertia autē s̄m antiqua iura nō d̄z iterari. s̄m tñ cōsuetudinē ecclesiāz aliquaz̄ iterat̄

De penitētia sera siue finali ti. vij. Cetera cōsiderandū est de penitētia sera siue finali. Et circa hoc q̄rūt̄ plura scz vtz hō vere possit penitere in fine vite sue. **sz** q̄ sic. de⁹ em̄ nulli negat misericordiam facientū qd̄ in se est ad suscipiend⁹ eaz. **sz** faciendū aut̄ qd̄ in se est requirūt̄ duo in peccatore q̄ difiniūt̄ et integrāt̄ penitētia. s. dolor de p̄ctis p̄teritis et p̄positū cauēdi a futuris. Cū ergo dū est vsus rōis in hoie possit hō hec duo. p̄t quātū in se est se ad dei miāz p̄parare. cū aut̄ nō desit dei miā se p̄paratū p̄t misericordiā cōsequi. **sz** potest ergo verā et fructiferā pñiaz agere. vñ latro in fine vite sue penituit luce. xxiij. et statim remissionē inuenit. **sz** eze. xviij. d̄r in quacūqz hora ingemuerit peccator. **sz** obicit̄ illd aug. li. de penitētia. Si vis agere penitētia qn̄ peccare n̄ potes p̄ctā te dimiserunt tu nō illa. **sz** dimitte peccata est dupl̄r. vel quo ad affectū vel quo ad effectū. primo mō penitēs in morte p̄ctā dimittit et hoc ad veram penitētia sufficit. scdo mō dimittit̄ ab eis. **sz** intelligendū tñ q̄ in illis v̄bis ostendit̄ aug⁹ q̄ penitētia quā alius quis in fine vite sue facit. nō est certū signū salutis. licet possit esse efficac̄ ad salutē. quia incertū est qn̄ aliq̄s de p̄ctō qd̄ iā facere non p̄t penitet. vtz scz volūtatē peccādi amiserit. sed manifestius est de illo q̄ p̄t si peniteat q̄ volūtatē mutauit. Cū etiā qn̄ aliq̄s peccare nō p̄t p̄t volūtatē mutare ut nolit qd̄ prius voluit. etiā si posset. **sz** illd aut̄ eccle. xvij. viu⁹ et san⁹ d̄fitearis cōsiliū est quo ad salutē. p̄ceptū aut̄ quo ad vitā. **sz** vtz penitētia

sera sit melior q̄ tēpestiua. **sz** simpliciter melior est tēpestiua qz plus habz de voluntario. aliqua tñ sera ut latronis est melior aliqua tēpestiua. Et ideo tan̄ melius penitētia agere in sanitate cōsulit̄ aug⁹. **sz** vtz penitētia in fine referret̄ aliqua pena post mortē scz vtz qui d̄cedit̄ d̄ctus in purgatorio penā aliqua sustinebit. **sz** dei iusticia exigit ut peccatū vel a deo vel ab hoie puniat̄. ergo si nō est sufficienter punitus ab hoie q̄ d̄cedit ante cōpletā penitētia punit̄ a deo. **sz** Alioq̄ de negligētia penitētie dilate cōmodū reportaret. vñ aug⁹. pri⁹ ē purgand⁹ igne purgatorij q̄ in aliud seculū distulit̄ fructū cōfessionis. **sz** Si ergo obicit̄ q̄ pena purgatorij excēdit penā hui⁹ m̄di. s̄z pena ad quaz obligat̄ penitēs post cōfessionē et absolucōez nō ē tanta quāte sūt multe alie pene hui⁹ m̄di. ergo talis in purgatorio punit̄ iniuste. **sz** hoc dicendū q̄ deus plus requirit̄ emendā q̄ penam. idēo pl⁹ pōderat in penitētia quāitate virtutis quā ipse accipit ex penitentis voluntate q̄ quāitate molis quā accipit a sua acerbitate. vñ apud deū plus pōderat in valore modica pena p̄ns volūcaria q̄ multa in futuro q̄ nō ē ita volūcaria. Et ideo merito pene p̄sentis q̄ est melior in acerbitate succēdit purgatoria q̄ melior est in valore. vñ apud deū plus pōderat in valore ut recompensatio fiat. **sz** hec d̄t̄ pet. scot. et rich.

De p̄tib⁹ penitētie in cōi ti. vij. Tandē cōsiderandū ē de p̄tib⁹ penitētie. Et primo de p̄tib⁹ ei⁹ integralib⁹. Et de his primo in cōi. scdo in sp̄iali. Circa primū plura querūt̄ scz vtz p̄tes pñie cōgrue assignent̄ d̄ctio cōfessio et satisfactio. **sz** in sacramēto penitētie fit emēda volūtarie susceptū. ad subeūdum aut̄ iudiciū sponte requirit̄ d̄ctio quasi qdam citatio. sequit̄ res apud iudicē sp̄ctanea cōfessio. subsequit̄ emēda a iudice imposita solucio. ideo ad p̄fectūz eē penitētie sacramēti requirūt̄ hec tria ut p̄tel̄ integrales essentielles vel in re vel salcē in p̄posito. de pe. di. j. p̄fecta. **sz** intelligendū tñ q̄ satisfactio dicit̄ dupl̄r. vno mō recōciliatio et sic qz om̄s p̄tes penitētie ordinant̄ ad recōciliacōez quelibet eaz. satisfactio dicit̄ p̄t̄. Alio mō solucio pene debite et hoc mō satisfactio est p̄prie p̄s vna penitētie q̄ est assumptio siue adimpletio pene iniūcte. **sz** Nichilomin⁹ tamē etiā p̄tib⁹ alijs penitētie d̄uenit p̄ accidēs satisfactio. ut d̄ctio rōne doloris diūcti q̄ est in p̄te sensibili. cōfessionis rōe erubescētie. **sz** hec bon⁹. **sz** vtz absolutio sacerdotis sit p̄ncipalior p̄ pñie sacramēti q̄ cōpūctio cordis. **sz** in sacramēto est p̄s p̄ncipalior ista que p̄ncipalior coopat̄ ad sacramēti p̄ncipalē effectum. **sz** p̄ncipalior aut̄ effect⁹ sacramētorū noue legis ē sanctificare q̄ sanctificacōez significare. **sz** Illa ergo p̄s sacramēti penitētie ē p̄ncipalior q̄ magis ex vi sacramēti coopat̄ ad remissionē culpe et pene eterne q̄ remittit̄ p̄ gr̄az sanctificacōez cōpūctio aut̄ nō tantū coopat̄ ad remissionem

culpe et vi sacramenti. sed etiam iniquitas est actus
 virtutis vel efficacis dispositio ad virtutem. Dico
 ergo quod si operatio operetur cum utraque virtus est
 iustitiam ad absolutionem principaliter cooperatur
 ad remissionem culpe per absolutionem. Si autem desi-
 deret illud ad quod cooperatur operatio ex vi sa-
 cramenti tunc sic dico quod non ita principaliter coo-
 peratur ad remissionem culpe. sicut absolutio sacer-
 dotis. quia cum sacerdos sit christi vicarius principa-
 liter et per prius assistit vobis suis in quibus ab-
 solutio consistit virtus sanctificans quod per se sa-
 cramentum quod sunt ex parte penitentis. Quantum autem ad
 actum significandi principaliter est absolutio quod operatio
 est sensibilis et magis per se signat peccatum
 remissionem quam ipsa operatio quod ita sensibiliter non
 signat nisi iniquitas manifestat in confessione
 oris et satisfactio operis. Prædicta autem operatio
 non intelligo in efficiendo gratiam sed in disponen-
 do ad eius susceptioem. hec rich.

De oratione a. ix.

Oratio consideranda est de partibus penitenti-
 e in speciali. et primo de oratione de qua
 primo quod sit. secundo de oratione quod sit. tertio
 quod ita debet esse. quarto de eius duracione. quinto de
 eius effectu. Circa primam sciendum quod secundum magistram
 oratio est dolor voluntarie assumptus pro peccatis
 cum proposito confitendi et satisfaciendi. Ad eam
 evidentiā sciendum quod sicut in materialibus durat
 de quod non cedit tactui. et secundum philosophum in III. meth.
 hoc frangi dicitur quod per aliquod fortius agens in
 pres magnas dividit. Ceteri vero dicunt quod in
 pres minas redigit et quasi annullat. ita meta-
 phorice cor hominis durat dicitur quod diu diuine in-
 spiratois quasi manui se tangenti non cedit sed obui-
 at. id est in affectu moratur. frangitur autem quod a
 proposito respicere incipit licet non totaliter con-
 uertatur. Ceteri vero quod affectus peccati secundum omnem
 sui partem in eo totaliter destruit. Et hoc fit quod
 voluntas perfecte ab effectu peccati resistit. vnde
 talis resistitio oratio appellatur. et quod talis resi-
 stitio est quod dolor ideo pro dolore tanquam pro ge-
 nius essentialiter diffinitur. Et quod non omnis dolor
 pro dolore naturam est voluntariam et ex consequen-
 tia nec meritoriam. ideo voluntarie assumptus addit
 per differentiam ponere in genere morali. Et quod dor-
 lor voluntarius esse potest de bono alieno et sic
 esse malus non meritorius. ideo apponitur specia-
 litas scilicet de peccato pro deum vltima. Sic ergo con-
 tritio est actus virtutis diffinitus. sed ut est para-
 sacramenti oportet aliquid addi in operatione ad alias
 pres. et ideo addit cum proposito confitendi et sa-
 tisfaciendi. Sciendum etiam quod in oratione sunt
 tria prima est illud quod dicitur. et hoc est cor quod
 quasi ad se ipsum totum trahit et scindit per nimiam an-
 gustiam dolore ira et indignatione. quod dicitur
 dicitur per Iob. ii. Scindite corda vestra et
 vel etiam quod dicitur sunt peccata que dolore illo
 dixerunt in corde. id est secundum et totaliter terunt.
 Secundum est quo dicitur et hoc est duplex motus. vna
 super se ipsum eleuans scilicet spes veniens et
 consideratio misericordie altera est deorsum depre-
 mna scilicet timor pene veniens ex consideratione di-
 nine iusticie. tertia ad quod dicitur quod non mole-
 stat. cor enim durum male habebit in nouissimo

eccle. iij. Ut melius ut peccati delectatio totaliter
 ter effundat. ideo de contritio non fractio. sic enim
 supradicta est fractio est in pres magnas. et tunc
 remanet sapor. sed contritio est in minas et tunc non
 remanet sapor nec virtus peccati vero ad hoc dicitur
 tur ut simul et totaliter destruantur. hec bon.
 Differt autem contritio et attritio secundum thomam i. iij.
 quod attritio dicitur accessus ad perfectam contritionem.
 Vnde in corporalibus dicitur attritio quod sunt aliquoties
 diminuta et non perfecte. contritio vero dicitur quod omnes
 pres sunt sicut trite per diuisionem usque ad minima. et
 ideo attritio in spiritualibus signat quandam displi-
 centiam de peccatis commissis sed non perfectam. Verum
 attritio fiat contritio. hoc dicitur per duplrem sumi-
 uno modo per actum penitentie elicitum a virtute penitentie cari-
 tate formata. Alio modo per formatum actu peni-
 tentie elicitum mediante aliquo habitu penitentie vel
 a penitentia informi quod postea caritate formatur illo
 adhuc durate. Primo modo loquendo de contritione
 attritio non potest fieri contritio. quia ideo actus nunc non
 potest elici a penitentia informi. et post hoc elici a penitentia
 formata. quia voluntas mouetur ut informis. et per
 hoc mouetur ut formata vice tenet duorum mo-
 torum a quibus non potest esse idem motus in nunc. Præterea
 actus elicitus a penitentia formata est ea posterior or-
 die nature actus autem elicitus a penitentia informi est or-
 die temporis nature prior quam penitentia illa sic formata
 Secundo modo loquendo de attritione potest fieri contritio
 quia licet motus voluntatis sit simplex et in instanti
 quantum ad suum esse. potest tamen tadium manere idem nunc
 quousque penitentia a qua elicitus est caritate forme-
 per cuius formacionem actus ille efficitur contritio quod
 uis elicitus fuerit a penitentia existente informi. hec
 rich. Verum attritionem facientis quod in se est ne-
 cessarium sit fieri contritionem. hoc attritionem fieri con-
 tritionem secundum quod contritio accipitur per actum penitentie eli-
 cito a virtute penitentie caritate formata. non est ne-
 cessarium sed impossibile sicut videri potest ex quod dicitur
 præcedenti. Si autem accipitur contritio per actum penitentie
 elicitum a penitentia informi quod postea caritate for-
 matur illo actu adhuc durate. sic licet attritionem
 possibile sit fieri contritionem. non tamen est necessarium.
 Possibile est enim quod attritio facientis quod in se est
 prius ordine nature desinat esse quam deus tali
 gratiam infundat. quia quod infundit eam ipsi voluntati
 ouerit ad alique alium bonum actum quod non est attri-
 tio nisi forte et implicite. Sed facientis quod in se est
 necessarium est aliquo modo a deo dari gratiam gratiam
 facientem non necessitate coactionis immutabili-
 tatis absolute sed necessitate immutabilitatis ex
 suppositione ordinationis sue quod immutabiliter et li-
 beraliter ordinauit se datum gratiam omni penitenti
 et quod in se est facientis. hec rich.

Equit videre de tercio scilicet quanta debet esse
 contritio. Nam secundum scilicet circa quod siue de qui-
 bus esse debet contritio patet per ea que dicta sunt
 supra et de quibus penitentia debet agi. Circa
 quantitatem vero contritionis queruntur plura scilicet
 vna dolor contritionis debeat esse non solum in-
 tellectualis sed etiam sensualis. hoc sicut dicit
 crisostomus. vnuquodque per quas causas nascitur per eas-
 dem dissoluitur. cum ergo peccatum per actum voluntatis
 possit sufficienter nasci. sufficienter etiam per actum
 voluntatis tamen a parte nostra cum gratia potest dissolui

Ad hoc dicitur

Veritas fiat nunc

Videtur quod dicitur quod non dicitur
 sic et sic

deus em̄ nō requirit ab hoīe nisi qđ est in ei⁹
 ptate. cū ergo hīe doloze volūtariū scz displi
 centiā peccati sp̄ sit in hoīs potestate. hīe vō
 doloze sensibile nō semp̄. ideo de⁹ nō requi
 rit doloze sensibile de dicitōnis necessitate
 sed de eius pfectōe. vñ psal. Qui sanat cōtri
 corde zc. **S**z cetera hō esse videt qđ dī aug⁹
 Sciat se culpabiliter durz qđ defl et damna tē
 poris et morte amici. et doloze pēti nō osten
 dit in lacrimis. **S**z li culpabiliter nō sigt ibi
 culpā s; dispositōem ad culpā. Vel hoc dicit
 aug⁹. qz talis debz se esse culpabilē reputare
 Vel sic sciat se esse culpabilē. du. zc. scz si dūn
 gat exteri. or lacrimaz defect⁹ ex defectu do
 lozis vt hō mi⁹ doleat de pēto qđ de tpali dā
 no. **S**z qñqz abūdantia dolozis lacrimas exci
 tat ppter calozē excitatū. qñqz etiā hō se dū
 net vt tm̄ corā deo doleat. qñqz etiā ex dūri
 cia dplexionis vel ex siccitate capitis ē qđ hō
 nō pē corpalliter flere p peccatis. et si fleret
 p morte amici qz ille doloze ē magis sensibil
 et ideo vicinior ad resolūndū corpus in la
 crimas. **O**biect⁹ etiā illd gē. Nimis dur⁹ ē
 qui doloze peccati lacrimis nō declarat. **S**z
 illa nimietas nō imponat excessū qđ sit culpa
 bilis s; est dispositio ad culpā et resolui debz
 nimis. i. valde. hec pe. **V**erz dicitio sit ma
 ior doloze qđ posset esse in natura. **S**z in cōtri
 tōe ē duplex doloze. vn⁹ in volūtate qđ ē essen
 tialiter dicitio. qđ nihil aliud ē qđ displicentia
 peccati pēti. qđ quidē si sit informis ē attri
 t. o. si sit formata ē dicitio. s; nō format⁹ de le
 ge cōi nisi sit maxima in dpatōe alioz doloze
 rū. Et talis doloze in dicitōe excedit alios do
 lozes. qz quātū aliqd placet tm̄ et dicitur
 displicet. finis aut sup oia placz cū oia ppter
 ipm desiderent. et ideo pētm qđ a fine ultimo
 auertit sup oia displicē d. vñ Iere. vj. luctuz
 vnigeniti fac tibi zc. vbi glo. docet penitente
 qđ facere debz. Nihil em̄ dolenti⁹ vnigeniti
 morte. **V**nde optet qđ iste doloze sit maxim⁹ in
 gñe scz in dpatōe alioz doloze. nō tm̄ optet
 qđ sit maxim⁹ in specie hui⁹ doloze. sicut qui
 libet amor caritatis ē maxim⁹ in gñe s; nō in
 sua specie. **A**li⁹ doloze ē in pte sensitua qđ cau
 sat⁹ ex primo doloze vel ex necessitate nature
 s; qđ vires inferiores sequūt motū supioz
 vel ex electōe s; qđ hō penitēs in seipo ha
 bet doloze et excitat animū vt doleat de pec
 catis et neutro mō optz qđ sit maxim⁹ doloze.
Nā primo mō nō optz. qz vires inferiores ve
 hemēt⁹ mouent⁹ ab obiectis ppijs qđ ex res
 dūdantia viriū supioz. et ideo quāto opatio
 viriū supioz ppiquior ē obiectis inferioz
 tāto magis sequūt motū eaz. Et ideo maior
 doloze ē in pte sensitua ex lesione sensibili qđ
 sit ille qđ redūdat in ipam ex rōe. **S**ilr maior ē
 qui redūdat ex rōe de corpallib⁹ deliberanti
 qđ qui redūdat ex rōe spūalia dīderati. **V**nde
 doloze in sensitua ex displicētia rōis pueniē
 de pēto. nō est maior alijs doloze qđ sūt in
 ipa. Et silr nec doloze qđ est volūtarie assūptus
 tū qz nō obedit vis inferioz supiozi ad nutuz
 vt tāta passio sequat⁹ in inferiozi appetitū qñ

tā ordinat superior. tū etiā qz passiones et ra
 tōe assumunt⁹ in actib⁹ vcutū s; m̄ quādā men
 sarā quā qñqz doloze qui est sine virtute nō ser
 uat s; excedit. **S**z tho. **V**erz possit esse nimis
 magnus doloze in dicitōe. **S**z in actū penitē
 di est duplex doloze. vn⁹ est essential peniten
 cie. et h; est in volūtate rōnali. est em̄ quedaz
 displicētia volūtatis qua sibi displicet pētm
 inqātū est trāsgressio legis diuine. Et qz hec
 displicentia directe causat⁹ ex caritativa dei
 dilectōe qđ nimis incendi nō pē. ideo hec dis
 plicentia nimis magna esse nō pē. Est ali⁹ do
 loze nō essential penitēcie. et h; est duplex. vn⁹
 in corpore qđ hō corpus suū affligit p pec
 catis suis et hīc doloze posset esse nimis qz cū
 tali tpm̄nto debz hō corpus suū affligē vt
 nō interimat naturā. vñ apl⁹ ro. xij. **H**ōna
 bile sit obsequiuz vrm. Est ali⁹ doloze intencōe
 qđ est passio appetitus sensitui. et h; ē duplex
 qñqz em̄ causat⁹ tal doloze ex dīderatōe amī
 sionis cuiusdā honestatis seu glorie accidē
 talis p peccatū. sicut ē doloze qñqz in mulieri
 bus ex hoc qđ amiserūt sui corpis integritatē
 et talis doloze posset esse nimis magnus. qñqz
 causat⁹ directe p quādā redūdantia ex displi
 cētia volūtatis qua sibi displicet pētm inqñ
 tū est legis diuine trāsgressio. Et sic adhuc di
 cūt quidā qđ doloze posset esse nimis magnus
 qz penitēcia ē virtus moralis. et ideo corāpi
 pt p supabundantia et defectū. et hoc videt⁹
 senare tho. **A**lijs videt⁹ qđ hīc doloze nō possz
 esse nimis qz si nō posset esse excessus in cā nō
 posset esse excessus in effectu. hōmō aut dolo
 ris cā est supdicta displicētia peccati de qua
 excessus ē qđ nō posset esse nimis magna. vñ si
 penitēs ex vehemētissimo dei amore tā vehe
 menter doleret de suo pēto qđ ex hō causaret⁹
 i appetitū sensitui tā vehemēs doloze qđ cor
 ruperet armoniā corpis ad vitā necessariam.
 nō esset excessus in gñe moris nec pfectōi pe
 nitēcie derogās sed dīcordās. nisi forte hoīs
 volūtas directe ex intentōe ferret⁹ ad pcurā
 duz talem passionē ad hoc vt ipē mōeret. et
 sic credo qđ intelligūt illi qđ dicūt qđ in doloze
 re qui ē in appetitū sensitui pē esse excessus.
 et hui⁹ opi. ē rich. **N**ō aut obstat p̄dictis dī
 cētū ans. di. vt sic impiguant⁹ viscera aīe mee
 vt medulla corpis mei ericet⁹. qz ipē deside
 rabat ex pinguedine deuotōis medullas cor
 porales ericari. nō quo ad hūmōze corpale
 sed quo ad dīcupiscētia carnalē. **V**el ericet
 tōem medullaz vocat vulnera caritatis qua
 aīa languet ex absentia xpī. **N**ō obstat etiā qz
 culpa cū innocēs penā in inferno nō sentiret
 et peccatozi paradiso dicēs esse dignuz oculos
 cecare plorādo. qz licet ante se agnosceret esse
 dignū amissione oculoz qz quilibet pēto est
 dignus nō tm̄ eterna morte s; etiā tpali. nō tm̄
 volebat oculos sibi cecare. **V**erz dicit⁹ de
 bet malle in inferno esse p peccare. et videt⁹
 qđ sic. dicit em̄ ans. li de silitudib⁹ qđ aliquis
 d; magis eligere esse in inferno sine culpa qđ
 in paradiso cū culpa. **S**z s; m̄ tho. in qđaz. q.
 de quolibet. dicit⁹ tenet⁹ in gnali malle pa

Sum 2
xk
1 qz
k

qñqz sit doloze qz possit esse doloze

Doloze 20

magis doloze dicitur

duplex doloze
essencial penitēcie
et h; est in volūtate rōnali

magis doloze
essencial penitēcie
et h; est duplex

magis doloze
essencial penitēcie
et h; est duplex

An malle
in inferno

Non videtur doloze

quātācūq; penā q̄ peccare. q̄ cōnitio nō est
 sine caritate. ex caritate em̄ homo pl̄ diligē
 deū q̄ seipm̄ peccare v̄s ē facere cōtra deū.
 puniri vero est ali. quid pati cōtra seipm̄. vñ
 caritas requirit vt quelibet pena peligatur
 culpe. s; nō tenet in spēali hāc penā vel illā
 peligere. imo stulte agēt si q̄s se vel aliuz sup
 hoc sollicitaret q̄ p h̄ in temptatōez incidet
 ret et occasione peccandi daret. q̄ terribilia
 cōsiderata in p̄culari magis terrent.

Equit̄ vidē de q̄to scz d̄ tpe et duratōe
 cōnitōis. Et circa hoc q̄runt̄ p̄la. s. v̄tz
 cōnitio de p̄ctis sic sp̄nc̄ia. **H**ic q̄ sic in habi
 tu rōe displicētie p̄cti. nō ac ē sp̄nc̄ia i actu.
 vñ tenet h̄o sp̄ malū qd̄ fecit detestari. sed q̄
 tenet talis est p̄ceptū affirmatiui qd̄ sp̄ obli
 gat s; nō ad sp̄ ido tenet cōteri sp̄. s; nō ad sp̄
 s; in casa. Sicut etiā de actu penitēdi interio
 ri dictū ē sup̄ a. de p̄nie duratōe. q. j. Et sic di
 cit̄ h̄a. de sancto vic. q. de 9. absolues hoies a
 pena et culpa eterna. ligat eū v̄culo p̄petue
 detestatiōis peccati. sicut etiā dicit̄ auḡ li. d̄
 p̄nia. p̄ vbi doloze finit̄ nihil de venia relin
 quit̄. Secus autē ē de satisfactōe q̄ attendit̄
 s; m̄ penā taxatam q̄ iniūgit̄ p̄ p̄ctis et ido p̄
 terminari. hec em̄ pena p̄cipue p̄portionatur
 culpe ex p̄te auersionis ex q̄ h̄z finitātē. s; do
 loze cōnitōis n̄det culpe ex p̄te auersionis ex
 qua h̄z infinitātē. et ido cōnitio vera sp̄ manē
 debz. **H**ōe v̄o gemit̄ v̄l planct̄ v̄l doloris
 sensib̄l nō ē necessaria maxie viris p̄fectis q̄
 audierūt voce interna qd̄ audiuit magdalea
 dimittēt̄ t̄b; p̄ctā tua. sic dicit̄ b̄n. in cant̄
 circa p̄ncipiū. **S**; v̄lteri p̄nt̄ et debet medita
 tōem suā ad dulcedinē sup̄ne patrie d̄uertere
 ante vero hūc statū cōsiliū sanū ē peccata sua
 ante oculos cordis ad dolozes et gemitū re
 uocare. hec bon̄ **V**tz doloze cōnitōis inter
 rumpat̄ necessario p̄ gaudiū. **H**ic p̄ nō cū n̄ sint
 de eode s; de diuersis. doloze em̄ q̄ est in p̄nia
 ē de p̄ctō omissō. vñ simul cum hoc nō p̄t esse
 gaudiū de eode. s; p̄t esse gaudiū d̄ spē venie
 quā d̄cipit p̄ dolozē. v̄l de h̄ q̄ in habēdo do
 loze de peccatis omissis facit qd̄ debz. Et ido
 detestatiō peccati omissi q̄ ē cā doloris. et ro
 lūtas q̄ est cā gaudiū sūt s̄l. volēs em̄ detesta
 tar. et q̄ vñ ē rō alteri. ido aia s̄m̄l d̄uertit̄
 p̄t ad v̄trāq; inquātū ex eis qd̄amō sit vñ. et
 sic nō op̄tet q̄ doloze cōnitōis intercūpat̄ p̄
 gaudiū illd̄. p̄pter qd̄ dicit̄ auḡ. penitēs sp̄ d̄
 p̄ctō doleat et de doloze sp̄ gaudeat. Sicut em̄
 dic̄ b̄n. mel absinthio admiscendū ē. **V**tz
 necesse sit sp̄ habē pudorē de peccato omissō
 sicut et dolozē. **H**ic q̄ nō. Nā erubescētia res
 p̄ciē p̄ctm̄ solū inquātū h̄z turpitudinē. et sic
 post p̄ctm̄ est quātū ad culpā remissū nō ma
 net pudor locus. Dicit̄ em̄ ambro. non h̄z qd̄
 erubescat cui peccatū dimissū est. manet autē
 locus dolori q̄ nō solū est de culpa inquantū
 habz turpitudinē. s; etiā inquantū h̄z nocumē
 tū annexū. hec tho. **V**tz post istaz vitā aie
 de peccatis d̄erant̄. **H**ic p̄ nō. nā in cōnitōe
 tria sūt cōsiderāda s; ei 9 gen̄ qd̄ ē dolori ei 9
 forma qd̄ ē act̄ cōnitōis gra informat̄. et ei 9

efficacia qd̄ ē actus meritozi et sac̄mētalis
 et qd̄amō satisfactori. Post hāc igit̄ vitaz
 anime q̄ sunt beate cōnitōem h̄re nō possūt q̄
 carent dolozē p̄pter gaudiū plenitudinē. que
 vero sūt in inferno carēt cōnitōe. et si dolo
 re habeāt. deficit tamē in eis grā dolozez in
 formās. qui vero sūt in purgatorio h̄nt dolo
 re grā informatū s; nō meritoziū. q̄ nō sūt in
 statu merendi. In hac aut̄ vita oia p̄dicta tria
 inueniri possunt. hec tho.

Equit̄ videre de q̄to scz de effectu cōni
 tōis. Et circa h̄o q̄runt̄ p̄la scz v̄tz cōni
 tio sic cā remissionis peccati. **H**ic q̄ sic. causa
 in qua salte meritozia. et p̄t reduci ad causam
 efficientē s; m̄ ric̄. vñ sup̄ i 9 psal. **S**acrificiū
 deo sp̄s cōtribulat̄. dicit̄ glo. **C**ordis cōni
 tio ē sacrificiū in quo p̄ctā soluent̄. **V**tz
 cōnitio possit totaliter reatū penē tollere. **H**ic
 intensio cōnitōis p̄t dupl̄r sumi. vno mō ex
 p̄te caritatis q̄ displicētiā causat. et sic d̄git
 em̄ caritatē intendi in actu q̄ cōnitio cōsequēs
 merebit̄ nō em̄ culpe amotōem sed etiā abso
 lutionē ab omni pena. **A**lio mō ex p̄te dolo
 ris sensib̄lis quē volūtas in cōnitōe excitat.
 Et q̄ ille quedā pena est em̄ p̄t incēdi q̄ suffi
 ciet ad deletiōnē penē et culpe. **E**xemplū est
 in latrone luce. xxi. **N**ichilomi 9 tñ q̄ nō p̄t
 aliq̄s esse certus q̄ cōnitio sua sufficiat ad de
 letiōnē penē et culpe tenet̄ cōfiteri et satisfā
 cere. maxime cū cōnitio vera nō fuerit nisi cōfi
 tendi p̄positū habuerit annexū. qd̄ debz p̄du
 ci ad effectū etiā si esset certus q̄ sufficiet ad
 deletiōnē totū penē nō p̄pter remediū s; p̄p̄
 p̄ceptū de cōfessione data. **V**tz p̄ quātocū
 q; magno peccato sufficiat quātocūq; parua
 cōnitio. **H**ic q̄ sic. nā cū cōnitio dicat actū pe
 nitendi caritate formatū et quātocūq; modi
 ca caritas sufficiat ad remotōez quātocūq;
 et quātocūq; magnoz peccatoz mortaliuz.
 igit̄ quātocūq; parua cōnitio sufficiet p̄ quāt
 tocūq; magno p̄ctō. **S**; nō sic dicendū est de
 attritōe. cuz em̄ recogitant̄ peccata in spēali
 necessaria ē maior attritio de maiori peccato
 q̄ de minori. Et quis in penitēdo d̄ oib; s̄m̄l
 nō sic necessaria displicētia in actu maioz de
 vno q̄ de alio. est tñ necessaria in habitu. vñ
 p̄ quātocūq; magno peccato quātocūq; pua
 attritio nō format̄ gratia de lege cōi p̄ quaz
 grām attritio fieret cōnitio si formaret̄. hec
 ric̄. **V**tz sola cōnitio cordis sine cōfessione
 sufficiat ad delendū omnia peccata. **H**ic hec
 questio tractat̄ de penitētia di. j. et ponunt̄
 de ip̄a opi. p̄les ibidez in glo. et etiā in rap.
 et ganfredo. quib; ad p̄ns omissis firmiter ē
 tenenduz q̄ sola cōnitio cordis sine cōfessione
 in re delet oia p̄ctā. dūmō sit in p̄posito cōfite
 di et satisfaciēdi implicite v̄l explicite alias
 nō esset cōnitio vera. vñ dicit̄ auḡ et habet̄
 in dicta distinctōe. magna pietas dei vt ad
 solā p̄missionē p̄ctā dimittat. nōduz p̄nūciat
 ore. et tñ iam de 9 audit in corde. hoc fuit sig
 tū in lazaro quē dñs p̄ri 9 suscitauit q̄ a disci
 pul̄ solueret̄. Et in decē leprosis q̄ in via an̄p̄
 ad p̄sbiteros venissent mundaū sunt. Et in

De cōnitōe cordis...

De cōnitōe...

...

...

psal. dixi. i. firmiter in aīo meo pposui cōfite-
bor aduersū me iniusticiā meā dño et tu remisi-
sti iniqu. pec. mei. Aliter at sola cōfessio n̄ delet
peccata mortalia nisi cōfessio habeat in re vlt
in pposito explicite vlt implicite. et sic d̄z itel
ligi illd qd dicit in eade di. c. ex his. Nulls
ante cōfessionē oris et factū factōz opib pecca-
ti abolet culpam.

De cōfessione quid est et de institu-
tionē eius et necessitate a. r.

Onsequēter cōsiderandū est de cōfessioē

Et pmo qd est cōfessio. scdo de ei⁹ insti-
tutōe et necessitate. Circa p̄mū q̄runt pl'a scz
qd ē cōfessio s̄m diffiniciōz s̄m aug. Cōfessio
ē p quā morib⁹ latēs spe venie apit. Ad cō
euidētiā sciēdū qd cōfessio fit tripliciter. Aut i
foro sciētiē corā deo. aut in foro p̄nie corā
dei vicario. aut in foro cōtencōso corā iudice.
In p̄ma p̄ctm nō apit qz aptū erat. In vltia
nō apit i spe venie. In media vō p̄ctm latēs
spe venie apit. Vt cōfessio sacramental con-
grue describit ibi p materia q est p̄ctm et p a-
ctū q est apire tanq p forma. s̄ cōfessio p̄ctū
de se dicta nō dicit actū virtutis. s̄ cōfessio fa-
cta vt debet et quomō debz et cui debz noiat
actū virtutis. Et licet cōfessio veri p̄neat ab
solute ad v̄tutē veritatis. s̄m tñ qd addit ali-
qua rō sp̄ialis boni. ad aliā virtutē incipit p
tinere. et ido dicit p̄ha. iij. et h. p cōfessio que
fit in iudicijs nō p̄tinet ad veritatez s̄ magis
ad iusticiā. et silr cōfessio b̄nficiōz dei in lau-
dē diuinā nō p̄tinet ad v̄tutez veritatis s̄ ad
v̄tutē patrie. ita cōfessio peccatoz ad remissio-
nē eoz cōsequendā nō p̄tinet elicitiue ad v̄tu-
tē veritatis vt quidā dicūt s̄ ad v̄tutē penitē-
tie. impatuetñ ad multas v̄tutes p̄tinere p̄t
s̄m qd in finē multaz v̄tutū trahi p̄t act⁹ cō-
fessionis. hec tho. Vt cōfessio et penitētia
p̄tineat ad eundē articulū fidei. s̄ q nō. cō-
fessio em qz magis ex spe venie p̄cedit magis
innitit articulo de vita eterna quam respicit
spes q̄ articulo de iudicio qd respicit timor.
p̄nia vō ecōuerso se hz rōe cōtriciōis. h̄ tho.

De p̄tē cōfessio

quis p̄tē fact

Aug. p̄tē p̄tē. Aug. p̄tē p̄tē

Arca scdm q̄r̄ a quo fuit instituta cōfessio
et v̄tē sit p̄ceptū. s̄m s̄m sco. iij. sen. di.
xvij. q cōfessio talis qlis est nūc in ecclia nō ē
ex p̄cepto legis nature alias ad eā fuisset ho-
mimes obligatū p̄ statu cuiuscūqz legis qd ē
falsuz. qz nec obligabant in lege scripta. Di-
cūt aut quidā q cōfessio nō cadit nisi sub p̄ce-
pto ecclie. s̄z cōtra hoc ē qz nō inuenit̄ vbi h̄o
ab ecclia p̄cipiat̄ q̄i ante hoc factū reputa-
ret̄ p̄ceptū obligatoriu d cōfessione. Si em al-
legat̄ illd caplm ex. de pe. et re. ois v̄triusqz
zē. Illd caplm ē innocētū terciū añ que plusq̄
p̄ ānos q̄ngētos fuit aug⁹ q̄ multū cōfessionē
esse necessariāz p̄dicauit. vt patz in li. de vera
et fl'a p̄nia. cui⁹ etiā auctoritates aliq̄ ponūt
de p̄nia. di. iij. Quis tñ opi. vi. esse glosator
de p̄nia. di. v. in p̄n. sup h̄o tñ nō allegat ali
qd caplm et ido irzōnabiliter d̄t. p̄tērea s̄m
h̄o papa nō teneret̄ cōfiteri nec etiā infideles
tenerent̄ cōfiteri. p̄ma choz. v. qd mibi ē de
his q̄ foris sūt iudicare. Videt̄ ergo rōnabi-

li⁹ dicendū q cōfessio cadit sub p̄cepto dei po-
sitio. et certuz ē q sup h̄o nō tradit̄ aliqd in
veteri lege. Si aut aliqd in euāgelio traditur
hoc videt̄ esse illd 10. r̄. accipite sp̄m sanctū
quoz re. pec. re. eis. Ex hoc arguit̄ sic. p̄cās
remittēdi peccata data ē aplis et in eis oib⁹
p̄bitens. et certū ē q nō p̄n̄ qz hoc ē p̄p̄riuz
dei. ergo misterialiter et arbitrarie. s̄z nō p̄nt
arbitrari in cā ignota. ḡo manifestāda est eis
cā in qua debēt arbitrari. hec at manifestatio
ē cōfessio. igit̄ ex hac collatōe p̄ctis arbitra-
rie facta p̄biteris obligat̄ p̄ctōzes ad accu-
sandū se eis tanq̄ arbitris qd ē cōfiteri. Qd at
ad hoc teneat̄ declarat̄ sic. q̄cūqz amisit p̄ri-
mā grām tenet̄ ex necessitate p̄cepti scz dili-
ges dñm deū tuū zē. agere quātuz in se est ad
recupatoz ei⁹ et in v̄tute etiā illi⁹ p̄cepti di-
liges teipm. s̄z p̄ctōz p̄ peccatū mortale grām
p̄mā amisit et p̄t eaz recuperare ab h̄o arbitro
suscepto p̄nie sacmētū. 10. r̄. quoz re. zē
Et sic cōcludit̄ necessitas p̄cepti cōfessionis ex
hoc v̄bo scz quoz remi. p̄ctā zē. et illo p̄cep-
to sil iūctis. Si dicat̄ q p hoc nō p̄bat̄ q h̄
via sit p̄cisa ad recuperandū grāz arguit̄ q imo
sic. qlibet tenet̄ recuperare grāz p viā facilio-
rē et certiorē. alias videt̄ cōtēnere p̄p̄riā salu-
tē. s̄z hec via ē facilioz et certioz scz recupan-
di p̄ sacramētū p̄nie. qz hic nō requit̄ aliud n̄
q h̄o nō ponat obicē grē. qd est multomō p̄
at̄tūcōez h̄ie q̄ p modū meriti de cōgruo suffi-
ciat ad iustificatoz. p̄t etiā aliq̄s esse certioz
q nō ponat obicē scz actualiter peccādo q̄ q
habeat attritōz. ergo qlibet teneat̄ ad hāc viā
Dicūt aut aliqui q p̄ceptuz de cōfessione h̄et̄
ex v̄bis apli iac. v. Cōfitemini alterutuz pec-
cata v̄ra zē. s̄z hoc nō videt̄. dicēdo em d̄ite
mini alterutuz p̄ctā nō magis dicit̄ cōfitendū
esse p̄bitero q̄ aliq̄. subdit etiā statim. et orā-
te p̄ inuicē. vbi null⁹ dicit̄ eū instituisse vel
p̄mulgasse sacramētū p̄nie vlt p̄ceptū diuinū
s̄z intēdit̄ ibi p̄suadere p̄ p̄mū vt s̄m⁹ huiles
scz nos apud p̄rimos p̄ctōzes cōfiteōdo. sed p̄
scdm vt s̄m⁹ caritatiuz scz p nobis inuicē orā-
do. Tenendū ē ergo q hoc p̄ceptū est d̄ iure
diuino p euāgelii p̄mulgatū vt sup̄ declara-
tū ē. vel si illd nō sufficiat̄ dicendū q ē de iure
diuino p̄mulgato p xpm aplis. et p aplōs
ecclie sine omi scriptura. sicut multa alia te-
net̄ ecclia p alios p̄mulgata. ex. de ce. mis-
cuz marthe. hec et plura alia de hac materia
opte tradit̄ sco. iij. sen. di. xvij. Sic ergo pa-
tet institutio cōfessionis et necessitas ei⁹. **Et**
esto q aliq̄s cōterat̄ et nihil cogitet de cōfessio-
sione et nō omitit̄ cōfiteri ex cōemptu. ergo n̄
caret gratia qz nō interuenit̄ cōemptus. ergo
q̄din nō cogitat de cōfessione nō peccat. dato
ergo q sic moria⁹ cōstat q saluat̄ sine cōfessio-
ne. ergo cōfessio nō ē necessaria. s̄z q tal nō
cogitet de cōfessione p̄t esse p̄pter duo. p̄mo
p̄pter itensioē doloris. et tūc qz de⁹ cor suū
occupat̄ si n̄ fuit mora sup̄flua nec indiscretō
aliqua. credo q de⁹ absoluit̄ eū et p ope cō-
patat voluntatem et cōputat̄ iste cū illis qui
excusantur propter impossibilitatē habentes

in facimento confessionis devotioez. Secdo pt ho
 esse. ppter occupatoez supflue solitudinis cir
 ca alia et tuc no excusat maxie si locu et tps
 beac ofitendi. imo ppter peccatu omissionis
 reputabit reus mortis maxie si no fuerit pze
 netus morte. qz bene posset et deberet reco
 gitare et pete sacramtu eccie. h bon. **¶ Vtz**
 infideles teneant ad ofessione. vide q no qz
 dictu caplm ois vtriusqz sexus solu loqui d
 fidelibz. ois inqt vtriusqz sexus fidel. **¶** q
 regulariter ta fideles q infideles tenent ofi
 teni inquatu e pceptu dei qd vniuersaliter de
 dit q ptatis habz plenitudinē sup oia. Si aut
 no est pceptu nisi ab ecclesia no tenerent ad
 ei? obseruantia illi q no sunt baptizati. qz vt
 ostensu e sup ti. de ofirmatōe. q. vtz. epi de q
 dau possint ofirmare. vicario xpi no fuit co
 cessa directe potestas sup oes q no susceperūt
 baptismu q est ianua qua intrat ad ecclesiaz
 militantē. hec rich. et queniunt cu dictis h m
 scotā supra in pma. q. huius ar. **¶ Vtz** pueri
 teneant ofiteri. **¶** q sic scz pueri q ad anol
 discretōis puenerūt. vt patz in dicto. c. omis
 Et p anos discretōis ibidē h m glo. intelligi
 tpus quo ho capax e doli. Siue h m host. tps
 in quo discernit iter bonu et malu. qz tuc pec
 care pt. qd accelerat citius in vno q in alio.
 hec bon. **¶ Vtz** habetes tm vā alia debeāt
 ofiteri. **¶** tenent h m aliquos no quidē ex vi
 sacmēti s3 ex vi statuti ecclesiastici qn no hnt
 mortalia q ofiteant. Aliqui tm dicūt q tales
 no tenent ofiteri etiā ex vi statuti ecclesiasti
 ci qz statutu eccie no obligat nisi hntes pctā
 mortalia qd videtur de cludi ex hoc qz dicit q
 debz oia peccata ofiteri qd de venialibz no
 pt intelligi. qz null? oia venialia pt ofiteri.
 Et h m hoc no habens mortalia no tenent ad
 ofessione. sed sufficit ei adimplendū pceptuz
 ecclesie vt se p bitero representet et ostēdat se
 esse absqz oficia mortal peccati. vt ad cōionē
 recipi possit et hoc reputat ei p ofessione. Ca
 dit em sub pcepto magis taxatio tps q act?
 ofessionis. De prima snia sūt bon. rich. tho.
 et pe. dicētes q prima snia est securor. Sco.
 vero e scde opi. et reprobat primā. et de hoc
 habet etiā infra ti. de obiecto ofessionis. q.
 vtz. teneat venialia ofiteri. **¶** S3 nūquid ille
 q no habet remorsu de aliquo etiā pctō veni
 ali teneret ofiteri h m primā duaz pdictaz.
 opi. Rūdet bon. q credit impossibile h m sta
 tu viatoris p aliquis diem vel septimanaz et
 multotim? anū transeat sine remorsu venia
 lis. Et vix credit bon. hoc fuisse nisi in xpo et
 ei? matre. et ideo qlibet vel h3 ofciaz vel ha
 bere dz vel in omi hora petere. dimitte nobis
 zc. Si tm aliqs esset q no haberet p supabun
 tē grāz. sufficēt dicere se nullū pctm omisisse
 qd faciat post ofessu est legitime. l pt dicit
 q talis no tenent ad illd mādātū. qz solū pec
 catoribz et viatoribz e datū. talis aut iā ha
 bitat in celis. **¶** Qzrea hoc no pt queniire hoī
 nisi ex pnuilegio spēali s3 statuta no extēdūt
 se nisi ad ea que de iure cōi eneniūt. xix. q. ij.
 due §. lex. vbi dz q qui lege pnuata ducitur

nulla rō exigit vt a lege publica astringatur
 Si vō no haberet remorsu vel ppter ignozan
 tiā vel negligentia no excusaret a mandato.
 hec bon. **¶** Sco. aut circa hec dicit q simplr
 innocens a mortali et a veniali tenent simplr
 no ofiteri. vñ si beata virgo fuisset ofessa bea
 to petro post ascensionē xpi. ofitēdo peccat
 set. Sed si sit innocēs a mortali tm. pt ofiteri
 venialia et no ofiteri mortalia. **¶ Vtz** papa
 teneat ofiteri. videt q no qz cōfessio dz fieri
 iudici in quolibet foro. papa vō sup se nullū
 iudicē habz. ergo zc. **¶** q papa habz iudicē
 xpm cui debz p suū vicariū ofiteri q licet sit
 inferior eo inquatu platus. est tm eo superior
 inquantu est pctōz et ipe dei mister. hec tho.
¶ Licz etiā vn? papa no habeat impertū in suc
 cessorē suū tm deus habz impertū sup eos qui
 pcepit implicite ofessionē p bitero esse facie
 dā vt visuz e et rōe h3 tenent obseruare hmoi
 pceptū de necessitate. Obseruare vō ipm h m
 circūstātiā ordinatas a gnali ofilio tenent d
 agruitate. xxv. q. j. iusticie. vbi dicit sic. Iusti
 cie ac rōis ordo suadet vt q a successoribz de
 siderat mādātā sua seruari. pdecessoris sui sta
 tuta custodiat. hec rich. **¶ Vtz** possit cū ali
 quo dispensari ne ofiteat hoi peccata. **¶** q
 no. ministri em ecclesie instituunt in ecclesia
 diuinitus fundata. et ideo institutio ecclesie
 psupponit ad opationez mistroz. sicut opus
 creatōis ad opus nature. s3 qz ecclesia e fun
 data in fide et in sacramētis. ideo ad ecclesie
 ministros nouos articulos fidei edere aut e
 ditos remouē aut noua sacramēta instituere
 aut instituta remouē no ptinet. sed h? e pote
 statis excellētissime q soli xpo debet q est ec
 clesie sue fūdamentū. Et ideo sicut papa no pt
 dispensare vt aliqs sine baptismo saluet. ita
 nec q saluet sine ofessione h m qd obligat ex
 vi sacramētū pt tm dispēlare h m qd obligat ex
 pcepto ecclesie vt possit aliqs diuū ofessio
 nē differre q sit ab eccia institutū. h tho.

De tpe ofessionis ti. xi.

Einde ofiderandū est de tpe ofessionis
 scz an qlibet teneat statim ofiteri qn
 peccauit. **¶** de ofessione possum? du
 pliciter loq. vno mō quātū ad ofitēdi apposi
 tū et sic dcedūt oēs q tenent tuc ofiteri qn te
 nent ofiteri. ofiteri aut tenent qn suoz pctōz h3
 memoriā. et tuc tenent etiā pdictō mō ofiteri
 scz quātū ad apposituz et pcpue qn est in arti
 culo mortis aut in aliquo articulo in quo si
 ne peccati remissione oporteat eū peccatū in
 curzere. vt cuz tenent celebrare si desit copia
 sacerdotis saltē tenentur ofiteri et habere appo
 sitū ofitendi. **¶** Alio modo quo ad cōfessionis
 actū et sic e distinguendū. qz aliqui obligant
 tm ad ofessionē ex statuto eccie. vt habentes
 tm venialia. et hi no tenent statū ofiteri s3 dif
 ferre pnt vsqz ad pasca qz illa decretal omis
 vtriusqz obligat ad eucharistiaz ad quā ppa
 rat ofessio. **¶** Alij vō etiā obligant ex xpo pec
 cato vt omis q habet pctm mortale et hi cōfi
 teri tenent ec ex institutioē sacri. **¶** De his at se
 cūdis dicūt aliq q tenent statū cōfiteri habita

An p...

An p...

fr...

An...

optunitate sufficiētā nec p̄dicta decretal' ex-
 culat eos. qz intēdit p̄pter negligentā hoim
 tps artare nec ampliare. et hec opi. est curioz
 s̄m inno. e. e. cēs. Alij dicūt cōmuni⁹ et ve-
ri⁹ vt pe. et tui⁹ vt dicit scoe. f. q. nō tenen⁹
 regulariter statim cōfiteri. qz s̄m rich. ad hoc
 nō obligat nec ex iure nature qz cōfiteri p̄sbi-
 tero nō ē de iure nature absolute. nec d' iure
 diuino qz licet xps implicite p̄cepit p̄sbitero
 cōfiteri nō tñ p̄cepit hoc statim fieri. nec ex iu-
 re positiuo. s̄ tñ ad semel in āno. Cū em̄ sit p̄-
 ceptū affirmatiuuz nō obligat nisi p̄ loco et
 tpe. ecclesia vero potuit in hoc p̄cepto tpus
 determinare cū sit p̄ceptū discipline nō nature.
 Vñ ex iure nō tenetur hō cōfiteri nisi semel in
 anno. scz in pasca qñ necesse hz cōicare. Et sic
 regulariter nō tenet statiz cōfiteri nisi in qua-
 tuoz casib⁹. Vñ ē rōe sacmēti scz qñ vult cōi-
 care vel celebrare. Dicit tñ in hoc casu rich.
 qz si forte de p̄pino expectet aliū cui deuo-
 tius et securi⁹ cōfiteat' nullo iure cōicare p̄-
 hibet' si vere penitet. scōs ē rōe piculi vt qñ
 ē in mortali et iminēte piculo mortis. terci⁹
 rōe scie scz qñ scia dicitat p̄ statim teneat'
 cōfiteri d' necessitate. qrtus rōe dubij scz qñ p̄-
 babilie vidz se āpli⁹ āno illo copiā cōfessoris
 habē n̄ posse q̄ ipm possit absolue. et h' opi. ē
 p̄babilioz s̄m rich. tho. et pe. Bon. vō de h' o
 dicit qz gnaliter asserere qz hō p̄t differre cō-
 fessione vsqz ad pasca videt' piculosū. Sil'r qz
 teneat' sp̄ cōfiteri qñ se offert optunitas videt'
 valde durz. ido videt' rōnabiliter sentiendū
 mediū scz qz optunitas tps loci et p̄sbiteri p̄t
 tripl'r se offerre. scz aut ita qz time' ne vnq̄ se
 offerat. vt cū aliqz gūiter infirmat' et tūc te-
 net' statiz cōfiteri. Aut ita qz maior optunitas
 expectat' vl q' ad locū vl p̄sbiterz et tūc dif-
 ferri p̄t sine p̄cto. Aut ita qz nūq̄ rōnabiliter
 maior optunitas expecte' et tūc sine p̄iudicō
 tenet'. hec bon. Sz nunq̄d religiosi tenent'
statim cōfiteri. s̄ alij dicūt qz sic. si mortali-
 ter peccauerit et p̄sbiteri copiā habeat. Et in-
 telligūt statim sicut dicitat recta ratō. vñ s̄m
 eos refert iter seculares et religiosos. qz illi
 nō tenent' ante q̄dragesimā cōfiteri q̄ ē eis tps
 penitētie. isti vō statim tenent' qz eis tps peni-
 tētie ē totū tps vite sue. Si dicat' qz stat' n̄
obligat aliqē nisi p̄ mandatū. Rñdet' qz sta-
 tus nō obligat sed mādatū oib⁹ datū. ad nūc
 aut vel tūc obligat optunitas q̄ offert se di-
 uersimode diuersis. et hoc verz ē in oib⁹ p̄ce-
 ptis a ffirmatis qz ad aliq̄d tps obligat' vn⁹
 ad qd nō obligat' ali⁹ vt patz in honore pa-
 rentū. et h' sine ē bon. Itē dicūt alij qz nō re-
 fert quo ad h' iter seculares et religiosos. qz
 religiosi n̄ tenent' ad alia q̄ alij hoies. nisi ad
 q̄ se obligat ex voto. et hec ē opi. tho. Potest
 tñ dici s̄m rich. qz religiosi rōe suoz statuto-
 rū et sui status tenent' cōfiteri frequēti⁹ q̄ sta-
 tuat oculiū gnale. Nec tñ p̄pter hoc sequit' qz
 teneant' statim cōfiteri habita cōfessoris optu-
 nitate. nisi assit dies quo s̄m statutū religio-
 nis sue tenerent' cōfiteri. Cōsiliū tñ oib⁹ sanū
 s̄m bon. ē qz oīs qui cadūt p̄ mortale q̄cūqz

p̄nt cōfiteant'. nō em̄ videt' vere dicitus q̄ tam-
 diu portat mortale vuln⁹ peccati occultum.
 Vñ cōstitutōz penalē supradictā inno. terci⁹
 cōtra negligētes cōfiteri sua p̄ctā credit' ema-
 nasse. ex de pe. et re. que dicit sic. oīs vtriusqz
 sexus fidel' ex quo ad ānos discretōis puene-
 rit oīnia peccata sua solus saltē semel in āno
 fideliter cōfiteat' p̄prio sacerdoti. et iniūctam
 sibi penitentiā p̄ vrb⁹ studeat adimplere. sus-
 cipies reuerēter ad min⁹ in pasca eucharistie
 sacramtū. n̄ p̄prio sacerdotis cōsilio ob aliqūā
 rōnabile cāz ad tps ab ei⁹ p̄ceptione duxerit
 abstinēd. alioqñ et viuēs ab ingressu ecclesie
 arceat' et mortēs ecclesiastica careat sepultura.
 De obiecto cōfessionis. i. de his que
 debz quis cōfiteri ti. xij.
 Oītea cōsiderandū ē de his q̄ dz q̄s cōfi-
 teri. Et circa h' q̄runē plura scz dato
 qz hō teneat' cōfiteri peccata mortalia. vtruz
 teneat' etiā cōfiteri circūstantias p̄ctōz. s̄
 circūstantiaz q̄daz trahūt in aliud gen⁹ vel
 in aliā spēm peccati. vt coire cū muliere diu-
 gata. et istas tenet' hō cōfiteri. Nō em̄ sufficiēt
 ei qui centuz marcas habuit de alieno dicere
 ego accepi alienū cū hoc posset esse verz si ac-
 cepisset vnū denariū. Sz tñ s̄m aliquos cū h' o
 p̄ceptū sit affirmatiuuz nō obligat ad sp̄ s̄z p̄
 loco et tpe. scz qñ hō eas cōgnoscat vel p̄ se vl'
 p̄ inq̄sitorē alienā. Vñ sapiens et intelligens
 tenet' cōfiteri si inq̄ran' ab eo. Scdm vō alios
 cōmuni⁹ s̄z nō tuā opinatēs nō optet eas cō-
 fiteri. qz sufficit notificare quātitatē peccati
 in specie licz nō p̄cise. qz hoc nō p̄t fieri. Nec
 optz s̄m totā quātitatē peccati penitentiā taxa-
 re. hoc tñ ē bonuz et cōgruū. et quāto sūt mag'
 sapientes et p̄fecti tāto magis debēt eas di-
 stinctius explicare. s̄z nō tenent' ad hoc nisi
 forte ex p̄pria scia obligent'. Quedā vō cir-
 cūstantie alieuiāt et has nō debz q̄s p̄ se cōfi-
 teri qz cōfessio eaz n̄ facit ad accusatōez pec-
 cati. et peccatoz in cōfessione debet se accusa-
 re et nō excusare. Per accidēs tamē ne cōfessor
 scandalizet. vel etiā vt ei⁹ inquisitōi satisfi-
 ciat. vel si tantū deuiat qz sit in gñe venialis
 qz tenet' dicē gen⁹ peccati. bonū est aliq̄s ta-
 les cōfiteri. vt si q̄s comedat carnes in quadra-
 gesima ex dispensatōne et cā. hec bon. et pe.
 Quedā vō aggrauāt in eadez spē. et illaz q̄-
 dam nō aggrauant notabiliter sicut scia et inq̄-
 titudo. et has nō tenet' quis cōfiteri. qz sūt q̄i
 venialia peccata. quedā aggrauāt notabiliter
 et istas s̄m mgrm vilhel. altifiodoren. optet
 cōfiteri. Sz cōtra p̄dicta obicitur. quia aug⁹
 primo enumeratis multis peccatoz circūstā-
 tijs. oīs inquit illa varietas cōfiterenda est et
 deflenda. s̄ qz illud ē de p̄fectōe penitētie
 nō de necessitate. Itē obicit' qz delectabile
 carnis s̄m p̄hm. iij. echi. quāto mag' in picu-
 lari cōsiderat' tāto mag' appetitū mouet. ergo
 nō videt' qz ad mi⁹ p̄ctōz carnaliū aliq̄s de-
 beat oēs singulares circūstantias cōfiteri. s̄
 circūstantie p̄culares peccati carnal' q̄ tra-
 hūt in specie peccati mortalis sp̄ sūt cōfite-
 qz gratia que in sacramto da' restaurat si qua

inclinatione a p
 et in cōfite
 in pasca. ali
 aliqua temp
 bas vnaq̄ ip
 cōmōda sūt q
 miferit' oīs
 in sacerdoti
 ne de accipit
 et si n̄ dedit
 Si al' hōz vō
 noui sp̄z mort
 dōbilitat' mact
 s̄m cōsideratōz
 tate inclinatō
 qz cōfiteri vñ
 qz cōfiteri p̄c
 aggrauatō. s̄
 forte h' sit vol
 tū ea i' sp̄ali
 sufficiēt' in cō
 multis et mag
 nūc in peccatō
 neat' qz cōfite
 peccatō venial'
 na venial' p̄ h' p
 tūc a mortuō h
 vñ p̄ p̄ctā purg
 opert' et p̄ctōz
 hōmōi tūc s̄m
 i' dicit' cū p̄ctā
 peccatō venial'
 mortalia tūc et
 nō vō bubō tñ
 n̄ ē h' tūc p̄ctō
 cōfiteri venialia et
 illōs sp̄ali nullus
 quocūqz casu. ¶
 licet cū nisi cōfite
 nō tñ ad p̄ctō
 obfessio p̄ grā
 cōmōdali et h
 p̄ctā alia dicit' s̄
 de rōe sui generis
 tñ est cōgruū mag
 multū et pena eis
 Decipiat aut cōfite
 in quater mortuō
 tūc et hoc p̄pter
 vel quater dicit' in
 tūc hōz in gñe
 sp̄ali tēdēre. s̄
 nūc i' dicit' et vō
 a dicit' ad p̄ctō
 venial' quater s̄m h
 q̄ dicit' si dicit' s̄m
 cōfiteri hōz p̄p
 p̄ctō hōz sit venial'
 si nō penit' hō mort'
 et dicit' hōz illū nō q
 et mortuō qz nō dicit' aut
 et mortuō dicit' hōz s̄
 qz p̄ctō hōz hōz tūc
 dicit' hōz qz vō

inclinatio a pctō ex taliū cogitatōe pueniat
 vñ in cōfiteute vñ in cōfessōe. Vñ dicit greg.
 in pastorali. sic plerūq; vt dū rectoris anim⁹
 aliqua temptamēta cogitat auditis tēptatōi-
 bus etiāz ipse pullsat. sed hec nequaq; pastor
 timēda sūt. qz tāto facili⁹ a sua eripit quāto
 misericordi⁹ ex aliena temptatōe fatigat. Si
 tñ sacerdotē lasciuū ad pctā h̄mōi pnu vide-
 rit d; accipe licentiā cōfiteūdi alteri sacerdoti.
 et si n̄ dederit licentiā d; ad supiorē recurrē.
 Si at h̄mōi circūstātie nō agguāt in infinitū
 nouā spēz mortāl peccati cōstituēdo qñz lau-
 dabiliter reūcent adhibita debita discretōe
 s̄m cōsideratōz turpitudis circūstātie et pni-
 tatē inclinātōis ad pctm̄ ex ei⁹ cōfessione in
 ipō cōfiteūte vñ sacerdotē. h̄. tho. Vñ teneat
 quis cōfiteri pctā pcedētia tan p̄ circūstātiās
 agguātes. h̄. sco. in q̄rto di. xxi. dicit qz licet
 forte h̄o sit vūle nō tñ videt necessariū eē cō-
 fiteri ea ī spēali qz inquātū agguāt p̄nt exp̄mi
 sufficiētē in cōfessione ī gnali scz dicendo de
 multis et magnis pctis alias penitui. et idō
 nūc in peccādo magis ingrat⁹ fui. Vñ te-
 neat qz cōfiteri pctā venialia. h̄. sco. qz n̄ nec p̄t
 peccati venial morbū. cū em̄ sint de sui natu-
 ra venialia p se p̄nt veniā cōsequi. siue p peni-
 tentiā interiore siue p exteriorē assūptāz siue
 etiā p penā purgatoriā siue p aliud remediū
 opetes et pdoneū vt dictū ē sup̄. Nec eē p̄t
 statutū eccle s̄m sco. qz cū ex de pe. et re. ois
 z. dicat oia pctā sua. Aut ē ibi distributō p
 peccatis venialib⁹ aut nō. si sic. ergo habēs
 mortalia tene⁹ ex vi p̄cepti cōfiteri venialia si
 nō. ergo habēs tñ venialia nō tenet⁹ cōfiteri
 ea. Et sic videt⁹ cōtradictio dicere qz ille tenet⁹
 cōfiteri venialia et ille nō. Et sic ex statuto ec-
 cle sie gnali nullus tenet⁹ venialia cōfiteri in
 quocūq; casu. ¶ Si quera⁹ quō p̄sbiter cōgno-
 scet eū nisi cōfiteat⁹ qui h̄z tñ venialia. h̄. ve-
 niat tñ ad p̄sbiterē et dicat ei dñe ex quo fui
 cōfessus p gratiā dei n̄ habeo cōscientiā d̄ pec-
 cato mortali et sic cōgnoscat euz sufficiētē. h̄.
 et pl̄a alia dicit sco. in q̄rto di. xvij. Licet autē
 de rōe sui generis nō sit necessariū ea cōfiteri
 tñ est cōgruū maxime viris p̄fectis qz vūle est
 multū et pena eis debita minui⁹ ex vi clauū
 p̄ceptiue aut cōfiteūda sunt peccata venialia
 frequētē iterata. vt etiā dicit m̄gr sen. li. iij.
 di. xxi. et hoc p̄pter vitandū piculū qz cōfiteū-
 do frequētē ducit in libidinē et cōtemptum.
 Et sufficit stare in gnalitate et nō oportz ad
 singula descēdere. Si tñ qz velit descēdere
 multū ē laudabile et vūle et necessariū volen-
 ti ascēdere ad p̄fectōez. hoc igit⁹ ē dictū de
 venialib⁹ gnaliter s̄m bon. In casu tñ cōgic
 qz h̄o te⁹ ea cōfiteri siue p̄pter dubiū siue p̄pter
 ecclesiasticū statutū. p̄pter dubiū qñ dubitat
 pbabiliter vñ sit veniale vel mortale. ideo
 si nō penitet sic de mortali discrimi se exponit
 et ideo d; cōfiteri illd nō quidē asserēdo ipsuz
 esse mortale. qz vt dicit aug. xv. de tri. nō tñ
 est mēdaciū dicere falsū s; etiā asserere dubiū
 s; d; cōfiteri illd sicut iacet in cōscia et iudicio
 sacerdotis relinquat vñ sit veniale vñ mor-

tale. sicut em̄ dubitat ita dubitādo cōfiteri d;.
 Debet tñ cōfiteri et penitentiā sustinere ac si eēt
 mortale. et tūc mēs assecurat⁹ et nullo mō ve-
 ritati p̄iudicat⁹. hec bon. ¶ S; obici⁹ qz glo-
 sup illd iaco. v. Cōfitemini alterutrum pctā
 vñ zc. peccata inqt que ex hūana ignorancia
 vel infirmitate veniūt. dicit et p̄cipit cōfiteri.
 h̄mōi aut peccata sūt venialia. ergo tenet⁹ ea
 cōfiteri. h̄. qz si hoc intelligat⁹ de venialibus
 tūc sumit⁹ ibi p̄cipe p docere. s̄m illd luce. v.
 p̄ceptoz p totā nocte labo. zc. ver bū aut bea-
 ti iacobi licet sit p̄positū p modū imperatiū
 tñ p mortalib⁹ tñ tenet⁹ impatiue. p venia-
 lib⁹ vero magis exhortatiue. vñ p̄ceptū ē quo
 ad mortalia. et cōfiliū quo ad venialia. hec tñ
 nō pcedūt s̄m sco. vt patz ex dictis. Obici⁹
 etiā illd aug. Si cepisti fluctuare cōfiteri mo-
 rā ne plangas ruinā s̄m hoc ruere videt⁹ qz nō
 cōfiteri venialia. h̄. nō ē p̄ceptū s; cōfiliū. vñ
 dicit hoc nō qz nō posset aliter nisi p cōfessio-
 nē vitare ruinā. s; qz hec via est sobria et p̄do-
 nea Vñ aliq; posset licite cōfiteri peccata
 qz nō fecit. h̄. pctā qz qz nō fecit s̄m rez fecit
 tñ s̄m suā estimatōz p̄t qz cōfiteri. qz vero neu-
 tro mō fecit nō p̄t licite cōfiteri. p̄mo mō facit
 cōtra veritatē rei nō tamē cōtra veritatē cōscie.
 scdo mō facit cōtra vtrūq;. Quid de gnali
 cōfessione in qua s̄m morē aliquāz ecclesiā-
 rū p̄sbiteri et alij cōfitent⁹ se cōmississe oia pec-
 cata dicēt. peccavi in oib⁹ vicijz quib⁹ h̄o
 peccare p̄t. h̄. taliter cōfiteus loquit⁹ in p̄so-
 na ecclesie. vel sicut dicit aug⁹ in vno pecca-
 to possūt multa notari. vel qd dicit in oibus
 vicijz cōprehēdit gnā singulorū et nō singu-
 la genēz. q. d. locutōe. cogitatōe. opatōe. o-
 missiōe. h̄. tho. Et qñ eadē dicit host. et addit
 vitupadi tñ sunt p̄sbiteri qz addūt d̄ pollutōe
 credētē hoc sufficere sibi p cōfessioē qd non
 est verū qz ad hūidū mortalia requirit⁹ cōfessio
 specialis et sacramental. ¶ Vñ liceat ī cōfessio-
 ne aliena pctā referre. h̄. aliena pctā aut n̄
 p̄ntet ad peccati accusatōez sed magis ad ex-
 cusatōez ei⁹ qz cōfiteri ex qdaz associatōe aliorū
 qz solaciū ē miseris habere socios penarū. Si
 cut qñq; aliqui simplices cōfiteūdo omēs vici-
 nos suos accusant. dicendo omēs sum⁹ latro-
 nes vsurarij p̄iuri et s̄ilia. Et hoc mō peccata
 aliena in cōfessione referre nō licet et a cōfesso-
 re talis cōfiteus corripit p̄t. Aut sūt peccatis
 n̄is cōiūcta ita qz sine eis nō p̄t bene explica-
 ri culpa p̄pria. et tūc licet ea in cōfessione di-
 cere eo mō quo sine ipis nō p̄t culpa p̄pria ex-
 plicari. Vñ sufficit aliqñ dicere in gnali vt si
 mulier sit ab episcopo cognita qd absit suf-
 ficite dicere se esse cognitā ab aliquo magno
 prelato. vel a p̄sona religiosa. quia satis ap-
 paret gen⁹ culpe. Si vero descenderit ad p̄so-
 nā specialē increpari debz. Similiter nec cō-
 fessor debz inquirere d̄ p̄sona curiose. Si tamē
 suspicet qz sit p̄sona cui potest p̄desse et con-
 ueniens et vūle sit ipaz scire. p̄t ex cōfessionis
 forz de illa inquirere. Nā talia sūt sepe occa-
 sio frangendi sigillū cōfessionis. vbi ē maxi-
 mū piculū vt infra patebit. Si vero peccatu-

In u. alio dicitur

h̄. sco.

explicari nō possit sine psona. ut si mulier sic
inordiate a viro suo cognita. tūc si de viro dicitur
cat nō peccat qz nō potest aliter confiteri p pna
culpā. **hec bon.** In hoc tamen mēbro ultimo
subdisti gūit pe. scz q aut imminet piculū illi
psone p h qd maifesta. et tūc nō dicitur maifesta
ri s3 sufficit sine hmoi circūstantia pētū dice
aut nō. et tūc dicitur maifestari. **h pe.** Sic gō gna
liter ē vezz q pētā aliena nō sūt dicēda in cō
fessione nisi inqntū sūt ppa. **psal. dix.** Cōfite
bor aduersū me iniusti. **m. dno glo.** pētā mea
nō aliena. nec confessoris de ill' inqreere debet
Vñ illi q ramūctos i confēssōe inqrit et d' alijs
malū audiūt et sustinet. vix aut nūq a detra
ctōe excusari pnt. et aiab' mederi nesciūt dū
patiūt veniētes ad medicinā alios accusādo
sibi infligē graue vuln'. **h bon.** **Rod. tñ** dicit
q si confites psonā expmat cū q peccauit bona
intētoe penitētiario q pē et vult pdesse et nō
obesse. n' ut pdat ipm peccatozē s3 ut pñari
ozet p eo vel secrete laborer ad correctōem
ei' nō peccat s3 pot' meret'. **ar. ad hō vi. xi.**
q. v. h vide. Bil' si pñari' inqrat d' illa pso
na bona fide. scz ut ozet p ea aut eā corrigat
in occulto credit q nō peccet dū tñ confitente
nullo mō cogat ad noianō eā aut ei' exp'fio
nē extorqueat ab inuito. **h rod.** **Secdm vō rich.**
penitēs celare te' psonā cū q peccauit nisi in
trib' casib'. **Vñ** ē qñ hoc ē necessariū ad ex
p'mendū pziū peccatū. tūc em te' eā exprime
confessor' eo mō quo dicitur ē sup'. **Al'** ē qñ est
vile ad correctōzē v' pferuatōzē illi' a reci
diuo. tūc em confites bñ facit si dicit ex' confesio
nē alicui psone q possit et velit illi pdesse et
nō obesse. s3 hac de cā nō expedit eā in confes
sione noiare qz p hoc nō posset ad correctōem
illi' pcedē. **Terci'** ē qñ ē vile ad pferuādū
penitētiā a recidiuo. tūc em expedit confitentiā
exprime confessor' illā psonā. pē em d'ingere q
confessor' p d'gnitōz illi' psone monita dabit p
q a recidiuo meli' pferuari poterit.

Cui est confitendū ti. xij.

Emde considerand' ē cui sit confitendū. Et
circa hoc qrun' p'la scz v'z sit confiten
dū p'bitero soli. **h' de confessione** pos
sum' loq' dupl'r. vno mō put ē op' v'utus d'
recte repugnās p'ocrisi in q' q's seipm accus
fat ne ali' sit q' appareat. vel mala sua aperit
ad morbi inuestigandā curatōzē. Et hoc mō
confessio p' fieri cuilibet q' p' adiuuare instrue
do v' orādō de quo hō p' erubescē et huilia
ri et ille exēplo huilitatis meliorari n' peccat
toz d'gnitōe depruari. et sic q's p' pētū suū
cuilibet confiteri siue clerico siue layco. Sicut
em dicit bñ. sup' canti. vir pfectus ē veritatis
amator et om's v'ellet noscere sua mala dū tñ
nō eēt cā mali s3 hōni. **Alio** mō confessio ē opus
sacramentale put ordinat' ad recōciliatōz que
fit p absolutōz et ligatōz. et qz hec p'as col
lata ē solis p'bitero. ut habitū ē sup' ti. q'rtō
h' lib' 2i. et hēbi' ifra ti. xxxvij. iō hec confessio
nulli n' p'bitero est faciēda. **hec rich.** **V'z**
in casu necessitatis quo p'bitero deess' sit necē
riū layco confiteri. **h' tho. in. iij. suo vi' dicit**

q' sic. s3 tenend' est q' nō qz confiteri p'bitero n'
aut layco ē p'ceptū ut patz ex p'dictis imo ali
qñ esset valde piculosuz et stultū qz tali laico
p' aliq's confiteri q' confessionez reuelaret ex quo
forsan magnū malū eneniret. vñ in tali casu
ē ita iudicand' sic qñ nō hēt copia confessoris.
Est tñ licitū et si assit layc' p'done' d'gruū. et
hō mō intelligit mgr' sen. li. iij. di. xvij. c. v.
d. Si defuerit p'bitero p'imo ē faciēda confes
sio. sic eē debēt itelligi autoritates et iura q'
hoc dicit ut de pe. di. j. penitet. et di. iij. qui
vult. Et h' opi. ē rich. sco. et pe. **Ad** qd valz
confessio layco facta. **h' baptism' h'z** efficacā
ex sanctificatōe materie. et iō a quocūqz con
fiteat' alicui ille recipit sacrm. s3 vis p'nie sac
ramentis consistit i sanctificatōe mistri. Et iō q'
layco confiteat' licz impleat ex pte sua qd ē d' cō
fessione sacramentali. sacrale tñ absolutōz n' con
fiteat'. Et iō aliqd valz ei ad dimittendōz pene q'
fit p' d'ois meritū et penā. s3 nō d'equit' dimi
nutōez illā pene q' fit ex vi clauū. et iō sic cō
fessus mag' punit' p' istā vitā q' confessus sacer
doti. **hec tho.** **Vnde. iij. q. v. qlis d'z q' cāta ē**
vis d'ois ut si desit p'bitero confiteat' hō p'rio
et si ille p'atē absoluedi n' hēat fit tñ dignus
mia ex desiderio sacerdotis q' socio confiteat' suā
turpitudine et ita ē mia dei ubiqz q' et nouit
isti p'ere et si n' tā cito q' si absolueret a sac
dote. hō ē ar. q' layc' n' p' absolue in necitā
te qd eū ē vezz s3 inno. vñ male sensit bñ.
ex. de offi. d'rdi. pastoral. dicens q' layc' ab
soluere p' in necessitate. et hoc nō tñ a pecca
tis sed etiā ab excōicatioe.

Cui p'bitero est confitendū ti. xij.

Omnia considerand' ē cui p'bitero sit confi
tendū. Et circa hō qrun' p'la scz v'z
p'bitero p'ochial' n' posset audire confes
sionez nisi p'us data sit sibi p'as ab epō vel a
papa. **h'ndz ray. q' n' s3** dicitur q' sic qz tal' re
cepit p'atē clauū qñ ordiabat'. Iurisdicōem
vō recipit qñ ab eo q' p'est p'ochie p'bitero in
stituit'. q' duo reqrūt' et sufficiūt ad ligandū
et soluendū. **Ozetea** eo ipō q' alicui d'mittit' cu
ra alicui' p'ochie h'z p'atē ligādū et soluēdi
a iure de pe. di. j. multiplex. et. c. v'bu. et iō
nō indiget alia licētia sp'ali scz epī v' pape
et h' s'nie ē gof. et host. **V'z** necesse sit confi
teri p'rio p'bitero. **h' de** dicit' ē sup' confessio
nō sacramental' sine licētia et mandato alicui'
fieri p' cuilibet ad libitū dū tñ sit fidel'. et n'
sit excōicat' v' p'cisus. **Cōfessio** vō sacramental'
nō p' fieri nisi p'bitero q' p' absolueret. tal' at
est p'bitero p'rio. ex d' pe. et re. omis. et di. vj
placuit. alias d'z itez confiteri. **Ad** effectū em
aliquē reqrunt' duo scz potētia actia in agen
te et materia debita in recipiēte. **h'nc** ē q' ad
ligandū et soluendū reqrit' p'as clauū. q' dā
in ordinatōe et materia debita. i. subdit' que
habet' ex iurisdicōe. vñ oportet confiteri p'rio
sacerdoti. **Proprius** vero sacerdos est triplex
vel ex iurisdicōe ordinaria ut sacerdos p'och
ialis epus vel papa. vel ex iurisdicōe dele
gata. ut ille cui d'mittit' potestas audiēdi ab
aliquo istoqz triū vel a legato domini pape.

Vel a iurisdicōe a iure decessa siue pmissa. sic
 dicū pprii sacerdotes illi quos ep̄i vel abbates
 exempti in suos eligunt confessores Et illi q̄ sub
 ditos alienos audiūt in cāibus a iure decessis
 quos cāus require infra versus finē hui⁹ titu
 li. primo mō dicit pprius p̄sb̄. 2.º magis pprie
 3.º mō pprie. Sumēdo igit ppriū p̄sb̄m pro
 p̄sb̄ro iurisdicōne hñte aliq̄ triū dictoz̄ mo
 doz̄ nō est confessio faciēda nisi pprio sacerdoti
 ad hoc ut hō nō transgrediat̄ pceptū et de q̄
 tur confessio effectū. Sumēdo vō ppriū sacer
 dotē primo mō licet sit ei regulariter faciēda
 confessio. In multis tñ casib⁹ nō oportet ut cñ
 sum ē p decre. hec nich. Potest ec archiep̄s dū
 visitat p̄uiciā suā subditos sui suffraganei ad
 confessioē audire absoluerē et eis p̄nias saluta
 res iniūgere. li.º. vj. de censib⁹ p̄petuo. et ē p
 tpe illo p̄sb̄iter ppri⁹ h̄m primū modū. Ad hō
 vō nūc iure nouo ē exp̄ssum q̄ fr̄es minores et
 p̄dicatores audire p̄nt confessioē. Illi scz̄ fr̄es
 q̄ sunt ad hoc electi et epo p̄sentati. ex. vij. li.
 de sepulchris sup cathedrā. Quid si sciat pec
 cator suū p̄sb̄iter hereticū esse aut sollicitato
 rē ad malū. aut fragilē et p̄nū ad p̄ctm q̄ quis
 dicit̄ v̄l reuelare confessioē p̄babiliter existi
 mat̄. vel si p̄ctm dera eū dmissū sit de quo q̄s
 dicit̄ debet. h̄c in hui⁹ casib⁹ a prochiali
 vel ei⁹ supiori petenda ē licētia alteri d̄fiteri
 q̄ si negat̄ sufficit petita licet nō obtēta. qz̄ in
 tali cāu nō tenet̄ pprio sacerdoti d̄fiteri d̄ pe
 di. vj. placuit. etiā si nō hz̄ aliū cui d̄fiteat̄ in
 telligit̄ in hoc cāu h̄m aliquos nō h̄re copiaz
 p̄sb̄iteri nec i hoc trāsgredi p̄ceptū ecclesie qz̄
 pcepta iurisdicōis nō extēdūt̄ vltra itētiōne p
 cipit̄ q̄ est finis p̄cepti. Hoc autē est caritas
 scdm apl̄m. nec aliqua iniuria fit in hoc sacer
 doti. qz̄ p̄uilegiū amittere meret̄ q̄ decessa si
 bi abutiē p̄tate et hui⁹ finē ē tho. et pe. et silr
 innoc. et host. sup i.º. c. om̄is. Vt̄ p̄sb̄iter
 prochialis debeat faciliter dare licētiā suis
 subditis alteri d̄fiteri. h̄c qz̄ multū sūt adeo i
 firmi q̄ poti⁹ sine confessioe decederēt q̄ d̄fite
 rent̄ tali p̄sb̄itero. vñ illi q̄ sunt nimis solliciti
 ut d̄ficias subditoz̄ sciant multis laqueū dam
 natōis inicit̄ et p̄ dñs sibi ip̄is. hec bon. Mo.
 etiā d̄fuit q̄ si prochian⁹ aliqua latentē casū
 nō d̄fiteri pprio sacerdoti habeat licētiā ei
 nullaten⁹ denegat̄ h̄z̄ cedat. Sed si forte con
 temni visibiliter se p̄sumat negare p̄t. de d̄ficia
 tñ caueat. hec host. S3 nūq̄d dicit̄ se h̄re li
 centiā a suo prochiali cōfiteri alteri credē
 dū est sine l̄is. h̄c q̄ sic. licet em̄ in iudicō cō
 fiteat̄ nulli sit credendū sine p̄batōne. ar.
 gumentū ex. de foro compe. significasti. In pe
 nentiali tñ credendū ē cui libet si dicat se li
 centiā h̄re a suo iudice h̄m host. et jo. S3 rod.
 dicit q̄ nō tenet̄ ei credere q̄ sit supiori d̄fessus
 et ab eo absolut⁹ nisi hoc ei cōstet p̄ l̄as supi
 oris vel alio mō legitio qd̄ p̄t intelligi veruz̄
 esse de p̄ctis manifestis. v̄l qñ hz̄ p̄babiliter su
 spectū subditū suū. Vt̄ sacerdos prochia
 lis possit audire subditū suū extra territoriu p
 rochie sue. q̄ nō arguit̄. ff. de iur. oi. in. l. fi.
 sed illd̄ habz̄ locū in his q̄ sunt d̄fentiose iurif

ditōis. Porro cū p̄nia sit de iurisdicōne volun
 taria quilibz̄ p̄sb̄iter curat̄ p̄t ubiqz̄ subditū
 ppriū expedire. ff. de offi. p̄consul. l. ij. Et in
 fra de loco nihil exprimit̄ d̄filiū generale hec
 tho. Vt̄ p̄sb̄iteri seculares vel etiā regula
 res siue monachi quib⁹ nll̄a cura d̄missa ē ab
 ep̄o vel alio supiori audire possint subditos p
 rochialis p̄sb̄iteri de licētia eius. h̄c bñ. vide
 t̄ dicere q̄ nō. ex. d̄ pe. et re. ois in prim⁹ glo.
 magne sup illd̄ alieno sacerdoti. h̄z̄ tenendū ē
 q̄ sic. cū em̄ quilibz̄ p̄sb̄r recipiat p̄tatem sol
 uēdi et ligandi in ordinarōne si materiā. i. sub
 ditū habeat. soluere p̄t et ligare ut dictū ē s.
 talis autē hz̄ materiā ex quo de licētia pprii iu
 dicis aliquē audire. Nec requirit̄ in hoc licen
 tia ep̄i h̄z̄ tñ p̄sb̄iteri prochialis ip̄i⁹ d̄fiteris
 ut patz̄ in. c. om̄is n̄ in cāibus ad ep̄m sp̄eali
 ter p̄ntētib⁹. Et hui⁹ opionis ē host. Sed
 p̄dictis obuiare vident̄ gos. et rap. dicētes q̄
 religiosi vel reclusi nō h̄nt p̄tatez̄ soluēdi vel
 ligandi nec baptisandi p̄dicandi nec alia que
 ad curā aiaz̄ p̄tinet̄ faciēdi n̄ fuerint electi a
 p̄p̄o vel ab ep̄o et cū assensu sui supioris insti
 tuti. xvj. q. j. alia. et. c. puenit. Sed dicendum
 h̄m host. q̄ illa iura et sil̄ta intelligi debēt de
 religiosi qui volunt sibi usurpare prochias
 sine licētia supioris sui et sine auctoritate ep̄i
 ut etiam bñ innuit̄ in eisdem verbis. vel quā
 do volūt aliquem audire sine licētia iudicis
 eius vel etiā sine licētia supioris sui nulla a
 lia necessitate instāte ut innuit̄. xvj. q. j. placu
 it. Vt̄ i ar.º. necitatis tenet̄ quis cōfiteri
 heretico scismatico vel cōsili. si catholic⁹ nō
 possit h̄re. h̄c q̄ nō qz̄ null⁹ habz̄ claus eccle
 nisi sit catholic⁹. de pe. di. j. verbū dei. et. c.
 quē penitet. Sūt etiā tales excoicati excoica
 tōe maiori q̄ absoluerē n̄ p̄nt xij. q. j. audiui⁹
 Quimo d̄fiterē q̄ nullo d̄fiterē eis d̄ p̄ctis
 sed de p̄ctis doleret et qz̄ tñ distulit d̄fessioz̄
 et d̄fiteat̄ i corde bene deo et sufficit ei. Ta
 les em̄ p̄nerent ip̄m defacili in aliquo erro
 re vel desperatōe sicut pharisei iudam dicētes
 cū d̄fiteret̄ eis p̄ctm suū. M. xxvij. qd̄ ad nos
 tu videris. de pe. di. vj. c. j. talib⁹ vel etiaz̄
 notoz̄is peccatoz̄ nullū sacramentū ē reci
 piēdū p̄ter baptismū. xxxj. di. vj. vj. et. j. q.
 j. sacramēta. Silr credo q̄ eē in articulo neci
 tatis null⁹ debet d̄fiteri excoicato maiori ex
 coicatōe qz̄ talis soluere nō p̄t ut dictū ē. Cuz̄
 p̄dictis dueniūt host. rap. et alij. Quid si q̄
 est fornicatus vel aliqd̄ tale fecit occulte i p
 rochia aliena p̄pter qd̄ sit excoicat⁹ a p̄lato il
 lius loci. Nunquid debet de illo peccato d̄fi
 teri pprio sacerdoti vel illi in cui⁹ prochia fe
 cit i.º. h̄c q̄ pprio. Si at̄ sit excoicat⁹ p̄pter i⁹
 peccatū sic consuevit fieri i furtis. rapinis. et
 hui⁹i quoz̄ ignorā actoz̄es. mittend⁹ ē talis
 ad excoicantē absoluēd⁹ ab excoicatōe hui⁹i
 qz̄ nō potest absolui p̄ ppriū sacerdotē. Et illd̄
 qd̄ dicit ius q̄ rōne delicti s̄oz̄it̄ quis forz̄ in
 telligendū est quo ad p̄tinentia ad forz̄ d̄ten
 tiosum. qz̄ p̄t ibi. de crimie d̄missio publice due
 niri iudicari et puniri. Secus ē de occulto h̄m
 rod. Scdm tñ aliquos illd̄ intelligitur non tñ

u

de foro contentioso s; etiã de pñali. Quid de
pegrinis et romipenis. s; si accepit perã et
bactm a sacerdotib; pñis vel ab alijs cũ li-
centia pñioz. vel iter tam arripuerit eo ipso
psumendũ e esse datam eis licentiã alijs pñbi-
tero dñtendi de his q; omiserunt in via vel etiã
que p obliuionẽ dñtendi omiserunt. aut eẽ scien-
ter dũ tñ de illis dñtendi pponat postq; redie-
rint pñio sacerdoti. Tales eẽ itelligo hñe licẽ-
tiã recipiendi eucharistiã in pasca. hec rod. et d-
uenit cũ eo inno. sup. c. omis. Et addit ibidez
q; si sine licentiã pñbi pñij pegrinant absol-
ui nõ pñt a pñbiteris alijs n̄ in necitate. et idẽ
est de negociatorib; et alijs viatorib;. Vñ tu-
cius e in huiõ semp petere licentiã. et idẽ di-
cit host. ibide. Quid si tale e pñm cui; abso-
lutionẽ sibi epus dyocesani; retinuit. nõquid
poterit de illo in via vel ante iter arzeptũ cõ-
misso absolui dam e i pegrinatõẽ a simplici sa-
cerdote. s; credo q; sic maxie si institerit tps
generalis dñtendi in pasca. debz tñ ei in iun-
gi a pñario q; cũ habebit copiã ep̄i sui iteruz
dñtendat ei peccatũ i; et ab eo pñiam recipiat
de illo. hec rod. Nũquid vnus pñbiter audi-
re pñt et alius absoluere penitente. s; q; nõ qz
facim pñie nõ est diuidendũ. sic dicit de ep̄o
qui manũ in ordinatõẽ ponebat et alius pñbi-
ter verba pferebat. xxij. di. quorũdam. Vñ
dñtendi nõ sacerdoti quem prochialis sacerdos
loco sui posuit credes eum esse sacerdotẽ tene-
atur illa eadem pñtã itez dñtendi postq; cõfite-
rit eis illum cui cõfessi fuerunt nõ esse sacer-
dotem. s; q; tales tenent illa eadẽ pñtã si il-
lorũ sunt memores itez cõfiteri sacerdoti qz
sẽm rei ueritatẽ de illis n̄ sunt rite cõfessi nec
facim susceperunt. nec tñ iudicandi sunt peccat-
se tanq; transgressores statuti. de dñtendo qz
ignozantia eos muicibilis seu pbabilis excu-
sant. Et dico q; illa dñtendi fuit eis meritoria
non tñ tam ualis eis ceteris pñibus sic si dñtendi
fuisent sacerdoti. qz nõ sacerdos nõ pñt dñtendi
penitentiã illõ beneficiũ qd sacerdos ex vi clau-
um misstrat. Vñ sacerdos prochialis tenea-
tũ audire dñtendi prochianoz suoz quoti-
enscũq; voluerint in eodẽ anno. s; q; hec q; s-
suo pñt intelligi. aut de tentõne necitatis. aut
cõgruitatis. primo nõ credo q; ordinarie
teneatũ audire dñtendi prochianoz suoz.
nisi qñ illi tenent de necitate dñtendi qd e sal-
tem semel i anno. et qñ sunt in infirmitate gñi
dñtendi vel imminet eis aliqd piculũ moris.
Si tñ pluries voluerint cõfiteri et sacerdos cu-
ratus ncluerit eos audire. tũc libere pñt sub-
diti aliũ sacerdotẽ adire. et eidem dñtendi et il-
le pñt eos absoluere. nisi prius eoz sacerdos
eos quos audire noluerit ad aliqũẽ determi-
atum sacerdotẽ miserit. qz si nõ uult eos audire
nec ad aliqũẽ sacerdotẽ determinatum mittere
eos implicite licentiã ut illa vice dñtendantur
cuiuscũq; sacerdoti voluerint. Loquẽdo autẽ de
tentõne cõgruitatis. tũc dico q; sacerdos te-
net eos audire quotiẽscũq; voluerint dñtendi
qz tali tentõne tene laborare p pfectu aiaz.
suoz prochianoz q; tumcũq; et quotiẽscũq;

potuerit. hec rich. Nota tñ q; et si pñbiter p
rochialis ad audiendũ dñtendi prochianoz
nõ obliget explicite p statutũ eccie nisi semel
in anno tñ p illud statutũ obligat implicite.
et etiã iure nature et diuino. ad audiendũ eos
quotiẽscũq; tenent de necitate dñtendi. etiã
si multotiens occurrunt in eodẽ anno casus i q;
bus tenent dñtendi de necitate. s; rich. Vñ
possit aliq; dñtendi alijs q; pñio sacerdoti. etiã
ex pñuilegio vel mādato superioris. s; aliqui
dixerunt q; nõ et hui; sine fuit bñ. ut p; extra
de pe. et re. omis. in glo. sup illud alieno sac-
doti. ubi ipse dicit q; n̄ sufficit pñuilegiũ sine
licentiã pñij pñbiteri. pñiũ pñbiteri intelli-
gens pñbiteri prochiale. Sed firmiter e contra-
rium tenendũ scz q; sufficit pñuilegiũ sine licẽ-
tiã pñij pñbiteri. et hoc pbat sic. dupli; pñt i-
pediri aliquis sacerdos ne audiat dñtendi
alicui. Vno nõ ppter defectũ iurisdictionis.
Alio nõ ppter impedimẽtũ executõis ordinis
ut excõicatu de gñati et huiõ. quicũq; aut ha-
bet iurisdictionẽ ordinariã dñtendi pñt ea que
sunt iurisdictionis alijs hñi ordinẽ ouenientem
ad illud officium exequendũ. ex. de dñe. aqua.
et ideo si q; impediãt p iurisdictionis defectuz
ne dñtendi alteri audire possit. pñt sibi p que
cũq; iurisdictionẽ hñtem immediatã in illũ siue
habeat ordinẽ sine nõ dñtendi q; dñtendi au-
diat et absoluat siue p ipm sacerdotẽ siue per
ep̄m siue p papã. Si aut ppter impedimẽtũ ex-
ecutõis ordinis audire nõ possit pñt dñtendi sibi
q; audiat dñtendi p eũ qui impediãtũ remo-
uere potest 3º cõ. Preterea quidq; pñt inferoz
pñt superior. sed prochialis sacerdos pñt dare li-
centiã subdito suo alteri dñtendi. 3º et hoc pñt
ei; superior scz papa et epus multo magis. Pre-
terea pñtẽz quã hñ sacerdos in pplc habz ab
ep̄o. sed ex illa pñtẽ pñt dñtendi audire. ergo
et eadem rõne alius cui epus hoc dedit. Pre-
terea pñuilegia sic sũt interpretanda ut aliquid
valzant. nõ ut peant. sed si prochialis pbibe-
re possit tales talibus dñtendi. vel si nõ liceret
eis dñtendi n̄ de licentiã pñioz sacerdotũ pñt
pñuilegia 3º hoc nõ est dicendũ. Insup q; pñt
dictis omib; pponderat dñs papa. clemens
qr̄. in quodã pñuilegio fratrib; minoribus
ab eodẽ cõcessõ hanc sniam approbas et contra-
riã tanq; temerariã et erroneã cõfutans. decla-
rat q; pñditi fr̄es si detur eis licentiã cõmittat
vel cõcedat a legato sedis aplice. ordinarijs
locoz. vel etiã a papa. subiectos eidem sibi
cõfiteri volẽtes pñt audire absoluere et pñias
eis mũgere salutare. irre q̄sro pñioz pñbite-
roz assensu. S; obiciã contra pñditiã multipli-
citer. primo sic. nõ pñt aliqd pñuilegiũ indul-
gi in alteri; pñditiã. sed hoc e in pñditiã al-
teri; sacerdotis si alius subditi sui audiat con-
fessionẽ ergo hoc non pñt p pñuilegiũ siue licẽ-
tiã siue mandatũ superioris obtineri. s; pñt
dicium nõ fit alicui nisi ei subtrahat qd est in
fauore iurisdictionis ei; indultũ. Pñiõ autẽz
pñt nõ e cõmissa alicui hoĩ in fauorem suum
sed ad dei honorem et ppli utilitatẽ. et ideo
si superiorib; pñtẽ expedire uida ad hec duo

pmouenda qd alij ea que sunt iurisdicōis dicit
 zant. i nullo p̄iudicat inferiorib9 p̄latib9 nisi
 querētib9 q̄ sua sūt nō q̄ ibū xp̄i. et q̄ gregi p̄
 sunt nō ut pascant sed ut pascant ab eo. hec
 tho. Secundo obicit sic. 1o per quod impe
 dit diuinū mandatū nō p̄t p̄ priuilegiū alic9
 hois dēdi. s3 puer. xvij. mādat deus rectori
 bus ecciaz ut diligēter vultū pecoris sui ag
 scant. et impedit si ali9 q̄ ip̄e eius cōfessionē
 audiat g° 2c. Vñ dicit glo. sup illo verbo p̄
 xvij. diligēter agnosce vultū pecoris tui Da
 stori eccie dr. diligētē curā adhibe bis quib9
 te p̄esse d̄igerit. aios actusq3 singulorū d̄ide
 rans diligēter ut si qd vicij repens statim emen
 dare memēto. ergo vultus iste nihil aliud ē n̄
 d̄scia subditi quā sacerdos non poterit agno
 scere si ali9 eū audiat. h3 q̄ ip̄e absoluitur ab
 illo mādato dum ali9 supplet vicē ei9. et hoc
 q̄n supior p̄latib9 vel hñs licentiā ab ip̄o tali
 p̄lato audit. et ideo ip̄e nō tenet audire. nec a
 lius d̄fiteri. Vel dicēdū qd duplex ē vult9 sub
 ditorū. scz exterior q̄ d̄st̄it in cōuersatōe mani
 festa. hūc tenet p̄latib9 diligēter agnoscere et
 si erant corrigere. qz eccia t̄m iudicat de maife
 stis. secretorū autē agnoscere et iudex ē deus. ut
 dicit ḡg. di. xxij. erubescant. Vultus interior
 est d̄scia hanc nō tenetur nec p̄t agnoscere.
 Tercio obicit sic qui audit alicuius d̄fessionē
 ē p̄rio iudex ei9 alias nō posset euz ligare et
 soluere. s3 vni9 hois nō p̄t esse p̄les p̄rij sac
 dotes vel iudices. qz tūc teneret p̄rib9 obē
 dire qd est impossibile si p̄cipent d̄eraria l̄m
 possibilia g° 2c. h3 ic d̄ueniens est si essent duo
 quorū vterq3 eque sup eandē plebē d̄st̄uere9
 s3 si sunt duo sup eandē plebē imediate sic p̄s
 biter prochialis et ep̄us et papa q̄libet eorū
 p̄t ea q̄ sunt iurisdicōis ad ip̄m p̄tētia alteri
 d̄mittere. Sed si sapior d̄mittat duob9 quorū
 vnus principalis altero sup eandē plebē d̄st̄i
 tueret nō est incōueniēs. Et h̄m hoc q̄ p̄inci
 palior ē dupli9 p̄t d̄mittere. Aut ita qd eū vice
 sui d̄st̄uat. et tūc talis ē principalior q̄ p̄lat9
 inferior sic p̄nari9 pape q̄ ep̄s et p̄nari9 ep̄i
 q̄ prochialis sacerdos et magis tenet eis cō
 fiteas obedire. Alio mō eum i coadiutorē illi
 us p̄s b̄i d̄st̄uat. et qz coadiutor ad eū ordia9
 cui adiutor dat. ideo coadiutor ē min9 p̄inci
 palis. et iō penitēs nō t̄m tenet ei obedire et qz
 eum p̄rio sacerdoti. hec tho. Quarto obicit
 sic iniuriā facit sacro qui sacm̄ iterat sup ean
 dē materiā vel ad min9 inuolūter facit. s3 q̄ cō
 fessus ē alteri sacerdoti tene9 iter9 d̄fiteri p̄rio
 sacerdoti si petat. qz nō est absolut9 ab obedi
 entia qua tenet ei. g° 2c. h3 null9 tenet d̄fite
 ri peccata q̄ nō h3. Et ideo si q̄s p̄nari9 ep̄i v̄l
 ali9 ab ep̄o d̄missionē hñci d̄fessus fuerit cum
 sint sibi peccata dimissa et quo ad deū et qd ad
 ecciam nō tenet d̄fiteri p̄rio sacerdoti q̄tūcun
 q3 petat. s3 p̄pter statutū ecclesie de d̄fessione
 faciēda p̄rio sacerdoti semel in anno eodez
 mō debet se h̄re sic hñs t̄m venialia Talis em̄
 debet t̄m venialia d̄fiteri ut dicūt quidā et p̄
 fiteri se a peccato mortali immunē. et sacerdos
 et in foro d̄scie credere d3 et tenet. Si t̄m iter9

d̄fiteri tenere nō frustra primo d̄fessus fuisse
 qz q̄to quis p̄rib9 sacerdoti9 d̄fiteri tanto
 plus ei de pena remittit. tū ex erubescētia cō
 fessionis q̄ in penā satisfactoriā d̄putat. tū ex
 vi clauis h̄m aliquos. vñ toties p̄t cōfiteri qd
 ab om̄i pena liberat. Nec reiteratō facit inu
 riam sacro nisi illi in quo sanctificatō adhibe
 tur p̄ characteris imp̄sionē vel p̄ materie cōse
 cratorū quorū neut9 ē in p̄nia. vñ bonū est qd
 q̄ audit d̄fessionē aucte ep̄i inducat d̄ficientem
 ut d̄fiteat p̄rio sacerdoti qd si noluerit nihil
 omin9 eū absoluerē d3. hec tho. Quito obi
 cit sic aut sacerdos p̄rius p̄hibere p̄t ne cō
 fiteat alteri q̄ sibi. aut nō. si p̄t ergo i tali cāu
 nō debz d̄fiteri nisi hñtibus p̄riuilegiū d̄fessi
 ones audiendi. si nō ergo videt exempt9 a p̄
 prio sacerdoti. h3 cū nō habeat imp̄iū par i pa
 rem aut minor in maiorē p̄hibere nō p̄t. nec i
 hoc subditi obedire tenent. hec pe. Sexto
 obicit. aut debz iter9 d̄fiteri suo p̄s b̄itero aut
 nō. si sic g° nō fuit sufficēter absolut9. si non
 ergo sacerdos tenet ei tradere eucharistiā c9
 nescit d̄sciam. h3 sic iam dictū ē nō tenet d̄fi
 teri peccata q̄ nō habet qui autē ē absolutus a
 p̄nari9 ep̄i v̄l pape iam nō h3 ista peccata. iō
 nō tenet ea cōfiteri. tenet t̄m si p̄s b̄iter exigat
 peccata si qua h3 q̄ nō sit d̄fessus ei cōfiteri p̄
 ter statutū eccie. l̄ saltē se p̄ntare corā eo et di
 cere se fuisse d̄fessū et ip̄e debz ei credere et eu
 charistiā dare. sufficit em̄ sic ei9 d̄sciam scire.
 cū aliā certitudinē de p̄ctis eius nō possit h̄re
 Si t̄m p̄s b̄iter aliq̄ p̄babilia signa h̄ret q̄ iste
 v̄l nō diceret nō tenet sibi eucharistiā dare
 nisi fidē ei sufficēter faceret qd alicui potentia
 eum absoluerē d̄fessus est. hec nich. Septimo
 obicit sic innoc. 3o in cōcilio generali d̄ sic.
 om̄is vtriusq3 sexus fidelis ex quo ad ānos d̄i
 scretōis p̄uenerit. oia p̄ctā sua sol9 d̄fiteat p̄
 prio sacerdoti. et in eadē decretali dicit. si q̄s
 ex cā voluerit d̄fiteri ali9 p̄rio licentiāz petat
 et obtineat a p̄rio sacerdoti. si ergo sacerdos
 p̄rio nō dat licentiā videt qd nullo mō possit
 cōfiteri alteri. Vñ hñ. glosans iō verbū p̄rio
 sacerdoti dicit sic. s3 ecce fr̄es miores et p̄di
 catores et ali9 religiosi nō hñtes p̄p̄m hñt p̄i
 uilegiū ut alios prochianos possint recipe ad
 p̄niam. Nūquid sufficit p̄riuilegiū ad hoc. ut
 alienos prochianos possint recipe sine licen
 tia p̄rij sacerdotis. Dicas qd nō sufficit p̄riui
 legiū sine licētia sui sacerdotis. p̄riuilegiū em̄
 nō equiparat eos illis q̄ a p̄plo v̄l ab ep̄o sūt
 electi. vel illis q̄ ab ep̄o vel alias a p̄plo p̄fi
 ciuntur. Et dat eis p̄riuilegiū solā executōez. et
 ita ad hoc ē n̄cīa licētia p̄rij sacerdotis. Nā
 licet eque om̄es sacerdotes in ordimatōe reci
 piane p̄tatem ligādi atz soluēdi. Ligata t̄m est
 in eis qd nō p̄t eam exequi nisi data sibi post
 ea aucte et p̄tate ab ep̄o dyocesano vel a sede
 aplica. Hoc em̄ intelligas de sacerdotib9 reli
 giosis ac reclusis. qz nec illi p̄t. miūgere p̄i
 tētās nec baptizare nec p̄dicare et filia q̄ p̄i
 nent ad curā aiaz n̄ electi fuerint a p̄plo vel
 ep̄o cū cōsensu sui p̄lati. xvj. q. j. alia p̄uēt. q.
 ecce in h̄. c. qz posito qd alicui data sit ab ep̄o

nō p̄t p̄pter hoc iudicare p̄ochianos alienos
17. q. 11. p̄ totū. Et dico q̄ iō tangit̄ in eadē de
cre. q̄ aliq̄ nō p̄t absoluerē. vñ nō loq̄t̄ de eo
q̄ nō h̄z iurisdic̄ōz aliquā sup̄ penitente. n̄ p̄ cō
missionē sacerdotis. h̄. pe. Ad h̄n. Et negādo sim
pliciter glo. suā. sic negant̄ m̄te alie q̄s fecit
sic p̄z ex̄ de sū. m̄. vbi enumerās articulos fidi
dicat̄. p̄ sc̄ōs ē baptis̄m̄. Silr d̄ aquā baptis̄mi
esse sac̄m̄ et iō vt dicit̄ timendū ē ne alin̄ b̄i
bat sac̄m̄ qd̄ ē ridiculū. patz. ḡ. p̄ irōnabili
loquit̄ q̄ dicit̄ q̄ p̄ priuilegiū fr̄es m̄iores et
p̄dicatores nō eq̄pant̄ his sacerdotibz q̄ a po
pulo vel ab ep̄is sūt electi q̄z priuilegiū d̄ cō
trariū p̄nt̄ inq̄ens cōfessioēs fideliz audire et
inūgere p̄niam salutare. Vñ notādū sic in na
turalibz ad quēlibz effectū duo req̄rūt̄ sc̄z po
tētia actiua i agēte et materia disposita i patiē
te. Sic ad effectū ligādī et soluedī requiruntur
p̄tās clauū q̄ dat̄ in ordinatōe. et materia. i.
subditū q̄ dat̄ in iurisdic̄ōe. Iurisdic̄ō aut̄ ē du
plex ordinaria et delegata. Ordinaria ē quā h̄z
papa ep̄us et p̄ochianz. Delegata quā h̄nt̄ il
li quibz papa vel legat̄ vel ep̄s cōmittunt vi
ces suas vt iudices delegati et p̄narij pape l̄
ep̄oz. vñ sic vere p̄t absoluerē iudex ordinari
ita et vere delegat̄ auctē delegata q̄z delega
tus vicē gerit delegatis. vt p̄z ex̄. d̄ offi. iudi.
dele. q̄z sane di. xxiij. c. vlti. et iō q̄z ip̄i p̄ni
legati vere gerūt vicē illoz quoz auctē cō
fessioēs audiūt. idoz q̄z et eoz auctē absoluerē
p̄nt̄. Et sic p̄lati sup̄iores nō tenent̄ requirere
cōsensū inferiorz in p̄dicatōibz et cōfess. omibz
audiēdis cū nō habeat̄ impiū par in parē nec
multomagis m̄ior in m̄iore. ex. de elec. inno
tuit. ita nō tenentur hanc licentiā priuilegia
ti requirere ab ip̄is sacerdotibz p̄ochialibus
q̄z. rē. Octauo obicit̄ sic. d̄z ex̄ de priuilegijs
pastoralis. p̄ quidā monachi hebant̄ priuile
giū vt p̄ochias suas decedētibz eaz p̄sonis
in p̄rios vsus d̄uerterēt. tñ nō poterāt h̄ face
re irrequisito. et. ff. de serui. v̄ba. p̄diorz. si do
mus tua. vbi d̄z si dom̄ alicui d̄ni vicini sui
sit obligata in duabz seruitutibz sc̄z q̄ nō alci
us edificet̄ et q̄ stullicidia sup̄ tectū illius de
domo illa nō cadant si remittitur seruit̄ vna
manet altera. et iō dicit̄ in decretali. p̄prio
sacerdoti sc̄z cōfiteat̄ nō alieno. hec b̄n. vnde
ip̄e vult q̄ priuilegiat̄ debz h̄re collatōz cla
uū in ordinatōe. executōz eoz in priuilegijs
datione s̄z executōis materiā. i. subditū in p̄o
chialiu sacerdotū licētiatōe. h̄z p̄ solū tertuz
p̄z q̄ hoc nō habebāt ex priuilegio. vt p̄pria
auctē in possessioē illaz ecciaz mitteret̄. p̄ si
habuissent ex priuilegio tūc potuissent vt ibid̄
dicit̄. Isti vero h̄nt̄ priuilegiū hoc. ideo p̄nt̄.

Ad illud de duabz seruitutibus. h̄z q̄ hoc
vex̄ est vbi seruitutes nō sunt cōnexę vt sunt
iste s̄m̄ accursū ibid̄ in glo. qui glosat̄ illā le
gem sic. q̄ licet domus alciōz sit edificata. tñ
nō sequit̄ necessario q̄ stullicidia p̄pter h̄ ca
dant sup̄ tectū alteri. q̄z p̄nt̄ p̄ canales dedu
ci. Sed vbi seruitutes cōnexę sūt oino vna sub
lata tollit̄ et altera. vt si cedis mihi quoti
die ire p̄ agz tuū cedis mihi ec̄ semitā facē

p̄ eū. Sic est in p̄posito q̄ h̄re executōz nec̄ō
sequit̄ h̄re materiā executōis sc̄z subditū. q̄z a
liter friuola esset executō. Et iō cū priuilegia
to executō dat̄. datur sibi ec̄ auctas vniūsqz
sc̄z executōis et subditi vt possit fieri executio
q̄z cui dat̄ auctas absoluedī dā et audiēdi cū
sint cōnexę inseparabiliter. Nono obicit̄ sic.
deu. xxiij. p̄cepit d̄ns vt null̄ falcē suam mit
tat i alienā messez cū ip̄i facit̄ iniuriā ḡ nec il
li debent audire subditū alteri. xxiij. q. 1. h̄
ita. h̄z q̄ talis nō mittit falcē i messem alie
nā s̄ p̄pria q̄z facit̄ hoc auctē sup̄ioris cui v̄
rius ē illa messis q̄ inferioris. Nec p̄ hoc fit i
feriori iniuria q̄ ius suū p̄sequi nō est alteri
facere iniuriā. xxiij. q. 1. h̄z ita. Nemi facit̄ ini
riam q̄ v̄t̄ iure suo. et ex̄. de elec. cū ecciam.
q̄z dicit̄ anaclez papa post xp̄z dū a petro ice
pit sacerdotalis ordo. q̄z ip̄i p̄mo p̄tificat̄
in eccia xp̄i datus ē dicēte d̄no ad eū tu es pe
trus et sup̄ hanc petrā rē. Et sic ergo ligādī sol
u diqz p̄tēz accepit a d̄no p̄m̄ dicēte d̄no
tibi dabo clauēs regni celoz rē. p̄m̄sqz ad
fidem p̄m̄ virtute p̄dicatōis sue adduxit. ce
teri vero apli cū eodē pari cōsortio honorez et
p̄tatem acceperūt. ip̄mqz p̄ncipē esse suū vo
luerūt. qui ec̄ iubeōte d̄no in toto orbe disper
si euangeliū p̄dicauerūt. xxiij. di. vidētes at̄ apli
messis multā. oparios aut̄ paucos rogauerūt
d̄nm̄ messis dicēte d̄no rogate d̄nm̄ messis rē.
vnde nō dixit rogate d̄nc̄s sed d̄nm̄. nec dixit
vt mittat oparios in messem alienā s̄ suā. ex h̄
insinuās q̄ ip̄e xp̄us esset verus d̄ns messis c̄
figurā in terzis gerit p̄p̄ie d̄ns aplicus verus
d̄ns messis sc̄z vniuersalis eccie. ḡ. quē ip̄e vo
cat in messem eccie ille ē verus messor in agro
d̄nico. ergo nō mittit falcē suā in messem alte
rius. Decio obī sic de pe. di. viij. d̄. d̄st̄i
tio d̄ni v̄bam̄ pape sedē. placuit vt nulli dein
ceps sacerdotū liceat quolibet d̄missum alteri
ad p̄niam falcipe sine cōsensu ei. cui se p̄zi cō
misit. nisi p̄ ignorātia illi. cui cōfessus ē. Et q̄
d̄tra hec statuta facere p̄sumpserit grandi sui
piculo subiacebit. h̄z q̄ loquit̄ ibi de sacer
dotibus nō priuilegiatis q̄ nō p̄nt̄ absoluerē
subditū alteri. cū nihil habeant iuris iōdis sup̄
eum nec in cāu ignorātie. Vnde decio obicitur
sic b̄n. dicit̄ ex̄ de auto. et vsu. pallij. ex tuaz
in glo. licet papa det priuilegiū nō tñ vult vt
aliquis vtat̄ in p̄udiciū alteri. Et intēdit lex
q̄ sic sunt iterpeanda b̄nficia p̄ncipis vt nō
incipiāt esse iniqua et ē optimū argumētum q̄
papa nō intēdit facere p̄udiciū alij p̄ suū pri
uilegiū ex̄ de eccle. edi. ad audiētiā q̄z ordo
eccie multū cōfundit̄ cū cuilibz nō seruat̄ ius
suū. xj. q. 1. puenit. h̄z q̄ illud intelligit̄ de p̄
iudicō multū enormi. vt ibidē dicit̄ b̄n. ex̄ de
cōsue. cū olim. nō de leui q̄z aliter omē priuile
giū dat̄ in p̄udiciū. nec ei priuilegia aliqbz
cedunt̄ nisi p̄ter generale legē aliqd̄ spēale
indulgeret̄. xxv. q. 1. c. h̄z ita in fi. ex̄. de ver.
f. g. q̄z aut̄ papa det priuilegia in satis magna
p̄udicia p̄bo q̄z in aliquo ep̄atu h̄nt̄ religiosi
grangias quas ip̄i excolūt forte valētes. x. mi
lia marcaz. et tñ papa dedit eis priuilegium.

de nō dandis decimis. p qd p̄uilegiū aufert
 papa illi ep̄atui mille marcas ānuatim Nun
 qd 8° nō est mai⁹ p̄iudiciū auferte mille mar
 cas q̄ dare p̄atez audiēdi subditū alterius. et
 tñ papa ad vni⁹ eccie subleuatōz dat p̄uile
 giū in p̄iudiciū alteri⁹. Sic ē in p̄posito qz p̄i
 uilegiū audiēdi cōfessiones et p̄dicādū nō datur
 in p̄iudiciū clericorū. s; in valitatē eccie. cum
 p̄ochiani nō p̄nt sufficere p̄plo vel rōne ig^o
 rantie vel negligētie. et p̄pter maliciā aliquo
 rū sacerdotū datū ē h̄ p̄uilegiū q̄ cū soli nec
 sibi sufficiat nec alijs p̄nt sufficere. Et p̄pterea
 irrequisitis eis p̄nt hoc facere. Et credo hoc p̄i
 uilegiū in extremis t̄pibus emanasse. qz iā ve
 rificatū est i^o osee. Er̄ sic p̄p̄us sic sacerdos
 qz milia p̄ochianos suos trahūt plus ad ma
 lum q̄ ad bonū. Duodecimo obicit⁹ sic. qz ex
 hoc ius sacerdotū notabili⁹ lederet. vñ d^o am
 bro. li. de offi. Deniq; si nō p̄t alteri subueni
 ri nisi alter leda⁹ cōmodi⁹ est neutz iuuari q̄
 grauari alterz. xiiij. q. v. h̄ qz sacerdotes ex
 hoc nō ledunt⁹ nec in iure sp̄uali cū nō teneā
 tur reddere rōem deo de his q̄ subditi eorū. ta
 libus p̄uilegiatis cōfiteat⁹. nec in iure t̄pali
 qz p̄ter hoc nec decime eorū nec debite obla
 tiones vel huiōi eis subtrahūt. s; sup̄ h̄c oia
 estimāt sibi fieri p̄iudiciū. Nec vt boī gaudēt
 de p̄sūto eis adiutorio s; vt illi q̄ q̄ sua querūt
 nō q̄ ihū xp̄i magis volūt pasci a grege q̄ euz
 pascere. xiiij. obicit⁹ sic. ex de p̄och. et alieis
 par. c. null⁹. dicit⁹ qz null⁹ ep̄s alteri⁹ p̄ochi
 anū iudicare p̄sumat qz ec̄ ep̄i n̄ iurati fuerit
 vltra p̄ocessim accedere nō debēt p̄ aliq̄bus
 ecclesiasticis negocijs disponēdis. ix. q. ij. nō in
 iurati. ergo zc. h̄ qz tales nō audiūt p̄ochia
 nū alteri⁹ s; illi⁹ q̄ dedit eis p̄uilegiū xiiij
 obi⁹ sic. dē ex d̄ vsu pallij. ex tuaz qz nllī ep̄o
 vel archiepo licet vti pallio in eccijs nō sub
 diis iurisdicōi sue n̄ heat licentiā ab illo cui
 subest illa eccia. ergo multomin⁹ isti debent
 audire aliquē sine licētia sui p̄p̄ij sacerdotis.
 h̄ nō est silē de vsu pallij et aucte cōfessionis
 qz nemo p̄t vti pallio in aliena p̄uicia. etiā il
 lo archiepo cōsentiente sine licētia pape. qz tal
 cōsuetudo dē potius corruptela vt ibidē dicit⁹
 in textu s; religiosi p̄nt sine licētia pape de so
 lo cōsensu ep̄orū audire cōfessiones et p̄dicare. et
 iō cū habeat licentiā pape vt legatū. illa licē
 tia eximit eos a req̄rendo cōsensū ep̄orū vel in
 feriorū. Et p̄terea papa p̄cepit ibi vt i vsu pal
 lij debeat req̄ri cōsensu archieporū. h̄c dē qz
 nō ē necē req̄rere licentiā inferiorū. p̄latōz ha
 bita licētia a superiorib⁹. 8° ibi dē req̄ri h̄ vō n̄
 xv. obi⁹ sic. xj. q. j. deueit. dē sic p̄ si sua vni
 cuiq; ep̄o iurisdicō nō seruat⁹ ecciastic⁹ ordo
 cōfūdūt. 8° silr si nō seruat⁹ p̄ochiali p̄sbitero
 ergo q̄tuncunq; aliq; sit cōfessus ep̄o vl̄ alicui
 de licētia ei⁹ nō min⁹ tenet⁹ cōfiteri suo p̄o
 chiali p̄sbitero. h̄ cū ep̄us cōcedit alicui p̄tā
 tem audiēdi cōfessiones nō aufert⁹ inferiori cur
 rato iurisdicōi sua ad executōz officij qd̄ sibi i
 cūbit ex sua iurisdicōe. quo p̄cipali⁹ ē ep̄i q̄
 illi⁹ sic i angelica gerarchia dona ordinu i fē
 noz. excellētius sunt in superioribus. P̄terea

ista officia in eccia militate fuerunt distincta
 eccia latēter pregnāte religionib⁹ vtilib⁹ ad
 huiōi officia exequēda. vñ post⁹ p̄dierūt in
 lucē. dūeniens fuit vt illoz officiorū aliquo
 nō scz ex cōmissiōe eēt p̄cipēs sic p̄sbitero
 p̄tē accipit bonoz q̄ an natiuitatē suā alijs fi
 lijs erant diuisa. C. de postu. l. j. h̄ nich. S;
 nota qz licet sit necessariū cōfiteri regula⁹ p̄o
 sacerdoti vt dictū est. fallit tñ in p̄lib⁹ casib⁹
 Vñ est cū q̄s ē in necitatis artū tūc si desit p̄
 p̄i⁹ p̄sb̄ p̄t cōfiteri cuiuslibz et absolui a quoli
 bet p̄sbitero. et nō tñ a p̄ctis s; ec̄ ab excōica
 tōe quacūq; de pe. di. iij. q̄cūq; p̄sb̄. qz vt d^o
 aug. tanta ē vis cōfessionis qz si imineat artū
 necitatis et desit p̄sb̄iter cōfiteat⁹ p̄ximo. et ita
 possit tūc cōfiteri laico de pe. di. j. quē penitet
 sed hoc ē cōsiliū nō p̄ceptū Sed nūquid abso
 lut⁹ a p̄sbitero nō suo in tali cāu si euadat te
 net⁹ recurrere ad p̄p̄iū p̄sb̄m. h̄ qz nō tenet⁹
 vt itez in p̄ctis a quib⁹ tūc fuit absolutus ab
 soluat⁹. sed vt ei notificet qz ē absolutus. Nec
 silr oportet qz absolut⁹ ab excōicatōe vadat
 ad iudicē qui eū alias potuisset absoluerē pe
 tens absolutōz. sed offerens satisfactōz ex de
 sen. ex. puenit. q̄cūto cōmode p̄t. alias in eand
 sniam recidit. li. vj. e. eos qui Sedus casus ē
 cū p̄p̄i⁹ p̄sb̄ est indiscret⁹ de q^o dicit vt infra
 de q̄litate cōfessionis ti. xvj. vbi dicit⁹ qz cōfessio
 debet esse frequēs Tercio ē h̄m gōf. et rap.
 cū aliquis mutat domiciliū i p̄ochiā alterius
 sic dē p̄ forz cōtrahit q̄s rōne domicilij. ff. de
 iudi. heres absens. S; tñ h̄m host. talis iā nō
 est p̄ochian⁹ alien⁹ s; p̄p̄ius ex de p̄och. c.
 fi. Quare ē cū q̄s extrane⁹ in p̄ochia alie
 na deliquit. vj. q. iij. placuit. et ex. de rap. c. j.
 S; hoc intelligit⁹ h̄m aliquos tñ de foro cōtē
 tioso. vt dictū est supra. q. qd̄ si fornicat⁹ ē zc
 et sic h̄m eos iste casus nō ē genera⁹ recipiēd⁹
 h̄m alios vō intelligit⁹ nō tñ de foro cōtentio
 so sed ec̄ p̄niali. Quint⁹ ē cū q̄s ē vagabun
 dus vt dē in. l. p̄dicta heres absens Sext⁹ ē
 cū quis relicto p̄p̄io domicilio iter faciendo
 vel nauigādo q̄rit quo se cōferat et vbi se cōfir
 tuat. ff. ad municipales. l. labeo. i. p̄n. et. l. etuf
 . g. celsus. Sept⁹ est cū p̄sb̄ extrane⁹ audit
 subditū alienū sub spe ratihabitōis sacerdotis
 p̄p̄ij argumētū. ix. q. ij. ludinēsis. et tūc debz
 dicere cōfitemi qz se plato suo p̄cico poterit re
 p̄ntet et qd̄ actū ē sigficet argumētū de sen. ex.
 decetero. et si ratū habuerit bñ quidē. sinautē
 p̄niam recipiat ab eo. Et breuiter i quocūq; ca
 su q̄s audit cōfessionē alteri⁹ p̄ochiani sine li
 centia ei⁹ bonū cōsiliū est vt ei dicat⁹ qz cū po
 terit suo p̄sb̄itero cōfiteat⁹ argumētū di. vj. pla
 cuit. h̄ host. et rap. Quid si cōfitemens ē excōica
 tus a p̄po sacerdote. Nūquid sacerdos extra
 neus poterit eū absoluerē nomie sui sacerdotis.
 h̄ credo qz nō. vñ si de facto absoluat nomie
 p̄sb̄iteri sui credo qz nō debet se gerere p̄ ab
 soluto añ ratihabitōem p̄p̄ij sacerdotis. nec
 ante intrare ecciam et ingerere cōmunioni fi
 deliū si excōicat⁹ erat excōicatōe maior. nec
 recipere eucharistiā si erat mortale p̄ctm̄ d̄ quo
 cōfessus ē alieno sacerdoti. hec rod. Octau⁹

Ex p̄p̄ij p̄sb̄m. qz p̄p̄i⁹ p̄sb̄m p̄nt

27

37

est rōne studij ut cū clerici de licentia suorū p
latoz ad studiu se transferūt tūc em̄ sūt pro
chiani illi p̄sbiteri ad cui⁹ prochia accedūt
dū ibi manēt. ff. de iudi. l. longi. §. j. Sed
nūquid quilibz p̄sbiter p̄t audire cōfessionem et
absolvere i p̄dictis oib⁹ caibus sic p̄t in p̄rio
cāu scz necitas. h̄c q̄ nō nisi sit talis p̄sb̄ q̄
h̄eat auctem audiedi cōfessionē ordinariā et d
legatam. Cui⁹ rō est duplex. vna qz p̄pter has
cās nō dat⁹ iurisdicō ei q̄ alias eā nō h̄z. Alia
est qz licet ipi peitētes h̄eant a iure q̄ p̄nt con
fiteri p̄sbitero nō p̄rio. Illi tñ p̄sb̄ q̄bus nul
la cura ē om̄ssa nō h̄nt q̄ possint eos audire.
hec rap. Sed nūqd aliqz p̄sb̄ excōicās sub
ditos suos p̄ eo q̄ cōfiteat⁹ s̄ibus miorib⁹ v̄l
alijs p̄uilegiatis sine licētia sua tenet ne ta
lis excōicatio. h̄c q̄ nō qz ipō iure nulla ē. ut
p̄z i interpretatōe clemētis pape q̄rti q̄ illā cōsti
tutōz. om̄s vtriusqz. interpretat⁹ aliter q̄ glosa
ut habet⁹ i noua cōstitutōe sua q̄ est inserta i ru
brica de p̄uilegijs vbi d̄ sic. Quidā temē as
ferūt q̄ f̄res miores de licētia v̄l cōmissiōe pape
vel legatorū sedis aplice vel ordinarioz
locoz nō possint p̄dicare cōfessionē audire et
absolvere sine licētia prochialiū sacerdotum
Nos ergo assertōz tam temerariā cōfucātes de
claram⁹ v̄ritatē q̄ si eis det⁹ licētia seu cōmitta
aut cōcedat⁹ a legatis sedis aplice aut ordina
rijs locoz necnō a papa de quo est⁹ erroneum
dubitare. an in om̄es sine cōsensu alicui⁹ imo
inuitis q̄buslibz hui⁹di posset cōcedere p̄tatem
p̄p̄lis legatis et ordinarijs eisdem subiectis li
bere p̄dicare. audire cōfessionē et absolvere eis
cōfiteat⁹. ac p̄nas eis cōfiteat⁹ inuigere salu
tates. alioz ifertoz p̄latoz et rectorū eccia
rum ac sacerdotū prochialiū assensu nullate
nus req̄sito. illis cāibus exceptis q̄ de iure v̄l
cōsuetudie seu retentōe ab eis facta sp̄aliter p̄
dictis legatis et ordinarijs sp̄aliter relinquitur
ad quos nō licet eis manū mittere nisi eis
sp̄aliter cōmittat⁹. ideoqz districti⁹ ibibemus
ne quisq̄ sup aliquo p̄dictoz aliquē eorūdem
f̄m aut eis cōfiteat⁹ vel ad p̄dicatōz eoz acce
detes cōtra p̄missē d̄claratōis et cōstitutōis for
mam aliquaten⁹ molestare p̄sumat decernētē
irritū et inane quidq̄d a quoq̄ cōtra d̄claratō
nē et inhibitiōem hui⁹di d̄gerit attemptari.
Cōstat ergo q̄ f̄res miores vel alij p̄uilegia
ti hita sup orz licentia nō tenent⁹ in p̄missis re
quirere cōsensu inferiorū p̄latoz s̄z sūt ab ea ex
empti auctē hui⁹ interpretatōis cum interpretatio
principis ius faciat. C. de legi. l. j. et vlt. Idē
est si p̄dicti f̄res h̄nt a legatis tūc nō oportet
eos req̄rere cōsensum ep̄oz. si aut ab ep̄is tunc
nō indigent de cōsensu inferiorū p̄latoz vel
sacerdotū prochialiū sic ergo p̄z q̄ excōicatio
talīs nulla ē p̄pter p̄iculā illā scz decernētēs
irritū rē. posita in dicta interpretatōe. S̄z ar
guit⁹ cōtra q̄ adhuc talis excōicatio teneat qz
sic habet⁹. xj. q. iij. S̄nia pastoris siue sic iusta
siue iniusta semp est timēda. hoc idē habet⁹. xj. q.
iij. si q̄s ep̄s. h̄c q̄ hoc nō s̄z tenet s̄z fallit i a
liquis cāibus. D̄rim⁹ ē si p̄cipiat⁹ aliqd cōtra
Rarūta generalia eccie. et filia. xxij. q. q̄ cul

patur. et xj. q. iij. qd ergo. Sedus si p̄cipiat⁹
aliqd qd ē ap̄te cōtra iura l̄ cōtra deū xj. q. iij. n̄
semp. et ex. de simo. ne dei glo. nā cōtra Ter
tus si sn̄a d̄tneat icolerabilē errozē. Intole
rabilis aut erroz p̄t dici qdlibz p̄ctm̄ mortale
ut si p̄lat⁹ ferat sn̄iam i aliq̄e subditū qz non
furac⁹ vel mechac⁹ l̄ qz obediēs ē rē. ex. de sen
ex. p̄ tuas. Et icellige quōtiēs p̄lat⁹ p̄cipit licē
tū. i. s̄m deū qd p̄nt exercere d̄z cca cōrectōz
et salutē aiāz obediēdū ē ei. Si aut p̄cipiat a
liqd qd ē cōtra deū nullo mō obediēdū ē. qz
obedire oportz d̄o magis q̄ hoib⁹ act. iij. h̄o
oim̄ taliū ē. qz p̄lato obediēdū ē in his q̄ spe
ctāt ad officiu suū. nō in his q̄ nō spectāt ar
gumētū. xj. q. j. ff. de re. iur. l. factū. Nō tñ qñ
cūz maior et mior p̄lat⁹ cōtraria iubēt tūc obe
diēdū ē maior. xj. q. iij. q̄ resistit. Vt ep̄s
posset dare auctem audiedi cōfessionē subdito
rū suorū. et absoluedi eos nō solū illis q̄ sunt
in ep̄atu suo. s̄z ec̄ illis q̄ sunt i ep̄atu alieno.
h̄c q̄ nō s̄m rap. argumētū. xvij. q. j. rucnie
et. §. ecce in hoc. et. §. hoc idē. h̄o. tñ credit
q̄ ec̄ illis q̄ sunt i alieno ep̄atu p̄t cōmittere ea
q̄ p̄tinet ad volūtariā iurisdicōz s̄z ad suscipiē
dum cōmissionē nō p̄t eos cogere.

De q̄busdā sp̄alib⁹ p̄sonis quib⁹ debeant
confiteri titulus. xv.

Einde cōsiderandū ē in sp̄ali descōden
do ad p̄sonas sp̄ales quib⁹ p̄sbiteris
debeat cōfiteri et incipiedo a capite q̄ri
tur p̄rio cui papa debeat cōfiteri. h̄c quidq̄d
sup hoc dixerint alij dicendū q̄ p̄t p̄ cōfessōre
eligere p̄sb̄m quēcunqz voluerit. Nā ec̄ h̄o re
ceptū est in iurisdicōe cōtentiosa. iij. q. v. māda
tis. et. c. audicū. q̄re multo fort⁹ cui libz p̄sb̄i
tero p̄t se submittere in iurisdicōe volūtaria qz
quo ad hoc quilibz p̄sb̄iter tenet locū dei et
loco dei p̄t absolvere penitētes. xj. q. iij. absit
et d̄ pe. di. iij. inter hec. sic i foro p̄niali papa
est minor et cōfessōr maior ut p̄z in dictis. c. et
hoc innuit crisō. xl. di. multi sacerdotes. hec
host. Cui debet cardinalis cōfiteri. h̄c aut ē
absens a curia pape cā legatōis et tūc p̄t sibi
eligere cōfessōre argumētū ex de pe. et re. ne p̄
dilatōne. Ant est p̄ns et tunc de p̄ctō publico
debet cōfiteri pape de occulto sufficit sibi cō
fiteri p̄nario pape. Aliqui tñ dicūt q̄ in vtro
qz sufficit sibi cōfiteri peitētario pape quo ad
salutē aīme. nō tñ quo ad dispensatōz quā pei
tentian⁹ nō poterit facere nisi de sp̄ali māda
to pape sic curia tenet. Sed tuc⁹ p̄t q̄ quili
bet cardinalis licentiā habeat a papa ut possit
sibi cōfessōre eligere cū tales subsint sibi imedi
ate. argumētū de pe. et re. om̄s p̄sb̄iter ep̄s
qui sunt om̄es in hoc p̄uilegiati. e. ti. si. quo
ad peccata occulta non publica. hec host.
Cui debent capellani et alij curiales cōfiteri.
h̄c illi qui sunt de familia d̄ni pape cōfitebū
tur p̄nario eius nō alij. Illi v̄o qui sūt cū car
dialib⁹ p̄nt de licētia d̄ni sui qui curiaz habet
de cōsuetudine curie etiā alteri cōfiteri argum
ētū di. vj. placuit. et ex. de pe. et re. om̄s sedm̄
host. Quil tñ durādū nō credit q̄ cardiales fa
milie sue curā habeāt. qz ei facta nō millrant.

et de elec. dudum. ij. tñ penitentiario pape rñe
 omes sine licētia dñteri argumētū. di. xciij. c.
 fi. et inij. xciij. di. c. j. Vl. etiā p̄sbitero i cui⁹ p
 roch a degūt vt in. c. ois. et. c. placuit. Cui
 dñtebūt epi et supiores. i. q̄ epi et supiores
 etiā nō exempti et inferiores p̄lati et epi exēpti
 p̄nt eligere p̄uidū dñfessorū. ex de pe. et re. ne
 p̄ dilacōne. Et hoc v̄x. ē de p̄ctis oculis ḡ
 uib⁹. et publicis leuib⁹. Sec⁹ ē in publicis
 grauib⁹. Et cū hoc p̄dictis omib⁹ cū p̄ sp̄ea
 le p̄uilegiū nō expirat. etiā si q̄s eoz. ad cu
 riā romanā accedat. v. q. ij. §. j. et. c. se. Quid
 si aliqua ecclia sit exempta nūquid p̄pter hoc
 etiā singuli de collegio illi⁹ ecclie p̄nt sibi cō
 fessore eligē. i. q̄ nō ex q̄ hñt p̄iore abbatē
 et decanū nllī n̄ hui⁹i p̄lato dñfiteri debēt vl
 ali⁹ de mādato ei⁹. Si aut̄ hui⁹i p̄latus taliū
 de dñfiterdie nō hñt curā illoz. nec ordian⁹
 nec aliq̄s ali⁹ n̄ papa nihilomī⁹ nō possent sibi
 eligere dñfessore. q̄ illd̄ capitulū. ne p̄ dila
 tōe. loquit̄ de solis p̄latis. Vñ in hoc cau re
 currendū ē ad papā q̄ p̄uideat talib⁹ de dñf
 fore s̄m rod. S̄z quā potestare h̄z dñfessor ele
 ctus ab ep̄o. et v. det̄ q̄ illā quā h̄z ep̄o i sub
 ditos suos quo ad absolutōz p̄ctōz. nō ergo
 poterit secū disp̄sare sup̄ irregularitate i cali
 bus q̄ p̄nēt ad papā q̄ in electōne quā facit
 nō p̄t ampli⁹ sibi dcedere p̄tatis quā h̄z. ff. d̄
 re. n. i. nemo. Nec obstat q̄ dicas talē dñfessore
 ordinariū q̄ a iure recepe videt̄ hanc p̄tatem
 electōe facta p̄ ep̄z. ex de pe. et re. c. vlt. q̄ ta
 lis iurisdicō succedere sp̄ videt̄ loco ei⁹ quaz
 habz eligens. iō eiusdē nature d̄ esse argumē
 ta. C. de iurisdicōe. l. ap̄ssimī ad fi. S̄z d̄tra
 q̄ ep̄us et exēptus dñfessore sibi eligat de licen
 tia pape. vt habet̄ in c. ne p̄ dilacōe. ergo cō
 fessor electus eandē auctem h̄z cū papa. nā cō
 fessor electus de licētia p̄prij p̄sbiteri eandēz
 auctem h̄z cum p̄prio p̄sbitero et in q̄bus p̄sb̄
 p̄prij p̄t absoluerē. p̄t et elect⁹. argumētum
 xciij. di. c. fi. ex de offi. dele. sane. potest auctē
 dici q̄ vbi exempt⁹ dñfessorē sibi eligat ille ele
 ctus habz p̄tatem p̄narij pape. vbi vero ali⁹
 eligat habz p̄tatem iudicis illi⁹ cui subest eli
 gens. vt in. c. p̄ximo allegatis habet̄. semp̄ tñ
 publicis quibus exceptis. h̄ host. Vñ ele
 ctus a p̄lato in dñfessore possit eū absoluerē nō
 tñ a peccatis s̄ etiā ab excoīcatōe i. h̄ rap. sen
 t̄re videt̄ q̄ illud. c. ne p̄ dilacōe. loq̄tur tñ
 de absolutōe p̄ctōz. nō excoīcatōnū. h̄ rod. tñ
 credit q̄ etiā loquit̄ de absolutōe excoīcatōis
 maioris dñmō absolutōem hui⁹i nō reseruaue
 rit sibi papa. et nisi snia illa lata sit ab hoīe q̄
 tūc ab excoīcatōe absolutō est petenda q̄ be
 neficia p̄ncipū late sunt interpretāda. Quid
 si excoīcat⁹ sit vel p̄latus vel ille quē eligit i
 dñfessore. i. h̄ si ille q̄ eligit̄ in dñfessorem sit ex
 coīcat⁹ excoīcatōne maiori nō poterit eum
 absoluerē sic ligat̄. si aut̄ minori poterit S̄z p̄
 lat⁹ excoīcat⁹ excoīcatōe maiori eligere n̄ p̄t
 sibi dñfessore qui absoluat eū ab excoīcatōe il
 la. s̄m q̄ videt̄ sentire rap. vt dictū est p̄ius
 la. s̄m q̄ videt̄ sentire rap. vt dictū est p̄ius
 excoīcat⁹ vero mīori p̄t. ad hoc argumētū. ex
 de cle. exco. c. si celebrat s̄m rod. Vñ ep̄us

possit diuersos dñfessores eligere et sepi⁹ vari
 are. i. h̄ host. nō cōsultit q̄ hoc faciat q̄ diu p̄t
 habere copiam illi⁹ quē eligit. q̄uis possit in
 subsidiū alteri dñfiteri. ita tñ q̄ si sit mortale d̄
 fiteat̄ et quē eligit p̄cto copiam et h̄bit. Se
 cus est i remalib⁹. Sed si nō habz copiam p̄prij
 dñfessoris puta q̄ obijt vl ab eo recessit. secus
 eligat sibi aliū. Si tñ ep̄us diuersos dñfessores
 h̄tēt quib⁹ integre oia p̄ctā dñfiteri vellet lau
 dān⁹ ess. detestādus tñ si hoc in fraudē face
 ret. h̄c host. Vñ ep̄us eo ip̄o p̄ dñfiter⁹ ali⁹
 ip̄m in dñfessore eligat. videt̄ q̄ nō. argumētū
 ex de elec. ecclia. i. h̄z dicēd̄ ē d̄trariū in talib⁹
 em plus est standū mētis intentōi et factis q̄
 verbis. ex de maio. et obe. legabat̄. et breui
 ter in his omib⁹ accēdenda ē fides et intentō
 bona. ex de p̄sb̄rō nō hap. c. j. et. j. h̄ host.
 Vñ archiep̄us debeat scire q̄s sit dñfessor ep̄i
 i. h̄ host. dicit q̄ sic velit nolit ep̄s. et p̄t ec̄ ip̄z
 cogere dñfiteri secum si suspectū habeat dñfesso
 rem. q̄ ab ip̄o de aia ep̄i rō exigitur. ar. ex de
 offi. or. pastoralis. Nec istud p̄hibet i. d. c. ne
 p̄ dilacōe. sed potius hoc admittit cū intēdat
 occurrē picul aiaz. h̄ host. i. sū. Distiḡ tñ inter
 erumia publica. et idem dicit in glo. sup. c. ne
 p̄ dilacōe Cui dñfiteri⁹ abbas. i. h̄ si h̄z abba
 tōn aliū sup se siue sit exempt⁹ siue nō d̄z ei cō
 fiteri. ar. ex de dñf. cū dilectus. et de v. sig.
 abbate. Si vero nō h̄z aliū abbatē sup se et sit
 exempt⁹. potest sibi eligere dñfessorem Sed si
 nō habet alium abbatem sup se. nec sit exēpt⁹
 debz dñfiteri ep̄o. q̄ est iudex sup. l. xj. di. obitū
 nisi forte scdm regulā p̄ sedem ap̄licaz ap̄ba
 tam possit sibi eligere dñfessore. aliter autē sine
 licētia h̄o facere nō possit vt habet̄ in. c. ois
 homo. Cui cōfitebunt̄ monachi. i. h̄ abbas
 ti qui eos nō tñ exterius sed etiā interi⁹ cog
 scere debet. ar. ex de tempo. ordi. ad aures Ab
 bate tñ absente vel p̄nte de eius licētia l̄ cō
 fuerudine vel scdm statuta regule p̄iori potes
 runt cōfiteri. h̄c host. Et sic ali⁹ religiosi p̄ter
 latus suis vel de licētia eoz. ali⁹ fratrib⁹
 eiusdem ordinis. xvj. q. j. c. j. de sta. monacho
 rā. c. ij. q̄ si illos nō p̄nt habere debēt d̄ iure
 dñi dñfiteri p̄ochiali vt habet̄ in. c. ois. s̄m
 vj. audi Sed nūquid p̄nt ep̄o cōfiteri. i. h̄ q̄
 sic si volūt. qui etiā p̄t relaxare p̄niam abbas
 q̄ supioris auctas semp̄ videt̄ excepta. ar. ex
 de iureiur. veniētes. decet tñ q̄ ip̄os semp̄ ad
 abbatē remittat. ar. ex de offi. or. q̄nto h̄ host.
 Notat etiā rod. tñ de sententijs q̄ licet abbas
 p̄t h̄re nō possit monachū ne confiteat̄ ep̄o
 dñmō hoc nō sit d̄tra cōsuetudines monacho
 rā a papa cōfirmatas. tene tñ monach⁹ abba
 ti sue vel alteri de eius mandato cōfiteri. si h̄
 ei p̄cipiat. etiā postq̄ confessus fuerit ep̄o vel
 eius p̄nario. nec eum p̄t ep̄us eximere ab obe
 diētia sui abbas nisi forte ex causa iusta. vt
 si timere de scādalo abbas si cōfiteret̄ sibi.
 Cui cōfiteb̄ decan⁹. i. h̄ ep̄o suo vel alteri
 de licētia eius. vt dicit̄ in. c. ois. di. vj. qui
 vult. Et idem dicendū est de archiep̄acono et
 archiep̄sb̄rō tam de archiep̄sb̄terio ciuitatis q̄
 de rurali qui etiā vocat̄ aliq̄n archiep̄sb̄r̄ ex. d̄

offi. archiepiscopi ad hoc. §. si. aliqui plebanus
ex. de offi. ordi. cum ab eccia qnz abbas licet
impprie. ex de renu. transil. Et idem dicendum
est de sacrista siue thesaurario et de magro sco
lariu et de catoze et de canonicis. hec host
Cui confitebitur ppositus siue prior. na et ppositus
dicitur qui quadaam priorat. cura p alijs gent.
ex de v. sig. p.uis. h. si sit religiosus confitebitur
suo superiori q eum corrigere dz. ex. de maio. et
obe. cu in eccijs. Si vero sit secularis ep. o. vel
ep. p. niano. ex. de cle. exc. i. m. i. p. p. s. u. i. c. j. l.
alii qui cura eius hz vel de licetia eius alij vt
habetur in. c. omis. hec host. Cui confitebitur
p. biter prochiatis. h. ep. o. suo vel alij cui for
te spualiter et epaliter subest vel p. b. i. prochi
ales sibi inuice confiteri pnt de licetia p. laa sui
qd tm no multu expedit. ne d. scij. siliu criminu
ad inuice deferant. s. b. i. ar. xvj. q. ij. nisi post
mediu. hec host. vñ p. biter vni. prochie n. p. t.
absoluere aliu sacerdotu vicinu a mortali sine
licetia superioris generali vel sp. eali tacita vel
exp. ressa. Tacita dico qz si ep. us scit talia fieri
d. uiter a p. biteris et sustinet p. sumendu est h. p.
modi absolutoz tacite approbare et p. s. o. s. de
se inuice licetia dare. hec g. o. f. Cui confite
bitur impator. h. q. impator et impatrix de co
suetudie antiq. n. s. ma cui. memoria non extat
certos hnt d. f. s. s. o. z. s. e. z. p. l. a. t. o. s. q. s. u. n. t. m. a. r. i.
capelle sue et sub ipis tenet capellanos alios
quotidianos quib. confitentur et qui cura hnt ai
man. suaz de dsuetudie non rep. b. a. t. a. p. d. n. m.
papam. ar. ex. de foro. d. p. e. cum d. i. n. g. a. r. a. p. a. p. a.
tm si vellet posset illa dsuetudinem rep. b. a. r. e. et
inhibere ne sine sua licetia eligeret d. f. s. s. o. z. e. s.
Tunc est g. o. p. r. a. l. e. s. p. s. e. et sua familia impe
trent sibi licetia eligendi d. f. s. s. o. z. e. m. nisi alio
p. r. i. u. i. l. e. g. i. u. s. i. n. t. m. u. n. i. t. i. a. h. e. c. h. o. s. t. De iure tm co
muni videtur q. debeant confiteri illi ep. o. in cui. p.
sunt d. p. o. c. e. s. i. l. r. i. j. d. i. v. a. l. e. t. i. n. i. a. n. s. et ex. de iudi.
nouit. s. m. G. u. i. l. d. u. r. a. d. i. Cui confitebitur rex.
h. si habet domiciliu p. p. r. i. u. et p. r. i. n. c. i. p. a. l. e. i. n.
aliqua ciuitate tuc subest ei. ep. o. de iure d. n. i.
nisi secus obaneat de dsuetudie cui. no extat
memoria vel de p. r. i. u. i. l. e. g. i. u. s. i. n. t. m. u. n. i. t. i. a. s. i. c. d. i. c. t. u. m. e. s. t.
de impatore. Et qd dixi de dsuetudie itelligat
que alicui eccie certe hoc p. r. i. u. i. l. e. g. i. u. s. i. n. t. m. u. n. i. t. i. a. s. i. c. d. i. c. t. u. m. e. s. t.
q. possit quecuq. eligere no puto q. dsuetudo
posset sibi d. c. e. d. i. qz eccijs onerosa esset et in de
trimentu ecciaslice discipline qua iura dirupi
d. a. n. g. e. r. e. t. ex. de dsue. c. j. et eum fieri accepha
lu. qd irzonabile esset. x. c. i. j. d. i. n. u. l. l. a. r. o. e. et h. o.
quo ad p. s. o. n. a. l. i. a. N. a. q. u. o. a. d. r. e. s. q. u. a. s. i. d. i. u. e. r.
s. i. s. d. p. o. c. e. s. i. b. t. e. n. e. t. c. u. i. l. i. b. t. s. u. o. d. p. o. c. e. s. a. n. o. s. u. b.
i. a. c. e. t. I. t. e. d. e. p. e. t. i. s. i. n. d. i. u. e. r. s. i. s. l. o. c. i. s. o. m. i. s. s. i. s. v. i.
d. e. t. q. p. o. s. s. e. t. c. o. n. f. i. t. e. r. i. i. l. l. o. z. l. o. c. o. z. e. p. i. s. i. t. a. t. m.
q. o. i. a. c. o. n. f. i. t. e. a. t. u. r. s. e. m. e. l. p. r. i. o. s. a. c. e. r. d. o. t. u. v. e. l. d. i. z.
c. e. n. t. i. a. e. i. u. s. a. l. i. j. v. t. h. a. b. e. t. i. n. c. o. m. i. s. a. l. i. t. e. r. c. o.
f. e. s. s. i. o. i. n. t. e. z. r. a. n. o. e. s. s. e. t. h. e. c. h. o. s. t. Cui confitebitur
dux. h. illi ep. o. in cui. d. p. o. c. e. s. i. h. z. d. o. m. i. c. i. l. i. u.
p. r. i. n. c. i. p. a. l. e. et b. z. e. u. i. t. e. r. i. d. e. d. i. c. e. d. u. m. e. s. t. q. d. d. e. r. e. z.
g. e. e. s. t. d. i. c. t. u. m. S. i. l. r. i. d. e. m. d. i. c. e. n. d. u. m. e. s. t. d. e. o. m. i. b. u. s.
h. n. t. i. b. u. s. l. a. t. a. s. i. u. r. i. s. d. i. c. t. o. e. s. i. n. e. p. a. t. i. b. t. d. i. u. e. r. s. i. s.
s. i. u. e. s. i. n. t. m. o. n. a. c. h. i. s. i. u. e. m. a. r. c. h. i. o. n. e. s. s. i. u. e. h. a. r. o.
n. e. s. q. u. i. s. u. n. t. t. a. l. e. s. e. t. t. a. n. t. i. q. c. i. u. i. t. a. t. e. s. v. l. c. i. u. i.

tate hnt sub se. alias si tm hnt castra debet illi
p. bitero confiteri in cui. p. r. o. c. h. i. a. h. n. t. d. o. m. i. c. i. l. i.
u. m. p. r. i. u. et p. r. i. n. c. i. p. a. l. e. v. e. l. d. e. e. i. u. s. l. i. c. e. t. i. a. a. l. i. j.
v. t. h. a. b. e. t. i. c. o. m. i. s. h. e. c. h. o. s. t. Quid si castra
et domicilia in diuersis ep. atib. hnt. h. l. ab v.
troqz ep. o. impetret. ar. ex. de sen. ex. cu. z. illoz.
§. si vero claustralis vel ad metropolitanu res
curant. ar. ex. d. fo. d. p. e. Sane. h. h. o. s. t. Quid
si sint diuersaz p. u. i. n. t. a. z. h. l. r. e. c. u. r. a. t. a. d. p. r. i.
m. a. t. e. m. v. e. l. a. d. p. a. p. a. m. ar. ex. de iure. p. a. c. n. u. l. l. i. u. s.
In his tm caibus tuc est recurrere ad papam
qz illd. e. s. i. n. e. q. o. n. e. i. x. q. i. i. j. c. u. c. t. a. h. e. c. h. o. s. t.
Cui confitebitur doctor vel scolaris. h. l. p. bitero
in cui. p. r. o. c. h. i. a. m. o. z. a. n. t. et alij de licetia eius
v. t. d. i. c. i. t. i. c. o. m. i. s. Cui p. n. e. r. i. h. l. q. p. p. r. i. o. s. a. c.
d. o. t. i. v. e. l. a. l. t. e. r. i. d. e. l. i. c. e. t. i. a. e. i. u. s. v. t. d. e. i. n. c. o. m. i. s.
Et hoc intelligo de capacib. doli. et intelligi
tur capax doli qm est p. r. i. m. u. s. p. u. b. e. r. t. a. t. i. s. s. f. d. e.
a. c. e. t. o. b. l. i. l. j. S. e. d. d. i. c. e. n. d. q. h. o. c. p. o. t. i. s. p. e. x. t. e.
r. i. o. z. a. v. i. r. b. o. n. u. s. e. x. i. s. t. i. m. a. b. i. t. ar. ex. de p. s. u. m. p. e. x.
s. t. u. d. i. s. Si vñ no sint doli capaces no tenentur
confiteri. et ideo no e. curand. u. i. c. o. n. f. i. t. e. a. n. t. t. a.
l. e. s. e. m. f. u. r. i. o. s. i. s. d. r. a. n. t. qz e. t. a. s. e. o. z. q. d. v. i. d. e. a. t.
i. g. n. o. z. a. t. C. d. e. f. l. a. m. o. l. j. h. e. c. h. o. s. t. Cui co
fitebitur rustici in alienis prochijs h. y. e. m. a. t. e. s.
v. e. l. e. s. t. u. a. t. e. s. v. e. l. s. e. t. r. a. n. s. f. e. r. e. n. t. e. s. a. d. p. r. o. c. h. i. a. s.
a. l. i. e. n. a. s. n. o. a. i. m. o. i. b. i. r. e. m. a. n. e. d. i. s. e. d. f. o. r. s. a. n. a. d. t. e.
p. u. s. a. l. i. q. u. i. b. u. s. m. a. g. i. s. t. r. a. t. i. b. o. b. s. e. q. u. e. d. i. h. l. t. a. l. e. s.
s. i. l. a. i. c. i. s. u. n. t. s. e. t. r. a. n. s. f. e. r. e. p. n. t. q. u. o. v. e. l. u. t. d. u. m. t. m.
s. i. n. t. l. i. b. e. r. i. E. t. s. i. s. e. q. u. o. p. t. r. a. n. s. f. e. r. a. t. a. i. o. p. p. e. t. u. o.
r. e. m. a. n. e. d. i. f. a. c. t. i. s. u. n. t. e. o. z. p. r. o. c. h. i. a. i. i. q. u. o. z. d. y. o.
c. e. s. i. b. u. s. v. e. l. p. r. o. c. h. i. s. m. o. z. a. n. t. ar. ex. de p. r. o. c. h. i. s.
§. si. Si vñ tales no intendant relin. re domici
liu antiquu debet antiq. p. bitero confiteri l. de
licetia eius alteri. Est em. d. s. i. l. i. u. b. o. n. u. q. e. l. e. s.
a. i. u. d. i. c. e. s. u. o. s. p. u. a. l. i. l. i. c. e. n. t. i. a. m. o. b. t. i. n. e. a. t. v. e. l. s. a. l.
t. e. c. o. n. f. i. t. e. a. n. t. s. u. b. s. p. e. q. i. u. d. e. x. r. a. t. f. i. c. e. t. E. t. i. d. e. d. i.
c. e. n. d. u. m. e. s. t. d. e. f. a. m. i. l. i. a. n. o. b. i. l. i. a. n. i. s. i. p. i. h. a. b. e. a. n. t.
a. p. a. p. a. p. s. e. e. t. f. a. m. i. l. i. a. s. u. a. p. r. i. u. i. l. e. g. i. u. s. h. o. s. t.
Quid de familia ep. i. vel archiep. i. h. l. si sit
de aliena d. p. o. c. e. s. i. i. d. e. m. e. d. i. c. e. n. d. u. m. s. i. c. d. e. f. a. m. i.
l. i. a. p. r. i. n. c. i. p. i. s. l. a. i. c. i. S. i. v. e. r. o. s. i. t. d. e. d. p. o. c. e. s. i. p. r. i. a.
c. o. n. f. i. t. e. r. i. d. e. b. e. t. v. e. l. i. p. i. e. p. o. v. e. l. e. i. c. u. i. m. a. d. a. u. e. r. i. t.
p. t. e. t. i. a. p. r. i. o. s. a. c. e. r. d. o. t. u. d. e. c. u. i. p. r. o. c. h. i. a. e. c. o. n. f. i.
t. e. r. i. h. e. c. h. o. s. t. Quid de his q. hanc actenus
f. e. r. m. a. n. o. s. e. r. u. a. u. e. r. u. n. t. s. i. m. p. l. i. c. i. t. e. r. c. u. i. v. o. l. e. b. a. t.
c. o. n. f. e. s. s. i. s. u. n. t. h. l. s. i. s. i. m. p. l. i. c. i. t. e. r. e. t. i. g. n. o. z. a. t. e. r. h. o. c.
f. e. c. e. r. u. n. t. n. o. c. r. e. d. e. t. e. s. p. e. c. c. a. r. e. n. o. a. c. c. u. s. o. s. e. d. e. x.
c. u. s. o. s. e. d. d. e. c. e. t. e. r. o. e. r. q. c. e. r. a. t. i. c. a. s. u. n. t. s. i. d. r. e. m.
n. e. r. e. n. t. d. a. m. n. a. r. e. n. t. ex. d. c. o. s. e. e. c. c. l. e. a. q. u. a. d. i.
v. i. j. c. o. n. s. u. e. t. u. d. o. h. e. c. h. o. s. t.
Qual. s. debet esse confessor et qua
liter se dz hnt ad confitentes. a. xvj.
Ostea dsiderand. e. qualis debeat ee co
fessor et quomodo se debeat habere ad co
fiteutes. Circa qd sciend. q. confessor de
bet esse iustus. Vnde aug. li. de pe. c. ix. et ha
bet de p. n. i. a. d. i. v. j. c. j. sacerdos in nullo sic iu
dicand. q. i. alio est iudicare p. m. p. t. i. u. d. i. c. a. n. s.
e. m. a. l. i. u. q. u. i. e. s. t. i. u. d. i. c. a. n. d. c. o. d. e. m. n. a. t. s. e. i. p. m. E. t.
e. s. t. h. i. c. a. r. g. u. m. e. n. t. u. q. e. x. i. s. t. e. n. s. i. m. o. r. t. a. l. i. m. o. r. t. a. l. i.
t. e. r. p. e. c. c. a. t. a. b. s. o. l. u. e. n. d. o. a. m. o. r. t. a. l. i. n. i. s. i. p. e. n. i. t. e. a. t.
p. r. i. o. D. e. b. e. t. e. e. s. s. e. d. i. s. c. r. e. t. u. s. V. n. a. u. g. i. b. i. d. e. m. e. t.
h. a. b. e. t. u. r. d. i. v. j. d. e. p. e. q. u. i. v. u. l. t. C. a. u. c. a. t. s. p. u. a. l. i. s.

index ut sic nō cōmiserit crimē nequicie ita non
careat munere scie. oportet em̄ ut sciat agno-
scere quid qd̄ debz iudicare. Sed quāta siue
que et q̄lis discretō siue scia est necia cōfessori
ih̄l p̄ siue aug. sumat in dicta aucte sciam pro
clauē scie siue p̄ bitu scie. necia tñ est tāta scia
cōfessori q̄ sciat discernere in p̄ctis qd̄ est veni-
ale et qd̄ mortale. p̄ eo q̄ alia p̄nia debz impo-
ni p̄ veniali et alia p̄ mortali. Et q̄ sciat ad q̄
peccata p̄as sua extēdere se p̄t alioqui in pi-
culū anime sue et cōfessionē audit cōfessiones. Et
si subditū ei⁹ simplicē agnoscat p̄ctos cōsulere
tenent. alioqui uterqz ip̄e scz et eū substituēs
grauiter peccat. et de hac discretōe loq̄t̄ aug.
Præterea tenent scire canones penitēntiales a-
liter vix in eo nomē p̄sbiteri cōstabit s̄m aug.
di. xxviii. que ip̄is et. c. nulli. Est aut̄ alia di-
cretō qua q̄s scit p̄ habitū acq̄sitū discernere
inter p̄plexitatē p̄ctōz et hoc ē de bene eē In
his aut̄ securiore viā debet tenere et cōsulere
sapientes hec boni. Et p̄t addi s̄m aliquos q̄ te-
nent scire p̄plexa esse difficilia. nec i eis eē p̄ce-
dendū sine cōsilio supiorz. et aucte canonū
Ad hoc nota s̄m aliquos q̄ tria sunt q̄ de eē
cōfessoria sine q̄bus nō p̄t aliq̄s eē cōfessor sine
p̄ctō scz scia discernendi inter p̄ctā ut dictū ē
cauta inq̄sio de peccatis. et discreta miūctio
satis factōisREQ̄ratur etiā p̄les alie d̄ditōes i
cōfessore quas ponit aug. ibidē. Plabeat inq̄e
dulcedinē in affectōne. pietatē in alteinus cri-
mie. discretōz in varietate. adiuuet cōfitemem
orando. elemosinas et cetera bona p̄ eo faciē
do. semp̄ eum inuet leniendo cōsolādo sp̄m p̄
mittendo. n̄. Cōfessor dulcis affabilis atz be-
nignus. Prudens discret⁹ mitis pius atz sua-
uis. Nec om̄ia supradicta et pl̄a alia de hac
materia habēt de pe. di. vj. q̄ vult. et. iiii. sen-
di. xvij. et. xix. Ad sciendū autē plen⁹ quō
cōfessor debet suū officium exercere. nota q̄ de-
bet primo penitēntē interrogare si sciat p̄t n̄
et credo in deū. Ave maria. Et si nesciat eū do-
ceat v̄l salcō moneat ut discat. ex de pe. et re-
is qui. deinde dicat ei q̄ humiliter sedeat ad pe-
des p̄sbiteri quoties cōfiteat. Si femia ē eā mo-
near q̄ sp̄ se ex trāsverso teneat. nec ei⁹ facies
r̄spiciat qz ut d̄z abac. j. facies eaz. v̄t v̄zēs
deinde debz dulci et suavi eloq̄o inducere eū
ad cōpunctōz et cōfessionē p̄ponēdo ei benefi-
cia que deus sibi cōtulit qui ip̄m creauit. aiām
eius sua imagine insigniuit. ip̄m gubernat et
pascit. suo p̄cioso sanguine redemit vitā eternā
ab initio mūdi p̄parauit. et nisi p̄ ip̄o remāfer-
rit. p̄ponat sibi mūdi defe ctibilitate. dyaboli
temptatōz. p̄cti momētaneā delectatōz. p̄ quā
cōsequitur hō eternā cruciatōz vite breuitatē
anime eternitatē. extremi iudicij examinatōem
penaz. inferni acerbitatē. xpi pietatē qui non
venit p̄pter iustos s̄z p̄pter peccatores. sic patz
in petro. paulo. latrone. ac maria magd. hec
et his silia sicut et qñ videt expedire p̄ponat
ut eum ad cōfessionē et cōfessionē alliciat. post
ea eius cōfessionē audiat ordinatē et discretē
ab ip̄o de peccatis p̄q̄rat de quo in sequenti. c.
dicet. Si vero p̄sbiter habeat aliquē prochia

num peccatorē qui nolit cōfiteri neqz penite-
re p̄missa monitōe debz eū excoicare vel supio-
ri denūciare. ij. q. v. p̄ceptū. Et si habeat odiuz
cōtra primū. d̄z eū ad cōcordiā cogere. di. lx.
placuit. Debet eē ip̄m cogere ad agendā peni-
tentiā de p̄urio fornicatōe adulterio et de a-
liis criminibus. ex de sp̄o. ad audiam in fi. Et si
inobediēs fuerit ab eccia expellat. xij. q. iij. q̄
iubente. licētia delicta vindictā nō habēt. vj.
q. j. si om̄ia. h̄ host. Circa aut̄ hāc cōpulsionem
debet sequi doctrinā aug. et greḡ. scz q̄ p̄zio
arguat oportune scz admonēdo et cōpitiēdo
Scdō impotente suspēdendo iterdicēdo. Ter-
cio crescēte otumacia excoicando. xxiij. q. iij.
forte. Si aut̄ nō posset hoc fieri cōmode p̄pter
forte multitudinē et p̄ratem hoim. eos verbis
q̄tum p̄t moneat et terreat et q̄tum in se ē qd̄
quid p̄t faciat et sic aiāz suā liberat. xli. di. qd̄
attinet. S̄z pone q̄ p̄sbiter habeat aliquos
prochianos surdos vel mutos. vel furiosos l̄
h̄les et sciat eos esse in p̄ctō mortali qd̄ faciet
ih̄l debz facere posse suū ut inducat eos ad cō-
fessionē et p̄niam s̄m qd̄ est possibile scz verbis
aut signis vel nutibus vel scriptis et alijs silii-
bus modis q̄bus p̄t. et si non p̄t p̄ficere ozet
ad deū et faciet ozare ppl̄m ut deus illustret
corda eoz ad p̄niam. Et cuz nihil omiserit de
cōungentibz nō imputabit sibi. eze. iij. Si an-
nunciaueris impio iniquitatē suā et ip̄e nō fu-
erit duersus ab impietate sua et a via sua ma-
la. ip̄e quidē in impietate sua moriet̄ tu aut̄ ani-
mā tuā liberasti. Tradit aut̄ aug. p̄ regulā in
talibz q̄ diuinū iudiciū in talibz p̄ alicui⁹ re-
uelatōis ozaculū cōcordi ozē gemitū ē im-
plorandū de cōse. di. iij. solet q̄r in fi. Sed
quō p̄sbiter debet se ad ifirmos tenere. ih̄l q̄
p̄sbiter ad infirmū vocat̄ nō debz p̄niam de-
negare. dicit em̄ juli⁹ papa Si p̄sbiter denega-
uerit p̄niam morientibus reus erit aimaz. qz
dñs dicit eze. xvij. quacūqz die duersus fue-
rit p̄ctōz ad p̄niam vita viuet et nō morietur.
Vera em̄ cōfessio in vltio tpe p̄t esse. ij. q. vj. si
p̄sbiter. et. c. cognouim⁹. et c. p̄sbiter. q̄ autē
dicit reus aiāz erit. v̄z est q̄tum ē in se vel
hoc intelligit̄ quo ad p̄sbiterz. Nā infirm⁹ si
p̄ eum nō stetit qui cōfiteretur et cōfiteat fuerit
decedens salu⁹ erit. Infirmit̄ nō est p̄nia in-
iungēda sed innotescēda quātitas et qualitas
penitētie dicēdo sic. si sanus esses talem p̄niam
agere deberes sed qz infirmus es nō iniungo
tibi eam. Sed si decesseris t̄m p̄ aimā tuā faci-
as p̄ hac pena dari. et si cōualueris eaz ages
scdm̄ guil. durādi. xxvj. q. vij. c. j. vel s̄m aliof
imūget ei q̄ p̄cito cōualuerit anq̄ ad alia ne-
gocia diuertat ad eū vel ad aliū p̄sb̄m rede-
at et itez de nouo cōfiteat et de nouo p̄niam
accipiat. ut in p̄dicto. c. dicit̄ ibi. a quo picu-
lo rē. hoc tñ nō est necessariū s̄m guil. durādi
Si sic decesserit erit amicorū ozōnibz et elemo-
sinis adiuuand⁹ oleo ante mortē vngend⁹. et
facto viatico reficiend⁹. Si aut̄ cōualuerit ite-
rum cōfiteat et iniunctā sibi p̄niam agat si vo-
luerit vel agat p̄niam q̄ sibi p̄zi⁹ p̄ cōfessorem
innotuit. Causa aut̄ q̄re tali p̄nia nō sit iponēda

est qz p hoc qd alicui aliqua pnia imponit ad eam obligat. Nullus aut ad id obligari debet qd facere no pot. tal at no pot agere pnia exte riore sed tm interiore. Illud ergo circa eu fieri debet qd p tnet ad p motoz pnie interioris tm sz est ei innotescenda pnia exterior ut possit de pcto dolere et possit pniaz elimofinis redime et si euaserit ea implere pponat. innotescenda vo est p modu osolatiois ostedendo benignitate mie dei pctā rmitteas magis qz p modu terzo ris ondedo seueritate iusticie punietis. Quid si eger petat p sbrm. et interim du venit obmu tescat vel fiat amens vl freneticus. hē p sbriter veniens vel ad nutu infirmi vel ad testiom eo rum q audierit ipm petere pniaz vl p sbriter debz ei quidqd pt huanitatis impedere. absol uendo reconciliando et si fieri pt sine piculo ori eius eucharistiā infundendo. et si supuixē rit amoneat a pdictis testibz petitiōi satisfā cere et subdat statutus pnie legibus qd diu p bauerit p sbriter. xxij. q. vj. si quis de corpe zc. et. c. qui recedūt. et. c. is qui in infirmitate. et. c. is q in tpe. Quid si talis decedat contritus vel cu ceras signis contritiōis anteq p sbriter ve nerit. hē etiā post mortē ab ecclia absoluitur id ē absolutus fuisse onditur. sic potest videri ex de sen. ex. a nobis. ij. et ut oblatio p talibz fiat. xxvj. di. si quis. hec host. Sed nuqd req rit qd ples sint qui testificēt se audiuisse egrz petere pniaz vel p sbrm. hē in tali cau cu nul li fiat piudiciū satis sufficere pt vnus fide di gnus testis. no em pcedit hoc ex iudicō cer titudis sz psumptōis. hec pe. Itē adiudica tis mortu petētibz no debet denegari pnie sa cramentū. Et iusticiarios et dnos hoc impedi entes ordinarij monere debēt. ut hoc facere d sistant. et si oportuerit censura cogere. debent li. vij. de penitētijs. cu scdm et in cle. Ad h nota statutū pape innocētiij terciij districte in quit pcpimz medicis corpoz ut cum eos ad infirmos vocari dūgent ipos an omnia mone ant et inducant ut medicos aduocent aimaz. Et scdz host. ibidē trāsgressoz huius statui mor taliter peccat cu dicit pcpimz. nec pt tra sta tutū illud p sbrm. nec aliqua contraria osuetudi ne tolli cu sit p aimaz salute itroductū et in fra. Si quis aut medicoz huius nre ositutiōis trāsgressoz extiterit tamdiu ab ingressu ecclie arceat donec p trāsgressione huiōi satisfec rit opetenter. arceat glo. p sniam no ipo iure qd male vel nullo mō serua. Postea subditur ibidē. cu aima sit multo p ciosoz corpe sub in termiatōne anathematis p sbrm. nequis me dicoz p corpali salute aliqd suadeat qd in p iculū aime ouertat. ex de pe. et re. cum infir mitas.

De interrogacionibz faciendis a cofessore ti. xvij.

Einde considerandū est de itezrogatōibz faciēdis a ofessore aliqd hīs breuiter pstruendo. Circa qd sciēdū q ofessor itezrogare debet ofitentē. Cui rō est qz de bet scrutari ofciaz pctōis in ofessioe qz medi cus vuln. et ut iudex cam qz sepe qd p ofusi

one vel simplicitate ofitens tacet. itezrogat tus reuelat. vñ aug. et habet de pe. di. vj. di ligens inqstioz subtilis iuestigatoz. sapienter et qstute itezroget a peccatoze qd forsan ignoret vel p verecūdia velit occultare. In itezrogatōibz aut faciēdis tria debēt attendi. Primo ut penitēs itezroget de pctis dūibz sic sunt trāsgressio. r. pceptoz. omisso septe capitaliā vicōz. abusio. r. sensuū. itezroge etiā de circūstācijs aggrauātibz dūibz de q bus infra dicit. itezroget eē de pctis q so lent in hoibus illi. oditiōis abundare. Non em oportet a milite querere de pctis religio soz aut ecouerso. Secdo ut no itezroget ex plicite nisi de pctis oibus notis. De alijs autē pctōz adinuetiōibz. et de pctis incōsuetis et enormibz et tra naturā. no inqrat n i gna li et alonge et p qualdā circūlocutiōes ut si d mistic dicat et si no omisit no discat. de talibus em de puer. xj. q iuestigatoz malez est. oppri met ab eis. hō huius qz penitēs sepe p hō di scit qd no nouit. In huiōi eē dūngit dcut ofes soz. Tercio ut no descēdat nimis ad picula res circūstācijs pctōz p cipe carnaliū. qz de lectabilia qto magis osiderant tāto plus cō cupiam sūt nata mouere ut dicit. iij. et b. Et iō pt dūngere q ofessor talia qres et sibi noceat et ofitenti. Ve aut meli p scias quos de qb itezrogabis. Nota q itezrogandi sunt pnci pes de iusticia. milites de rapina. mercato res. et officiales. et mechanici de piurio. do lo. mendatio. furto. et silibz. burgenses et ci ues dūiter de vsuris et pignozibz. rustici de i uita et furto. marie circa decimas tributa p micias et cōsus. clerici seculares de simonia negociatōe et alijs ad auariciā pncētibz. de dilapidatōe si admistratōz aliqua hnt. vñ in terline diuio officio et si ipz dicat. vñ portet corōnā et bicum dgruentē. Itē d luxuria aduo carō. ludo aleaz et silibz i qbz sepi ofen dere solent. Religiosi de. xj. abusionibz clau stri. que sūt p latus negligēs. discipulz inobe diens iuuenis ociosus. senex obstinat. mona chus curialis. monachz seu canonicz regula ris cauidic. habitus p ciosus. cibz exquisit rumoz in claustrō. lis in capitulo. dissolutio i choro. irreuerētia circa altare. Itē de tribz sub stācialibz regle scz obediētia castitate et pau peate. Itē de simonia et alijs q a talibus sepi us solent cōmitti. Circūstantie autē qz p cipe debet attendere ofessor sunt septe quas etiam ponūt tullz et boetius et dūnetur in his ver sibus. Quid qz ubi p quos quotiens cur quō qz. Quilibet oferuet aime medicamina dādo. Vna ibi supaddit illis septe scz quotiens. Attēdat etiā ipe ofessor qz sit ipe peccatoz. c. scz sexus et etatis. si nobilis vl ignobilis vel seruus. in dignitate siue officio ositue. an p natus. sane mētis vel insanus. sciēs vl ignar soluz vel diugatus. laicus vel clericz vl reli giosus. extranez l affinis l osanguinez. Quid scz est illd qd omisit scz adulteriū vel fornica tio et silia. pctm puum vl mediocre l enorme occultū vl manifestum. recens vl iueteratum

et filia. Vbi scz in loco sacro vl' pphano. i. no sacro. publico vl' p'auato. Per quos seu qbus auxilijs. p quos scz mediasores iternuncios. qz omes tales p'iceps sunt criminis danacionis et ipe e re^o et obligat^o p eoz peccata. Item p quos. i. cu qb^o d'ra quos. Notandum autē q' sicut d'ctes nō d'z nōiatim specificare p'fōnā cū q' peccauit. ita nec circūstācias p q's intelligi possit nisi forte notoriū esset vel aliter recte nō possit cōfiteri ut dictū est sup' a. d. hie que q's cōfiteri tenet^r i questiōe. vtz. liceat aliena pctā in cōfessione referre. Similiter nec p' s'bitur debz specificare p'fōnas in interrogacione. vtz. qz insinat caute cca q'litatē p'fōne. v' de tñ de hoc i dicta q'stione. Cur scz q'li tēptacōne h^o fecit. et vtz. tēptacōz p'uenit l' ab ea p'ueus fuerit vtz. spōte aut coacte. ex cupiditate et paup'ate. ludo an nocēdi aimo et silia Quō scz de mō agēdi qd meli^o actu q' locucōne scit. Qñ scz in tpe sacro ut in festis. xl. et alijs ieiunijs. vel nō in sacro ut in dieb^o alijs nō sacris. Quociēs hoc patz p se. Sūt aut alijs versus in quib^o circūstācie. xiiij. cōtinent^r. s. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

Qualis debz esse cōfessio a. xviii.
 Ostea cōsideradū ē de q'litatē cōfessionis. Qualis aut deat esse cōfessio a magist'is in his verbis cōtinet^r. Sic simplex humilis cōfessio pura fidelis. Vera frequens nuda discreta libēs verecūda. Integ' serena lacrimabilis accelerata. Eozas et accusans et sic pere pata. Max' aut cōdicōnū quēdā sunt tm de hñ esse d'fōis scz q' sic frequēs et accelerata. reliq' sunt de necessitate. Debet igit' d'fessio esse primo simplex siue p'p'a. v' s. hō seipm tātum accuset nō aliū. p'p'a. de^o vitaz meā annū. t. de h^o habitū est sup'. vbi agit' de his q' debz quis cōfiteri. q. vtz. aliq's i cōfessione debeat aliena pctā referre. Secdo. debet esse humilis eccl' iij. añ p' s'biturū huilia aiām tuā. p'pter qd d'ctm ē sup' q' sedere debz ad pedes p' s'biturū. Accēdit' etiā hec humiliacō in hō qd se hñ accusat et cōfitec' miser qz qnto sibi in hoc hō min^o peccat. tāto ei de^o facili^o ignoscit. vñ sup' 1° p'p'a. iusticiā meā nō abscondi. dic' glo. qd hō deteg' deus tegit et qñ hō teg' deus detegit. Tercō debet esse pura scz quō ad i tēncōnez ut fiat ex amore filiali nō seruiti et

ad dñi honorē et nō ex fictōe sicut qdam cōfitentur peccata sua et tñ redire p'ponūt ad illa. de quib^o dicit' p'sa. xxx. popul^o hic labijs me honorat. cor aut eoz loqe est a me. tales deum derident. vñ p'fidoz^o irrisoz est et nō penitens qui adhuc agit qd penitet. nec deū vide tur. p'oscere subdit^o sed subannare supb^o. nō fiat etiā ex p'pocrisi vl' elacōne sicut quidā in confessione se extollunt et alijs p'ferunt. sicut p'barise^o qui dicebat luc. xiiij. gracias ago tibi dñe. qz nō sūz sicut ceteri homines. Quarta debz esse fidelis scz ut tā cōfitec' q' d'fessor sint in fide. Et fiat cōfessio sub spe venie alias nō valet de pe. di. i. quē penitet et di. vi. qui vult. vnde nō d'z peccatoz quātūcūqz magn^o despere de venia sicut chapn despauit et iudas. qz pl^o p't de^o dimittere q' hō possit peccare. dicit em' jero^o sup' ps. viij. q' iudas magis peccauit in hoc q' se supedit q' q' tradidit cristū. Quito debz esse vera. i. nō tacens veruz nec admiscens falsum etiā cā humilitatis. vñ aug^o in li. de p'nia. Cū humilitatis cā m'aris si non eras peccatoz añ p' mēteris mētiendo efficieris qd p'zi^o vitaueras. i. te non est veritas nisi ita te dixeris peccatoz ut etiam esse cognoscas. veritas aut ipa est ut qd est dicas nā quō ē humilitas vbi regnat falsitas. Bz contra. prima. jo. i. dicit' si dixerim^o qm' p'ctm nō habem^o ipi nos seducim^o et veritas i nobis non est. X. debz se dicere pctōrem in genere qz nemo sine crimine viuit. in spē aut nō dicat se peccatū aliq' p'petrasse. nisi sciat vel credat sic eē. Quō ergo vtz. ē illd' qd dicit greg. bonarū menciū est ibi agnoscere culpaz vbi culpa nō est. X. hoc p't dupli^o intelligi. vno mō quo ad substāciā act^o et sic nō est verū. non em' ad bonā p'inet mentē sed ad errātem ut actū. aliq' se cōmississe cognoscat quē nō amittit. Alio mō quo ad cōdicōz act^o et sic est vtz. qd dicit. greg. qz iust^o in actu qui bon^o vider^o amet ne defect^o aliquis fuerit ex parte sua. et sic dicit' job. ix. verebar omnia opera mea. Et ideo ad mentem bonā p'inet ut istam formidinem quā corde tenz lingua accuset et sic ibi sumit' agnoscere p' formidare hñ tho. Vel potest dici breuiter q' loquit' de agnicōe dubia non de assertoria hñ pe. Bz nunquid est cōmendādus qui ex humilitate reputat se deteriore aliq' qui est maifest^o peccatoz. X. iust^o qui est vere humilis nō reputat se deteriorem quo ad p'petracōz actus qui sic peior ex genere. sed qz timet ne i his que bñ agere videtur p' superbiaz graui^o. delinquat hñ tho. Quid dicemus ad augustinū. qui in li. confessionum ex humilitate dicit. Si queras a me vtz. iustus sim respōdeo q' nō. cōstat autez q' aug^o. erat iust^o. g^o x. X. fateri se reuz vel iniustum est dupliciter. Aut p'zout iniusticia p'iuat simpliciter iusticiam et sic non debz quis fateri se iniustum nisi habeat cōscienciam peccati. mortalit' aut put' p'iuat p'fectionem iusticie et sic q'libz p't fateri se eē iniustū hñ illd' p'sa. liij. Omis iusticie nre q' p'ān^o menstruate. nec iustificat' homo cōpatus deo hñ jeb. et

id est

vera

int

si fundat de v. de d'ffina

simx

humil

vera

que alij legiti me e confessus. e in valde utile et
quide quo ad dimincioez pene ex vi clauum
Sed ad hoc nichil pdest secundu aliquos qz
in prima absolucioe tm dimitit ex vi clauuz
qntu dimitit p. pdest tm ad intercessoz mul
tiplicacoez. humiliacoz. instructoz. gre augm
tacoz. verecudie meritu et maiore certificaco
nez qz si no habuit effectu prima absolucio ec
confessio pt esse q scda hz. qz inuenit meli di
spoitu. et h poico vide sco. pbabilioz. Caue
re tm dz penites ne a diuersis qb9 cofiter ne
mio onere pne obzuar. Cotingit em q qn ml
ti. ponit sal i eode cibo ab9 nimo sale destru
it. vn sufficit q alij cofessozes pniam sibi in
iuncta a primo afirmet dumo sic discreta. et
si volut pne desup imponere aliqd facile. ve
pater noster. Alijs vo videt q et si pdicta ro
esset ro iteradi dffessioz n. tm absolucioz p. p. p.
in eo q no habz cam aliqua dubitacois d. pri
ma absolucioe. Ita em potent dubitare p. ses
cunda absolucioz. sicut post prima. sicut vide
mus q extrema vnctio non iterat h. m. eundem
morbu qz totu qd p ea fieri potuit semel factu
est. Et perea in scda n reqreret q ille habet
claves cui sit dffessio si nihil ibi vis clauu o
pat. p hoc etiā facere videt de pe. di. i. c. di
gnus est. ubi dicit q qnto qz plurib9 sacer
dotib9 cofitebit in spe venie turpitudine cri
minis. tato facili9 dffesquet gram remissiois.
Isti em sacerdotes pl9 pnt pficere pl9 ia cofi
tenib9 p. cere qb9 em remittit remittit deus.
In his verbis innui videt q facilitas dffesque
di gram remissiois p cofessioz turpitudis plur
ib9 sacerdotib9 facta. intelligi debz ex vi sa
cramta respectu eiusde pcti. ideo dicunt q etiā
in scda absolucioe dffert gre augmētum et qn
to maior gra recipit. tato mi9 de impuritate
pcedens pcti manet. et io mior pēa purgas d
bet. vn etiā i prima absolucioe alicui pl9 et
mi9 de pena dimitit h. m. q pl9 et mi9 ad g
cia se dispoit. Et pt esse tata dispoico q etiā ex
vi dicitois tolli tota pēa vt dētū ē sup. ¶ Et
otra h. m. hoc aliqs possz toties cofiteri et ab
solui eade die q remitteret sibi tota pena ois
bz peccatis suis debita et ita guissimu peccat
tu remitteret cu pena modica. ¶ Sacramtum
penitēcie respectu eiusde pcti i numero pluri
es repetitū n hz efficaciam ex vi clauu nisi ser
uata reuerēcia debita sacro. Ad qd requirit q
respectu eiusde peccati no itere. nisi aduenie
te nouo motu deuocōis vl noua erubescencia
et p huc modū toties posset recipi q tota pēa
remitteret. Nec tm dici pt pctm remitti sine pe
na qz xps sustinuit pena p pctis nris. erubes
scencia etiā et labor et sollicitudo in penitēdo
et cofitendo ē magna pena. et hui9 secūde o
pi. est rich. et pe. ¶ Septimo dffessio dz esse nu
da et hoc dupli9 qz qz no dz cofiteri p nūciu
nec p explam hz vna voce et ppo oze. et p. s. n.
cialiter vt q p se peccat p se erubescat. vn au9
d. pe. di. i. que penitez di sic pcep dñs munda
tis leuiti. xij. vt oñderet oza sacerdotib9 docēs
corpali pñcia dffesd n p nūciu nec p scriptum
Baco hui9 ē qz dffo no tm est act9 vtius hz eti

am e ps sacramti. et licet ad ea h. m. q est act9
vitiis sufficeret qlitercuqz fieret. et si no essz
tata difficultas i vno mo sicut i alio mo. tm se
cudu q e ps sacramti hz dēterminatū actū sicut
et alia sacra hnt dēterminatā materiā. et sicut
i baptismo ad significadū iteriore absolucioz af
finit elemētū illd cui9 ē maxia vis i abluēdo
ita i actu sacrali ad mai festacoz act9 ille assu
mit ordinare quo maxie maifestare solem9. s.
ppriū vbu. Alij em mo i ducti sunt ad supple
mētū hui9. Si tm p. biter iteroget cofitētē et
ille ad interrogata rñdeat sufficit qntū ad ea
de qbus interrogat. nisi sit talis q pri9 dimit
teret dffiteri q oze p. r. io dffiteret pctā. h. em
ex supbia essz de pe. di. i. v. sus si. hec rod. ¶ Sz
qd d eo q n intelligit a p. bitero. ¶ Aliqbus
videt q in illo cau n tenet peccatoz cofiteri
nisi qntū p signa pt oñdere sacerdoti. p interp
tem vo cofiteri pt hz no tenet iure diuino nec
poitūo. et cū dffiteri sit multū difficile. no vi
det tntū pl9 artare dffessioz q p ius diuinum
et poitūū arcet. qz vt dicit. puer. vlt. q vbe
menter emūgit elic sanguine h rich. et cū eo
cōcordat sco. h. m. que etiā tal dffessio i magnū
piculū cedere pt. ¶ Quid de eo q no hz copia
p. biteri nūqd tenet ei p lras cofiteri. h. q n
tenet tencōe necessitatis qz ad h9 no obligat
h9 iure nature nec iure diuino nec poitūo et
h est rōnabile. sacm em penitēcie n ē de iudi
cō publico h secreto in quo p. biter tenet cō
fiterem diligenter examiare vt prudēter intel
ligat qle debeat ei cōsiliū et remediū adhibe
re ex. de pe. et re. ois. Si aut teneret tencōe
necessitatis absenti p. bitero cofiteri p scriptū
imineret piculū. ne aut essz defect9 in pdicta
examinacōe. aut de pctōz penitētis reuelacōe
licere em pnt facilliter p. d. aut p nūciu malici
ose apiri. aut p nūcij ignorācia tradi illi cui n
mittunt q eas apiret. aut sacerdos si essz ma
licōsus possz tradere dffois vbu. et otra penitē
tem p manū suā pbare talia pbacōe pbabili
absqz hoc q ius hois possit in iudicō dephen
di. Et hec rō vltima ocludit q sacerdoti pnt
penitens q nec vbo nec nutu possz cofiteri n
teneret tencōe necessitatis cofiteri p scriptum
vnde si hoc faceret no essz necessitatis sed sup
erogacōis. h rich. ¶ Dicitur etiā. xxx. q. ij. qlis.
q pnia aduicere p scriptū est recipienda. et h9
est verū h. m. jo. ibide. si sit pns. no aut si sit ab
sens possz tm penitēs cuiusqz viderz expedire
pctā sua p literas insmuare p cōsilio recipiē
do sed hoc no sufficeret vt dictū ē ad pne sa
cramtū. Scdo debz dffessio esse nuda qz no dz
fieri vbis vl noib9 criminū palliatib9. hz qdli
bet pctm debz exprimi suo ppo noie qntūcum
qz sic turpe. sufficit tm illd exprimere p verba
honestā ita q p. biter possit intelligere maife
ste. puta dormiui cū tali vl cognoui talē. vn
non oportet dffitētem turpiter loq vt rihald9
debēt etiā exprimi oīs circūstācie q vident9
agguare qntūcumqz sint turpes et abhominabi
les. et maxie ille q ponūt actū in alio genere
pcti d. pe. di. v. dffiderz. ¶ Octauo dz dffo esse
discreta. et h dup9. primo vt distancte sepatim

Discreta

singula peccata confiteatur sicut illud psalmi. lauabo per singulas noctes. leu. me. i. per singula peccata conscientiam meam. Secundo ut iudex piteus eligatur de quo habitum est supra. Nono debet esse voluntaria ut non sit sicut confessio. achar. ioseph. vii. qui suum peccatum noluit confiteri donec sorte deprehensus fuit sed sit sicut confessio dextri latronis in cruce. psalmi. voluntarie sacrificabo tibi et confitebor. Decimo debet esse veracunda qualis fuit de publicano. de quo dicitur luc. xvi. qui stans a longe non audebat leuare oculos ad celum. unde dicit augustinus et habetur de pe. di. i. quem peccator laborat mens paciendo erubescere. Et quod veracundia magna pena est. qui erubescit pro christo fit dignus misericordia. seruare tamen debet veracundiam in confessione non de facili. ut si non reddat peccatorem mutum. sed potius absoluat eum in magna pena cuius debitor erat. Undecimo debet esse integra ut scilicet omnia peccata mortalia simul vni confiteatur quorum est memor de quibus alias non fuit legitime confessus. presbiter enim aut ab omni aut a nulla culpa absoluit. nullus autem presbiter intrudit absolute penitentem ab eo quod celat eum. Et voco legitime confessam quam nihil interuenit quod irriter absolucio quod contingit in quatuor casibus supradictis. ubi agitur de frequentia confessionis. Si autem est confessio legitime non oportet iterare confessionem nisi in vniuersali. hoc bonum. Si etiam aliquid peccatum omisit quod alias committere consuevit iteranda est confessio de illo peccato licet confessio. et hoc in quodam generalitate dicendo se peccatum illud se alias commisisse. Cuius ratio est. quod peccatum peccatum agguat sequens. sicut ergo oportet in medicina corporali quod medicus non tamen morbum quod mederi debet cognoscat. sed etiam vniuersaliter totam habitudinem infirmis. quia vniuersum morbum ex adiunctione alterius agguat et sepe medicina que vni morbo ducit non ducit alteri. Similiter intelligendum est in spiritualibus moribus cum quibus aliis peccatis contrariis sit infectus ut gregorius docet in pastoralis et ideo necesse est quod homo omnia peccata que confiteri tenetur vni confiteatur. alias non est confessio sed confessio simulata. unde augustinus in li. de pe. et habetur de pe. di. vi. c. i. Caueat penitens ne veracundia ductus diuidat apud se confessiones. ut diuersa diuersis vel manifestare quod est se laudare et ad hypocritam tendere et semper veniam carere. Sed nunquam confessor teneatur ad memoriam reducere confitenti peccata que sciuit vel audiuit eum commisisse. si de his certam habet scientiam aut probabiliter opinari. reducere debet ad memoriam confitenti confessor si recolat. quod potest timere ne confitens super hoc laboret ignorantia crassa que non excusat. vel quod non adhibeat debitam diligentiam ad recolendum peccata sua. hoc rodo. Quid si per rochialis presbiter sciat vel credat esse peccatum impedimentum in matrimonio aliquorum suorum prophanorum nunquam tenetur eis reuelare in foro penitentiali vel ex. si autem sciat aut probabiliter credit quod illud impedimentum probare possit aut non in primo casu debet eis reuelare. ut vel ipsi percipiant diuorcium. vel se habeant ut frater et soror vel ipse presbiter denunciet hoc superioribus et submitret probationes si oporteat. quod cum sit placet teneatur ad id iuxta id. si peccauerit in te. unde. In secundo ca-

su non tenetur eis dicere nisi credat quod semel laboret ignorantia crassa que non excusat. in quo casu debet eis dicere si probabiliter credat quod peccatum sit super hoc acquiescere concilio bonorum utrorum. alias eis non tenetur dicere. hoc rodo. Duodecimo debet confessio esse secreta. sicut hoc confiteatur vni soli presbitero et in secreto peccata sua nisi sit peccatum adeo enorme quod tota commouerit urbem vel etiam totum orbem quod quidem debet in publico confiteri ut in publico solent sibi penitentiam imponat. et reum se cognoscat vel fateatur. Sic igitur quantum est de lege communi confessio debet fieri in secreto vni sacerdoti sicut expressit dicit illa decretalis omnis vniuersa. hoc factum est quod si publice fieret infinita mala committerentur. puta rixae discordie et infamie. unde tunc deo esset valde onerosa ignorantia et periculosa. ut patet. Nec obstat illud augustinus namo dicat sibi occulte penitentiam ago. quod loquitur de occultatione respectu presbiteri. Quid si penitens simul pluribus presbiteris confiteatur et ab eis absoluat. nunquam tunc recipit penitentiam sacramentum. si hoc non credo enim quod modus exprimentis personam absoluentem vel actum absoluciois in singulari vel in plurali de necessitate requiratur ad effectum sacramenti sicut nichil. Nec tamen possunt plures simul vni presbitero confiteri. quod hoc magis est contra secretum quod in foro penitentiam debet seruari. quam vni pluribus confiteri. quod illi plures presbiteri ita obligantur ad celandum peccatum confessum sicut vnus solus. sed plurius confitenti simul non ita stricte obligatur vnus ad celandum peccatum alterius. Credo tamen quod nisi penitens vel duobus confiteri vel tercius consilium habeat ab ambobus quam ab altero solum. duo presbiteri simul audientes vnus confitentem et simul absoluentes peccatum. quod faciunt contra consuetudinem ecclesie et contra statutum. hoc nichil. Alii dicunt quod sacramentum penitentiam suscipi non potest nec administrari nisi in foro secreto. quod ibi agitur de occultatione confessionis presbiteri etiam ibi christum respicitur quod est vnus. unde dicunt quod pluribus presbiteris simul confiteri non videtur esse confessio sacramentalis. et huiusmodi est secundo. quod confessio sacramentalis secreta debet esse. Tredecimo debet esse lacrimabilis. id est amara. tunc. id est deducit quod torquentem lacrimas per diem et noctem. Unde ambrosius. et habetur de pe. di. i. lacrimis lauant delictum quod voce pudor est confiteri. id est quod cum rubore et veracundia est confitendum. psalmi. xxxi. recogitabo tibi omnes annos meos in amaritudine mee. Decimo quarto debet esse festina. ecclesiastici. vi. ne tardes auerti ad dominum et ne differas de die in diem. subito enim venit ira illius et tempus vindicte disperdet te. Unde autem peccator statim cum potest teneatur confiteri habitum est supra. Decimo quinto debet esse fortis. sicut ut vincat pudorem exemplum patet in maria magda. De cimosexto debet esse accusatoria. ut dicat se commisisse peccatum ex propria malicia se fortiter accusando non preterens excusationes in peccatis sicut primi pentes. puer. xviii. iustos priores accusator est sui. Decimo sexto debet esse pariter. unde augustinus. ponat se penitens omnino in iudicio sacerdotis nihil sui referens sibi ut omnia iubente eo paratus sit facere pro recipienda vita anime quecumque faceret pro

euitada corpis morte. de pe. di. i. consider. In
 pradiatis. xvij. dicitur in versibus illis
 quida supaddit q d3 esse morosa. s. ut n diea-
 tur pctā in trāscursu sicut dputat cāpsores nū
 mos s3 cū moza et deliberacōe ut ex hoc deuo
 cō accēdat et maior verēcūdia et dicitō hēat
 s3 hoc magis req̄rit de dgruo q̄ d necessitate
 Sed nūqd cōfessio debz esse informata cari-
 tate. h3 sacra qdā ordiata sunt ad grāz acq̄rē
 dā ut bapasm⁹ et p̄nia. quedā ad grām pmo-
 uedā sive augedā ut cōfirmacō et eucharistia
 dico ergo p sicut scda sacra nō habent effica-
 ciā nisi i hñtib⁹ caritatē. sic nac p̄nia nisi in
 disponētib⁹ se ad caritatē. Et sic dictū est sup
 q̄ tenemur accedere ad eucharistiā cū carita-
 te n̄ qdem necessario s3m veritatē s3 sufficit se-
 cundū pbabilitatē. sic n̄ ē necesse q̄ accedēs
 ad d̄fessōz hēat caritatē vel dispoicōz ad cari-
 tatē sufficientē s3m veritatē. s3 sufficit q̄ s3m
 pbabilitatē. h aut dispoicō ē attricō. qz sepe
 in cōfessōe et absolucōe p̄sbiteri format p̄ g
 ciā ut cōtricō fiat vl ad eā cōtricō subsequat
 vñ sufficit q̄ hō pbabilitē se disponat ad ḡ-
 etiā p oim peccatorū detestacōz. qd si nō facit
 s3 cū volūate peccād i accēdit. mortaliter pec-
 cat. qz sacm̄ iricū facit q̄ntū ē in se qd nō est
 sine cōtempn. ar. de pe. di. iij. inter hec. et. c.
 sane. vbi dicit q̄ sicut veniā pmeret p̄nia vā
 sic deū iritat s̄lata id ē ficta. vñ tenet reuer-
 ti ad sacerdotē et petere absolucōz. s3 q̄ntur
 vñ req̄rat h d̄fō h3 qz ē op⁹ sacrale ad iustifi-
 cacōz ordiatū. Vnde h̄mōi cōfessio ē ad abso-
 lucōz ordiata. nō tenet g⁹ q̄s cōfiteri ex cari-
 tate s3 tenet cōfiteri vl ex caritate l ex dispo-
 sitionē ad caritatē sufficientē. s3m veritatē vl se-
 cundū pbabilitatē. hec bon. Et cōnemt cuz eo
 rap. d. p̄ hqs cū p̄posito peccādi cōfiteri iterz
 cōfiteri tenet. et hoc credē esse vey. rod. si d
 fiteat alicui q̄ ahas eū nō audiuit vl etiam si
 prim⁹ sic oblit⁹ q̄ audiuit si aut primo qui ad
 huc ē momoz n̄ tenet de h. s. e. q. vj. v. terci⁹
 Si vero obicit q̄ recipiēs sacm̄tū tenet se
 disponere ad recipiēdū effectū ei⁹ alias ficte
 accēd⁹ et mortaliter peccat. s3 effect⁹ d̄fōnis
 nō est nisi in hñte caritatē. g⁹ tenet hō cōfite-
 ri ex caritate. h3 nemo recip⁹ ei⁹ effectū nisi
 hēat caritatē saltē in p̄ncipio d̄fessiois l i me-
 dio vl in fine. multi aut hñt i fine q̄ nō habēt
 in p̄ncipio. Et etiā aliq̄ credūt se h̄re in p̄in-
 cipio et i fine q̄ forte nō hñt. Et aliq̄ n̄ habēt
 nec h̄re credūt. Daimi nō incurzūe offēsam. s3
 acq̄rūt grām. Sed i euadūt offēfaz licz nō acq̄-
 rāt grām. Tercij acq̄rūt irā secūdū bon. Aliq̄
 vō dicūt q̄ licz d̄fō fctā i mortali pctō scien-
 ter nō valeat ad remediū nisi dispositiōe. tam
 adhuc valz. s. p̄ talis nō est p̄cepti trāsgressōz
 essentiā em̄ actū p̄ceptoz. nō sp̄ tenemur ex-
 plere ex caritate ad vitādū demeritū. licz sine
 caritate act⁹ nō mereat p̄miū. vnde talis non
 tenet necessario eadē pctā in numero cōfiteri
 p̄sbitero. qz licz tūc nō recipiat fructū absolu-
 cōis. recedēte tñ fictōne incipiet p̄cipe sicut
 est i alijs factis. et sic q̄ ficte accēd⁹ nō tenet
 cōfessōz iterare s3 tenet postea cōfiteri suā fi-

etōne. Et p hac opi. facie illd qd dicit q̄. de
 pe. et re. qd qdā. de illis q̄ veniūt ad cōfessio-
 nem et nō penitet q̄ eoz cōfessio est admittē
 da et crebris et salubrib⁹ monitis ē p̄nia in-
 iūgeda. absoluedi tam nō sunt. vñ si absoluci-
 onem nō recipiāt nō cōtemnit sacramtuz nec
 a confessoze nec a cōfessio. Qzo hac etiā opi. ē
 illd de pe. di. iij. e. vlt. hoc etiā sentiūt rich-
 tho. pe. et bern. sup dēt m. c. qd qdā et jo. Se-
 eus aut est de cōtricōe et satil factōe qz hec fi-
 unt deo. et cōfessio fit homini. et ideo d̄ rōne
 illarū est q̄ homo sit deo p caritatem vnitus.
 non autem de racōne confessionis.

De cōfessionis effectu a. xix.

Emde cōsiderādū est de effectu cōfes-
 sionis. Et circa hō q̄rūtur plura. s. vñ
 cōfessio liberet a morte pcti h3 p̄nia
 in q̄ntū est sacm̄tū p̄cipue p̄cipit in cōfessio-
 ne qz p̄ eā hō mltis ecclesie se subdit q̄ sunt
 sacramtoz dispēatores. Cōtricō em̄ vōtū cō-
 fessiois annexū h3. Et satil factō p iudicō p̄sbi-
 teri cui fit cōfessio taxat qz in sacm̄to peni-
 tēcie gracia infūdīt p̄ quā pctā remittūtur si
 cut in bapismo. Eodē mō cōfessio ex vi abso-
 lucōis cōiūcte culpā remittit sicut et bap-
 sm⁹. et sicut bapism⁹ liberat a morte pcti nō
 tñ s3m q̄ actū p̄cipit. s3 etiā s3m q̄ i voto ha-
 bet. sicut patz i illis q̄ iā iustificati ad bap-
 smū accēdūt. Et si quis obicē nō p̄staret ex ipa
 suscepōe bapismi grām cōsequeret remittē-
 rem pctā si p̄ri⁹ nō fuissent remissa. Similiter
 dicēdum ē de cōfessione adiūcta absolucōni.
 q̄ s3m qd in voto penitentis p̄cessit a culpa li-
 beravit. Postea vō i actū cōfessiois et absolu-
 cōis gracia auget et etiā pctā remitteret si p̄-
 eedēs dolor de peccatis nō suffecisset ad con-
 tricōz et ip̄e tūc obicē graciae nō p̄beret. et iō
 sicut d̄ bapismo dicit q̄ liberat a morte ita d̄
 cōfessione dicit p̄. s3 obicē qd habet. iij.
 fen. di. xvij. q̄ p cōfessionē fit veniale qd p̄ri⁹
 erat mortale. ergo videt q̄ p cōfessionē non
 remittat culpa. sed q̄ poci⁹ culpa mutetur in
 culpam. h3 veniale nō sumitur ibi p culpa. s3
 p̄ pena defacili expiabili. Veniale em̄ dicit
 tripliciter. vno mō ex genere. ut verbū mēdo-
 sum. Alio mō ex cā. i. in se causam venie hñs
 ut pctm̄ ex infirmitate. Tercō mō ex euentu et
 sic sumit hic qz p cōfessōz hoc euenit. s. q̄
 p̄terita culpa veniā cōsequat. h3 tho. Vñ
 d̄fessio liberet aliquo mō a pena. h3 q̄ sic. nā
 cōfessio simul cū absolucōne h3 vim liberan-
 di a pena dupliciter. Vno mō ex vi absolucōis
 et sic ipa d̄fessio exñs in voto liberat a pena e-
 terna sicut et a culpa. q̄ quid pena est pena dā-
 nans et ex toto exterminans. A q̄ liberatus ad
 huc manet obligat⁹ ad penam temporalem se-
 cundū q̄ p̄a est medicina p̄mouēs et purgās
 Et hec p̄a restat in purgatorio paciēda etiāz
 his qui a pena inferni sunt liberati. q̄ quidez
 pena est improporcionata virib⁹ penitentis in h
 mundo viuētis. sed per vim clauum intan-
 tum minuitur q̄ remanet proporzionata viri-
 bus penitentis in hoc mundo viuētis. ita q̄
 satisfaciendo in hac vita purgare se potest.

Alio modo dimittit penam ex ipsa natura actus confessionis quae penam habet a natura erubescitiae. et ideo quanto aliquis plures de peccatis confitetur tanto magis pena minuitur. Sed contra voluntas pro facto reputatur. ergo secundum hoc non valet contritio et propositum confitendi quantum confiteri. et ideo post voluntatem confitendi nichil de pena dimittit per confessionem. Illud non intelligitur in his que sunt ab alijs ut in baptismo. sed in his que sunt omnino ab homine est verum quo ad primum essentiale. non autem quo ad pene remissionem et homini. respectu quorum attenditur meritum accidentaliter et secundum quod. Et ideo confessus et absolutus in purgatorio minus punietur quam contritus tamen. h. tho. Veritas confessio generalis sufficit ad delendum mortalia oblita. Illud quod sic aliquo modo. Nam confessio operatur pro supposito contritione que culpam delet. et sic confessio directe ordinatur ad dimissionem pene. quod quidem facit etiam erubescitiae quae habet. Et ex vi clauium quibus se confitens subicit. Contingit autem aliquando per contritionem precedere penam aliquam est delendum quo ad culpam siue in generali si eius memoria non habeatur siue in specialibus si eius memoria tunc habeatur. et tamen ante confessionem non illius peccati aliquis est obligatus. Et tunc confessio generalis sacramentalis operatur ad dimissionem pene ex vi clauium quibus se subicit confitens nullum obstaculum quantum in ipso est ponens. sed ex ipsa parte que erubescitiae confessionis peccati penam dimittit. pena istius peccati de quo specialiter quis non erubescit coram presbitero non est diminuta. Sic ergo per confessionem generale cum generali contritione remittuntur peccata oblita quae deest ab homine non requirit ultra id quod per de obliuio autem quantum diu oblita sunt homo in speciali non potest confiteri neque contreri. Nec est intelligendum quod ad remissionem mortalium obliuio sufficit generalis confessio non sacramentalis si homo habeat copiam presbiteri et facultatem confitendi quae habet. tunc tenetur de mortalibus obliuio generaliter confiteri et a presbitero petere absolucioem. h. rich. Veritas confessio generalis deleat peccata per ignorantiam commissa. Illud ignorantia iuris non excusat quae ipsa peccatum est. sed ignorantia facti excusat. unde aliquis de hoc quod non confiteretur peccatum que nesciat esse peccatum propter ignorantiam iuris diuini non excusat a fictione. excusare autem si nesciret ea esse peccata propter ignorantiam facti in particulari. ut si cognouit aliquam quam credit esse suam. sed obliuio de actu peccati habet ignorantiam facti. et ideo excusat a peccato fictionis in confessione que quidem absolucioem et confessionem nis impedit fructum. h. tho. Veritas generalis confessio valeat ad venialium remissionem. Illud venialia non opponuntur directe caritati quae non auertunt ab ea sed indirecte quae disponunt ad auersionem hinc est quod non requiritur ad eorum delectationem noue gratie infusio nec penitentia specialis. sed sufficit ad eorum delectationem contritio et confessio generalis. h. pe. Recedendum tamen quod confessio generalis est duplex. quaedam sacramentalis que fit in secreto sacerdoti de generibus singulorum et non de singulis generibus. et valet ex quantum ad remissionem venialium quantum ad culpam et penam vel in parte vel in toto. sed ex contritione confessionis. humilitate confessionis. oratione sacerdotis in quantum est quaedam persona. et ex vi clauium. Quaedam autem est non sacramentalis que fit publice coram multis et cum multis

in ecclesia. Et tunc est efficax ex tribus primis sed non ex quarto et ideo non subiungitur etiam in prima et contritione absolucio nec satisfactio inunctio sed tamen oratio scilicet misereatur nostri. h. tho.

De confessionis sigillo ti. xx.

Omnia consideranda est de sigillo confessionis. Et circa hoc querunt plura. scilicet. sigillum confessionis sit de iure nature. Illud quod sic quod perbat aliquod sic. eadem persona secundum naturam vere affirmare potest aliquod loquens in persona alterius quod vere negat loquens in persona propria. unde angelus loquitur moysi in persona dei vere dixit. ego sum dominus deus tuus que eduxi te de terra egypti. exo. xx. quod vere negasti loquens in persona propria. ergo a simili homo representans personam dei in foro confessionis vere aliquod potest affirmare quod est foris confessionis quam loquitur et gerens personam propriam vere negat. Veritas ergo dicit negando se audiuisse vel scire que ad noticiam eius non deueniunt nisi in quantum representabat personam dei. Et foris ergo confessionis dicens se audiuisse illa vel scire meritum. sed vitare medicationem tenetur de iure nature. ergo etiam sigillum confessionis. h. tho. Sed contra hanc rationem sic arguit seo. quod secundum eos que adducunt predictam rationem et secundum veritatem ut probatur postea. licet peccata in confessione detecta in vniuersali dicere et in particulari non relata ad personam confessionem. hoc etiam probatur per illud est de peccato et re. officij. ubi inno. tertius respondet cuidam cardinali legato que scripsit sibi casus que in confessione audiverat et petijt consilium que tamen papa non redarguit de reuelatione illa in vniuersali etiam per scripturam et respondet quod talis persone confessionem sit confitendum. hoc per etiam ex eodem versus confessionem que etiam in eodem secundum et in predicacione dicitur aliquando talis casus contingit. aliquando enim persona sic vel sic peccauit. Placet ergo ista propositio quod confessor licite potest dicere peccatum est confessionis sibi detectum in confessione ita tamen quod nullo modo referat ad personam confitentem ut possit deueniri ad noticiam eius. Sed si ratio predicta valeret hoc non liceret quod mentiretur probatum. que non sciens particularem nisi per determinato singulari si nesciat illud singulare nescit particularem illud. sed iste non scit aliquam personam fecisse tale peccatum nisi per hac persona sibi confessam et de hoc peccato sibi confessio. Igitur sicut mentiretur de hoc et hac que nesciens. similiter et de alia. unde presbiter in confessione nec audit nec loquitur in persona dei sed in persona propria licet autoritate dei et ut mister dei. Eodem modo est in alijs sacramentis. unde mister dei baptizat et confecrat et homini. et tamen ut homo. et in persona propria scit se baptizare et sine medicatione potest dicere se baptizare. Tenetur ergo quod sigillum confessionis sit de iure nature potest ad hoc assignari alie rationes quibus prima sumitur ex ratione caritatis. scilicet ex ratione fidei. tertia ex ratione veritatis. Prima est talis Lex nature de caritate scripta ex ximi. Mat. vij. oia quecumque vultis ut faciant vobis homines facite illis. hoc enim est lex et propheta. et luc. vij. put vultis ut faciant homines vobis et vos facite illis similiter. Et de intelligi ista propositio que vultis. i. velle debetis secundum rectam rationem. et includit in ista propositio illa propositio poita. Mat. xxij. diliges proximum tuum sicut teipsum. sed quilibet secundum rectam rationem debet diligere propeiam formam igitur et

L. p. p. p. p. p.

celacō: peccati sui cōfessi et p dñs cōfessor d3
 idē diligere et velle ipi cōfesso sed reuelacō
 tollerēt a cōfesso fama. ergo rē. Secūda rācō
 quilibet d lege nature debet seruare fidelita
 tem proximo suo. quam vellet et velle debet
 sibi seruari. S3 dmittēs alteri secretū maximū
 vellet sibi huarī et deberet velle tanq̄ secre
 tū. 8° alter cui dmitto tenet huarē illud. hec
 rā rāg^o puer. xi. qui ābulat fraudulēter reue
 lat archana. q̄ aut fidelis ē celat amici dmissi
 sum. Tercia rō ē q̄libz de lege nature tenet s3
 uare pmissam licitū s3 recipiēs secretū maxie
 in cōfessōe detēctū. et si nō explicite tñ impli
 cite pmitte se huarurū. qz sine tali pmissio sal
 tet sub intellectu nō dmitteret sibi tale secretū
 ergo rē. Nec rō p̄ accipi ex illo verbo loqui
 mini veritatē cū pximo suo vnusquisqz. Nō so
 lum aut celacō cōfessōis est de iure nature sed
 etiā de iure positiuo diuino qd sic p̄t3. q̄libz ē
 stian⁹ tenet nō dare occasiōz alteri q̄ reuocē^o
 a lege xpi. sed lex xpi ē de cōfōne faciēda sicut
 tactū est supra. vbi agi^o de institucōe et 9. igit
 tur q̄libz ex lege xpi tenet n̄ retrahere aliquē
 a cōfessōe faciēda s3 reuelās cōfessionē occasi
 one data retrahit alios a cōfessōe 8° rē. Est
 etiā de iure positiuo ecclesiastico vt p̄t3 ep̄. de
 pe. et re. ois. Vtqz in aliquo cau liceat p̄sbite
 ro reuelare cōfessōz. h̄ q̄ in nullo cau licet
 siue p̄ntēs peniteat siue nō. siue cōfiteat^o pec
 catū iā ope p̄peratū. siue p̄peratū siue sit pec
 catū i moribz siue i fide. vñ flā ē snia h̄ 9° v̄l⁹
 Est heres; emē qd nec cōfō celat. h̄ at p̄ban p̄t
 auctoritate et rōe. Auctoritate qz c̄p̄ d̄ pe. et re.
 cōm̄s dicit. Caueat sacerdos ne vbo vl signo
 vel alio quouis mō p̄dat p̄tōrez. sed si p̄u
 dencōis cōsiliij indiguerit illd absqz vlla p̄so
 ne exp̄sione req̄rat. Itē p̄bat^o p̄ illd. c. de pe.
 di. vj. sacerdos. Reuelacō em̄ cuiuscūqz p̄cti
 in foro p̄nie solū cogniti. p̄hibet^o generaliter
 rōne multiplici. p̄ma ē qz sicut bap̄tism⁹ est
 sac̄m licet q̄s fide⁹ accedat nec p̄pter hoc est
 immutādū aliqd de essentialibz sac̄m. ita cōf
 sio nō desinit esse sac̄m licet cōfites emēda
 cōnē nō p̄ponat. Et id nichilomin⁹ celādū est
 peccatū. Nec tale confessionis sigillū d̄tra ca
 ritatē militat qz caritas nō re arit qz remediuz
 apponat p̄ctō qd scit^o tali nō qd aut hō v cō
 fessionē scit q̄ nescit. qz nō sc. t illd vt hō si vt
 de⁹. Secda rō est qz si liceret reuelare cōfessōez
 vilis redderet et mi⁹ i reuerēcia hēret^o et pos
 pul⁹ retraheret ab ea. Tercia est qz via frau
 dibz ap̄iret. cū em̄ multū credat^o homi i cōfō
 ne multi mali se iustos cōnderēt vt a p̄sbite
 ro laudaret^o vt sic possent postea p̄moueri et ho
 nozari. Quarta est qz si liceret reuelare cōfōnē
 celacō cōfessōis d iure nature nō ess; qd i p̄ce
 detū. q. est p̄batū. Quia ē qz forma p̄nie cū fo
 ro exteriori cōfūderet^o. Debz tñ cōfessor cum
 maxia diligēcia p̄cauere p̄ posse ne p̄ctm̄ p̄pe
 tradū i cōfessione sibi detēctū. ope perpetret^o
 f. cōfiteas monēdo et alijs diligēciā apponē
 do ne p̄ heresim corūpan^o. Potest etiā dice
 re p̄lato vt diligēter vigilet sup gregē suum
 cōseruata tñ discrecōe vt nullo mō dicat vel

faciat aliqd p qd vbo vel signo aliquo cōfite
 rem p̄dat vel aliquā malā suspicōz vl op̄icōez
 de eo alijs faciat. h̄ oia nich. Ex p̄dictis patet
 qz rap. nō h̄n dixit dices qz cōfessor nō tenet ce
 lare p̄ctm̄ i fide. Nec rōd. dices qz cōfessor te
 celare p̄ctm̄ dmissuz. nō aut dmittēdū. Horum
 aut dtrariū sensēt nich. boñ. best. sco. tho. et
 pe. vt patz i eoz scriptis et cōiter cōm̄s docto
 res. Quid si p̄cipiat papa cōfessor qz dicat
 id qd p cōfessōz scit. h̄ nō tenet sibi obedire
 qz sacerdos nō tñ tenet celare cōfessōz d p̄ce
 pro ecclesie sed etiā de iure nature et diuino
 vt dētū est supra. sup q̄ iura nō est papa. vñ
 si p̄cipiat sibi sub p̄ea excōicacōis late snie qz
 dicat illd nō tenet. qz d3 estūmare qz p̄cipiēs i
 tēdat qd dicat id si sciat vt hō. si etiā p̄cipet^o
 de cōfessōe. dicere n̄ d3 nec excōicacōz icurat
 qz nō ē subiect⁹ suo supiori nisi vt hō. hoc at
 nescit vt hō s3 vt de⁹. hec tho. h̄ c̄m vltimo di
 ctū imp̄batū est supra h̄m sco. Quid si p̄sbite
 r hēret aliqd p̄ctm̄ mortale de quo cōfiteri n̄
 poss; nisi cōfessōz sibi fctām reuelaret. h̄ non
 debz cōfiteri illd p̄ctm̄. durate ei tali cau sibi
 sufficeret de illo peccato cōteri cū p̄posito il
 lud cōfiteādi qñ poss; hoc facere sine reuelacō
 ne p̄sone sibi cōfesse et sine p̄iudicō quocūqz
 sigilli cōfessōis. Excōicōi em̄ vinculo ligat^o cō
 fessōz ad celādū q̄ p̄ntēs ad cōfiteādi. h̄ nich.
 et cōuenit cū eo sco. Done qz aliq̄ dixerit
 iterficere p̄sbite⁹ cū eis eūtem i nemore quo
 rū vñ⁹ añ nemoris igressum penitet et cōfites
 t̄ illi. nūqd i le p̄sb̄ nem⁹ igrediet^o vi⁹ qz sic.
 qz nō igrediedo videt^o reuelare fctō cōfessōz
 ist⁹ cōfessi alijs socijs nō penitet^o h̄ p̄t di
 ci qz sacerdos iste multiplicē occasiōz h̄re p̄t
 nō intrādū nem⁹ aliā ab ista p̄ latrone sibi de
 recta et ad mi⁹ multiplicē aliā p̄t cognoscere
 et dicere corā illis scz volo hoc vl illud face
 re ad illū l̄ ad aliū locū decliare añ p̄ p̄cedaz
 vltē⁹. Est ex tali occasiōe allegata videat^o
 diuertere tūc nec verbo nec fctō reuelat cōf
 sione. Si aut nō poss; ex alia occasiōe diuerte
 re qñ appareat illis alijs qz p̄pter cōfōnez di
 uerterit et in hoc fctō reuelat cōfessōne. die^o
 qdā qz debz intrare nem⁹ et si exponat se mor
 ti hoc ē p̄iusta cā vt seruet leg. m̄ dei de sigil
 lo cōfessōis. et p̄ cōsequēs si morit^o marit^o ē
 Aliter dici p̄t qz n̄ d3 reputari reuelator cō
 fōnis nisi faciat aliqd qd ex natura sua p̄dat
 p̄ctm̄ cōfessū s3 diuertere a nemore nō ē h̄moi
 ergo rē. Et generaliter dici p̄t qz signuz qd de
 se est m̄. h̄ferēs ad significādū tale peccatū
 fuisse cōfessa vl nō fuisse. licz aliq̄b⁹ sic signū
 magis determinatū ex aliquo p̄supposito. nō tñ
 est ex se signū reuelatm̄ cōfessionis nec p̄ dñs
 simpliciter illicitū cōfessor. h̄ sco. Quid si
 p̄sbite⁹ cōpelleret^o dicere. vñ de aliq̄ p̄sona
 sibi cōfessa audiuis; aliqd crimē h̄ i cau isto
 tenet^o dicere se nūq̄ audiuisse et se de hoc ni
 hil scire et vñ dicit vt p̄t3 ep̄. solūcōne p̄ime
 q̄stōis h̄ tituli. Nec ē dicēdū vt qdā dicūt
 qz p̄sbite⁹ interrogat^o nūq̄ aliquā prem d3 di
 cere s3 tacere qz poss; casus cōtingere i quo p̄
 suā taciturnitate vl fugā r̄ndēdi de p̄soā sibi

offensa malā suspicōz generaret h̄ rich. Detest
etiā dicere q̄ de eo nihil scit etiā p̄ confessōz qz
subintel ligat̄ ut hō. vel nihil scit p̄ confessio
nē quod sic reuelandum. sicut dicitur. Math.
xij. de die illa et hora nemo scit nec angeli i
celo. nec fili⁹ hōis. et subintelligit̄ q̄ nichil
sciūt qd̄ sit reuelādū nobis s̄m rod. Credo eti
am q̄ si q̄s exp̄sse d̄ scia p̄ confessōne quereret q̄
cūqz ille ess̄ gūiter obiurgari deberet. Et ad
uerte q̄ in hac r̄sione dicit̄ aliqd̄ qd̄ n̄ ē vezz
secūd̄ sco. s. q̄ illd̄ qd̄ nouit hō p̄ confessōne n̄
nouit ut hō. Quid si q̄s detexit cōfessori cri
mē aliqd̄ in cōfessione p̄pter qd̄ ē excōicatus
qd̄ null⁹ ali⁹ scit. nūquid tenet̄ eū sol⁹ vita
re. videt̄ q̄ sic. ex̄ d̄ sen. ex. cū nō ab hōie. h̄
q̄ nō. nec hoc dicit illa decretal. dicit̄ em̄ sic
a cōione ei⁹ q̄ p̄ sacrilega manuū iniectōne
in clericū i edictū excōicacōis icurrit. licet d̄
nūciat̄ n̄ sit d̄bes abstine nisi forte i⁹ ubi so
li paterz. In quo etiā caū ip̄m priuatim t̄mō
vitabis. h̄ō aut̄ b̄n̄ p̄ scire crimē alteri⁹ p̄ ali
am viā q̄ p̄ confessōz. h̄ rich. d̄ h̄ dicit sco. sic
scz q̄ illud. c. cū nō ab hōie. nō loq̄tur exp̄sse
de illo q̄ nouit p̄ confessōz aliqd̄ esse excōica
tū vel p̄ viā secreta sibi cōmissi. s̄ de eo q̄ nouit
priuatim. i. sic scit q̄ cōitas nescit l̄ cōitate ne
scire credit. et sic sciēs priuatim d̄ vitare pri
uatim. qz nō ē debitor illi alteri hui⁹ tan p̄ se
creti. S̄ qd̄ si sciret t̄m p̄ viā cōfōis qd̄ faci
et h̄ si p̄t eū vitare p̄ aliā viā q̄ ex vitatōne
p̄dēdo ei⁹ excōicacōz d̄ vitare. Sinaut̄ n̄ t̄m
vitare nō debz. p̄mo nec vitare licz. qz vitacō
t̄m est de iure potiuo ecclesie. s̄ illd̄ tenet̄ n̄
p̄dere de iure nature et potiuo diuino et ec
clesiastico. Esto q̄ p̄sbiter sciat p̄ certo q̄ a
liq̄s alicui dānū intulit. qz eū h̄o facere vidit
vel ab eo in cōfōne audiuit. qd̄ faciet si dāni
ficat̄ ab eo req̄rit q̄ illū excōicet h̄ p̄t eū ex
cōicare p̄ dāno sine aliq̄ determinacōe. dicēdo
sic quicūqz fecit tale factū sit excōicatus nō t̄m
debz eū noiatim cōione priuare sed in secreto
monere ne se ingerat cōioni qz nec x̄ps iudā a
cōione remouit ex̄. de offi. or. si sacerdos.
Quid si sacerdos sciat p̄ cōfōne q̄ aliq̄s doz
miuit in ecclesia cū muliere aliq̄ nūquid p̄t h̄o
ep̄o reuelare h̄ q̄ n̄ nec obstat q̄ ecclesia se
mine polluta est recōciliāda. qz illud intelli
gi p̄t q̄ ē diffamatū. alias p̄t p̄sbiter ille sal
ua d̄scia celebrare ar. ex̄. de sen. ex. cū non ab
hoie. Vt dicendū q̄ tuc⁹ est q̄ ep̄o reuelet in
genere dicēdo talis ecclesia recōciliacōe egz
ar. de adult. sigficasti. ex̄. d̄ offi. or. di. si sacer
dos. In h̄mōi em̄ nō solēt testes induci. Et de
cretalis ex̄. de d̄se. ec. si ecclesia. loq̄t̄ indisti
cte s̄m host. Quid si aliq̄s abbas v̄l ali⁹ p̄
lat⁹ p̄ confessōz scit aliqd̄ subditū suū v̄l ma
le off̄o suo. v̄l etiā scit p̄ confessōne alic⁹ p̄io
ris sibi subiecti p̄ctm̄ cui⁹ occasio inducit eum
ad ruinā. nūquid eū remouere p̄t h̄ q̄ nō qz
p̄lat⁹ remouedo ab off̄o subditū illū et si faci
at utilitatē ei⁹ facit t̄m dānū cōitacō. qz ali⁹ p̄
relacōz remotū ab officō sciētes q̄ p̄ sua d̄fōe
remot⁹ ess̄ a suo officō. redderētur p̄niores
ad nō d̄ficēdū. et ille idē mi⁹ reuereret̄ d̄fōz

et p̄nior esset ad p̄ctōz suoz celacōz. Nā sine
lesione d̄scie p̄t p̄lat⁹ dimittere p̄ctm̄ impuni
tū qd̄ scit ut de⁹ v̄l sine aliquo remedio qz nō
tenet̄ adhibere remediū nisi eo mō quo defer
t̄ ad eū. v̄n̄ in his q̄ deferūtur ad eum in foro
p̄nie. in eodē foro d̄z q̄ntū p̄t remediū adhi
bere. s. ut eū moncat in caū p̄dicto q̄ officō si
ue p̄ioratui resignet v̄l saltē q̄ b̄n̄ se h̄eat et
a malo sibi caueat et h̄mōi. Si t̄m sup̄ior possz
eū ab officō remouere sine h̄o q̄ ille v̄l quicū
qz ali⁹ suspicari possz eū p̄ his q̄ dixit in cōfō
ne ab illo officō remotū esse. licet sup̄iori ve
dicūt aliq̄ ip̄m ab officō remouere. hec rich.
Ali⁹ vero dicūt q̄ si ille resignare nolit nō d̄z
eū remouere nisi sit tal̄ religio i q̄ subditū p̄nt
mutari sine nota infame. h̄ bon. et cōuenit cū
eo sco. Quid si q̄s p̄ confessōz alic⁹ que audit
cōsciam acq̄rat q̄ sit indign⁹ p̄lacōe. nūquid
si interst̄ p̄mccōi ei⁹ tenet̄ d̄tradidere. Et v̄t
q̄ nō qz d̄traditō videt̄ de p̄ctō suspicōnem
iducere. et sic qd̄amō d̄fessioez reuelare h̄ q̄
multis alijs de causz est aliq̄s indign⁹ p̄lacō
ne q̄ ex p̄ctō. ut ex defectu scie etatis v̄l ali
cui⁹ h̄mōi. Et ideo q̄ d̄tradicit nec de crimine
suspicōz generat. nec d̄fessioez reuelat. h̄ tho.
Quid de p̄sbitero q̄ scit p̄ confessōz familiari
tatē inter duos cōtractā p̄ fornicacōz affinita
tem esse et postea eos vel matrimoniu d̄tra
here in facie ecclesie. Quid etiā de decano q̄
audit cōfessionē h̄n̄tū irregularitatē et debet
eos ordmādos ep̄o p̄ntare h̄ p̄sbiter d̄fessioez
dere debet cōfessio. et similiter d̄can⁹ clerico
et si ille petat differre debz. Et nisi p̄ superio
rē cogat̄ vel p̄ scandalū populi nō debz tale
matrimoniu b̄ndicere nec illos clericos p̄nta
re. ext̄c̄ aut̄ p̄t qz non ip̄e sed ecclesia facit q̄
iudicat s̄m exteriora. Cōsiliū t̄m est q̄ v̄trūqz
faciat p̄ vicariū. tū p̄pter cōfessionē illoz oc
cultā. tū p̄pter crimis herore. si t̄m faciat p̄ se
n̄ credo q̄ peccz dū t̄m v̄ltro n̄ offerat se h̄ co
act⁹ sustineat. h̄ bon. Quid si q̄s reuelat p̄sbi
tero in cōfessōe ca q̄ debz. et ea q̄ debent̄ sibi
et ip̄e recipiat oia sub sigillo d̄fōis. Quid etiā
am si q̄s habeat pecuniā alienā i depoito re
ceptā sub sigillo d̄fessiois. si fiat inq̄sio de p̄
dictis debitis a p̄sbitero p̄dicto. aut de pecu
nia aut depositario qd̄ faciet. h̄ od. dicit q̄ si
q̄s d̄fessioez p̄sbitero se h̄tē pecuniā p̄ furtū vel
per rapinam vel alias cū p̄ctō p̄sbiter tenet̄
celare. Si q̄s aut̄ ea q̄ debz l̄ sibi debēt̄ dicat
p̄sbitero. nō debz illd̄ recipe sub sigillo d̄fessio
is. si t̄m p̄ indiscretōz recipiat nō tenet̄ ces
lare nisi p̄ modū d̄siliij vel secreta. Et iura q̄ pu
niūt reuelātes d̄fessiones nō extendūt̄ nisi ad
peccata. v̄n̄ si autoritate ep̄i v̄l iudicia sup̄ h̄
p̄tatem h̄n̄tis cogat̄ p̄sbiter iurare v̄l dicere
vezz de h̄mōi debito sibi taliter reuelato. vel
depoitari⁹ de pecunia apud se depoita. tenet̄
v̄terqz dicere vezz quocūqz mō iuste inq̄sio
fiat p̄ iudicē v̄l occupacō h̄mōi debitorz aut
rerū depoitarū. ut qz cessat bonis is cui debz
tū debet̄ aut q̄ depozitatur. aut alia iusta rōne d̄
fiscantur. aut occupantur huiusmodi bona n̄
obstante q̄ p̄ indiscretōz sub sigillo d̄fessiois

152 qd hinc se sicut superius et inferius. Sigillū
em confessionis ē sigillū secreti. s; n̄ om̄e sigillū
secreti est sigillū confessionis. Cū em̄ vnus ab
alio petat cōsiliū et ille bona fide sibi cōsultit
recomendās sibi vt hoc celet vl̄ psonā q̄ hoc
cōsultit n̄ noiet. Ille q̄ cōsiliū petat obligat̄ ad
celandū p̄ sigillū secreti qd̄ tñ n̄ ē sigillū con-
fessionis. Et q̄muis frāgens qd̄libz istoz sigil-
loz mortali peccat et crimē pdicōis incur-
rat tñ multo ḡm̄ peccat frāgens sigillū con-
fessionis q̄ sigillū secreti qd̄ est distinctū cōtra
sigillū confessionis. Nec est estimandū qd̄ hō re-
uelās illud qd̄ dictū est sibi soli. nunqm̄ fran-
gat sigillū secreti. n̄ ille q̄ sibi dixit adiūxerit
ego trado tibi hoc sub secreto et aliq̄ sic rece-
perit. qd̄ si hō ab alio cōsiliū petat et ille bo-
na fide cōsultit i secreto. q̄muis cōsultēs n̄ aduer-
tat dicē illi qd̄ sibi n̄ cōsultit n̄ cōsiliū recipiat in
secreto. tñ ille cui cōsiliū dātū est si videat qd̄ ex-
reuelatōe p̄sone cōsultēs p̄sone cōsultēs dētri-
mentū notabile incurreret et reuelat̄ crimen
prodicionis incurreret et secretum sigilli fran-
git. quā materia et natura negocij requirūt
q̄ ille cui fidele cōsiliū dātū est p̄sonā consu-
lentē in cāu pdicto sub secreto debet tenere
minus tñ peccaret ceteris p̄ibus q̄ si cōsultēs
exp̄sse hoc sibi sub secreto tradidisset et ille ad-
tenendam sub secreto se exp̄sse obligasset. Ille
etiā a quo petitū est cōsiliū h̄mōi qd̄ sibi p̄po-
suit cōsiliū petens sub secreto tenere debz
hec ric̄. et d̄uenit cū eo sc̄o. Qua pena est
ferendus sacerdos confessionē reuelās. 152 vt
dicit̄ i glo. bern̄. ex de. pe. et re. om̄is. talis
p̄sbiter olim p̄ greḡ. a sacerdotō deponēbat̄
et vlt̄er̄ imponebat̄ sibi q̄ oibus diebus vi-
te sue ignominiosus p̄grinādo p̄gerz de pe-
di. vi. sacerdos. Sed hodie p̄ innoc̄. tertium
alia pena imponit̄ i dicto. c. om̄is. s. p̄ depo-
natur et in arto monasterio ad agendā p̄niaz
p̄petuo recludat̄. hoc aut̄ intelligit̄ s̄m bon̄.
nō qd̄ cogat̄ ad emittendū votū s; qd̄ p̄ tanto
crimine cōpelli debz ad penitēdū p̄petuo. lo. q̄
tur etiā de reuelatōe peccati eatenus q̄tenus
p̄ cōfōnez est sc̄itū. Scdm̄ vō hosti. sup. c. ois
intelligi d̄z p̄nia greḡ. s; p̄gnatio q̄diu ē in
p̄nia tpali vt vsqz ad. vii. vel. x. annū. et hu-
iusmodi s̄m q̄ p̄nia est limitata. xx. q. i. si q̄s
sacerdos. quibz elapsis est in monasteriū de-
trudendz vt ibi p̄petuā p̄niam agat vt dicit̄
in. c. om̄is. et sic supplet̄ vnū ius p̄ aliud. et
addit qd̄ hāc penā ordinariē p̄sbiter pacietur
in iudicio cōuictus. Si aut̄ p̄sbiter neget cō-
fessionis pdicōez nec ille p̄bare possit. nec ec̄
ille p̄sbiter p̄bare possit qd̄ ad eius noticiam
illud crimē puenerit. nec cōuincē ip̄m possit
prochianū de crimine tūc arbitrarie punietur
vj. q. ii. c. in. et. c. placuit.

Quid est satisfactio. ti. xxj.

Onsequēter cōsiderandū est de satisfac-
tōe. Et p̄mo de eius q̄ditate. sc̄do de
eius possibilitate. tertio cui satisfactō
p̄p̄e fiat. q̄rto de eius q̄litate. q̄nto de p̄tibz
eius. sexto de mēsurā siue q̄ntitate eius. septi-
mo d̄ canonibz p̄nialibz. Circa p̄mū sciendū

q̄ iusticia n̄ tñ ad h̄ tendit vt ineq̄litate p̄ce-
dente auferat puniēdo p̄teritā culpā. s; etiā
ad hoc tendit vt in futurū eq̄litate custodiat
cauendo culpā futurā. vñ s̄m p̄bm. iij. etbi.
pene sunt medicine. vñ et satisfactō q̄ est iu-
sticie act̄ penā inferētis est medicina curās
p̄ctā p̄terita recōpensando. Et p̄seruās a futu-
ris cauēdo. et ido qñ hō hōi satisfactō p̄teri-
ta recōpensat et de futuris cauēt. Et s̄m hoc
pōt satisfactio dupli^r diffiniri. vno mō respe-
ctū culpe p̄terite quā recōpensando curat et
sic d̄z qd̄ satisfactio est iniurie illate recōpen-
satio s̄m iusticie eq̄litate. Et in idem dicit̄ re-
dire diffinitō ansz. in li. cur deus hō. Satisfac-
cere in q̄ est debitū honorē deo impendē. vt
cōsideret̄ ibi debitū rōe culpe d̄misse. Latria
em̄ deo reddit. id ē soluit debitū rōe b̄nficij.
recepti. Satisfactio vō deo debitū reddit ra-
tione p̄cti in eū cōmissi. reddit siue impendit.
id ē restituit nō tñ soluit. Alio mō pōt diffi-
niri respectū culpe future a q̄ p̄seruat. et sic
diffinit̄ ab aug. qd̄ satisfactio est p̄ctōz. cās
excidere et eoz suggestioibz aditū n̄ p̄bere
p̄seruatio em̄ a morbo corpali fit p̄ ablatō
nē causaz. q̄s morbus cōsequi pōt. Eis em̄ ab-
latis n̄ pōt morbz cōsequi. s; in morbo sp̄uali
nō est ita qz libez arbitriū n̄ cogit̄. vñ causz
p̄cedētibz pōt cauēri licet difficulter. et cau-
sis amotis pōt incurri. et ideo i diffinitōne sa-
tisfactōis duo ponit. s. abscisione causaz. quo
ad p̄mū. et p̄niam liberi arbitrij ad ip̄m p̄ctm̄
quo ad s̄m. Sed obicit̄ qd̄ fomes est causa
peccatoz actualiū qui i hac vita abscidi nō
pōt. Nō ergo bñ dicit̄ aug⁹ ibi causas pecca-
toz excidere. 152 causas vocat radices intri-
secas et p̄ximas s; libidinem ex cōsuetudie
vel actu p̄cti relictā et reliq̄as p̄cti s; diffi-
cultatē ad bonū et h̄mōi. occasiōes vō vocat
oportunitates extrinsecas. s; tps. locū. socie-
tatē manifestaz et tales cause p̄ satisfactōez in
hac vita tollunt̄. Fomes aut̄ est causa remora
et cōis q̄ quidē in hac vita p̄ satisfactōez nō
tollit̄ totaliter s; bene minuitur.

De possibilitate satisfactōis. ti. xxij.

Em̄de cōsiderandū est de possibilitate
satisfactōis. Et cca h̄ q̄runt̄ plura. s; z
vñ hō possit dō satisfacē p̄ p̄ctō. 152
hoiem satisfacē deo potest dupli^r intelligi.
aut cū adiutorio alterius. aut sine eo. primo
mō dico qd̄ hō pōt deo satisfacē i vtute. s. me-
riti xpi cui hō ē p̄iceps p̄ verā fidē. 2° autē
mō hō dō satisfacē nō pōt. vñ s̄m aug. in en-
chirid̄ vsus finē. Nec antiquoz q̄cunqz iusto-
rū p̄ter fidez xpi salutē potuit iuenire. hō em̄
p̄ se deo n̄ pōt eq̄le repēdere. nec h̄ ab eo exi-
git̄. s; si fecerit i^o qd̄ pōt plus ab eo n̄ exigi^r

S; cōtra qd̄ ḡm̄ ē p̄ctm̄ actuale mortale q̄
originale. s; nullz purus hō satisfacere potu-
it p̄ originali s̄m ansz. 2° li^o. cur deus hō er-
go. 2c. 152 licz p̄ctm̄ originale n̄ fit ita ḡue p̄-
sone sic actuale mortale. est tñ magis ḡue na-
tura. qz inficit̄ n̄ tñ p̄sonā s; etiā naturā ita qd̄
p̄sonā mediāte natura. et ido p̄ illo n̄ potuit
satisfacere nisi aliqd̄ p̄ponderās totū nature

X

nisi ad ea q̄ cadūt sub sacrali cōfessione. s̄ m̄di
recte illd̄ qd̄ nō cadit sub sacrali cōfessione
p̄tinet etiā ad sigillū cōfessionis. ut illa p̄ q̄ dep̄-
hēdi poss̄ p̄tētū v̄l p̄tētō. Nichilomin⁹ illa sūt
sumo studio celāda. tū p̄pter scādālū. tū p̄pter
p̄nitatē q̄ ex cōsuetudinē poss̄ accidere. h̄ tho.
vñ s̄m nich̄. ea q̄ penitēs dicit i cōfessione sua q̄
nō sūt p̄tētā nec circūstātie p̄tētī potentes du-
cē i maifestacōz cōfessionis. puta si interserat q̄ i
tali terra sūt bōa vina v̄l aliqd̄ simile non ca-
dūt sub sigillo cōfessionis nisi de cōgruitate si i
dicēdo illa nō dat intelligere cōfessori q̄ velit
illa celare. Vt̄ cōfessor q̄n̄ dicunt aliq̄ se-
creta sibi q̄ ip̄e recipit sub sigillo cōfessionis te-
neat ea celare. h̄ q̄ nō defacili debet q̄s ali-
qd̄ recipere hoc mō si t̄n recipiat ex p̄missione
celare tenet achi in cōfessione h̄bet licz nō h̄eat
sub sigillo cōfessionis. h̄ tho. et cōcordat cū eo
hosti. sup. c. ois. Vt̄ ali⁹ a cōfessore audi-
ens ex p̄posito v̄l a caū p̄tētā cōfessionis ignozan-
tis q̄ ali⁹ a cōfessore audiat p̄tētā sua tenet ce-
lare illa. h̄ q̄ sic et h̄ ex p̄cepto iuris nature
et iuris diuini et positīui. primū p̄z sic. Natu-
rale iudiciū rōis dicit q̄ hō debz illa alteri
facere que sibi vellz ab ip̄o fieri in caū cōsimi-
li ut habet di. i. c. i. Sed quilibz hō dz velle
q̄ si a caū v̄l ex p̄posito ali⁹ a cōfessore audi-
bet p̄tētā ei⁹ dū cōfiteret q̄ celz ea qz q̄libz de-
bet celare p̄ cōseruacōe ip̄e fame q̄ntū p̄t. er-
go quilibz p̄tētā p̄xi audiēs dū cōfiteret tene-
tur ea celare siue audierit illa a p̄posito siue
a caū. Scdm̄ patz sic luc. vi. dicit p̄t vultis
ut faciāt vobis hōies et vos facite ill. di. etiā
m̄. xvi. si peccauerit in te frater tuus vade et
corripe eū inter te et ip̄m solū. si te audierit lu-
crat⁹ eris frater. c. Sed q̄libz dz velle ut ali⁹
celet peccata sua. hō etiā cū cōfite⁹ corrigat se
aut ad correctōez disponit. ergo hō q̄cūqz sit
ille p̄tētā illi⁹ reuelās facit directe cōtra illud
ius diuinū. Terciū p̄z sic. ex. de accu. q̄liter.
et q̄n̄ nō. denūciacōz dz p̄cedere caritatiā am-
monitō. Frustra aut p̄cederet si correct⁹ p̄ ca-
ritatiā monitōz et secretā postea publicari li-
cite poss̄. cū ergo hō p̄ cōfessionē secreta corri-
gat⁹ aut ad correctōez disponat⁹ nulli q̄litercū
qz p̄tētā ei⁹ audiat licitū ē illa reuelare nisi ex
p̄sso ei⁹ cōsensu. Dze. illd̄ p̄ceptū qd̄ dat⁹ d̄ ce-
lādo p̄tētā cōfessionis ex de pe. et re. ois. datū ē
in fauorē cōfessionis et cōfessionis. sed si ingeren-
ti se sup̄ cōfessionē ex p̄posito v̄l a caū et sic ei⁹
p̄tētā audiētū liceret illa reuelare. hoc est i p̄-
iudiciū et cōtra fauorē cōfessionis et cōfessionis. qz
tūc licite poss̄ cōfite⁹ p̄ sua cōfessionē infamari
videt⁹ ergo q̄ q̄uis illd̄ p̄ceptū primo et dire-
cte et explicite liget cōfessionē. t̄n ex cōsequen-
ti et implicite etiā ligat quēcūqz tūc p̄tētā con-
fessionis audiētū et ea p̄ viā aliā nesciētē. h̄ nich̄
et cōcordat cū eo sco. Esto q̄ duoz p̄sbite-
roz quoz vterqz est p̄sbiter insolidū eiusdez
p̄ochie vn⁹ a caū v̄l a p̄posito audiat cōfessio-
nem ali⁹ p̄ochiani sui cōfessionis focō suo q̄
morit⁹ sc̄tā cōfessionē añq̄ absoluat penitētem
nūquid ille q̄ sic audiuit ei⁹ cōfessionē poterit
eū absoluere. h̄ q̄ nō. Ad sacmētū em̄ penitē-

cie necessaria ē intēcō et ex p̄te cōfessionis et ex
p̄te absoluētis. cū ergo cōfite⁹ vni nullo mō
intēdat cōfiteri ali⁹. ali⁹ nullo mō p̄t eū absol-
uere v̄l ligare p̄ cōfessionē sc̄tā alteri. Dze. iudex
nō p̄t de iure dare sententiā diffinitiuā in iudi-
cō cōtra reū vel p̄ reo p̄ cōfessionē rei q̄ non
fuit sc̄tā corā eo ut corā iudice i foro illo da-
to etiā p̄ q̄libz sic curat⁹ illi⁹ insolidū. g. etiā
ille sol⁹ cui penitēs cōfessus est p̄t illum p̄ il-
la cōfessionē i illo foro ligare et soluere. h̄ nich̄.
Vt̄ ille cui cōfessor reuelat cōfessionē ali-
c⁹ tenet illā celare. h̄ q̄ sic si sciat q̄ ille q̄
dixit sibi hō nesciebat illd̄ nisi p̄ cōfessionē qd̄
quid em̄ hō scit p̄ cōfessionē sacramentalem siue
mediate siue immediate celare tenet. Licet il-
le q̄ scit immediate magis obliget ad celādum
q̄ ille q̄ scit mediate. Sed iste cui cōfessor reue-
lauit cōfessionē scit p̄ cōfessore mediate ergo
celare tenet. Dze. qui iūgit ad p̄mouendū cri-
men qd̄ ali⁹ inchoauit p̄cipat cū eo in crimi-
ne. S; ille q̄ cōfessionē reuelat infamatiōz peni-
tētis inchoat. et ille cui cōfessio reuelata ē si
vlteri⁹ eā maifestat infamatiōz p̄mouet peni-
tētis. ergo talis est p̄iceps i crimie cū ille q̄
sibi reuelat cōfessionē penitētis te⁹ g. eā celat
qz te⁹ n̄ p̄cipare i crimie. h̄ nich̄. et cōue⁹ cū eo
sco. Vt̄ penitēs tenet celare p̄niaz sibi a cō-
fessore iniūctā. h̄ q̄ aut penitēs maifestādo
penitētiā sibi iniūctā a cōfessore faceret p̄i-
diciū fame p̄p̄e absqz aliq̄ vtilitate. aut face-
ret p̄iudiciū cōfessori qz forte talē iniūxit pe-
nitētiā p̄ q̄ si sciret ab aliqz v̄l ab aliquibus
poss̄ eoz maliuolētiā incurzere. v̄tote qz in-
iūxit mulieri q̄ absineat a familiaritate ali⁹
viri cui⁹ familiaritas erat calitatu sue p̄iculo-
sa v̄l aliqd̄ aliud iniūxit p̄ quo aliq̄ offederet
cōtra cōfessore si sciret hō. Aut penitēs i ma-
ifestādo suā p̄niam nec fame p̄p̄e nec cōfessori
nec alicui p̄iudiciū generaret. In primo caū
penitēs tenet suā penitētiā celare. q̄libz em̄
tenet famā suā nō ledere sine aliq̄ vtilitate se-
cūdum illd̄ ec̄. xlj. curā habe de bono nomi-
ne. In sc̄do etiā caū tenet etiā celare si em̄ i⁹
qd̄ cōfessor sibi iniūxit v̄l cōsuluat bōa fide et
secrete p̄ salute aie sue ali⁹ reuelaret i p̄iudici-
um cōfessoris crimē p̄dicōis incurzere et si-
gilli secreti fractōz. In tercō aut caū eā nō te-
celare nec tenet dicere s; de hō p̄t facere qd̄ i
stoz duoz sibi magis placuerit. h̄ nich̄. Vt̄
sol⁹ p̄sbiter habeat sigillū cōfessionis. cōfi-
tent⁹ em̄ aliq̄ nōnulli p̄ interpretē. v̄l etiam
laico i caū necessitatis. h̄ sigillū cōfessionis
cōpetit p̄sbitero i q̄ntū ē mister sacri qd̄ nihil
aliud ē p̄ debitū cōfessionis celādū sicut clavis
est p̄tās absoluēdi. t̄n sicut aliq̄s qui nō est p̄-
sbiter in aliquo caū p̄cipat aliqd̄ de actu si-
gilli clavis cōfessionis ita tenet celare licz p̄-
p̄rie loquēdo n̄ habeat sigillū cōfessionis. hec
tho. et cōcordat cū eo inno. sup. c. ois. et ho-
sti. ibidē. Et addit q̄ si talis p̄tētōz p̄dat. li-
cet pena ibidē posita nō habeat locuz qz nō ē
p̄sbiter. tamē arbitrarie punietur ex de offi-
dele. de causis. in fine. Que est differentia
inter sigillū confessionis et sigillum secreti.

Vnus vnus possit satisfacere p alio. *¶* Satisfactio e ppter duo scz ad faciendā emendā pro peccato. et vt sit contra sequelas peccati medicamentū. que duo includuntur in descri- ptione satisfactōnis supius posita q̄ e p̄ctōz causas excidere et eis aditū nō indulge. Quā- tum ergo ad effectū s̄m vnus nō p̄t satisfacere p alio. qz caro vnus p ieiuniū alterius nō domat. nec p elemosinā et oīem vni⁹ al- ter ad silia bona assuescit n̄ p accidēs inquā- tam scz quis p bona que facit p alio p̄t sibi mereri de oīgruo augmentū gr̄e qua facilius assuescit ad bonū faciendū et ad malū vitan- dum. s̄z hec subuentō nō est p modum satisfac- tōis s̄z meriti. q̄ntū ad p̄mū effectū vn⁹ p̄t pro alio satisfacere vtroqz existēte in caritate. Et debitorē p se satisfacere nō potēte in hac vita. Et obseruata debita proportione pene. Opus em̄ factū a nō existēte in caritate n̄ est satisfactoriū p aliquo q̄ndiu nō est in carita- te. qz solis amicis dei bona facta in caritate cōmunicari p̄t. Qui etiā satisfacere p̄t per seipm̄ in hac vita et nō vult. vere penitens n̄ est. et iō opus qd̄ alius facit pro isto nō satisfacit p pena illius q̄uis ipm̄ possit iuuare p modū meriti de oīgruo. Et quia ceteris pibus magis satisfactoriū est p penitēte op⁹ factū p ipm̄met q̄ ab aliquo sicut efficacit⁹ ceteris pibus homo sibi magis meret⁹ qm̄ aliq̄s ali⁹ p̄deo p̄porcionabil⁹ debz esse maiorē pena i sa- tisfaciēte p alio q̄ illa que sufficerz alicui si satisfacerz p seip̄o. Caritas tñ satisfactōis p alio possit tñ excedere caritatē illius p q̄ satisfacit q̄ n̄ oportet ipm̄ ad satisfaciendū p alio soluere penā maiorē qm̄ alius soluit⁹ si satisfecit⁹ p seip̄o. qz tāto opus est deo ma- gis satisfactoriū ceteris pib⁹ q̄nto ex maiori caritate p̄cedit. hec rich. Et debz h̄mōi oīmu- tatio fieri auctoritate cōfessoris s̄m bon. S̄z alij dicūt q̄ non oportet q̄ maiorē pena impo- natur ei q̄ p alio satisfacit qm̄ imponeret⁹ p̄n- cipali. qz pena habz vim satisfaciēdi maxime rōne caritatis qm̄ habz qui sustinet eam. et qz maior caritas apparz in hoc q̄ aliq̄s satisfacit p alio qm̄ si p seip̄o satisfaceret. ideo minorē pena requirit⁹ in eo q̄ p alio satisfacit qm̄ re- quereret⁹ in p̄ncipali. vñ dicit⁹ in v̄is patrū q̄ ppter caritatē vnus qui caritate duct⁹ de- factis alterius p̄niam fecit p p̄ctō qd̄ nō cō- miserat alteri peccatū qd̄ oīmiserat est dimissū. Dicūt etiā q̄ nō exigit⁹ ad solutōz debiti q̄ il- le p quo fit satisfactio sit impotens ad satis- faciendū qz etiā si potens esset alio satisfaciē- te p eo imanis esset a debito. s̄z hoc requirit⁹ in q̄ntū pena satisfactoria est in remediū. vñ etiā nō est p̄mittendū vt aliq̄s p̄niam agat p eo nisi defect⁹ aliq̄s appareat i illo vel cor- poral⁹ p q̄ sit ipotes ad suscipiendū vl̄ sp̄ua- lis p que nō sit p̄mptus ad portandū penam et huius snie ē thō. Nūquid ex quo aliquis suscepit sup se penā alteri⁹ si final⁹ moriatur stacim euolabit. *¶* S̄z q̄ n̄ cū qz oportet q̄ scōzia peccati prius purget⁹. tñ etiā qz nullus padi- sum ingredit⁹ nisi sit ex oīe debitū ita q̄ nec

ip̄e sit debitor nec aliquis p eo. S̄z obicit⁹ q̄ tūc deus punit bis i idipm̄ quia et moriēs punit⁹ i purgatorio et alius punit se p eo in hoc mūdo. *¶* S̄z falsū est quia s̄m q̄ ille cicius satisfacit liberat⁹ cici⁹ et cōputat in sortē pe- nā venusqz. soluto aut debito id qd̄ postea fit p eo est illius qui facit. oīo em̄ in sinū suū cō- uertit⁹. si tñ nō eget cōuertit⁹ i sinū ecclie. hec bon. Si vō ille qui sup se satisfactōz suscipit p illo eā n̄ faciat tūc vterqz est debitor. vn⁹ p cōmissio alter pro omissio. hec thō. Vtruz ille qui satisfacit p alio etiā satisfaciat p se- ip̄o. *¶* S̄z aliquib⁹ videt⁹ q̄ n̄ qz tūc tāta pena q̄ esset necia p vno sufficeret p duob⁹ et ea- dem rōe p trib⁹ vel q̄tuor et deinceps qd̄ eēt cōtra iusticiā. tam qz iste satisfaciēdo p alio meret⁹ etiā augmentum substācialis p̄mij qd̄ multo plus valet q̄ pene remissio. Si dicas cum hō n̄ possit mereri p alio q̄n p̄ncipali⁹ mereat⁹ p seip̄o quō p̄t satisfacere pro alio nisi etiā satisfaciat p seip̄o. Dicendū q̄ p̄mij substācialis est bonū oīmune qd̄ p cōcātionez nō minuit⁹. s̄z remissio pene est bonū p̄m. bo- nū aut p̄m plurib⁹ dicatū min⁹ cui libz effi- cit⁹. Aliter videt⁹ dicendū q̄ licz illi q̄ satisfacit pro alio illud opus non sit ex debito sa- tisfactoriū. est tñ s̄m qd̄ p ip̄o satisfactoriūz p diuinā miam. vel s̄m alios q̄uis non sit sa- tisfactoriū p seip̄o p modū solutōis p qz mo- dū est satisfactoriū p alio. Est tñ satisfactori- um pro seip̄o p modū meriti d̄ oīgruo. *¶* rich. Cui debet fieri satisfactō. *¶* ti. xxiii. Oītea querit⁹ cui d̄z fieri satisfactio. s̄. vñ ecclie vel deo. *¶* S̄z q̄ deo pp̄rie Nā cū q̄s peccat ad eternā se pena ob- ligat. cū aut euz mia dei iustificat remittit ei omnē culpā et reatū pene eterne q̄ inseparabi- adhez culpe. s̄z qz p̄iudicare non p̄t iusticie cuius ē mala punire. ideo sic absoluit ab eter- na pena vt tñ remaneat obligatus ad aliquā tulā t̄palē penā. S̄z qm̄ deū offēderat et etiā eccliam ei⁹ dānificauerat. oīmisit dñs iudici- ariā p̄tatez sup p̄ctōres rectorib⁹ ecclie. et in eos cōp̄romisit tanq̄m i arbitros. vt sic ei⁹ volūtas penitētib⁹ p p̄biteros manifestet⁹ et pena imponat⁹. et sic satisfaciat dō p̄ncipali⁹ et ex oīte ecclie. Vñ satisfactio p̄p̄e fit deo tñ p eccliam et in eccliam vñ ansz. dicit q̄ satisfactio est honorē deo debitū impendē vt di- ctū ē s̄. S̄z obicit⁹ qz tāta p̄t eē oīritō i ali- quo q̄ remittit oīez culpā et penā. et tūc de- us nihil exigerz satisfactōis. et tñ tali veniē- ti ad cōfessionē satisfactō iponeret⁹. *¶* *¶* *¶* vide⁹ q̄ satisfactio n̄ fit deo s̄z ecclie eius sp̄ose. *¶* S̄z qz hoc n̄ oīstat ecclie. ideo d̄z imponi aliq̄ pe- nā satisfactoria a p̄bitero. Si autez p̄bitero oīstaret. oīno sibi satisfactū reputarz nec aliq̄ penā imponerz s̄z absolutū oīnderz. vere autez ecclia i aliq̄b⁹ decipit⁹. s̄z hui⁹ deceptō ē fru- ctuosa qz sp̄ cumulāt⁹ merita et ecclie imponē- ti et etiā ipi satisfaciēti. qz em̄ de⁹ n̄ vult vl- tra sortem reliquū in meritū satisfaciēti et in ecclie thesaurz depomit⁹. hec bon.

hūane. q̄ p̄pter d̄cludit an̄s. 2. li. cur de⁹ hō
c. vii. q̄re illū q̄ satisfactor⁹ erat p̄ p̄mo⁹ pa
rencū p̄ctō⁹ oportuit eē p̄fectū deū et hoīez
Darus em̄ hō toti hūane nature p̄p̄derare n̄
potuiss̄. P̄t̄ tū aliter dici. s. q̄ p̄ p̄ctō origi
li x̄ps solus satisfecit vñ a nobis nulla req̄ri
tur satisfactio p̄ originali sed tū baptisimū su
sceptō p̄ quē hō p̄mo efficitur p̄iceps meriti
x̄pi. Deo actuali aut̄ mortali cū satisfactio
meriti x̄pi requirit⁹ d̄ lege cōi aliq̄ satisfactio
puniens n̄ p̄pter imp̄fectōez meriti x̄pi. s̄ q̄
deus vult et p̄pter sui honorē et p̄pter bonuz
n̄m. ut p̄ his q̄ volūtate p̄p̄ia com̄itū⁹ vñ
om̄itū⁹ volūtate p̄p̄ia satisfactōez aliq̄ fa
ciamus. h̄ nich̄. S̄ h̄m sco. ē p̄mo sciendū h̄
q̄d sit satisfactō gn̄ali⁹ s̄p̄ta. Est em̄ redditio
volūtaria equalētis alias indebitū. q̄ sit red
ditio p̄ se pat̄. q̄ etiā sit volūtaria p̄ q̄ alias
n̄ eēt satisfactō s̄ satisfactio. q̄ sit equalētis
pat̄ p̄ se factis. q̄ etiā sit alias indebitū p̄ q̄ si
eēt debitū n̄ satisfaceret p̄ illo. Ad p̄positum
p̄t̄ dici q̄ de⁹ de potentia absoluta poss̄ de
dise p̄ctōez p̄ attritōez tanq̄m post d̄is̄ ositō
nem d̄gruā et meritū de congruo gr̄am p̄ quā
eius motus fieret cōt̄itio. Et sic p̄ satisfactōez
potuisset dimis̄isse p̄ct̄m. s. p̄ actū redderet d̄o
equivalēs illi bono q̄d abstulit p̄ct̄m q̄ q̄ntū
malū fuit p̄ct̄m auertens a deo tantū bonū ē
cōuersio ad deū ex caritate. q̄ntū etiā bonum
natū fuit inesse actui meo tantū et nō pl⁹ ab
stulit peccatū meū et tū bonū p̄t̄ esse i actū
meo. et sic p̄ illū actū reddit⁹ equalēs deo.
De potētia tū ordiata nō disposuit deus dare
gr̄am sine merito passionis x̄pi q̄ fuit sine pec
cato et p̄cōsequēs de potētia ordiata non est
possibile satisfieri deo de peccato nisi i v̄tute
passionis x̄pi. q̄ sine gr̄a nulla oīno p̄t̄ esse sa
tisfactō. q̄ nec aliq̄ mō equalēs nec i acce
ptatōe dina. h̄ sco. Vt̄ deus possit remitte
p̄ct̄m sine aliq̄ satisfactōe. h̄ de remissione
p̄cti d̄tingit loqui dupl⁹. aut de lege cōi aut
sp̄ali. p̄mo mō h̄m oīs nunq̄ dimittit⁹ actua
le mortale sine aliq̄ satisfactōe. q̄ ad hoc p̄
requirit⁹ actus penitēdi i quo p̄cipalior p̄
satisfactōis cōsistit. Secūdo mō dicit etiā m̄t̄
q̄ nullo mō actuale mortale p̄t̄ a deo sine sa
tisfactōe remitti. q̄ de⁹ p̄ct̄m tale nō p̄t̄ di
mittere sine infusione gr̄e et q̄ hō mortaliter
peccādo oculū aīe clausit ideo lumen gr̄e ad
eū intrare n̄ p̄t̄ nisi ap̄iat⁹ p̄ actū penitēdi. si
cut nec lumē solis p̄t̄ domū intrare nisi ap̄ia
tur fenestra. Et p̄ hac opi. videt⁹ esse aug. su
per jo. ome. lxxij. sup̄ ill⁹ jo. xiiij. maiora ho
rum faciet. dices. cū ex impio fit iust⁹ salutē
opat⁹ x̄ps in illo s̄ nō sine illo. Et etiā an̄s. di
ces primo li. cur deus hō. c. xij. Si p̄ct̄m non
punit⁹ inordinatū dimittit⁹. S̄ cōtra hoc aliq̄
arguit sic. Omnē effectū quē p̄t̄ facē de⁹ me
diāte causa efficiēte sc̄da. facē p̄t̄ sine opa
tione illius. S̄ p̄paratio ad gr̄am quā i se fa
cit p̄ctōez penitēdo ē p̄ncipal⁹ a deo median
te op̄atōe penitētis q̄ ē cā sc̄da. Vñ dicit aug
xxij. d̄ tri. c. iiii. p̄ merita n̄ra dona d̄i sūt. q̄
p̄paratōez illā p̄t̄ de⁹ facē i p̄ctōe n̄ mediāte

aliq̄ actōe ip̄ius p̄ctōis. Vñ sine p̄iudicō vi
det⁹ q̄ p̄uis hōi q̄ndiu sit i actū p̄cti mortāl⁹
peccatū nō possit remitti. tū hōi obdormiēti
in peccato mortali deus poss̄ si velle bitum
caritatis infūdere. et sic peccatum dimittere.
quicq̄d em̄ ē i peccatore dormiente bonū ē ex
cepta deformitate p̄cti que nihil aliud ē q̄m
carētia boni debiti in volūtate ut i 2. li. ostē
sum est. nullū aut̄ bonū p̄hibet aīaz suscipere
caritatē. Et licet malus actus volūtatis quo
peccator p̄iuat se bono debito p̄hibeat dū
darat aīaz suscipere caritatē. tū carētia boni de
biti p̄hibere n̄ p̄t̄ aīaz suscipere p̄nūā boni de
biti oppositi si fuerit aīaz q̄ restituat. sic nec
carētia lumis i aere p̄t̄ p̄hibere aerē a suscep
tōe lumis cū sol irradiat. alias em̄ pueri non
recipent debitā iusticiā q̄ an̄ baptisimū carēt.
Et sic si de⁹ p̄ct̄m dormiēti dimitteret nullam
iniusticiā faceret ut patebit iā. Quēres vō p̄
alia opi. adducte intellige p̄t̄ de remissione
secundū legē cōmunē. et sup̄posito q̄ i p̄ctōe
nec i alio p̄ eo eēt punitū p̄ct̄m. Aliq̄d aut̄ fa
cere ex p̄uilegio sp̄ali et raro iusto ordini nō
derogat q̄d tū dicit factū derogari. vñ i q̄n̄
rex ut ostēdat plenitudinē suē potētie et ben
gnitatē suē clemētie ut magis timeat⁹ et d̄ile
gat⁹ p̄ct̄m aliq̄n̄ hōi scelerato n̄ derogat iusto
regimi sui regni. imo q̄n̄ cōfert. q̄d tū lepe
factū derogari. q̄n̄ etiā iuste et i cau p̄ce pot
filio scelerato cui⁹ p̄ volūtate mortem susti
nuit p̄ utilitate regni. S. l. r. dico q̄ si deus ad
oīdendā suā oīpotentiā et sumā suē boītatē
miam aliq̄n̄ dimitteret alicui sine satisfactōe
p̄ct̄m nullā iniusticiā faceret. q̄ sicut dicit an̄s.
psol. c. iiii. ad deū. Cū p̄uis malos iustū ē q̄
illoz meritis d̄uenit. cū vō p̄cis malis iustū
est n̄ q̄ illoz meritis s̄ quia bonitati tue cō
decens est. Et infra. facis q̄d decz te sume bo
nū sic itaq̄ sine repugnātia iuste punis et ius
te p̄cis. Nec sic p̄cedo relinq̄re p̄ct̄m totali
ter impunitū. q̄ x̄ps nō tū p̄ctō n̄o origi
nali s̄ etiā p̄ct̄m actualib⁹ hōis p̄teritis et
sequētib⁹ mortē sustinuit. Si obicit⁹ d̄ sc̄o
paulo q̄ act. ix. iustificauit de⁹ dū ess̄ i actu
p̄sequēdi xp̄ianos. dicēdū est q̄ de⁹ im̄sic ei
gr̄am ḡis datā p̄ quā a p̄posito peccādi cessā
uit et ita p̄fecte penituit q̄ q̄si itatim secuta ē
remissio peccator. Vel p̄t̄ dici q̄ illa remis
sio n̄ fuit h̄m legē cōmunē s̄ ex p̄uilegio spe
ciali. h̄ nich̄. Vt̄ possibile sit d̄o satisfacē
de vno p̄ctō sine alio. h̄ p̄ nō. Nā satisfactō
nō tū dicit tolerantia pene s̄ recōciliationē
diuine amicicie. Et licet primū possit fieri de
vna culpa sine alia. n̄ tū h̄m. tū p̄pter d̄nectō
nem v̄tutū i vna gr̄a q̄ delet oēz culpā morta
lem cū h̄at d̄nerā oēm v̄tutē. tū p̄pter dina
largitatē q̄ n̄ ḡuificat h̄m p̄rem imo omnē of
fensā d̄donat. tū p̄pter p̄ctā mortalia q̄ oīna
cōdicant i auersione et cōtemptu dei et oīa sūt
otra deū et otra vñ. Et ideo si de⁹ remitteret
vñ peccatū sine alio is cui remitteret⁹ siml⁹
ess̄ amic⁹ et inimic⁹ cōuersus et auersus. vñ
dicit ḡg. q̄ sic alia plāgit ut alia cōmittat pe
nitentiā agere aut̄ ignorat aut̄ dissimulat.

illud quod sequitur actum non esset meritozium in virtute prime intentionis. Satisfactio autem inchoata in caritate per peccatum mortale interrumpitur ita quod illa opera que sequuntur non continentur cum prima radice. nec secundum actum nec secundum habitum. nec mediate nec immediate. h. rich. Verum opera satisfactoria ex caritate facta vivificant adveniencie caritate et debeant computari in sortem. Hec quidam dixerunt quod opera in caritate facta que dicuntur vana sunt meritoziosa vite eterne et satisfactoria respectu pene dimittende. et quod per caritatem sequentem opera ex caritate facta vivificant quantum ad hoc quod sunt meritoziosa vite eterne. h. b. non potest esse quod utriusque habeat ex eadem ratione. s. ex hoc quod deo sunt gratia. unde sicut caritas adveniens non potest ea significare quo ad unum. ita nec quo ad aliud. Nam caritas non potest vivificare nisi actum vel a se elicium vel a se impatum. opera vero facta in mortali non sunt a caritate elicita nec impata. ideo non vivificantur ab ea. unde versus. Illa remuiscunt que mortificata fuerunt. Vivere non potest que mortua nata fuerunt. Quia tamen quanto maius est contritio tanto magis minuitur poena. et quanto plus que plura bona facit in peccato exiens tantomagis ad contritionis gratiam se disponit. probabile est quod sit debitor pene minoris. et ideo probitur debet eis iniungi minoris poeniam. hec tho. Nec obstat predictis id quod super illud luc. xxv. si attenuatus fuerit frater tuus etc. dicitur glo. quod fructus bone conversationis computari debet ab eo tempore quo peccavit. hoc enim intelligitur si statim incipiat cooperari pro peccato. et tunc opera fuerunt satisfactoria ab illo tempore etiam antequam absolvetur a sacerdote. vel computantur fructus quo ad supererescencia usuraria que merito illorum fructuum non traxit dyabolus illum ad multa scelera. hec bon. Esto quod alicui pro peccatis commissis iniuncta fuerint multa ieiunia et in peccatum cadens profecerit ea. nunquid ei cum iterum confitebitur iniungetur ut iteret illa. Hec aliquid satisfactorios sunt ex quibus manet aliquid effectus in satisfactoriis etiam postquam satisfactorios actus transierit ut ex ieiunio manet corporis debilitatio. Ex elementis datus substantie diminutio. et tales non oportet iterare. quod ad illud quod de eis manet deo pro poeniam sunt accepte. aut non reliquunt aliquid effectum oportet quod iterentur sicut est de oratione et similibus. Hec etiam interior quod tota scilicet transit nullatenus vivificantur. h. oportet quod iterentur. hec tho. Scotus autem dicit sine iudicio quod qui semel se penitet et recipit poeniam odignam impositam sibi ab ecclesia clauere non errante quantumcumque postea recidit non tenebitur pro illis peccatis pro quibus illam poeniam recepit nisi ad illam poeniam sibi impositam. Et si impleat eam in caritate non tamen soluit poenam sed etiam meretur gratiam. Si autem impleat eam ex caritate voluntarie soluit poenam sed non meretur gratiam. Si vero illa poena ab eo ex caritate exigatur. poena quidem soluitur licet ipse non solvat. Et primo est satisfactorio simpliciter. quia reconciliat et placat. In secundo est satisfactorio quod voluntaria reddicio. etc. sed non simpliciter. quod nec reconciliat nec placat. In tertio autem est satisfactorio ultra quam non exigatur ulterius poena.

Ex secundo membro sequitur quod si magna premissa satisfactoria imposite complevit in peccato mortali et postea iterum peniteat de peccato non est iterato sibi imponenda satisfactoria pro premissis peccatis de quibus ipse satisfecit licet ex caritate sed tamen de peccatis novis. Exemplum huius est. si alicui offensa facte in regem commodeat precise secundum legem abscondit manum si illi qui fecit offensam inuito abscondat manus satisfaciatur et satisfaciatur regi sufficere. quia secundum iusticiam exigere non debet ab eo ulteriozem poenam. et tamen non recipit eam in gratiam et amicitiam. multo igitur magis sufficere posset pro punitione culpe si aliquid poenam debitam infligeret sibi sed non ad gratiam vel amicitiam regis offensi. Ex tertio membro possit dici quod talis si propter novum peccatum in quod recidit dicitur antequam totam poeniam sibi ipsam compleret. puniret in inferno poena commodeat illi quod non fuit soluta non tamen perpetua sed tamen usque ad tempus aliquid duratura. Ex quo enim secundum plenam iusticiam puniatur semel est imposita poena temporalis pro peccato de quo vere penituit nunquam isti pro illo peccato debent nisi poena temporalis et illa soluta nulla alia. hec sco. Verum opera ex caritate facta sunt alicuius boni meritoziosa saltem temporalis. Hec meritum proprie dicitur actio que fit ut ei qui agit sit iustus aliquid dant. sed iusticia dicitur dupliciter. Vno modo proprie scilicet que respicit debitum ex parte recipientis. Alio modo quasi similitudinarie que respicit debitum ex parte dantis. aliquid ei decet dante dare ad quod tamen recipiens non habet debitum recipiendi. et sic iusticia dicitur decetia diuine bonitatis. sicut antequam dicitur quod deus est iustus cum peccatoribus proicit quod decet eum. Et secundum hoc etiam meritum dicitur dupliciter. vno modo actio qua fit ut agens habeat debitum recipiendi sed hoc vocatur meritum condignum. alio modo meritum dicitur actio qua fit ut sit in dante debitum secundum decencia eius et hoc dicitur meritum de congruo. Cum autem in omnibus illis que dantur gratis prima ratio dandi sit amor impossibile est quod aliquid tamen sibi debitum faciat qui amicitia caret. Et ideo cum omnia et temporalia et eterna ex diuina liberalitate nobis donentur nullus acquirere potest recipiendi debitum aliquid eorum nisi pro caritate ad deum. et ideo opera ex caritate facta non sunt meritoziosa ex eodigno alicuius boni nec eterni nec temporalis apud deum. sed quod bonitatem dei decet ut ubicumque inuenit dispositionem adiciat perfectioem. ideo ex merito congrui dicitur aliquid mereri aliquid bonum pro opera ex caritate facta. Et secundum hoc illa opera valent ad tria bona scilicet ad consecutionem temporalium. ad dispositionem ad gratiam. et ad assuetudinem bonorum operum. de. i. pfa. i. Si volueris et audi. me bona terre commendatis. de 2o. iohue vj. vbi dicitur quod raab inuenit gratiam coram deo propter bona que nuncijs fecit. de tertio treu. iii. bonum est viro cum poenitentia. ab adole. s. bona gratia opera ex caritate facta mihi bona merentur de condigno sed solum de congruo. quod vero meritum congrui non dicitur proprie meritum ideo magis procedendum est quod homini opera non sunt alicuius boni meritoziosa quam quod sint. Unde dicit augustinus. quod peccator non est dignus pane quod vescitur. meritum gratia congrui operatum merito caritatis est improprie proportionabile sicut linea superflua. unde sicut

opera ex caritate facta

linea nihil e respectu supficiet est tñ aliqd in se sic e de pctore ad iustu et de ei9 amo:e ad amo:e caritatis. et d merito ad meritũ. h bonũ
Vt9 opa pdicta valeat ad pene infernalis mitigatoez. h9 q diminutõ pene infernalis põt intelligi dupli9. uno mō q qñ liberetur a pena quã ia meruit. et sic cū nullus liberet a pena n sit absolut9 a clpa. qz effect9 n minuunt nec tollunt nisi diminuta vel ablata cã
Sed p opa e9 caritatẽ facta q neqz p culpam dimittit neqz tollit pñc inferni pena nõ potest mitigari. Alio mō põt intelligi meritũ q meritũ pene impediãt et sic hmõi opa minuunt penã inferni. pmo qz reatũ omissionis euadit qui hmõi opa pficit. 2º qz hmõi opa aliquo9 ad bonũ disponit. i. ut hõ minori contemptu pctã faciat et etiaz a mltis pctis p hmõi opa retrahat. et sic dicit aug9. in encl9. q ad hoc proficit ut sit plena remissio vñ ut tolerabilior fiat dñatio. Sic ergo hmõi opa valẽt ad diminutoez pene eterne nõ quidem debite s3 debende qz loco eoz vel ex eoz amissione fierent aliq mala. Diminutoez aut vel dilatoez pene tpal merent hmõi opa sicut legit d ac hab. iii. re. xxi. sic et bono9 tpaaliũ dsecutoez

De pñbus satisfactõis. ti. xxv.

Einde considerandũ est de pñb9 satisfactõis. Et pmo i cõi. scdo i spali. Circa primũ querũt pla. sc3 quot et que sint partes satisfactõis. h9 q tres. s. o9o ieiunio9 et elemosina. Ad cuius euidentiã scienduz q sicut edificij materiales quedã sũt ptes integrantes pme et principales ut fundamentuz parietes et tectũ. quedã remote nec eque pñcipales ut lapides et ligna. sic satisfactõis tria pdicta sũt ptes principales. qdam vero alie sũt sedarie q sc3 ad illa reducunt ut vigilię. pgnatoez. discipline. Et oia opa carnis afflictiva ad ieiunium. Omnia opa misericordie ad elemosinã. Omnia vero opa spũalia ad orationẽ. Sciendũ etiã q qdlibz pdictorum sumitur ppe et cõiter et cõissime. Proprie o9o e ascensus mentis in deũ ad aliquid degustandum. vel impetrandũ vel exoluendũ. Cõiter d9 s3m q cõprehendit omnẽ actũ cõtemplatiue ad deũ relatũ. Cõissime d9 s3m q cõprehendit omnẽ actũ bonũ sicut oñdit in glo. pma ad thess. v. nõ cessat orare q nõ cessat bñfacẽ
Sic ieiunium ppe dicit carnis afflictõ. s3 cõmuniter d9 ois afflictõ q consistit i vigilijs flagellis et ieiunijs ppe dicitis. cõissime d9 abstinẽtia ab omi mortali pñ. lviii. nõne hoc e ieiunium qd elegi dissolue colligatoez. Simil9 elemosina ppe dicit opus pietatis impensũ primo ad releuandã indigentiam corpalem Cõiter. omẽ opus pietatis impensũ primo siue corpale siue spũale. Cõissime dicitur omẽ opus mie siue primo siue sibi impensum scdm q dicit aug9. q elemosina hois incipe debet a seipo iux illud eccl. iii. miserẽ aie tue placẽs deo. Istis ergo suppositis dicendũ est q tria pdicta s3m q dicunt ptes satisfactõis accipiunt tñ cõiter. Et distinctõ et sufficiẽtia eoz p3 et põ t sui s3m appropatoez et s3m ppietate

Secundũ appropatoez sic triplex est radix peccati. ut dicit. i. jo. ii. sc3 concupiscẽtia carnis et cõtra illã est ieiunium concupiscẽtia oculoruz cõtra quã est elemosina. Et supbia vite cõtra quã e o9o. hoc dico s3m appropatoez qz vnũ qd qz istoz v3 cõtra illa tria. vñ ei qui n vnũ p ex his pficẽ inuigetur aliud. Et pñc ptes vices alio9 elemosina põt explere inqntũ p eã qf. qz sibi meret qd ammõ i illis quibus elemosinam tribuit. Appropate tñ magis opponunt sicut dictũ est. Per ppetatem vero sic. op9 penale aut ordinat nos ad deũ et sic est o9o aut ad nos et sic est ieiunium. aut ad primũ et sic e elemosina s3m ill9. ii. thi. i. sobrie et pie et iuste vi. i hoc secl9. zc. h bonũ. Cuiusmõ partes satisfactõis sũt tria pdicta. h9 dicit põt q potẽtiales. Efficacia em satisfactõis inuenit in illis tribus sicut vtus vtus potẽtialis in eius pñbus q dplete inuenit in vna et i alijs diminute. Elemosina em includit i se vtutem o9onis et ieiunij dupliũ rõe. primo qz constituit eum cui dat debitorẽ ad orandũ et satisfaciendũ alia bona q põt p eo qui dedit. scdo quia elemosina ppter deũ data est qñ quedã oblatio deo facta. vñ dicit etiã pñs. iiii. eelb. q dona hñt aliqd simile dõ sacratis. Oblacõ aut deo facta habz vim o9onis. Et simil9 sub tractõ bono9 exteriorũ p elemosinã inqntuz ordiat ad corpis dseruatoez qñ vtualit9 ieiunium cõtinet qd macerat corpus. Sic etiã o9o virtute cõtinet ieiunium qz intentio interi9 ad deũ debilitatẽ corpis parit. Et sic patz q elemosina dpletus h3 vim satisfactõis qm o9o et o9o qm ieiunium. Et idõ dicit prima thi. iiii. corpalis exercitatio ad modicũ vultis est. Et ppter hoc elemosina magis indicit vt vnũ salis medicina peccati qm alia. luc. xi. dare elemosinã et ecce oia mda sũt vobis. et dan. iiii. pctã tua elemosinis redime. et. i. thi. iiii. pietas ad oia v3 glo. ois sũma discipline xpiane est i mia et pietate. Sed qd istoz trium est magis satisfactoriũ. h9 istius qñtionis p3 ex rñsione qñtionis pcedentis. põt etiã dicit q vnũ qd qz istoz est magis satisfactoriũ secundum suã appropatoez. Si tñ gñaliter loquimur dicendũ e q i satisfactõis sũt tria. s. vitacõ clpe. augmẽtatio grẽ. et solutio pene. et hoc tertium est infimũ i satisfactõis et alia duo pponderat. Ad pñm v3 o9o. ad s3m maxime v3 elemosina qua qñ facit sibi amicos de mãmõna inqntatis q i petrat ei grãz. Ad tertium v3 ieiunium Si obicit q n fit mẽtio de elia. Mt. xviii. hoc gen9 demonio9 n eicit n i o9one et ieiunio. h9 satisfactõ e medicina pseruans a pctõ futuro et expiãs a pterito. et h3 elia hẽat vim expiãdi qdẽqz pctõ pteritũ n tñ h3 vim pseruãdi a quocũqz pctõ futuro. qz o9o et ieiunium pseruat a qbusdã pctis n tñ p modum meriti qd etiã elia facit. s3 etiã p modũ dtrarie assuetudis. et sic d9 Mt. xvij. h gen9 demonio9 zc. et dicit ibi glo. ieiunio sanant pestes corpis o9oe pestes mẽtis. et s3m h intelligit q aliq pctã tñ o9oe et ieiunio sanant. Vt9 restitutõ sit ps satisfactõis. h9 id opus penale e

Libez y tus

Lyhy 28

ps satisfactōis p qd h̄m diuinā iustitiā solur
 tur vel remittit ps pene debite p peccato. s̄
 h̄m ansz. li. p sol. x. c. Iusticia in deo sub du
 plici rōne cōsiderat. vno d̄ iusticia dei cōde
 centia bonitatis eius. Alio mō rectitudo vo
 lūtatis in volēdo unicuiqz tribuere h̄m merē
 ta sua. dico ergo qd restitutio est aliq ps satisf
 factōis p opationē ad iusticiā pmo modo di
 ctā cōdecz em diuinā bonitātē ut hoi faciētē
 actum quē deus p̄cipit nō tantum imputz si
 bi illū actū ad meritū grē s̄ etiā p illo remit
 tat sibi aliquā prem pene pro peccato debite
 sic videmus qd rex liberalis militi suo sibi re
 cōciliato obligato tñ ad aliquā emendā pp
 ter aliqd forisfactū qd fecit aliqn̄ r̄mittit par
 tem pene sine emēde ppter hoc qd fideliter ex
 hibz regi obsequiū qd alias impendē teneba
 tur. Per opatōez at ad iusticiā scdo d̄ictaz re
 stitutio n̄ ē ps satisfactōis. Scdm rigorē em
 iusticie n̄ pōt hō satisfacē p opus illud ad qd
 faciendū erat obligatus etiā si n̄ peccasset v̄l
 si totā penā p̄ctis debitā exoluisset. vñ ansz.
 li. i. cur de hō. c. xx. dicit sic. cū reddis ali
 quid qd debes deo etiā si n̄ peccasti n̄ debes
 hoc opurare p debito qd debes p p̄ctō. Ad
 plus aut tenet ille qui penā p̄ctō debitā nō
 exoluit qm ille q eā exoluit. Dicendū ḡ euz
 p restitutōe de n̄ remittat aliquā prem pene
 p̄ctō debite iuste facit iusticia cōpensante va
 lorē meritōz. Et ab hac positōe parū aut ni
 hil discō dare videt illa opinio q̄ poit qd re
 stitutō est ps satisfactōis ex mia magis q̄ ex
 iusticia. Licz aut restitutio p opatōez ad iusti
 ciā scdo d̄ictā n̄ sit ps satisfactōis tñ est ali
 qd pambulū ad satisfactōez. Non em pōt hō
 sufficiētē satisfacē p p̄ctō q̄ndiu nō vult re
 stitue rē alienā. vñ etiā q̄ n̄ hz vñ restituat te
 net h̄re volūtātē restituēdi si possz. hec rich.

De eleymosina. u. xxvj.

Prolea cōsiderandū est de p̄tibz satisf
 ctōis i sp̄ali. Et pmo d̄ eleymosina. se
 cūdo de ore. tercō d̄ ieiunio. et q̄rto d̄
 restitutōe. q̄ vt habitū ē s̄ ps satisfactōis
 aliquo. vel saltē pambula ad satisfactōne.
 Circa eleymosinā vō pmo cōsiderandū ē de ei
 q̄dditate. 2o de eius differētijs siue distinctōe
 3o n̄ccitate faciēdi eleymosinā. q̄rto d̄ q̄bz
 vobis sint faciēde el̄ie. q̄nto quoz ē daē eleym
 osinas. sexto quibz sūt eleymosine dāde. se
 ptio quomō debēt dari el̄ie. octauo d̄ fructu
 eleymosine et vtilitate. nono d̄ eleymosina p
 opatōez ad satisfactōez. Circa primū que
 runt pla. s̄. qd est el̄ia p diffinitōez. s̄. el̄ia
 sic d̄scribit a q̄busdā qd est opus i quo datur
 aliqd ex cōpassione idigēti ppter deū. Dicit
 em el̄ia ab eleo qd est v̄bū grecū. et ē idēz qd
 miserioz cui impatiū est eleymosina. i. mia
 a quo elos. id ē mia. et idē eleymosina. i. mia
 vñ n̄ d̄z dicit eleymosina sine p greco sicut pfe
 rūt qdā corrupte. s̄ eleymosina sicut pferunt
 illi q sūt p̄ti i greco. mia autē miseris ē n̄ccia.
 Sicut aut aliq̄s miserā a se expellit q̄ntū pōt
 ita misericōis miserā remouet ab alio ei sub
 ueniēdo. id est p bonoz suoz cōicatōez. hec

aut cōicatio nō pōt esse meritoia et virtuosā
 nisi qn̄ sit ppter deū. Et ideo in p̄dicta d̄scri
 ptione tangunt oia que cōcurrūt ad p̄fectōz
 eleymosine h̄m quod ē meritoia. s̄ p̄a em mi
 seria aliena que ē motuū mie tangit p h̄ qd
 dicit indigētia. mia aut que nascit i nobis ex
 aliena miseria tāgit p hoc qd d̄ ex cōpassiōe
 mie vero effect⁹ i releuatiōe aliene miserie
 cū dicit opus in quo aliqd dat. Nec em est
 essentia ip̄ius eleymosine. s̄ intētiō directā i
 deū q̄ dat ei rōez merendi tangit cū d̄z ppter
 deū. Diffinit⁹ at h̄c eleymosina put significat
 ipam datōez et nō put significat ipam rē da
 tam. Cuius v̄tutis actus est eleymosinā dare
 s̄ qd actus liberalitatis qz quis n̄ omnis li
 beralitas indigētiā attendat illius cui dat
 tñ vna sp̄s eius h̄ accēdit et illa ē mia cuius
 est actus eleymosinā dare. et sic cum liberali
 tas sit aliquo ps potēcial iusticie. dare eleym
 osinā magis videt p̄nē ad iusticiam q̄ ad
 aliquā alian q̄ntoz cardinaliū v̄tutū. Quia
 etiā mia est effectus caritatis vt d̄ictū est s̄.
 ideo ex d̄nti dare eleymosinā est act⁹ carita
 tis mia mediāte ad qd facit i. i. jo. iiii. q̄ habu
 erit substantiā hui⁹ mūdi et viderit frem suū
 n̄ccitatē paciētē et clauerit viscera sua ab
 eo quomō caritas dei manet i illo.

Sequit⁹ vidē d̄ 2o articulo. s̄. de distinctōe.
 vel p̄tibz eleymosine. Et circa h̄ q̄run
 pla. s̄. quot sūt eleymosine corpales. s̄. qd se
 ptē q̄ d̄ntur i hoc v̄su. Visito poto cibo redi
 mo te go colligo condo. Visito infirmū. poto
 siccitē. cibo elurientē. redimo incarceratū.
 te go nudum. i. vestio. colligo. i. recolligo. s̄.
 hospite. cōdo. i. sepelio mortuū. s̄. obicit
 v̄. xxv. d̄ns inter opa mie n̄ opurat sepultu
 rā. ḡ. 2c. s̄. qd d̄ns enūat eleymosinas illas i
 quibz maior indigētia apparz. vt euidentoz
 appareat iusticia iudicātis dum hos p eleym
 osinis remunerat et illos p omissionē con
 demnat. Et tñ i alijs scripture locis el̄is eleym
 osina cōmendat sicut patz in thobia q̄ pen
 tibus et fr̄ibus suis sepulera solēnia edificā
 uert. Et etiā de ioseph qui corp⁹ xp̄i sepeli
 uit et inde laudat. vñ nota qd om̄s alie n̄ccī
 tates ad p̄dictas septē reducunt. Nā cecitas
 et claudicatio sunt quedā infirmitates. vñ d̄
 dirigere cecū et sustentare claudū reducuntur
 ad visitatōez infirmoz. subuenire aut hoi cō
 tra quācunqz passionē extrinsec⁹ illatā redu
 cit⁹ ad redēptōez captiuoz. Quot et q̄ sunt
 eleymosine sp̄uales. s̄. qd etiā sūt septē q̄ con
 tinēt in hoc v̄su. Cōsule castiga solare remit
 te fer ora. Cōsule. i. doce ignozātem et dirige
 dubitantē. Intelligit em i hoc duplex sp̄ual
 eleymosina. s̄. doctrina et cōsiliū. Castiga de
 linquentē. Solare. id ē d̄solare tristē. Remit
 te delinquentibz in te. Et h̄ est maxima eleym
 osina. vñ aug⁹ in ench. xl. c. Et eleymosi
 na nichil est maius qm illa q̄ ex corde dimittit
 ūmus qd i nobis quisqz peccauerit. Eer id est
 porta infirmitates alioz et guamia. Ora p
 oibz. v̄. xx. eleymosine corpales sint potē
 otes q̄ eleymosine sp̄uales. s̄. opatio istaz

Cuius hanc p̄tatis

A M mlt

A p̄ntes

Qua sunt nobilitas

7 d̄ sepulchrum v̄ d̄ficat

elemosinarum potest attendi dupliciter. uno modo
simpliciter loquendo. et secundum hoc elemosine spirituales
preminet triplici ratione: primo quidem quia id quod
exhibetur nobiliter est. scilicet donum spirituale quod pre-
minet corporali. secundo ratio eius cui subuenitur quia spiritus
nobilior est corpore. unde sicut homo sibi ipsi magis debet
providere quantum ad spiritum quam quantum ad corpus. ita et
primo quod debet tanquam seipsum diligere. tertio quantum
ad ipsos actus quibus subuenitur primo quia spirituales
nobiliores sunt corporalibus qui quodammodo
sunt serviles. alio modo possunt comparari secundum aliquam
particularem causam in quo quodammodo particularis elemosi-
na alicui spirituali profertur. puta melius est pasce-
re fame morientem quam docere. sicut et indigentem
secundum plures melius est ducere quam plures. quoniam homo
simpliciter sit melius.

Plus au cadit sub precepto

Sequitur videtur de 3. s. de necessitate faciendi
elemosinam. Et circa hoc quod dicitur per Augustinum
re elemosina cadit sub precepto. Et quod dare etiam
cadit sub precepto legis nature legis divine et
legis positivae. Lex enim naturalis precipit ut diligere
proximum non tantum affectu sed etiam effectu. quod non est ve-
rus affectus nisi sequatur effectus si possibile est. Si
quis ergo indigentem fratri non subuenierit non veraci-
ter eum diligit. quod volens innuere iohannes dicit in pe-
tra. can. c. iii. filioli non diligamur verbo neque
lingua tantum sed opere et veritate. Lex etiam divina pre-
cipit hoc quod ut habetur. Mat. xxv. Christus improbat
reprobis maxime defectus operum misericordie quod non facer-
ret non opera misericordie caderent sub precepto. Reducitur autem
omnis subuentio proximi ad preceptum de honore
proximi. sic ei et apostolus interpretatur. i. thim. iiii. dicens
pietas ad omnia debet promissionem habens vite que nunc est
et future. quod ideo dicitur quod in precepto de honore
proximi additur promissio ut sit longevus super terram.
Sub pietate autem comprehenditur omnia largitio elemosinarum.
In iure etiam canonico precipitur ut dicitur. lxxvj. frater
noster de quodam episcopo largam manum habeat. Ne-
cessitate patientibus succurrat. Alienam inopia
sua credat. quod si hoc non habet episcopus vacuam non tenet.
Et i. e. di. non satis. s. pasce sic dicitur quos in pasce-
do boves servare poteris si non paveris occidisti.
Et vii. q. i. ois. dicitur quod qui negat misericordiam faci-
endam indigentibus et necessitate patientibus ipsum
Christum negat qui est misericordia. Sed cum sit preceptum affir-
mativum et obliget ad seipsum non tantum per se sed per loco
et tunc consideranda est facultas hominis et miseria
indigentis. si enim homo habeat aliquid quod non sit ne-
cessarium sustentationi sue nature nec illorum quibus
tenetur providere. sicut est vrox. filij. servus et an-
cille. et sic notabilis necessitas seu indigentia ex parte
illius cui dandum est ita quod appareat probabiliter si-
gna extreme necessitatis. nec apparere in promptu quod
subueniat. tunc hominis tenetur ex precepto subueni-
re indigenti. Non enim est expectanda necessitas.
ultima quod forte tunc iuvare non posset natura iam
fame vel siti consumpta. Dicit enim crisostomus. super
iob. non oportet pauperem ululantem deceptorem
nocere. Si autem habeat aliquid superfluum non tantum
sustentationi nature sed etiam decencie sui status te-
netur de illo etiam facere indigentibus etiam si non
invenirentur tales qui essent constituti in necessita-
te predicta. Et si plures occurrant indigentes quibus
omnibus subuenire non posset tenetur ceteris primum

magis indigentibus subuenire. Nec oportet quod con-
sideret ad omnes casus qui possunt in futuro acci-
dere hoc enim esset de crastino cogitare quod de-
minus prohibet. Mat. vj. sed iudicare debet superfluum
et necessarium secundum ea que probabiliter et ut in
pluribus occurrunt. Sed obicitur quod licet cuilibet
retinere sua. sed homo facit etiam de suo. ergo licet
cet homini non dare etiam quod verum non est si dare
etiam esset sub precepto. Et quod superfluum sustentat
tanti nature et si sit propter unum tantum quantum ad dis-
pensatorem seu autem administrandi quantum ad ad-
usum est illorum in quibus vides signa probabi-
lia necessitatis extreme non subueniatur eisdem. Et
sicut dico aliquo modo de superfluo decencie sui
status respectu indigentium contra predictam neces-
sitate. unde contra illos qui de superfluo modis pro-
ctis indigentibus subuenire nolunt. dicitur di. xviii.
sicut. Esurientium panis est quem tu detines. In
dicitur vestimentum est quod tu recludis. Misereor
redemptio et absolutio pecunia quam tu in terra
defodis. Et in hoc apparere quod elemosinas dare eo modo
quo cadit sub precepto multum participat de ratione
actus iusticie. unde glo. super illud. Mat. v. cum fa-
cis elemosinas dicitur. quod elemosina est pars iusticie. Et quis
huius precepti transgressores non sunt puniantur lege
humana. puniuntur tamen lege divina. Secundum enim sicut
aug. li. i. de li. arbitrio. multa impunita iuste
relinquuntur lege humana que tamen iuste iudicantur
lege divina. Nota tamen quod sicut dare elemosinas cor-
porales non cadit sub precepto obligare nisi pro tunc
necessitatis et ut alicui in necessariis vite subue-
niat. ita ad doctrinam alterius non obligatur homo
propter debitum officium nisi in his que sunt de necessitate
salutis et que non esset qui instrueret vel que non ali-
quis videret aliquem errare et non esset alius que te-
neret illud facere. alias autem docere est consilium
et superogatio quedam. Verum ille qui nihil
habet obligatur ad dandum etiam. Et multiplex
est donum scilicet muneris a manu de quo deuter. v.
xj. precipio tibi ut apias manum tuam egeno et
pauperi. Compassionis a corde. psal. lxxviii. cum effu-
deris esurienti cibum tuum etc. verbi dulcis et com-
solatorij ab ore ecc. xviii. Nonne ardore refrige-
rabit ros sic et verbum melius quam datum. Obse-
quiij in opere. exo. xxij. si videris asinum odientis te
iacere sub onere non praeteribis sed subleuabis cum
eo. Ad primum non tenetur manes pauperem cum non habeat
aliquid ad manum quod possit dare. sed tenetur ad tria
ultima per loco et tunc. unde Mat. v. dicitur glo. si
desit facultas. da affectum et obsequium vel ver-
bum. hec alex. de an.

Sequitur videtur de quarto scilicet de quibus bonis
debeat vel possit fieri elemosina. Et circa hoc que-
runtur per Augustinum. s. utrum possit fieri de necesse. Et ne-
cessarium debet dupliciter. uno modo sine quo aliquid esse non
potest. et de tali necesse elemosina omnino dari non debet.
Preterea si aliquid in articulo necessitatis constitutus
habet solum unde possit sustentari et filij sui vel
alij ad eum pertinentes. de hoc enim necesse dare est sibi
et suis vitas subtrahere nisi forte talis casus
immineret ubi subtrahendo sibi daretur alicui ma-
gne persone per quam ecclesia vel res publica sustentaretur
quod per elemosinas persone liberatione seipsum et suos
laudabiliter periculo mortis exponeret cum bonum

post d. Sudo.

comune sit pprio pferendu. hoc tñ facere est
 pfectois nō ncicitatis. Alio mō dici aliquid
 esse necessariū sine quo n̄ pōt duenienter vita
 deduci s̄m cōditōez et statu psonae ppe et ali-
 arū psonaz q̄rū cura ei icūbit. hui⁹ ncij ter-
 min⁹ n̄ ē i idiuisibili dicitur. s̄ m̄tis additū
 nō pōt diiudicari esse vltra tale necessariū. ec-
 m̄tis subtractis adhuc remanet vñ possz ali-
 q̄s duenienter trāsire s̄m statu p̄m. De h̄mōi
 s̄ eliam dare est bonū et n̄ cadit sub p̄cepto
 s̄ sub d̄silio. Inordinatū aut̄ est si aliq̄s tñ d̄
 bonis pprijs subtraheret vt alijs largiret q̄
 de residuo n̄ possz trāsire vitā duenienter s̄m
 p̄m statuz et negocia occurrētia. null⁹ enim
 incōuenienter viuē d̄z. s̄ ab hoc tria sunt exci-
 pienda quoz p̄mū est qñ aliq̄s statum mutat
 p religionis ingressum. tunc em̄ oia sua p̄pter
 x̄pm largies opus p̄fectōis facit se i alio sta-
 tu ponēdo. Scdm̄ qñ ea q̄ sibi subtrahit. et si
 sint ncicia ad cōuenientiā vite p̄nt tñ defacili
 resarciri vt nō sequat̄ maximū incōueniens.
 Tertium quando occurrit et extrema neces-
 sitas alicui⁹ puate psonae. vel aliqua magna
 ncitas reipublice. In his em̄ casibus lauda-
 biliter aliq̄s p̄t p̄mittē id qd̄ ad decētiāz
 sui status p̄tinere videtur. vt maiori ncitati
 subueniat. **¶** Vñ elia possit fieri de illicite
 acquisitis. s̄ tripl̄ pōt aliqd̄ esse illicite ac-
 quisitū. vno mō id qd̄ illicite acq̄rit̄ ab alio
 et debet̄ ei a quo est acquisitū nec pōt ab eo
 res teneri qui acq̄sivit sicut cōtingit i rapina
 et furto et vsura. Et de talib⁹ cum hō teneat̄
 ad restitucōez elia fieri nō pōt. vñ dicit aug-
 m̄ li. de verbis d̄ni nolite velle elias facere
 de fenore et vsura. de pecunia tñ tal̄ acq̄sita
 pōt eliaz facere si pponat restituerē e p̄pollēs
 et p̄pter illā eliam nō fiat impotēs. Scdo mō
 est aliquid illicite acquisitū qd̄ qd̄ez ille qui
 acquisiuit retinere n̄ pōt n̄ tñ debet̄ ei a quo
 acquisiuit. quia scz d̄ra iusticiā accepit et al-
 ter cōtra iusticiā dedit. sicut cōtingit i symo-
 nia. in qua dans et accipiens cōtra iusticiā
 legis dei agit. tñ n̄ d̄z fieri restitucōe ei qui de-
 dit s̄ i elias erogari. Quid tñ debeat fieri de
 pecunia sic acq̄sita dicit̄ infra ubi agit̄ ple-
 nius de symonia. Et eadē rō est i similibus in-
 qb⁹ datio et acceptio ē d̄ra legē dei. Tertio
 est aliqd̄ illicite acquisitū n̄ quidē qz ip̄a acq̄-
 sicio sit illicita s̄ qz id ex quo acquirit̄ est il-
 licitū sicut p̄z de eo qd̄ acquirit̄ p meretriciū
 vel lenociniū. Et hoc ap̄pe vocat̄ turpe lucrū
 In eo em̄ q̄ mulier meretriciū exercz turpiter
 agit et cōtra legē dei. s̄ i eo q̄ accipit n̄ agit
 d̄ra legē. Vñ qd̄ sic illicite acq̄sitū ē retineri
 pōt et d̄ eo elia fieri. nō aut̄ fit de eo sacrifi-
 ciū vñ oblatio ad altare p̄cipue manifeste. tñ
 p̄pter scandalū. tñ p̄pter sacramētoz reueren-
 tiam. cum p̄pter horz ozē sceleris. vñ deu. iii.
 nō offeres mercedē p̄stibuli i domo dei cui.
¶ Nota hic q̄ qñ lucrū est lege p̄hibitū vt in
 rapina. vsura. symonia et h̄mōi. de lucrū non
 em̄ turpe s̄ etiā iniquū. qñ aut̄ actus q̄ q̄s tu-
 cratus est ē lege p̄hibit⁹ nō aut̄ ip̄m lucrum
 vt i meretricio et s̄ilib⁹ tñ vocat̄ turpe lucrū.

Itē nota q̄si meretrix sit occulta vel peni-
 tens potest eius oblatō recipi ne p̄ rubore de-
 speret et hoc cōfirmat̄ exemplo d̄ni qui h̄ su-
 scepit a magdalena locionē pedū et vñctōez
 vnguēti. luc. vii. **¶** S̄ obici⁹ i^o luc. xvi. facite
 vobis amicos d̄ māmona iniquitatis. māmona
 significat diuicias. ergo de diuicijs iniquitatis acq̄-
 sitis p̄t aliq̄s sibi sp̄uales amicos acq̄rere ele-
 mosinas largiendo. s̄ q̄ sicut dicit aug⁹ in
 li. de verbis d̄ni. quidā male intelligēdo res
 alienas rapiūt et aliq̄ d̄ inde paup̄ib⁹ largiū-
 tur et putant se facere qd̄ p̄ceptū est. intelle-
 ctus iste corrigend⁹ est. Om̄s aut̄ diuicie in-
 iquitatis dicunt̄ vt ip̄e dicit in li. de q̄stioni-
 bus euāgelij. quia nō sunt diuicie iniquitatis
 quis qui in eis spes cōstituit. vñ s̄m ambro-
 iniqui māmona dixit quia varijs diuiciarum
 illecebris n̄ros temptat affectus. vñ qz i plu-
 ribus p̄decessorib⁹ quib⁹ p̄monio succedit.
 aliquis repitit qui inulte vsurpauit aliena.
 quis tu nescias vt basili⁹ dicit. vel om̄s diu-
 cie dicunt̄ iniquitatis. id ē iniquitatis qz nō
 eq̄lites sūt oib⁹ distribute vno egente et alio
 supabundante. **¶** Vtrum ille qui obuiat alicui
 paup̄i ncicitatem extremā paciēti furari pos-
 sit vt ei subueniat de alieno si nō possit d̄ suo
 s̄ q̄ inextreme necessitatis articulo om̄ia sūt
 omunia. vñ licz ei qui talem necessitatē patit̄
 accipe de alieno ad suā sustentatōez si n̄ inue-
 niat qui sibi dare velit. Et eadē rōe licet h̄mōi
 aliqd̄ d̄ alieno de hoc eliaz dare. imo accipe
 si al̄ subuenire n̄ possit talē ncicitatē paciēti.
 si tñ fieri pōt sine piculo paup̄is req̄sita d̄ni
 volūtate. et siue ille licentiā dederit siue non
 debz p̄uidere paup̄i i vltima necessitate exn̄-
 ti nisi etiā ille cui debz in s̄li necessitate esset
 quia etiā tūc ei p̄uidere teneretur si nihil ab
 eo habuisset. Et qui p̄uidet tali de alieno nō
 tenet̄ ad restitucōez. s̄m tho. in. iiii. Aliq̄b⁹
 aut̄ videt̄ cōtrariū. s̄ q̄ si sine d̄sensu veri do-
 mini faciat tenet̄ ad restitucōez. ip̄i vero d̄no
 si h̄z vñ restituat. si vñ n̄ habz ad p̄ns teneat̄ re-
 stituerē cum ad fortunā venerit pinguiorem.
 Et h̄o dicit esse p̄habilius vñ h̄. de miliona
 p̄pter pla. p̄mo qz nō remittit̄ p̄ctm̄ nisi resti-
 tuatur male ablatū. 2° qz alia est obligatio q̄
 tenet̄ sic indigēti. et alia qua tenet̄ vero do-
 mino. et ideo satis faciendo paup̄i nō satis fac
 vero d̄no cum paup̄ veri domi vicem n̄ gerat
 nec verus d̄ns illud ratū habeat. **¶** Et ob-
 citur q̄si talis paup̄ accipet nō teneret̄ resti-
 tuere. R̄ndent q̄ secus est de ipo et d̄ fure. qz
 paup̄ accipit qd̄ suū est. s̄ fur accipit qd̄ suūz
 n̄ ē vñ n̄ pōt transferre d̄nium sine d̄sensu d̄ni
¶ Equit̄ videre de q̄nto. s̄ q̄s possit facere
 eliam Et cca h̄ q̄runt̄ pla. s̄. vtrū illi qui
 sūt i p̄tate alteri⁹ d̄stituti eliam facē possint.
 s̄ ille qui est sub p̄tate alteri⁹ d̄stituit̄ inq̄n-
 tū h̄mōi d̄z regulari s̄m supiozis p̄tatem. hic
 em̄ est ordo naturalis vt inferiora s̄m supioza
 regant̄ et regulent̄. et ideo oportz q̄ ea i qb⁹
 inferior supiozi subicit̄ disp̄set nō aliter qm̄
 ei sit a supiozi cōmissū. Sic igit̄ ille qui ē sub
 p̄tate cōstitutus de re s̄m quā subicit̄ supiozi

De iuribus d̄ni p̄mōm h̄mōi

De iuribus

De iuribus d̄ni p̄mōm h̄mōi

De iuribus d̄ni p̄mōm h̄mōi

De monachis

elemosinā facere nō debz nisi q̄ntū ei a supio
ri fuerit omisū. Siq̄s vero hēat aliqd̄ s̄m qd̄
ptāti supioris nō sublit. iam s̄m hō nō est ei
ptāti subiectus. s̄ q̄ntū ad hoc ppriū iuris exi
stens et de hō pt̄ facē eliaz. **U**trū monach⁹
vel ali⁹ religiosus eliam facere possit. **¶** **¶** q̄
n̄ quia nec volūtate nec pp̄m hz. xij. q. j. volo
et. c. nō dicans. Et h̄ verū ē de puro claustra
li nullā admistratōez nullūqz officiū habēte
nisi hoc faceret de licēcia exp̄ssa vel pbabil
p̄sumpta abbat̄is de reb⁹ oibus. ar. xvj. q. i.
placuit. vel nisi videat hoīem ad morte eluri
entē. tūc em̄ pōt hoc facē de licēcia abbat̄is.
di. lxxxvj. pasce. qz i tali casu sūt oia cōmūia
xlviij. di. sicut hi. n̄ obstāte etiā cōtradictōne
abbat̄is inferioris. xj. q. iii. qui resistit. Si vō
admistratōez hz tūc n̄ tm̄ pōt. s̄ debz quicqd̄
sup̄est paup̄ib⁹ erogare s̄m rap. xij. q. j. quia
tua in fine. et di. lxxxvj. nō sane. Et hoc ē res
rū s̄m rod. n̄ sic admistratō de q̄ statutū est q̄
quicqd̄ sup̄est necessitatib⁹ refūdāt i vsus cō
munes vel i aliquē vsuz cōmunem sp̄alem.

¶ Quid si religiosus ad scolas vel ad pegri
nandū vadat de licēcia abbat̄is. nūqd̄ facere
pōt eliam. **¶** **¶** q̄ sic quia eoip̄o q̄ abbas licē
ciauit eū videt̄ ei d̄cessisse q̄ faciat oia bona
que honesti scolares et pegni cōsueuerāt fa
cere. ar. de offi. dele. p̄terea. ff. d̄ iur̄iur. l. ij.
Ita tñ q̄ hoc faciat moderate cōformando se
ill̄ inter quos vuit di. xij. illa. hec hostiē. et
rap. **¶** **¶** Utrū vxoz sine licēcia viri eliaz facere
possit. **¶** **¶** si habz res p̄finales. i. pp̄as p̄ter
dote pōt et dz inde eliaz facere etiā viro inui
to eē de pactis. cōuen. hac lege. Sed et de re
bus quibusdā viri. s. de pane vino et silib⁹ q̄
scz bono et approbato moze cōsueuerunt ad
dispensatōz vxozis p̄tinere pōt moderate da
re p̄ deo s̄m facultatē viri et maiorē vel mis
rem multitudinē et necessitatem paup̄um for
mans sibi cōsciam q̄ maritus debeat h̄ ratum
tenere licz forte aliqñ oze phibuerit. solēt ei
manti talia phibere ad terroze. vt sic etsi nō
in toto tm̄ tempent se a tāto. **¶** **¶** Dōt etiā forma
re sibi cōsciam ex q̄litate paup̄is de quo cre
dit q̄si maritus eū viderz ei porrigerz. ar. isti.
de obliga. que ex delic. nal. q. placuit. **¶** **¶** et
de licēcia viri hoc facere pōt et dz indistincte
Si aut̄ mōis oibus credat q̄ marito displice
ret si daret nec pōt suā cōsciaz informare tūc
doleat q̄ dare nō pōt. **¶** **¶** Nullaten⁹ em̄ dare de
bet cū scādalo viri sic intellige. xxij. q. v. qd̄
deo et alia iura q̄ vident̄ cōtraria. Et hoc ve
rum est nisi viderz paup̄em morientem fame.
tūc em̄ possit eliam facē de licēcia sūmi sp̄si
sicut de monacho dictū est s̄. Et hoc dicūt cō
muniter om̄s doctozes. Eodē aut̄ titulo d̄ ne
gocijs secularib⁹ dicit q̄si mulier etiā latens
ter moderatas det elias p̄ se et viro suo vili
ter gerēdo cōe negociū nō peccat licz credat
q̄ viro displicerz si scirz. Et sufficit i hoc caū
q̄ n̄ veniat otra phibitōez viri et q̄ eū n̄ scā
dalizet. Et nota q̄ sicut de reb⁹ manti nō p̄nt
vxozes dare elias sic nec de reb⁹ dotalibus
quaz̄ dñs est maritus. **¶** **¶** C. de rei ven. dote. et

De vxoz

Parum

¶ C. de iur. doc. i reb⁹. Itē caueāt vxozes a mē
datis scz ne cū dederint menciant̄ dicētes se
n̄ dedisse forte p̄pter metū viroz. ne i tempa
lem eterna quā meruerāt retributō cōmutet̄.
sicut legit̄ d̄ obstetricib⁹. xxij. q. ij. si q̄libz. h̄
host. et rap. **¶** **¶** S̄z nūqd̄ vxoz pōt facere eliam
irreq̄sito viro de reb⁹ q̄s hz ex pp̄o lucro. qz
est mulier lucratiua. **¶** **¶** 10. decreta dicit q̄
sic. etiā rich. et cho. moderatas tñ. vult. autē
de mili. pleni⁹ dixit distiguēs q̄ aut de reb⁹
illis seip̄az sustentat et viroz. aut sup̄abundat
In p̄mo caū nō pōt de eis eliam facere si sub
tractō sustentatōis viri dz inde seq̄ qz magis
tenet̄ viro q̄ alij. In 2º caū p̄t viro etiā iuito
et idē dicendū ē de p̄fernalib⁹. **¶** **¶** Utrū fili⁹
familias eliam facere possit. **¶** **¶** d̄ castreli et
q̄si de castreli peculio pōt facere eliam. Nam
q̄ntū ad 1º p̄familias censet̄. ff. ad marce. l.
i. q. h̄. de aduētū at̄ l̄ p̄fecticō q̄uis p̄miz
sui sit q̄ ad pp̄ietatē. s̄m quo ad sp̄ez succes
sionis et sic intelligit̄ qd̄amō dñs rez p̄na
rū etiā viuētē p̄re. insti. de here. q̄li. q. h̄ sui.
nec pōt nec dz eliam dare nisi sicut s̄ notatuz
est de vxoze et monacho. et in his casib⁹ i q̄
bus p̄t alias donare. h̄ host. et rap. Guill. aut
de mili. dicit q̄ sine p̄iudicio filius familias p̄t
facē modicas elias sine cōsensu p̄ris nō autē
magnas et notabiles. Si tñ ei cōmissa esset p̄
curatio vel villicacō posset facere ampliores
dūmō n̄ cederet i p̄iudiciū p̄ris. **¶** **¶** Quid si fili
us esset in scolis vel in pegrinatōe vel i itinē
P̄ndēt rap. et host. q̄ sic ibi de licēcia p̄ris p̄t
etiā de p̄fecticō et aduētū eliaz dare. ar. ff.
ad mace. l. itē si filius. sicut etiā d̄ monacho
dictū ē s̄. **¶** **¶** Utrū sui ancille et famuli eliaz
facere possint. **¶** **¶** q̄ nō p̄nt elias dare de reb⁹
b⁹ dñoz sine cōsensu eoz. nisi panē et h̄mōi
q̄ n̄ inferūt sensibile nocumentū. qz etsi etiam
aliq̄s taliū sit disp̄sator rez. nō tñ ponit̄ di
sp̄sator q̄si p̄tatem h̄ns aliqūā in re dñi. sed
quasi tractas ea ad vtilitatē dñi. hec cho. in
iii. Sed guill. de mili. dicit q̄ sine consensu
dñi exp̄sso vel p̄sumpto vel ratihabitōe. sui⁹
de reb⁹ dñi facere n̄ pōt elias nec magnas
nec puas. Nec est oino sile de seruo et filio
familias quia hic et si n̄ actu tñ bitu dñatur.
seruus aut̄ neutro mō dñatur. De p̄cio at̄ sui
seruicij constat q̄ possz eliam dare.

¶ **¶** Equit̄ vidē de seruo. l. quib⁹ ē elia dāda
Et cca h̄ querunt̄ p̄la. scz vtrū aliq̄s pos
sit facere eliaz sibiip̄i. **¶** **¶** cū elia sit op⁹ mie
sicut misericordia n̄ est p̄pe ad seip̄s p̄ q̄ndam
similitudinē vt dictū ē. l. ii. ita ec̄ p̄pe loquē
do nullus sibi eliam facit nisi forte ex p̄sona
alteri⁹ vt cū q̄s ponit̄ eliaz. distributoz p̄t ec̄
ipe accipe sibi si indigeat eo tenore quo alij
ministrat. **¶** **¶** Dōt etiā distingui q̄ elia pōt du
pliciter fieri. s. vt p̄ collatōz alicui⁹ rei t̄pal
et hoc mō null⁹ sibiip̄i eliam facere p̄t. vt p̄
exerciciū alicui⁹ act⁹ sp̄ual̄ vt corpal. Et qz
hō cū sit diuersaz p̄cium in seip̄m agere pōt.
sicut aia mouet corpus et vna ps aie aliā. et
vna ps corp̄is aliā. ideo t̄lem eliam aliquis
sibi facere pōt. Sed qz ad subueniendū sibi in

opoc
are a
xxx
m
bis e
fuler
q̄ est
a dñ
rur d
de mal
vnc d
fiat cor
cia p
ce m
rno ec
fiat m
libera
fancu
res tel
rat res
a pen
p̄ quib
eoz si
ergo p̄
in y
v̄i amb
d̄i ager
h̄m p̄ c
d̄m q̄
fui mō
ut sit m
p̄mo nō
monū
el in quo
habet̄
d̄at b̄st
rara i
cū op̄is
eiūmē
negligat
seductus
lxxvj. di
eiūmē
merēdi
re m̄m
res ignis
eis. **¶** **¶** Utrū
lxxvj. di
monū
at̄ vtrū
q̄ m̄m
q̄ d̄m
p̄m q̄
p̄m q̄
q̄i s̄m
b̄m i
d̄m t̄p̄
nō s̄m
cōe h̄m

dextera tua. Item pietas. j. thi. iiii. exercitā
ad modicum valet. pietas aut valet ad omnia
Itē caritas. j. cor. xii. si distribuero in cibos
pauperū oem facultatē meā cē. caritatē aut nō
habēā nihil michi pdest. Itē ordo dādi. ecc.
xxx. miserere aie tue scz pzo placens deo.

S Equit' videre de octavo scz de utilitate
elemosine. Et circa h' q' r' p' a scz v' r' r'
v' r' r' elie magis d' s' i' t' in dato exteriori q' i'
affectu interiori. h' elia habz efficaciam et ex
ipso faciente inquātū ē dicēda op' meritoria
Et ex ipso accipiēte inquātū obligat' ad orān
dū p' illo q' eliam dat. Si ergo d' s' i' r' e' l' e'
efficacia ex pte recipiētis sic maior efficacia
in maiori dato d' s' i' t' inquantū p' hoc p' les et
magis debitores efficiūt. Si aut ex pte dan
tis sic respectu p' m' i' j' essentialis efficacia elie
magis pensat' ex affectu q' ex dato. s' z respec
tu p' m' i' j' accidental' ut remissionis pene vel
h' m' o' i' magis pensat' efficacia elie ex magni
tudine dati. nisi ex pte altera intencio volun
tatis magnitudini exterioris dati p' ponderet.
p' t' n' esse tā intēsa volūtas q' etiā oem penā
absorbet et reatū sicut de oratōe dicit'. **¶** Do
sico q' duo sint equales i caritate et elias fa
ciāt equales s' alter cū grauamie alter cū h' i
laritate. q' s' h' o' z' magis meret' quantū ad re
missionē pene. h' si grauamen illud pcedat
ex radice auaricie vel de reliquijs ei'. nō est
ex hoc magis satisfactoria elia s' min'. q' p
cedit ex radice p' c' t' i' ex quo nō debz omodum
reportare. Si aut pueniat ex radice d' p' l' e' x' i' o' i' s'
p' p' i' e' magis ē satisfactoria et meritoria quā
tu ad dimissionē pene cū sit mag' penal'. **¶** S' z
otra hoc obicit' illd. ij. cor. ix. hilarē dato
rē di. de'. Dicend' q' hoc intelligit' de dile
ctōne qua de' eū remunerat in p' n' t' i' d' a' s' libi
aliq' gaudiū spēale qd nō h' z' qui dat cū gra
uamie. Vel p' t' dicit' q' hilaris ibi sumit' p' vo
luntario et spōtaneo. sicut inuit etiā ap' l' u' s' i' b' i'
nō em inculpat' colerit' si nō p' t' leuiter ieu
nare. sicut nec melacolic' si nō p' t' leuiter da
re. hec vilh. de mil'. **¶** Ad hec nota q' ē mul
tipler vtilitas pueniēs ex eliaz largitione.
valz em h' et in futuro. j. thi. iiii. pietas ad oia
valet pmissionem habēs vite q' nūc est et fu
t' p' a' l' e' m' em vitā d' s' e' r' u' a' t' et p' l' o' g' a' t' . p' s' a' l' . bea
tus q' intel. sup ege. et pau. et sequit' d' n' s' op' e'
ferat illi sup lec. do. ei'. Itē t' p' a' l' i' a' augmētac
p' u' e' r' . xj. Alij diuidūt p' p' a' et ditiores fiūt spi
ritualiter. Item a culpa liberat. luce. xj. date
eliam et ecce oia mūda sūt vobis. Itē libera
tū defēdit o' t' r' a' d' y' a' b' o' l' u' ecc. xxix. sup scutu
potentis et sup lanceā pugnabis aduers' i' n' i'
micū tuū. Itē p' t' e' g' i' t' a' p' c' t' o' a' c' t' u' . iij. ignē ar
dentē extinguit aqua et elia resistit p' c' t' o' . Itē
illumiāt intellectū et affectū sanat p' s' a' . lviij
frange esu. pa. tuū. et sequit' tūc erūpet quasi
mane lumē tuū. ecce illustratio intellectus et
sanctas tua cit' oriet'. ecce sanatio affectus
Itē grām d' s' e' r' u' a' t' ecc. xxix. elia viri q' s' i' saccu
lus cū eo. et grāz hoim d' s' e' r' u' a' b' i' t' q' s' i' pupillā
Item a morte eterna liberat. tho. iiii. elia ab
o' m' i' p' c' t' o' et a morte liberat et nō paciet' a' i' a' f'

ire in interitū. Itē ad gl' az pducit Mt. v. Veni
te b' n' d' i' c' t' i' p' r' i' s' m' e' i' . zc. et sequit' esurim' zc. et
p' s' a' . lviij. frāge esuriētī. et sequit' gl' a' d' n' i' col
liget te. has aut vtilitates maxie h' z' cū debi
tis circūstancijs vestita. **¶** Notandum etiā q'
el' i' a' valz ad p' d' i' c' t' a' nō q' d' e' z' s' i' m' necessitatē s'
s' i' m' q' n' d' a' dispositōz et p' h' u' c' etiā modū intelli
git' i' d' a' b' r' o' . sup illo. j. thi. iiii. pietas ad oia
valz. pietatez sequēs si lubricū carnis patiat'
vapulabit sed nō peribit q' z' p' h' o' q' aliqs pie
tatis ope. ib' vacat existēs in peccato moza
li se disponit ad gratiaz ut nō facile p' m' i' t' t' a' t'
in p' d' i' o' n' e' m' i' r' e' .

S Equit' vidē de vltio scz d' elia p' d' p' a' t' o' z'
ad satisfactōz. Et circa h' q' r' r' p' a scz
v' r' r' elia sit satisfactoria. h' vel fit intencōe
subleuādi nccitatē p' x' i' m' i' et sic ē op' m' i' e' . v' l'
recōpensandi debitū offense dei. et sic ē op' p'
iusticie et ē satisfactoria. v' n' p' m' o' m' o' p' r' i' n' z' ad
meritū vite. scdo mō ad meritū dimissionis pe
ne. **¶** V' r' r' q' l' i' b' z' elia corpal' sit satisfactoria
h' a' p' c' t' o' defiste nō ē de eēntia satisfactōis
ut ex p' d' i' c' t' i' s' p' z' . s' z ē p' a' m' b' u' l' u' ad satisfactōz
sic ei' f' u' d' a' m' e' n' t' u' . v' n' cū aliqs peccat eo ipso q'
nō facit qd facē t' e' d' s' t' a' t' q' illud qd q' s' t' e' n' e' t'
alias facē nō ē de essentia satisfactōis s' z p' a' m'
bulū ad eā. v' n' cū ad eliaz largitōz q' n' q' z' q' s'
teneat' q' n' q' z' non. ut patuit sup d' s' t' a' t' q' illaz.
eliaz largicio ad q' s' q' s' t' e' n' e' t' nō est p' s' a' t' i' s' f' a' c'
tōis. **¶** Aliē vō sic cū sint opa bona et penalia
qd erigit' ad op' satisfactoriū. punit' em q' s'
nō t' m' ex afflictōe corpis s' z e' c' ex subtractōe
rēz. hec tho. Quidā t' n' ut bon' dicit' q' etiā
ille elie ad quas q' s' t' e' n' e' t' s' u' t' satisfactorie ex
diuine mie largitate. **¶** V' r' r' elia ad h' o' q' sit
satisfactoria fieri debeat de necessarijs. h' z'
necessariā d' r' d' u' p' l' r' vel s' i' m' nature artitudine
vel s' i' m' v' s' u' m' viuēdi cōemp' m' o' nō t' e' t' nec
d' z' imponi ei q' peccauit q' z' h' o' ē p' f' e' c' t' i' o' n' i' s' et
panet ad illos q' totū victū expectant a x' p' o'
sicut viri qui sūt in statu p' f' e' c' t' o' . Et idō si fiat
eliaz fieri de eo qd sup' est huic necessario.
et b' n' est satisfactoria. Si aut dica' necessariū
scdo mō de quo dicit' aug'. multa supflua ha
bere p' h' a' b' i' m' u' r' si sola nccia teneam'. de tali
fit p' p' e' satisfactio. de supfluo vō huic nccio
nō fit quātūz ē de rigore iusticie. Credo itēz
q' diuine mie largitas ē tāta q' totū acceptat
et q' s' i' p' n' i' b' i' l' o' nos saluat. h' bon'. **¶** V' r' r' vō
de p' p' r' i' s' vel alienis v' l' illicite acq' s' i' t' i' s' deat
eliaz fieri req' r' e' sup. h' āt ad p' n' s' dice' sufficiat
scz q' ad h' q' elia sit satisfactoria. nccm ē q' q'
eā dat ipaz iusto tit' l' o' h' e' a' t' et tene' et posside
valeat alit' t' e' t' p' o' c' i' o' r' e' d' d' e' q' d' a' r' e' . h' h' o' s' t' .

De oratione ti. xxvij.

Quēde d' s' i' d' e' r' a' n' d' u' est de orōe. Et p' m' o'
de ei' q' d' d' i' c' a' t' e' . scdo cui dicit' orari.
tercio cui dicit' orare. q' r' t' o' q' l' i' t' e' r' debz
orari. q' n' t' o' q' d' in orōne d' z' p' e' t' i' . sexto p' q' b' u' s'
d' z' orari. septio de orōis vtilitate et efficacia
sue v' t' u' t' e' . octauo d' orōis nccitate. nono de
diuina laude q' in orōib' inserit'. decio d' deuo
tōe ex qua orō v' t' u' o' s' a' reddit'. Orō em sine de
uotōne est quasi mugitus boū. ut dicit' aug'.

Oratio elie

Circa primuz qrun² plura cui⁹ scz potencie
actus sic ipa oro vtz rationis vel volutatis.
Iste orare dicit² dupl^r. vno mo p desiderio eb
anedi aliqd a deo q^o desideras ordime² i ipm
Et sic oro est qda ascensul aie intellectine ad
deu q est volutatis vt elicientis et intellect⁹
vt dirigetis et sic dicit² dam. li. iij. c. xxij. ozo
e ascensul intellect⁹ ad deu. et glo. sup illd
psal. accedite ad eu dicit. accedite fide inbe
rendo. et duob⁹ pedib⁹ gemie caritatis cur
rendo. primu pinct ad directioez intellectus
scdm ad ascensul affect⁹. Et sic sumi⁹ oro hzm
qd. j. d. i. j. distigui⁹ oera obsecrat⁹ postula
toez et gra⁹ act⁹em. et in glo. sup illd psal.
Dne ante te ome desideriu meu. vbi dr. nuc⁹
desinit orare q no desinit amare. Alio mo ora
re e ide q pdictu desideriu loquedo ad deuz
p modu pponere no indicatiuu sz supplicatiu
et sic est act⁹ intellectus vt elicientis. et volu
tatis vt mouentis. et sic dicit² psido. li. x. ecb. p.
q orare est dice. Et aut². iij. metha. c. iij. di²
q ho p ozoez loquit² deo. et phs. j. ecb. c. pe
dicat q ad optima depcat² ratio. hec rich.
Vtz oro sic actus religionis. Iste q sic qz per
oro ho deo reuerentia orado exhibet inqua
tu scz ei se subicit et pfitet² orado se indigere
eo sicut bonoz suoz auroze. hoc aut punit
ad virtute religionis cui⁹ vt dictu fuit. ij. li.
est honore deo debitu exhibere.

Equit² vide de scdo scz cui oueat orari.
Iste q hoc ouenit deo et etiā sanctis eius
vbi iob. v. ad aliquē sanctorū ouertē aliter tū
de⁹ orat² et aliter sancti orant². De⁹ em ora²
vt p ipm illd qd peti² impleat². Sancti aut q
sūt in patria petiōnes nras qz ad eos diri gi
mus in vho qd ipi videt eis maifestate agno
scūt. Sacti vo q sūt in via vel in purgatorio
nōduz fruunt² verbi visionē vt possint ea que
nos cogitam⁹ vel dicim⁹ agnoscere. Et ideo
imploram⁹ orado suffragia sanctorū existen
tiū in patria. nō aut sanctorū existētiū in pur
gatorio vel in mūdo. a viuis tū petim⁹ collo
quedo. Ad hec nota q qz spūsanct⁹ ex pso
nali ppetate hz q sit donū. ideo mag sibi cō
petit q ipō petat² qz q aliqd ab eo petat² quā
uis etiā eccia aliqz ozoēs dirigat ad ipm li
cet nō eas q loco orationū in eccia recitant².
vt veni creator spūs mētes tuoz visita.

Equit² videre de tercio scz cui oueit orare.
Et circa hoc qrun² pla. pmo vtz cō
neiat soli creature rōnali. Iste q sic vt patz ex
pdictis i solutioe pme qstiois de ozoē. Vtz
xpo opetat orare p nobis. Iste q xpus orat p
nobis inquatū hō. sz ideo nō dicim⁹ xpm ora
re p nobis. qz xps significat suppositū eternū
cui⁹ nō est orare sz adiunare. ppter qd dicim⁹
xpe audi nos xpe miserere nobis. Et in h etiā
vitam⁹ heresim arzi q posuit psonā filij mio
rem patre et heresim nestozij q distinxit i xpo
psonā filij hois a psona filij dei. Vtz vo san
cti qui sūt in patria orant p nobis. et vtz
illi qui sūt in purgatorio sūt orēt p nobis.
require sup circa finē tercij libri.
Equit² vtere de qrtō scz qliter dz orari.

et quid de aliquib⁹ additōibus et p̄cipue de
illis q̄ req̄runt² in orōe ad hoc q̄ sit impetra
tua dicit² infra ar. vij. tñ et hic circa h^o que
runt² pla scz. Vtz oro debeat esse vocalis.
Iste q sic. est em duplex oro scz cōis et singu
laris. Cōis ē q̄ p̄ mistros ecclie in p̄sona totius
populi fidelis deo offert². et ideo optet q̄ in
notescat toti populo p̄ quo offert². qd n̄ pos
set fieri nisi esset vocalis. et ideo etiā cantus
sūt ab ecclia insutui. vñ aug⁹ dicit de seipso
q̄ flebat vberzime in hymnis et canticis sua
uiter sonātib⁹ cantāis ecclie eo q̄ voces ille
influebāt in aurib⁹ ei⁹ et loquebat² veritas i
cor ei⁹. Oratio vō singularis offert² a singu
lari p̄sona quacūqz siue p̄ se siue p̄ alijs orā
te. Et de hui⁹ orōnis necessitate nō ē q̄ sit vo
calis. nūgit² tñ ei vox multiplici rōne. primo
ad excitandā interiorē deuotōez. Vñ in ea tñ
voci⁹ et h̄moi signis est vtendū quātū p̄dest
ad excitanduz interi⁹ mentē. si vō mēs p̄ hoc
distrabat² vel q̄litercūqz impediāt ē a talib⁹
cessandū qd p̄cipue d̄tingit in eo cui⁹ mens ē
h̄moi signis sufficiēter ad deuotōez pata. Se
cūdo q̄ deo aliqd debitum reddat vt hō deo
seruiat hzm totuz qd a deo hz. i. nō tñ mente.
sz et corpe qd p̄cipue ouenit orōni scdm qd ē
satis factoria. Tercio adiūgit² ei ex quadā re
dūdancia ab aia ad corp⁹ et ex vehemēti af
fectōe. hzm illd psal. leratū est cor. m. et exul
lingua mea. et he tres rōnes cū alijs trib⁹ in
his v̄sibus d̄anen². Collige sex causas quare
vocaliter oras. Vt corpoz cedat mētis deuot
tio crescat. Vt cor mūdet² et prim⁹ edificet².
Lingua laudet² opifex demonqz fugetur.
Si obicit² illd M⁹. vj. tu aut cuz oraueris itra
in cubi. zc. Dicenduz sicut dicit ibi cris⁹. q̄
dñs nō p̄hibet orare manifeste. sz p̄hibet h^o
fieri ea intentōe vt ab alijs videat². Vñ orās
nihil nouū facere dz qd aspiciāt hoies vl̄ cla
mando vl̄ pectus pcutendo vl̄ man⁹ expan
dendo. Vtz oro debeat esse diuturna. Iste
q̄ qnqz sic. de orōne em possum⁹ loqui dupl^r
vno mo hzm cām suā q̄ est desideriu⁹ caritatis
ex quo p̄cedere dz oro qd in nobis debet esse
d̄inuū vel actu vl̄ vtute. manet em h̄moi de
sideriu in omib⁹ q̄ ex caritate facim⁹ in gl̄az
dei omia aut q̄ agim⁹ debem⁹ ad gl̄az dei fa
cere. vt dicit². j. cor. x. Et hzm hoc oro debet
esse d̄inua. vñ aug⁹ ad pbā. nos ipa fide spe
et caritate d̄inuato d̄siderio sp̄ oram⁹. Alio
mo hzm se et sic nō p̄t esse assidua qz optz alijs
opib⁹ occupari. sed oueniēs est vt tantū du
ret quātū ē vtilis ad excitandū interioris de
siderij feruore. cū vero istā mensurā excedit.
ita q̄ sine tedio durat n̄ possit n̄ ē oro vltim⁹
ptendēda. vt etiā vult aug⁹ ad pbā. ostēdēs
hoc exemplo sanctorū qui morabant² in egip
to. Dicunt² inqt fratres in egipto h̄re orōnes
crebras tñ breuissimas. et qdammo iaculatal
ne illa vigilāter erecta q̄ oranti p̄ plurimuz ē
necessaria p̄ pductōis moras euanescat atqz
hebetet² intencio. Ac p̄ h^o etiā ipi satis csten
dūt istā intentōz sic n̄ eē obtūdendā sic dura
re nō p̄t. ita si p̄durauerit nō etiā rūpendā.

Et sicut hoc e attendend in orone singulari p
opatione ad intentiōem orantis. ita in orone
cōi p opatiōem ad populi deuotiōem. Et nota
rōne illi qd dicit dñs luce. xvij. oportet sp
ozare q aliqs dñue ozat. vl ppter danuita:
te desiderij vt dictū ē. vel qz nō ptermittit qñ
ozet tpiib? statutis. vl ppter effectū siue i ozā
te q post orōez remanet magis deuot? siue ec
in alio vt cū aliqs suis bñficijs aliū puocat
vt p se ozet. etiā qñ ipe ab orōe cessat. Sed
obicit? ctra hoc qd dicit q orō debet aliqñ esse
diuturna qz xps dicit Mt. vj. ozātes aut noli
te multū loqui. hē sicut dicit aug? ad pbā.
absit ab orone multa loqui s nō desit multa
pccatio si ferues pseueret intencio. Nā multū
loqui in ozādo ē necessariuz rē supfluis vbis
agere. plerūqz hoc negociū plus gemitib? q
fermonib? agit. Vt de nccitate orōis sit
q sit attenda. hē q sic. Attencō em hz pccipue
locū in orone vocali. Actus em exterior non
ē moral nisi p opatiōez ad actū rōis interiorē
vñ nullū habz effectū vocal orō si eā nō pce
dat vel comitet? dcois intencō aliter nō esset
moral. Vbi notand q aliqd dr necessariū du
pliciter. vno mō p qd meli? puenit? ad finez
et sic attencō necessaria ē absolute orōi. Alio
mō sine quo res nō p̄t cōsequi suū effectū. Est
aut triplex effectus orōis vn? cōis omibus
actib? informatis caritate scz mereri. Et ad h
nō ē necessaria attencio per totā orōez. s vis
pme attencōis qua aliqs accedit ad ozanduz
reddidit orōz meritoria. sicut et in alijs actib?
meritorijs accidit. Ali? est ei p̄p̄t? scz impe
trare. et ad h? etiā sufficit prima intencō quā
de? p̄ncipaliter attendit. Si aut p̄ma intencio
desit orō nec ē meritoria nec impetratiua. Illā
em orōez de? nō audit cui ozās nō attendit. vt
dicit greg. vñ si assit intencō debita et actua
lis in p̄ncipio orōis vocal? est meritoria et im
petratiua p virtutē prime intencōis n̄ postea
interūpat? p cōtrariā intencōem. sicut cū ali
qs incipit pegrinari l̄ eleymosinā facē ppter
deuz. tot? act? sequēs ē meritoria? v̄tute pme
intencōis licet cesset sua intencio actual?. ter
cius effectus orōis quez p̄ncipaliter efficit
est quedā spūalis refectō mētis et ad hoc ne
cessaria ē intencio in orōe. j. cor. xiiij. Si orē
lingua tm̄ mens mea sine fructu est. Triplex
tñ attencio adhiberi p̄t orōni vocali. vna ver
bis ne q̄s in eis erzet. scda sensui v̄boz. ter
cia fini orōis scz deo et rei p qua ozat? q est
maxime necessaria quaz etiā p̄nt habē p̄deote
et qñqz tm̄ abūdat hec intencio qua mēs fer?
in deū vt etiā alioz. oim obliuiscat?. vt dicit
hugo de san. vic. Et quocūqz istoz. mōz. assit
intencio nō ē inefficax orō ad satisfacienduz
nec ē reputāda mattenta. Quid siqs in oza
tōe vaget? mēte. hē q ex p̄posito vagari mē
te in orone est p̄ctm̄ et impedit orōis fructuz
et ctra hoc aug? in reglā dicit. cū ozatis p̄s
et hymnis hoc verfer? in corde qd p̄fert? in
oze. Euagacio v̄o p̄ter p̄positū orōis fructū
nō tollit. Vñ basili? si debilitatus a p̄ctō ne
quis ozare quātūcūqz potes colibeas et de?

ignoscit. qz nō ex negligēcia s ex fragilitate
non potes vt oportet assistere coram eo. Si
obicit? illd hugo. de san. vic. di. si qñ orōem
fundim? aliud qdlibet in corde versam? est
illd bonū sit a culpa liberi nō sum? hē q h?
intelligit? qñ aliqs ex p̄posito mentez ad alia
distrabit in ozando. Tūc em sine culpa nō est
et p̄cipue si in alijs sponce se occupat q men
te distrabit vt sūt exteriora opa. Esti ad ctra
riū mēs euaget? culpa mortal? erit. si aut sine
hoc qd p̄cipiam? mens ad alia vaget? vl ca
ret culpa vel est mima culpa nisi p̄cedens co
gitacio ex qua d̄tingit talis euagacio dicatur
esse in culpa. hec tho. in q̄to. Vt attencio
noceat orōni. hē sicut dictuz est p̄p̄t. melior
ē scda attencio q̄ prima. et terciā q̄ scda. vñ
dicit hugo de san. vic. de v̄tute ozandi. Dura
orō est qñ ex abūdancia deuotiōis mens ita
accendit? vt cū se ad deū postulatura duerte
rit p̄ amoris ei? magnitudine etiā petitiōis
sue obliuiscat?. hec hugo. Et qz aia nō p̄t esse
vehementer attenda ad diuersa. ideo p̄ia at
tencio nocere p̄t vt sit mior orōis fructus si
scda? attencōez euacuat. vl scda si terciā oi
no tollat sed nō ecouerso. S; attencio cōir ac
cipiendo nō obest sed multū p̄dest vt etiā ex
supdictis patz. vñ hugo in dicto li. dicit. sic
orōni sancta meditatio ē necessaria vt orō oi
no p̄fecta esse nequeat si eā meditatio aut nō
comitet? aut nō p̄cedat. Attencio igit? prima
q̄ est ad ip̄a v̄ba sufficit q sit tāta quāta suffi
cit ad integrā placōnem verboz. alias si sit
nimia erit ozaciōis impeditiua. vñ qñqz hō ex
p̄t? q qñ vult nimis in p̄ncipali cogitare de
v̄bis sibi min? occurrūt v̄ba dicēda et impe
diret etiā intencōez scda? et terciā.

Equit? videre de q̄nto scz qd in orone sit
petendū. Et circa hoc q̄runt? pl̄a scz vtz
in orone sit aliqd determinate petendū. hē q
sic. vñ xps Mt. vj. docuit determinate pete
re ea que d̄nēt? in orone dñica. Possum? aut de
termine petere illa bona quib? non d̄tingit
male vti et q malū euentū habere nō p̄nt hec
aut sūt quib? beatificamur et q̄b? beatitudi
nē meremur. que quidē ozādo sancti absolute
petūt. s; illd. ostende faciē tuā et salui eri
mus. et itez. deduc me in semita man. r. Alia
aut puta diuicie honozes et h̄moi peti possūt
sub d̄ditōe scz si deus scit esse vtilia. Et idem
est in dubijs. qz vt dicit? ro. viij. quid ozemus
nescim? sicut optet. hoc aut scz determinate
petere valet ad tria. primo vt ozantis intencio
ad aliqd determinet? q̄ determinacio ē in oza
tōne multū necessaria. scdo vt nobis innotes
cat nostrū desiderū quātū in ip̄o p̄fecerim?
tercio vt feruenci? petam?. qz bona quanto
p̄ncipaliter inspicunt? tanto feruenci? cōcu
piscunt?. sicut dicit p̄bus. iij. et h. de delecta
tōib? corp̄alib?. vñ aug? in li. de adozando
deū ad pbā. dicit. ido p̄ certa iterualla ep̄m
eū v̄bis determinatis ozam? deū. vt illis rez.
signis nosipos amoneam? q? ad p̄mū. et q̄rū
i ip̄o desiderio p̄fecerim? nobis innotescam?
quo ad scdm. et ad h? agendū nosipos arcus

excitem⁹ quo ad terciū. Vt hō orādo de-
 beat a dō petē epalia. hē q sic. vñ pū. xxiiiij
 em victu meo tribue nēcia. et aug⁹ ad pbā.
 sufficientiaz vite nō vult indecēter q̄s̄z si eā
 vult et nō ampli⁹. que quidez nō petē p̄ter
 ipam s̄z p̄ter salutē corpis et congruētē habi-
 tum plone hominis vt nō sit incōueniens eis
 cū q̄b⁹ vinendū ē. ista ergo cū habent⁹ vt re-
 neant⁹ cū nō habēt⁹ vt habeant⁹ orand⁹ est. si
 cut etiā dicit ibidē. licet orare qd̄ licz deside-
 rare. epalia aut licet desiderare nō quidē p̄n-
 cipaliter vt in eis finē d̄stītuam⁹. s̄z sicut qdā
 admicula q̄b⁹ iuuamur ad tendend⁹ in beati-
 tudinē inquatū scz vita corpalia p̄ ea susten-
 tat⁹ et inquatū organice deseruiūt ad actus
 v̄tātū vt dicit plūs. j. ethi. Vt in orōne
 d̄nica duemētē septē petant⁹. hē circa orōez
 hāc p̄mo d̄siderāda ē ei⁹ excellētia. scdō ē ex-
 pōneda. Quantū ad primū sciend⁹ q̄ hec orō ē
 alijs orōnib⁹ dignior editōe q̄ est edita ab
 ore xp̄i. Item ē exp̄ssione cōior. qz in ea nullū
 verbū p̄p̄iū ponit⁹ s̄z om̄ia cōia vt patz. Item
 in v̄bis opendiosior vt citi⁹ addisceret⁹. faci-
 lius teneret⁹. frequēt⁹ diceret⁹. et null⁹ excu-
 sare⁹. Itē in sentētijs p̄fūdior. qz hic d̄nēt⁹
 materia oim petendor⁹. vñ aug⁹ ad pbā. de
 orādo deū si p̄ oia p̄catōnū sanctoz. v̄ba dis-
 curras quātū estimo nihil d̄nēt⁹ q̄ ista oratō
 nō d̄neat et d̄cludat. Itē in efficacā virtuo-
 sior. qz em̄ immediate a deo est edita. ideo ad
 impetrandū efficacissima. ipē em̄ modū effi-
 cacem impetrādū nouerat quē in hac orōe cō-
 cludit. Quantū ad scdū sciend⁹ q̄ in ipā orōe
 d̄nica p̄mo p̄mittit⁹ exordū in quo captat⁹ be-
 niuolētia. ibi p̄ n̄. scdō addit⁹ narratio in q̄
 exprimit⁹ indigētia. ibi sanctificet⁹. terciō po-
 nit⁹ d̄clusio in q̄ erigit⁹ d̄fīdētia. ibi amen.
 Dicit ergo quātū ad primū pater. in quē cre-
 dim⁹. noster quē amam⁹. q̄ es in cel. in quo
 speram⁹. vel p̄t d̄ci q̄ ibi exc̄it⁹ vt in nobis
 postulandi fidacia q̄ p̄cipue exc̄it⁹ in nobis
 d̄siderādo ei⁹ ad nos caritatē qua vult bonū
 n̄m. ido dicim⁹ pater n̄. scdō ei⁹ excellētia
 q̄ p̄t ipm̄. ideo dicim⁹ q̄ es in celis. Sequitur
 sanctificet⁹. vbi exprimit⁹ n̄a indigētia. nec
 insinuat⁹ xp̄s hāc orōez vt in orādo solū his
 v̄bis vt debeam⁹. s̄z qz ad illa sola impetran-
 da tendere d̄z intencio n̄e orōnis q̄licercūqz
 ea p̄feram⁹ vel cogitem⁹. Detunc⁹ aut oia ne-
 cessaria petenti. Aut em̄ petit⁹ acquisicio boni
 et h⁹ vel gl̄ie. et hoc tangit⁹ ibi adue. re. tuū
 vel gr̄e et h⁹ ibi fiat volūtas tua. v̄l exteri-
 nis substāte et h̄ ibi panē n̄m quoti. aut amo-
 cio mali et h⁹ v̄l culpe qd̄ fit ibi dimitte no-
 debi. n̄a. vel pugne ibi et ne nos inducas in
 temp. vel pene ibi s̄z libera nos a malo. Aut
 d̄firmacio in bono et sepacio a malo ibi san-
 ctificet⁹ nomē tuū. Dicit g⁹ nomen tuū. i. bo-
 nor et noticia nois tui sanctificet⁹. i. firmetur
 in nobis scz in intellectu p̄ fidei integritatez
 et in affectu p̄ dilectōis caritatez. et in effe-
 ctu p̄ opis strenuitate. vel nomē tuū quo scz
 d̄dicimur xp̄iani sanctificet⁹ p̄ xp̄i imitatōez et
 adhesionē. Adueiat regnū tuū. i. eccl̄ia mili-

tās p̄ iusticiā. veiat ad te p̄ gl̄am. v̄l regnum
 tue gl̄e veiat ad nos p̄ assecutōz visionis ap-
 te. fiat volūtas tua p̄ tuoz p̄ceptoz et cōsi-
 lioz adimpletōez. sic in celo et in terra. i. sic
 fit in corporib⁹ celestib⁹ ita fiat in terrenis
 vel sicut fit in eccl̄ia triūphāte ita fiat in mili-
 tante. Panē n̄m quoti. scdōm lucā q⁹ quotidie
 indigem⁹. vel s̄m M⁹. sup̄substācialē. hoc at
 intelligi p̄t et de pane sacmētali cui⁹ quoti-
 dian⁹ vsus p̄ficiat hōi. in quo etiā intelligit⁹
 oia sacmēta. Et de pane corpali. vt p̄ panē in-
 telligat⁹ ois sufficiētia victus vt dicit aug⁹
 ad pbā. qz eucharistia est p̄cipuū sacmētū et
 panis est p̄cipu⁹ victus. vñ hoc qd̄ dicit sup̄-
 substācialē exponit hiero. i. p̄cipuū. v̄l p̄t d̄i-
 ci panis sup̄subālis etiā panis corpāl qz sub-
 stācie corpis sup̄addit⁹. Et panis sacralis qz
 omnē subāz et corpalez et spūalem dignitate
 sanctitate et ptāte sup̄gredi⁹. da scz tu q̄ dare
 potes nobis indigētib⁹ hodie. i. d̄nue qz s̄p
 indigem⁹. Et dimitte nobis debi. n̄a. i. p̄ctā
 q̄b⁹ obligamur ad penā v̄l ipāz penā ad quā
 obligamur p̄ culpā Dimitte inquit scz iniuriā
 et offēnsāz relaxādo vindictāz nō expetendo
 de eis. Vbi aug⁹ si in hac petitiōe mentimur
 toti⁹ orōnis null⁹ ē fruct⁹. Ideo nota q̄ illē
 q̄ odiū h̄z ad aliquē aut dicit illā orōez i p̄s-
 na eccl̄ie et sic eā d̄ce p̄t nō vt suā s̄z vt eccl̄ie
 Aut dicit eaz in p̄sona sua et tūc exponit⁹ sic.
 sicut et nos dimittim⁹. i. sic et nos dimitte de-
 bem⁹ et tūc valet sic orāti. etsi nō de d̄digno
 ad gl̄am de d̄digno tū ad impetrandā gr̄am.
 Et ne nos inducas in temp. i. induci p̄mittas
 in temptatōez. i. delectatōez et d̄samatōz pec-
 cati. Temptari em̄ ē in cogitatōe. d̄cuti in de-
 lectatōe. s̄z induci in d̄sensu. Temptari est bo-
 nū. s̄z d̄cuti et induci malū. Ideo primū nō pe-
 tit amoueri s̄z scdōm et terciū. S̄z libera nos a
 malo scz culpe et pene. Amen. i. fiat.

Equit⁹ vidē de sexto scz p̄ q̄b⁹ d̄z orari.
 Et circa h⁹ querūt⁹ p̄la scz vt orand⁹ sic
 p̄ alijs. hē q sic iaco. v. orate p̄ mutem vt
 saluemini. Illō em̄ debem⁹ orādo petē qd̄ de-
 bem⁹ desiderare. Desiderare aut debem⁹ bo-
 na nō em̄ nobis s̄z etiā alijs. h⁹ em̄ p̄tinet ad
 rōez dilectōis quā imp̄dere debem⁹ p̄ximis
 et ido caritas req̄rit vt orē⁹ p̄ alijs. Vnde
 crisō sup̄ M⁹. p̄ se orare necessitas cogit. p̄
 altero aut caritas fraternitatis hortat⁹. dul-
 cioz aut ē ante deū orō nō quā necessitas trāf-
 mittit s̄z quā caritas fraternitatis d̄mendat. h̄
 crisō. Orandū ē igit⁹ p̄ alijs et p̄ peccatozi-
 bus vt d̄uertant⁹ et p̄ iustis vt p̄seuerēt et p̄
 ficiāt. Orātes aut p̄ p̄ctōrib⁹ p̄destinatis tm̄
 exaudiūt⁹ sicut correctio q̄ corrigim⁹ fratres
 effectū h̄z in p̄destinatis nō i reprobatis. s̄z
 illō eccl̄e. vij. nemo p̄t corrigere quē de⁹ de-
 spererit. Oro iustis aut ē orandū. tū qz p̄ces
 multoz. facili⁹ exaudiūt⁹. vñ sup̄ illō ro. vij.
 adiuuetis me in orōib⁹ v̄ris. d̄t glo. ml̄toz
 p̄ces ipossibile ē q̄ nō impetrēt⁹ qd̄ ē impe-
 trabile. tū vt nō sup̄biāt maiores dū scz d̄side-
 rāt se minoz indigē suffragijs. tū eē vt p̄ ml̄-
 tos gr̄e agāt deo de b̄nificijs q̄ d̄fert iustis q̄

edā cedūt in vtilitatem multoz vt patet. i. coz. v. Vt sit ozanduz p inimicis. hē q sic. Ozare em̄ est caritatis vt dictū ē supra. vñ eo mō quo debem⁹ diligere tenemur etia p inimicis ozare. vñ necessitatis est vt a cōib⁹ oōib⁹ q̄s p alijs facim⁹ inimicos nō excludam⁹. q̄ aut pro eis spēaliter ozemus est pfectōis nō necessitatis nisi in aliquo casu spēali. sicut et de dilectōe inimicōz dictū est supra in scdo li. Et nota rōne ei⁹ qd̄ dicit apo. vj. vsqz quo nō vindicas sanguinē nrm̄ de his q̄ habitant in terra. q̄ sicut dicit aug⁹ de sermone dñi in mōte. vindicta martirum est vt euertat regnū pcti quo regnate tanta ppeffi sūt. Vel vt dicit in li. de q̄stionib⁹ noui et veteris testamēti. postulāt se vindicari nō voce sed rōe sicut sanguis abel clamauit de terra. Letabit⁹ aut iustus vt dicit psal. cū vident vī dictā nō ppter eā s̄ ppter dei iusticiā. Notā dū etiā q̄ licet impugnare inimicos vt opescant⁹ a pctis qd̄ in bonuz eoz. cedit et alioz sic etiā licz ozādo petere aliqua spalia mala inimicōz vt corrigant⁹. et sic oōo et opacio nō erūt detaria. Vt sit ozandū p his qui peccāt in spm̄sanctū. videt⁹ q̄ nō dicit em̄ beatus io. est pctm̄ ad mortē p eo nō dico q̄ q̄s ozet. hē pctm̄ ad mortē dē h̄m̄ similitudinē ad mortē cozpis. in hac aut sunt tria scz amissio vite. corruptio dispositōis cozpis ad receptionē aie. et impossibilitas rōis h̄m̄ cursū nature. quo ad pm̄ū om̄e pctm̄ i quo est auersio a deo dicit⁹ esse mortale siue ad mortē. quo ad scdm̄ pctm̄ in spiritūsanctū dē esse ad mortē qz tollit dispositōez ad receptōem vite q̄ dicit⁹ sicut in pnia. quo ad tertū dē illd̄ pctm̄ esse ad mortē in quo q̄s cozpaliter morit⁹. Intēdit g⁹ beatus io. q̄ p eo q̄ morit⁹ in peccato mortali nō est ozandū. p eo vero q̄ est in pctō ad mortē dicto primo mō et scdo non p̄hibet ozare. s̄ ostendit q̄ monicio qua dixerat esse ozanduz p pximo nō extēdit respectu oim̄ s̄ respectu eoz. de quib⁹ sperare possum⁹ q̄ nris oōnibus emendent⁹. h̄ bon. ij. li. sen. di. xliij. i lra. Equit⁹ videre de septio scz d vtilitate et efficacia siue v̄tute oōois. Et circa h̄ que runt⁹ pla. primo vt sit ozandū et vtile deum ozare. hē q̄ sic. imo ē vtilissimū. pmo vt nos dispositōi diuine oformem⁹. Ozam⁹ em̄ n̄ qui dē q̄si ex oōnib⁹ nris deus de nris indigenctijs vel desiderijs instruat⁹. vel ei⁹ dispositō in aliquo immutet⁹ qd̄ fuit error quozūdā antiquoz. s̄ vt impetrem⁹ illd̄ qd̄ de⁹ ab eterno disposuit sanctoz p̄cib⁹ se facturuz scz vt nos postulādo mereamur accipere qd̄ deus ab eterno disposuit nobis dare vt greg. dicit. j. li. dyalo. qz vt dicit aug⁹ li. ij. de p̄desti. sanctoz. forte sic p̄destinati sunt aliqui vt nris oōnib⁹ ccedant⁹. hec aug⁹. Sub diuina em̄ p̄uidencia nō tm̄ cadit q̄ effectus fiat. s̄ etiā ex q̄b⁹ causis et quo ordine pueniant. Scdo vtile est nobis deum ozare vt fiduciā recurredi ad deū accipiam⁹ et eū bonoz nroz auctorē recognoscām⁹. Vñ crisost⁹ cōsidera quāta felicitas tibi est ccessa oōnib⁹ cū deo fabu-

lari. eloquia cū xp̄o miscere vel optare qd̄ de sideras postulare. Tercio vt oōois effectuz q̄ est multiplex assequamur. Morbos em̄ cozpis et aie sanat. Iaco. vlt. oōo fidei alleuiabit infirmū. et hiero. Ieiunio sanant⁹ pestes cozpis ozatōe pestes mentis. Itē in bello cozpali et spūali triūphat. de quo exo. vij. cū moyses leuabat man⁹ vincebat israhel. De scdo p̄sido. frequēs ozatio vicioz impugnatōez extinguit. Item vitā plōgat. psa. xxvij. audiui oōoz tuā et vidi lac. tu. ecce ego adiciā sup dies tuos xv. annos. Itē ab opprobrio et morte liberat vt saram. tho. iij. et susannā dan. xij. Itē intel lectū illuminat. aug⁹ oōoe meli⁹ soluunt⁹ dubia q̄ inquisitōe alia. Itē celū referat. luc. iij. ihesu baptizato et ozante aptuz est celū. Item deū mitigat. vñ tho. iij. dicit glo. q̄ oōo deū lenit lacrima cogit. et hec ad p̄ns sufficient.

Vt ozatio sic satisfactoria. hē satisfactio respicit et culpā p̄teritā p cui⁹ offensa op̄enfacōem facit. et culpā futurā inquātū est medicina p̄seruās et hec duo dueniūt oōoni. ni cū em̄ om̄is peccati ē supbia. in oōone vō hō deo se humiliat. p̄cedētis etiā offēse recōpēfacōez facit et aditū culpe future tollit radicē amputās ei. et ita oōo plene habz rōem satisfactoris. S̄ cū sit triplex oōo scz vocalis metalis et media. q̄ illaz ē satisfactoria. hē ad cui⁹ euidentia sciend⁹ q̄ oōo pure metalis est q̄n̄ labia nō mouent⁹ s̄ coz ad deū loquit⁹. Pure vocal⁹ est q̄n̄ hō nihil cogitat de his q̄ dicit. nec in gnali nec in spēali. ita q̄ referat intentōem v̄boz ad finē. s̄ cū ozat castra fabricat. et sic metalis simplr vocalē excedit. Media est qua hō ozat metaliter et vocaliter et tunc aut v̄ba illa impediūt affectū qz sic ē infamat⁹ q̄ immediate fert⁹ in deū et tali melior est metalis. Aut v̄ba nuāt et tūc vtilior est oōo media siue mixta. Et h̄m̄oi sunt multe oōones maxime in illis qui nō sūt spūales ad quoz affectus puocādos sūt institute oōdes vocales. Si igit⁹ querat⁹ q̄ oōo sit satisfactoria. R̄ndet bon. q̄ ois qz nulla est in q̄ nō laborēt v̄tutes aiales et quātū spirit⁹ delectat⁹ tm̄ sepe caro tabescit et v̄tutes aiales minus circa regimē cozpis sūt intente. vñ greg. sup eze. dū crescit fortitudo amoris intūmi infirmamur fortitudine carnis. vñ neru⁹ femozis iacob ex lucta angeli emarcuisse dicit⁹. inter ceteras tm̄ illa ē mag satisfactoria in qua hō ad gemitū accendit⁹. qz deus in illa maxie delectat⁹. vñ qz illd̄ ē grē specialis nō imponit⁹ a p̄bitero s̄ p̄ambulū ad illd̄ scz oōo vocal⁹. Et qz non est status in vocib⁹ s̄ ordinant⁹ ad intellectū. Hinc est q̄ cū dñs dicit. Mach. vj. Ozātes nolite multū loq. mittit ab oōoe vocali ad mentalē. Et etiā greg. dicens. veraciter ozare ē amarus in op̄uctōne gemitus nō v̄ba op̄posita resonare. h̄ bon. Sic igit⁹ hec ē sūma dictoz. s. q̄ ois oōo ex caritate facta si recte fiat ē penalis et p̄t esse satisfactoria qz nunq̄ est ita delectabilis q̄n̄ sit aliquo mō penalis scz antecedēt v̄l dsequēt v̄l dcomitāt. Illa tamen inter om̄s est p̄cipue satisfactoria

que magis est gemibunda et in qua est maior
 clamor cordis ad deū p pētōz venia. hec at
 in aliquib⁹ est metal in aliqb⁹ vocal Vtz
 oratio sit meritoria vel eē impetratiua. hē q
 sic. vñ sup illd psal. oratio mea in sinu m. co:
 uertet. dicit glo. et si eis nō pfuit ego tñ non
 sū frustratus mercede mea. merces aut nō de
 be⁹ nisi merito. ozo em vt dictū ē respectu fu
 turi effect⁹ duplicē habz virtutē scz merēdi
 et impetrādi. vñ cez merēdi habz sicut qlibet
 actus vñ uis in quātū scz pcedit ex caritate a
 q quidē pcedit mediāte religione cui⁹ actus
 est. vt dictū ē sup. Ad religionē pūnet oōnē
 offerre. Ad caritatem vō pūnet desiderū rei
 cui⁹ oplementū petit ozo. fides aut necessaria
 est ex pre dei scz vt credat⁹ ab eo posse obtine
 re qd petit⁹. Humilitas vō necessaria ē ex pre
 petentis q suā indigentā recognoscit. Est etiā
 deuotio nccia hēc ad religionē pūnet cui⁹
 est p m actus necessari⁹ ad oēs osequētes vt
 dictū est li. ij. Est aut ozo impetratiua ex grā
 dei q etiā nos ad orandū inducit. Vñ aug⁹ d
 vñbis dñi. nō nos hortaretur vt peterem⁹ nisi
 dare velle. Notandū aut q quoz pncipali
 ter aliqd aliud respicit merituz oōis q illud
 qd petit⁹. Ordināt em meritū pncipue ad bea
 titudinē. hē peticio oōnis directe extendit se
 quz ad alia. Si ergo illd aliud qd petit aliqz
 p se nō sit ad beatitudinē ei vñle nō meretur
 illd. hē quoz hoc petēdo et desiderādo meritū
 pdit. vt si petat a deo oplementū alic⁹ pecca
 ti qd est nō pie orare. Quoz vō nō est necessa
 riū ad salutē nec manifeste otrariū. et tūc hē
 cet orās possz orādo mereri vitā n tñ mere⁹ i⁹
 obanere qd petit. vñ aug⁹ li. sentēciaz. psp
 ri. fideliter deo supplicās de necessitatib⁹ h⁹
 vite et misericorditer audit⁹ et misericorditer
 non audit⁹. qd em infirmo sic vñle mag nouit
 medicus p egrotus. et ido paul⁹ nō ē exau
 ditus de amotōe stimuli carnis Si vō illd qd
 petit sit vñle ad beatitudinē hois qñ pūnet
 ad ei⁹ salutē meret⁹ illd nō tñ orādo sed etiā
 alia opa bona faciendo. et ido indubitanter
 acapit qd petit tūc scz qñ optet accipe. Que
 dā em nō negant⁹ hē vt ograue dent⁹ tpe diffe
 rūt. vt dicit aug⁹ sup io. qd tñ impediri pē si
 nō pseuerauerit impetrādo. Quia vō hō non
 pē alij mereri vitā eternā ex o digno vt in .ij.
 li. dictuz est. ideo p osequēs nec ea q pūnent
 ad vitā eternā pē aliqñ aliqz ex o digno alte
 ri mereri. Et ido nō sp exaudī⁹ orās p alio vt
 dictū ē sup. Et ido ponūt qtuoz o dītōes qui
 bus ocurētib⁹ sp impetrat⁹ qd petat⁹ scz vt p
 se petat necessariū ad salutē pie et pseuerāter
 nō tñ ille qtuoz o dītōes reqrunt⁹ ad efficacā
 impetrādi qñ nichil impetret⁹ si aliqua desit.
 qz etiā quoz aliqz orās p alio audit⁹. hē quia
 his positis oratio sp hz efficacā impetrandi
 hec tho. in qrtō. Nota etiā q oēs o dītōes
 q reqrunt⁹ ex pre orātis in quātū est orans in
 cludunt⁹ in h⁹ q dicit pie. puta q oret fideli
 ter. iaco. j. postulet in fide scz o fidenter nihil
 hesitās. Item humiliter. psal. respexit in ora
 tionē humiliū. Itē feruētē. vñ aug⁹ ad pbā.

dignior sequet⁹ effectus qñ feruētior pcedit
 affectus. Notandū etiā p ozo quātū ad ef
 ficaciā merendi innitit⁹ pncipaliter caritati.
 quātū vō ad efficacā impetrādi innitit⁹ pnci
 paliter fidei qz p fidē habz hō noticiā o mī
 potētie et mie diuine ex qb⁹ impetrat ozo qd
 petit. hec tho. in qrtō. Vtz pētōzes orādo
 impetrent aliqd a deo. hē q sic. vñ crisō. sup
 Math. o mīs q petit accipit. i. siue iustus siue
 pētōz. Et aug⁹ dicit sup io. si pētōzes de⁹ nō
 exaudiret frustra publican⁹ sic dixisset. deus
 pncip⁹ esto michi pētōzi. In pētōze tamē duo
 sūt o siderāda. scz natura quā deus diligit et
 culpa quā odit. Si ergo pētōz aliqd petat in
 quantū pētōz. i. hē desiderū peccati de hoc
 a deo nō audit⁹ ex misericordia hē quoz audi⁹
 ad vindictā. qz ad vindictā de⁹ pmittit pec
 catorē adhuc ampli⁹ ruere in pētā. de⁹ enim
 quedā negat pncipius q ocedit iratus vt dicit
 aug⁹. Oratōez vō pētōis ex bono nature de
 siderio pcedentē de⁹ audit. nō qñ ex iusticia
 qz pētōz h⁹ nō meret⁹ hē ex pura misericordia
 obseruatis tñ qtuoz p dītōis o dītōib⁹. Sed
 obicit⁹ illd qd scribit⁹ in io. scim⁹ qm pecca
 tozes nō exaudit deus. Dicendū q sicut dicit
 aug⁹. illd verbū fuit ceci adhuc nō mūcti. i.
 nondū pfecte illuminati. et ideo nō ē ratū. li:
 cet possit verificari si intelligat⁹ de peccatoz
 re in quātū est peccator. hē quē modū dicit⁹
 puer. xxviii. qui declinat aurē suā ne audiat
 legem oratio eius erit execrabilis.

Equit⁹ videre de octauo scz de nccitate
 orōis. Et circa h⁹ qrun⁹ pla scz vtz ozo
 sit actus cadēs sub pcepto. hē q sic. vñ M.
 vij. petite et dabit⁹ vobis. et luc. xvij. Optz sp
 orare et nō deficere. optet aut vt dicit crisō.
 dicit necessitatē. Nō est aut intelligend⁹ q hō
 teneat⁹ ad orandū p sp. Est em pceptuz affir
 matiuū q est semp obliget nō tñ p sp. Cadit
 autē ozo sub pcepto et determiante et indeter
 minate. Determiante quidē ad aliqz ozoes ex
 pcepto tenent⁹ illi q ex officio suo sunt mediij
 inter deū et populū ostituti. vt sūt ministri ec
 clesie quib⁹ ex officio incūbit pcel ad deū in
 psonā toc⁹ ecclesie fundē. et ido dicit tenet⁹
 horas canonicas ex statuto. Indetermiante vō
 ad ooz tenet⁹ qlibet ex hoc q tenet⁹ ad bona
 spūalia sibi pcuranda q nō nisi diuinit⁹ dan
 tur. Vñ aliter pcurari nō possūt nisi a deo pe
 tant⁹. Et hoc etiā q quilibet tenet⁹ primū sic
 seipm diligē tenet⁹ ei in necessitatib⁹ bñficijs
 subuenire nō tñ p corpales elemosinas hē ec
 p spūales. quaz vna ē oratio vt dictū ē pzi⁹
 Sz et o mib⁹ etiā q misterio nō fūgun⁹ ecclie
 videt⁹ ab ecclia determiatū tpus orādi statu
 tū esse cū hē canones teneant⁹ diebus festis
 diuinis officijs interest vt mistria orātib⁹ p
 populo suā intentōz oformēt. hec tho.

Equit⁹ videre de nono scz de laude diui
 na. Et circa h⁹ qrun⁹ pla. pmo vtz de⁹
 sit ore laudand⁹. hē q sic p hoc em exorta⁹ i
 deū affect⁹ laudācis hē psal. sacrificiū laudis
 hō. m. et illic. zc. Et affect⁹ audiētis etiā hē
 psal. sp laus ei⁹ in ore meo. et sequit⁹ audiāt

mansueti et le. 2c. Notandum tamen quod de deo
possumus loqui dupliciter. uno modo quo ad eius essen-
tiam et sic cum sit incomprehensibilis et ineffabilis
maior est omni laude. Vnde etiam dicit philosophus. j.
ethicorum. quod optimum non est laus sed maius aliquid et
melius. debet autem ei secundum illam operacionem reueren-
tia et honoris lacrimis. Alio modo secundum effectus eius
quod ordinantur ad nostras utilitates. et sic deo laus
debetur. psalmus. liij. miserationum domini recordabor
laudem domini super omnibus quae reddiderit nobis dominus

Unde cantus sicut assumendi in laudem diuinam
Iste quod sic sicut ut infirmorum animi magis prouocet
ad deuotionem. unde augustinus. x. de sermone ad duodecim
diuersitatem approbare in ecclesia ut per aurium
oblectamenta infirmorum animi in affectum pie-
tatis assurgat non autem propter ostentationem et de-
lectationem prouocandam. unde x. de sermone. dicit augustinus.
cum michi accidit ut me amplius cantem quam res quae
canitur moueat penaliter me peccare. Ofiteor
et tunc mallem non audire cantantem. Quia tamen no-
bilior modus est prouocandi homines ad deuotionem per
predicationem et doctrinam quam per cantum. Ideo diaconi
et presbyteri quibus conuenit per doctrinam et predicationem
in deum animos hominum prouocare non debent cantibus
insistere ne per hoc a maioribus extrahantur. ut
dicit gregorius. et habetur in decretis. di. lxxxiij. c.
in sancta romana ecclesia. hec tibi. Illa tamen pro-
hibitoem dicit aliqui habere locum in ecclesia romana
propter quod ibi dicitur in sede hac. Alii tamen de car-
dinalibus intelligunt hugo. ubi dicit hoc generaliter
diaconibus esse prohibitu cum idcirco sint ad legem
domini euangelium propter hoc quod dicitur inter missam. Et
cum huiusmodi institutio fuit honestas. hec habetur
in glo. ibidem. Non autem assumit ecclesia ad dei lau-
dem musica instrumenta nisi per raro organa. quae
magis mouent animam ad delectationem quam formentur
per ea interius dispositio bona. In veteri tamen testa-
mento utebantur eis. tunc quae ille populus magis erat
durus et carnalis. unde erat per hominum prouocandus
sicut et per permissiones terrenas. tunc etiam quae per
hominum instrumenta aliquid significabant.

Equit videtur de deo sicut de deuotione Et
circa hoc quoniam plura sicut de deuotione sit
actus spiritualis. Iste quod sic dicitur enim a deuotione. unde
deuotum dicitur quod se deo quodammodo deuouet ut ei
se totaliter subdat. Et sic deuotio nihil aliud
videtur esse quam voluntas quaedam propter tradendi
se ad ea quae pertinent ad dei famulatum. manifestum
est autem quod voluntas propter faciendi aliquid quod per-
tinet ad seruicium dei est quidam actus spiritualis
voluntatis. hec tibi. Et predictis bene concordat
descriptio deuotionis quae ponitur a quibusdam sicut quod
deuotio est feruor bone voluntatis quem mens co-
hibere non valens certis manifestat indicijs.

Unde deuotio sit actus religionis. Iste quod sic
Ad eandem enim virtutem pertinet aliquid facere et ha-
bere propter voluntatem ad illud idem faciendum.
quod utriusque actus est idem obiectum. operari autem
ea quae pertinent ad diuinum cultum sive famulatum
propter pertinet ad religionem. ut ex dictis in secundo
li. patet. ergo etiam ad eam pertinet habere propter vo-
luntatem ad hominum exequenda quod est esse deuotus.
Et nota quod deuotio quae habetur ad sanctos transit
in deum in quantum sicut in eis deum veneramus. de-

uotio vero quam subditum dicitur habere ad dominos ter-
rales est alterius rationis sicut et famulatum eorum di-
stinguuntur a famulatu diuino. Sed obicitur quod de
uotio ut dictum est ad hoc pertinet quod aliquis se deo
tradat. hoc autem manifeste fit per caritatem. unde di-
cit dionysius. iij. de di. no. quod amor diuinus excessus
facit non sinens amatores sui. ipse esse sed eorum
quos amat. ergo deuotio potius est actus carita-
tis quam religionis. Iste ad caritatem pertinet imme-
diate quod homo tradat se deo inherendo ei per quidam
spiritus unionem. sed quod homo tradat se ad alia opera di-
uini cultus. hoc immediate pertinet ad religionem
mediate autem ad caritatem quae est principium religio-
nis. Vnde nota quod sicut pinguedo corporalis et ge-
nerat per calorem naturalem et ipsum calorem ser-
uat quasi eius existens nutrimentum. sic etiam caritas
causat deuotionem in quantum ex amore redditur ali-
quis promptus ad seruendum amato. et per deuotum
caritas nutritur sicut et quilibet amicitia seruatur
et augetur per amabiliu operum exercitium et
meditationem. Unde contemplatio sive medita-
tio sit causa deuotionis. Iste quod sic sicut causa extrinseca ex
parte meditationis. Dictum est enim quod deuotio est quidam
actus voluntatis ad hoc quod homo se tradat diuino
obsequio. Omnis autem actus voluntatis procedit
ex aliqua consideratione eo quod bonum intellectum sic
obicitur voluntatis. unde augustinus dicit li. de tri. quod
voluntas oritur ex intelligentia. Et ideo medita-
tio est causa deuotionis in quantum spiritus per meditationem
homo accipit quod se tradat diuino obsequio. Ad quod
quidem inducit consideratio duplex. una ex parte
diuine bonitatis et beneficiorum eius. psalmus. michi
autem adherere deo bonum est. 2c. Et hec excitat
dilectionem quae est prima causa deuotionis. Alia est ex
parte hominis considerationis suos defectus ex quibus in-
diget ut deo iudicetur. secundum illud psalmus. Leuaui oculos
meos in montes. 2c. Et hec excludit presum-
ptionem per quam quis impeditur ne se subdat deo diu-
sue virtuti innititur. Cuius autem extrinseca principalis
est deus. de quo dicit ambrosius super lucam quod deus
quos dignatur vocat et quem vult religiosus facit.
Unde leticia sit effectus deuotionis. Iste
quod sic. unde in quodammodo collecta dicitur quos ieiunia
votiu castigat. ipsa quoque deuotio sancta leti-
ficet. Ex consideratione enim diuine bonitatis ex
qua principaliter prouenit deuotio per se quidem se
quitur delectatio. iuxta illud psalmus. memor fui dei
mei et delectatus sum. per accidens vero sequitur tri-
sticia in his qui nondum plene deo fruuntur. secundum
illud psalmus. Sitiuit anima mea ad deum. 2c. sequitur
fuerunt michi lacrimae meae pa. 2c. Consideratio
vero propter defectum ex quo causatur deuotio secun-
dario. ut dictum est. per se quidem nata est causare
tristitiam per accidens vero letitiam sicut propter spes di-
uine subuentiois. et sic patet quod ad deuotionem
primo et per se sequitur delectatio. secundo autem et
per accidens tristitia quae est secundum deum.

De ieiunio ti. xxviii.

Quoniam considerandum est de ieiunio. Et primo
de eius quidditate. secundo de eius virtu-
tate. tertio de eius obligacione. quarto de
eius tempore. quinto de his quae habent ieiunium soluere.
Circa primum quoniam plura. Primo quod sit ieiunium
Iste ieiunium ut dicitur psalmo. est plimonia victus

Ti 24

abstinentiaq; cibor. Ad euidētia sciend qd
 ieiunū dicit dupl' scz ieiunū nature et ieiunū
 ecclesie. a pmo dicit qd ieiunū ante qd ci-
 bū sumat. a scdo aut dr ieiunās qh ordinatū
 ab ecclia ppter pctōz satisfactōez abstinentiā
 seruās. In satisfactōe aut pctōz nō tū optet
 qd hō absteat ab illis qd vteuz corrupūt cuz
 dicat p̄simonia vict' sed etiā p absteat ab
 illis qd alias vā salua vteuz licet cū dicat
 abstinentiā zc. **Vt ieiunū sit act' vteuz**
 qd sic. vñ dicit hiero. ieiunū ē pfecta vir-
 tus et ceteraz vteuz fūdamētū. Ex hoc em
 aliq; ē actus virtuosus qz p rōez ordinat' ad
 aliq; bonū honestū. hoc aut ouenit ieiunio.
 vñ dicit aug' in quodā sermone de orōe et ie-
 iunio. Ieiunū mentē purgat. sensū subleuat.
 carnē sp̄itū subicit. cor dicitū et hūilitatē
 facit. occupatōez nebulas dissipat. libidinūz
 etiā ardōez extinguit. castitatis lūmen accen-
 dit. Et itez ibide. ieiunū verbositatē nō amat
 diuicias supfluitatē reputat. supbia sp̄itū. hu-
 militatē omēdat. p̄stat homini seipm intelli-
 gere infirmū et debilē. **hec aug'.** Ad hō tū qd
 ieiunū sit actus virtuosus cuz ieiunam' ab oi-
 bus dissolutōib' abstinere debem'. Quid em
 p̄dest ieiunare viscerib' et luxuriari venaci-
 bus. abstinē a cibis et errare pctis. **di. lxxvij**
qd p̄dest. **Cui' vteuz act' est ieiunū.** **scz**
 qd abstinentie cū attendat' in cibis in qd' me-
 diū adiuuēt abstinentia. dicit' em recta racō
 sūm quā mediū sumit' vteuz. **vt dicit' ij. et h.**
 qd hō sumat min' de cibo qd sibi opeteret sūm
 statū cōez ppter aliq' mala vitāda et bona p-
 sequēda. tū dicit' recta rō tū de cibo sub-
 trahere vt nō posset natura cōseruari vel etiāz
 hō opa debita opari. **Dicit' em hiero.** qd nō
 refert vteuz magno vel puo tpe te interimas.
 Et de rapina holocaustuz offert qd vel cibor.
 nimia egestate vel mādūcādū vñ somni penu-
 ria corpus affligit. Et itez rōnalis hō digni-
 tatē p̄dit qd ieiunū caritati vñ vigiliā sensū
 integritatē pponit. **Vtilitate**
 Equit' vide de scdo scz d' vtilitate ieiunij
 Et circa hō q̄runt' p̄la scz ad qd ieiunūz
 sit vāle. Ad qd patz n̄sio ex dictis sup in illa
 q̄stione vteuz ieiunūz sit zc. Nec optet ad hoc
 addere grā breuitatis. **Vtrum ieiunū sit sa-
 tisfactoriū.** **scz qd sic Mat. xvij.** hoc gen' de-
 monioz nō cicit' nisi in orōne et ieiunio. Est
 in quā satisfactoriūz qz et p libidine peccati
 subtractōez delectatōis recōpensat afflictio
 nō etiā addēs et futura peccata impedit. ocu-
 piscentiaz debilitans. **Vt ieiunū qd sub
 p̄cepto cadit sit satisfactoriū.** **scz p̄ceptū le-
 gis nature nō ē nisi de eo qd est necessariū ad
 salutē. et ideo qd sub hōmōi p̄cepto cadit non
 ē satisfactoriū h' perig' ad satisfactōem. et
 sifr ē de elemosina put' cadit sub p̄cepto. sed
 p̄ceptū ecclie ad idē ordinari p̄t ad qd satisf-
 actio ordinat'. et ideo ieiunū qd cadit sub p̄-
 cepto ecclie p̄t esse satisfactoriū. **hec tho.**
Quale ieiunū ē satisfactoriū. **scz i carne duo
 sit scz viciū qd d' domari' ē natura qd d' sustē-
 tari. ieiunū ergo qd naturā seruat et viciū****

domat ē deo acceptū et satisfactoriū aliud n̄
 Sciendū tū sūm bonū. qd si esset ieiunū tale
 qd induceret mortē siue moris acceleratōez
 hō aut ess' ex intentōe et sic esset p̄ctm̄ moria
 le. vñ hiero. nō refert vteuz puo tpe l' magno
 te interimas. Aut p̄ter intentōez et tūc vñ dā-
 do opam rei licite et sic nō ē p̄ctm̄. Aut n̄ dā-
 do opam rei licite vñ vtili s' supuacue vñ ma-
 le et sic est p̄ctm̄. Aliqui tū dicit' qd abstinen-
 tia nō accelerat mortē. s' sūm bonū. ipam bene
 accelerat penitencia grauis. **Obligatio**
 Equit' videre de tercio scz de obligatōe
 hoim ad ieiunū. Et circa hoc q̄runt' p̄la
 scz vteuz ieiunū sit in p̄cepto. **scz vt patz ex su-
 pradictis ieiunū valz ad vitandū mala et p
 sequēda bona. Vnusq; aut ex naturali rōne
 tenet' tū ieiunij vā quātū sibi ē necessariū
 ad p̄dicta. Et ideo ieiunū in cōi cadit sub p̄-
 cepto legis nature. s' determinatō tpe et mo-
 di ieiunadi sūm ouenit' et vtilitatē populi
 xpiani cadit sub p̄cepto iuris positui qd ē in
 stitutz a p̄lati ecclie ad quos p̄tinet statuta
 p̄cipere qd p̄tinet ad cōem vtilitatē fidelū in
 sp̄ualib' bonis. et hoc ē ieiunū ecclie. d' d' se.
 di. n. qd'zagesima. et. c. se. **scz obicit' qd qz
 transgredi' p̄ceptū mortaliter peccat. si ergo
 ieiunū institutz ab ecclia cadit sub p̄cepto
 tūc siq; vnū diē tū qd'zagesime solueret mor-
 taliter peccat qd vidē dūz dicere. scz p̄ce-
 pta iuris positui magis obligāt ex intentōe
 legislatoris qd ex ipis vbiis. et ideo trāgressōz
 talis p̄cepti magis ē reputādus qd obuiat in-
 tentōi legislatoris qd qui deuat in aliquo ab
 ordinatōe legis. Intentōi aut latozis legis
 obuiat qd ex cōtemptu vel sine aliqua rōnabi-
 li causa ordinatōez nō seruat. Si aut in aliquo
 casu ordinatōez nō seruat in quo pbabiliter
 p̄t credi qd si legislator adesset eū obligari nō
 vellz tal' trāgressōz p̄cepti reputād' n̄ eēt. et
 ideo nō ē necessariū qd quicūq; diē ab ecclia
 institutz ieiunare omitit mortaliter peccat.
 Potest em hō oino sine peccato d'igere. aliqñ
 aut sine mortale cū veniali. aliqñ etiā cū mor-
 tali. Et hoc sūm diuersas occasiones qbus hō
 inducit' ad frangendū ieiunū. **hec tho. i. iij**
Vt om̄s teneant' ad ieiunia ecclie. **scz**
 ieiunū acceptū nō sūm qd est actus vteuz sed
 p̄cise rōe eius qd supaddit statutū ecclie nō
 est de iure nature nec de iure diuino s' de iure
 posituo. tali aut iure p̄hibēt' vñ p̄cipiūt'
 talia que alias bene et male fieri possent. Sic
 aut supra dictū est statuta cōia p̄ponunt' sūm
 qd multitudini oueniūt. et ideo legislator in
 eis statuendis attendit illd qd vt in plurib'z
 accidit. Si autē aliqñ ex speciali cā in aliquo
 inueniret' qd obseruācie statuti repugnet non
 intendit talem ad statuti obseruācie obliga-
 re. vñ ex de obseruā. ieiū. d' silū. legi nō subia-
 ceat necessitas. et ar. d' d' se. di. v. qd'zagesima
 In hoc tamē est distinctio habenda sūm tho.
 Nam si sit euidens causa p seipm licite potest
 homo statuti obseruācie p̄terire p̄sertim cō-
 suetudine interueniēte. vñ si non posset defa-
 cili ad superiorē recursus haberi. Si vō causa****

V. J. J. p. impo

scz p̄ce

In p̄cepto iuris positui magis obligat ex intentōe
 legislatoris qd ex ipis vbiis. et ideo trāgressōz
 talis p̄cepti magis ē reputādus qd obuiat in-
 tentōi legislatoris qd qui deuat in aliquo ab
 ordinatōe legis. Intentōi aut latozis legis
 obuiat qd ex cōtemptu vel sine aliqua rōnabi-
 li causa ordinatōez nō seruat.

V. J. J. p. impo

scz p̄ce

scz p̄ce

scz p̄ce

fit dubia debz ad supioze recurri q potestates
habz in talibz dispensandi. Et hoc e obserua
du in ieiunijs ab ecclesia institutis ad q oms
coter obligant nisi in eis fuerit impedimen
tu aliqd speciale. Dicit aut host. sup. c. consiliu
q in dispensatõe sup ieiunio nõ sufficit licen
tia simplicis p̄biteri etiã ex iusta cã nisi sum
ma necessitas imineat ita q ad ep̄m sine picu
lo nõ possit recursus haberi. et ut dicit causa
sufficiens ad dispensandũ e infirmitas. natu
re debilitas. ciboz caristia siue penuria. vel
paupras. pegrinatio. labor et p̄tractio mese
nimia. ut in seruiensibz mense nobiliũ et hu
iusmodi. Sz obicit illd qd dixit xps luc. v
nõ possit filij sponsi ieiunare q̄diu sp̄sus est
cũ ip̄is. Est aut xps cũ oibus iustis sp̄ualiter
in eis habitã. vñ dñs dicit Math. vlti. Ecce
ego vobiscũ sum vsqz ad cõsummatõem seculi
ergo iustũ nõ obligant ad ieiunandũ. Sz illd
verbũ p̄t exponi triplr. vno mō s̄m cris. qui
dicit q discipuli q dicunt filij sponsi adhuc
erãt imbecilli? dispositi vñ opant vestimẽto
veteri. Et ideo in corpali p̄ntia xpi mag erãt
fouedi in quadã dulcedine q̄ exercendi in ie
iunij austeritate. Et s̄m hoc magis ouenit ut
dispensent in ieiunijs cũ imp̄fectis et nouicijs
q̄ cũ antiquioribz et p̄fectis ut patz in glo.
sup illd psal. Sicut ablactatus e sup matrem
suã. Scdo mō p̄t dici s̄m hiero. q dñs ibi lo
quit de rone veterz obseruanciaz. vñ p hoc
dñs signat q apli nõ erãt in veteribz obser
uacijs detinendi quos optebat gr̄e nouitate p̄
fundi. Tercio s̄m aug. qui distinguit duplex
ieiuniũ quoz vñ p̄tinet ad humilitatem tri
bulatõis et hoc nõ ouenit viris p̄fectis q di
cunt filij sponsi. vñ ubi lucas dicit. Nõ pos
sunt filij sponsi ieiunare. Math. x. dicit nõ p̄t
filij sponsi lugere. Aliud ieiuniũ est qd p̄tinet
ad gaudiũ metis in sp̄ualia suspẽse et tale ie
iuniũ cõuenit viris p̄fectis. Vñ p̄tinet ad
ieiuniũ. Sz q nõ p̄mo qz nõ est in
eis sicut in p̄fectis ita necessaria repressio vi
ciorz ad quã e ieiuniũ institutũ. scdo qz indi
gent multo cibo p̄pter necessitatẽ augmẽti qd
fit de residuo alimẽti. tercio p̄pter nature de
bilitatẽ ex q̄ puenit q̄ indiget frequẽti cibo
et nõ multo simul assumpto. qz vtus natural
iõ ouertere nõ possit. Et ideo dũ sũt in augmẽto
q̄ s̄m phm e ut in pluribz vsqz ad finẽ terciij
septemij nõ tenent ad ieiunia ecclesie. Cõue
niẽs tñ est ut etiã in hoc tpe se ad ieiunandũ
exerceãt pl̄ vñ m̄ s̄m modũ etatis sue. qñz
tñ magna necessitate vel tribulatõe iminente
in significatõez p̄ntie artiozis etiã pueris iei
unia indicunt. vñ Iob. ij. dicit. sanctificate
ieiuniũ. Et postea sequit. Cõgregate puulos
et sugentes vbera. sicut etiã de iumẽtis legi
Iõ. ij. hoies et iumẽta nõ gustet quicq̄ nec
bibat aquã. Quid de nouicijs et iuuenibz
regularibz seu monachis vel religiosis. Sz
s̄m bon. q sup soluẽdo ieiunio vñ nõ soluẽ
do tenent magis discretõi aut dispensatõi suo
rũ platorz acq̄scere q̄ p̄prio iudicio. Vñ vtrũ
paupes teneant ad ieiunia ecclesie Sz q nõ

scz qñ simul tñ hie nõ possit hora cõmestiois
qd ad victũ totũ diei sufficiat cõmode. vñ eẽ
qñ ex p̄cedeti media debilitati. ieiuniũ cõmo
de nõ p̄t sufferre. Vñ p̄t pegrinatel et via
tores teneant ad ieiunia ecclesie. Sz q si sit
tal pegrinatio vñ viacio q differri possit sine
incõmodo d̄z differri si simul cuz ea nõ possit
ieiunari. si aut nõ p̄t differri vel qz tps iei
nij p̄occupat hoiem in via vel qz dies festus
alicui iminet ad quẽ ex deuotõis hõ p̄ge cup̄
vñ qz mora in patria piculũ h̄z vñ sp̄uale vel
corpale p̄t s̄m dispositõez sui supioris soluẽ
re ieiuniũ vbi ita e cõuetũ. qz ex hoc ip̄o q p̄
lati dissilant anuere vident. hec tho. hoc tñ
itelligit de illis q adeo affligũt itineris la
bore q sil cũ ieiunio nõ p̄t itinerare. Nec
obstat q cõsilio p̄ceptuz d̄z p̄poni. qz intencio
dãtis hõmõ p̄ceptũ nõ e excludẽ alias p̄as et
mag necessarias cãs. secus e de p̄ceptis legis
nature q̄ p̄hibent hõ qd s̄m se sp̄ est malũ.
Quid de cursozibz. Sz q cursoz quoz vñ
e necessari? si nõ p̄t curzere siml et ieiunare
excusant si ieiuniũ soluãt. qñ vñ morant cuz
dñs suis in aliquo loco vñ etiã qñ modicum
vadũt ieiunare debent. nisi forsitan imineat
eis viacio grãdis quã ut p̄ficere possint etiãz
paucas diebz anteq̄ iter arziptãt ieiuniũ sol
uãt. hec rod. Vñ manualiter opantes te
neant ad ieiunia eccle. Sz si ieiunãdo possit
victũ opereter hie p̄ sua p̄sona et familia cõ
incubit eis cura. siue qz alias sũt diuites. siue
qz de miori labore ieiuniũ secũ opaciete p̄t
lucari sufficientiã. nõ excusant a ieiunio. si
aut alias nõ possint tñ laborare q̄ victũ suf
ficientẽ acquirãt nisi soluẽdo ieiuniũ p̄t s̄m
dispositõez sui p̄biteri ieiuniũ soluẽ et labo
rare. Ex quo patz q intencio maioris lucrĩ non
necessarij nõ excusat eos a p̄ctõ si ieiuniũ sol
uãt. Nec etiã illi sũt imunes a p̄ctõ q nolunt
opanos adducere nisi tali pacto q̄ ieiuniũ sol
uãt nisi forte sit nẽcia cã q̄ fellinantiã op̄is p̄
quo laborat̄ exposcat. Quid de illis q hnt
seruire in m̄sis nobiliũ diuitz p̄rabendis.
Sz si ex cã necessaria pueniãt aliquẽtũlũ horã
cõmededi ex toto cõmededo vñ modicũ p̄libã
do ne deficiãt in seruiẽdo et hõ faciãt iã posi
tis m̄sis vñ paz ante ita q̄ p̄pter cõtinuatõz
tp̄is debeat reputari totũ vna m̄sa nõ credo
q̄ peccent. sicut nõ peccãt seruitores medio
criũ p̄sonaz q surgũt de m̄sa dñoz suoz ut
ad vinũ vadãt vel exenia deferãt et reuertẽ
tes ad mensaz itez cõmedũt hec rod. Quid
de regularibz q debet legere ad m̄sam refe
ctozij. Sz idẽ est dicend qd dictũ e de seruiẽ
tibz nobiliũ dũ tñ hoc faciãt licenciati. Pos
sunt etiã hoc facere sine licencia speciali ip̄i
regulares q hõ hnt a regula cõfirmata a sede
aplica qd si nõ habent a regula nõ est tũc fa
cienduz etiã de licẽtia nisi sit rõnabil cã. hec
rod. Vñ egrotãtes excusent a ieiunijs ec
clesie. Sz q sic qz em̄ in eis natura e debilis
ideo si daret eis vna vice totũ sil qd e neces
sariũ sustentatõni nature grauaret natura. et
si pluribz vicibus dat̄ cõfortat̄ et vigozatur

de dispensatõe

V p̄m tenent

Quid de ieiunio

V p̄m tenent

de p̄m tenent

Et ideo etiā in illis infirmitatib⁹ in quibus abstinentia fert ad ieiunium nō tenent. Pro quāta aut infirmitate vel debilitate solui possit ieiunium ab infirmis et debilib⁹ potius s̄m rōd est limitādū arbitrio boni viri q̄ s̄m aliquam doctrinā generalē. **V**ox senes excusent a ieiunijs eccie. s̄c q̄ sic q̄ in eis calor et virt⁹ est debilis et licet sint sicci siccitatē eo pposita humiditati naturali. supabūdat tñ in eis humiditas accētalis ex indigestione causata. **V**i si totus cib⁹ quē natura eorū req̄rit p die naturaliter sumeret simul ab eis nimis obēderet in eis et grauaret caloz naturalis et nō posset cibum digerere dūeniet. **H**ec nich. Dicit ec̄ in nōc. sup titulū ec̄ de obser. ieiuniorū. q̄ idē dīcendū est de senib⁹ qd de infirmis et debilib⁹. **V**ox viros ppter viroz p̄hibitiōz dimittere debeant ieiunia indicta ab eccia. **S**cōm iuoc. vbi supra q̄ nō dimittere tñ debet ieiunia voluntaria. **xviii. q. vlt. manifestum. et tñ forte in ieiunijs indictis posset p̄bri ppter viri scandalū disp̄sare. ar. di. l. nisi d̄stueretur idem host. in glo. **V**ox mulieres pregnātes excusent a ieiunio eccie. **S**cōm sic. primo. debent em̄ accipere cibū non tñ p se sed ec̄ p nutrimēto fetus. sc̄do q̄ pregnates hñt varia et inordinata desideria ciboz diuersoz et qñqz ita incensa q̄ nisi aliquo mō possent satisfacere appetitui piculū posset esse de piclitate fetus. **V**i s̄m rōd. pregnātes et nutrices si timeatur notabiliter de piculo eaz si ieiunauerit de fetu in utero vel de puero ad vbera nō tñ p̄bri sed etiam tenent ieiunia soluere. **Tempus****

Equit videre de q̄to sc̄z de t̄pibus ieiuniorū. Circa hoc querūt pl̄a sc̄z vtz debeant esse instituta aliqua t̄pa determinata ad ieiunia. **S**cōm sic duplici rōne. primo a pte t̄pibus quā vni t̄pus est aptus ieiunio q̄ aliud t̄pus sc̄do ex pte effectus ieiunij. Ieiunium ei ad duo ordinat sc̄z ad deletōez culpe et ad eleuatōez mentis in supna. **E**t ideo illis t̄pibus fuerunt sp̄cialiter ieiunia indicta in quibus oportebat boiem a peccato purgari et mentē fideliū de um p deuotōz eleuari. et hec p̄cipue iminent ante pascales solennitates et an̄ alias p̄cipuas solennitates ad quas deuote suscipiendas oportet nos p ieiunium p̄parari. **E**n quo etiā d̄mōstratur q̄ extremū gaudiū qd p festa t̄palia significat ad tribulatōes hui⁹ vite quas sancti passit sūt subsequē. **E**t extra p̄dicta videtur q̄ quadragesima statū inchoari debet p̄ ephiaz qñ b̄p̄tism⁹ xp̄i celebrat. q̄ **M. iij. legit. xp̄us statim post baptisimū in deserto ieiunium inchoasse. **S**cōm xp̄us nō ieiunauit q̄si ieiunio indigeret sed ut ad suscipiendū eius grām nos exemplo sui ieiunij p̄pararet. **E**t ideo post baptisimū suum in quo plenitudo gratie ei⁹ fuit declarata testimonio patris et spiritus sancti. et etiam ioh̄is. decebat exemplū ieiunij sui nobis p̄ponere. **N**obis autē conuenit ieiunium ut p̄parem⁹ ad recipiendū grām eius. **E**t q̄ sacramenta gr̄e eius p̄cipue p̄ponūt circa festū pasce. idō imediate an̄ ip̄m festū d̄plet ieiunium q̄dragesime. **E**t etiā q̄ t̄pus veris qd incipit circa pasce**

cipiū q̄dragesime est aptū d̄cupie. **E**t etiam q̄ significat q̄ ad gl̄iam resurrectōis puenim⁹ p tribulatōes p̄nas vite sic xp̄us p passionem crucis. **S**c̄z quare p̄dictū ieiunium est institutum in numero. xl. diez. **S**cōm primo ut p hoc xp̄o nos d̄forme⁹ qui eodē numero ieiunauit p̄cūdo q̄ in hoc iusticiā seruamus. p hoc em̄ q̄ totius anni decimā soluim⁹. annus em̄ d̄inet eccl̄x. dies quoz ps decima sūt xxxvj. ita tñ q̄ quinqz dies maneāt indecimati. q̄ decima eorū nō est dies itegra. quatuor vero dies addunt ad d̄plendū numerū q̄dragesimū et assuefaciendū ad sequēs ieiunium. **S**cōm om̄s dies d̄cti q̄dragesima sūt ieiunadi. **E**n diebus t̄o d̄n̄icis q̄dragesime nō est ieiunādū. **D**e d̄se. di. v. q̄dragesima. vbi dicit quadragesima summa obseruatōne est obseruanda ut ieiunium in ea p̄ter dies d̄n̄icos nisi quē infirmitas impediuerit nulla tenus soluat. et ibidem. c. ieiunia dicitur ieiunia a sacerdotib⁹ d̄sticuta sine necessitate rōabili nō soluant. **E**t p̄dictis p̄ q̄ ieiunium q̄dragesime ut videt⁹ est sub p̄cepto. et hui⁹ s̄nie videtur esse doc. iuris diuini et canonici. ut patet in eorū scriptis. vñ dicit host. q̄ quilibz tenet in q̄dragesima ieiunare nisi cā rōnabili excusetur. **I**tem nō licet soluere ieiunium die iouis sancto. **D**e d̄se. di. iij. nō liceat. et. c. non oportet. **D**icit tñ host. q̄ si quis tūc in sero ob deuotōz in signū cene d̄ni aliqd modicū sc̄z hostiā vnā vel aliqd s̄le sumeret non solueret ieiunium ar. di. xli. quisqz. **S**cōm nūqd ieiunium est a quadragesima inchoandū. vide⁹ q̄ sic. di. iij. statum⁹. et duob⁹. c. se. d̄rariū videt⁹ de d̄se. di. iij. sacerdotib⁹. **S**cōm quidā dicūt q̄ prima capitula sūt abrogata. alij dicūt q̄ intelligūt de consilio. s̄m vero host. de p̄bri loquūtur ar. j. q. j. viliissim⁹. viij. q. j. qualis. et. c. nec sufficere. **I**nsup statuit eccia q̄ in quahbz quartana anni sc̄z vere. estate. autūno. et hieme. trib⁹ diebus ieiunet sc̄z die mercurij die veneris et sabbato. ita q̄ t̄pe moderno ieiunium veris sūt i prima ebdomada q̄dragesime. Ieiunium estatis in ebdomada penthecostes. Ieiunium autūni in tertia ebdomada septebreis. Ieiunium hiemis in quarta ebdomada decebris. **D**i. lxxvj. c. j. et. c. statum⁹. **E**t hec ieiunia instituta sūt ad expiatiōz peccatorū singularaz quartaz. et ad solutionē quasi primiciā. vñ versus. **V**ult cruculicia cinis carismata d̄pa. **V**t pia det vota quarta sequēs ferta. **S**c̄z obicit⁹ extra hoc qd d̄ctū est q̄ ieiunium estatis sūt i ebdomada penth. q̄ t̄pibus leticie nō dūenit ieiunare ppter qd nō ieiunat in vigilia ap̄l̄oz p̄bi. et iacobi. q̄ est in t̄pe pascali. sed infra octauā penth. adhuc durat gaudiū pascalis festiuitatis. **S**cōm d̄c. **S**cōm ut dicit leo papa. et habet di. lxxvj. i. q̄. hoc est factū ut si quis forte inter ip̄a festiuitatis gaudia negligens libertate et licentia immoderata aliqua p̄sumpserit abstinentie cēsurā castiget. **E**t tñ ieiunium exultatiōis qd illis q̄ spiritus sanctū acceperūt conuenit. cū gaudio em̄ spirituali se op̄atur afflictō corpalis. vñ i illo ieiunio nō fit genuflexio et cantat⁹ alleluia. qd in alijs ieiunijs nō seruac⁹. **H**ec tho. i. iij.

Sambus

Sanctus

Sanctus

De d̄se

De d̄se

De d̄se

De d̄se

corpore hūani indiget iunari extra exteriorē
 calore aeris ne humores inter adurent. Et
 ideo ut iunās aliquam afflictōem sentiat p
 culpe satisfactōe duemēs hora comedēdi ta
 ratur iunāb? circa nonā. vñ de cōse. di. j. so
 tent. oculū calcedonēse dicit i quadragesima
 nullaten? ieiunare dcedendi sūt qui an come
 dūt p vespriū officiū celebret qd tpe qdza
 gesime post nonā dicit. Cōuenit etiā h hora mi
 serio passiois xpi q dpleta fuit hora nona qñ
 iclimato capite tradidit spm. Ieiunātes em dū
 carnem suā affligūt passioi xpi dformantur.
 sedm illd gal. v. qui xpi sūt carnē suā crucifi
 xerūt cum vicijs et dcupiscēijs. **¶** Nota q
 i dicto. c. solent. et. e. di. 5. i ieiunijs qtuor tē
 porz nec vespertinas horas zc. sub hora vesp
 tina dphendendū est totū tpus ab hora nona
 inclusue et vltra. Non aut oportet horā nonā
 pisse accipere. Si em p modicū tpus an hozam
 none comedat nō ppter hoc soluit ieiunium
 vñ licet hi q comedūt statim post horā sextam
 derogēt in aliquo pfectōi ieiunij non tñ sunt
 trasgressores ei? qd est nccitatis maxie qz iam
 inualuit dñsuetudo in multis locis comedē
 statim post horā sextā. non em tante nccitatis
 est in obseruatōe ieiunij hora pdicta sic come
 dere tm̄ semel. **hec rich.** **¶** Sed obicit qz i ve
 teri testamēto ieiunabāt vsqz ad vespam. dicit
 em leui. xxiij. sabbatū est affligētis animas ve
 stras. et postea seqtur a vespere vsqz ad vespē
 rā celebrabitis sabbata vñ g. zc. **¶** Stat? ve
 teris testamēti compar? nocti. status vō noui
 testamēti diei scdm illud ro. xij. nox pcessit. di
 es aut appinqua. et ideo i veteri testamēto iei
 unabāt vsqz ad noctē. nō aut in nouo. **¶** Vñ
 regitur ad ieiunij q hō comedat tm̄ semel.
¶ Ieiunij ab ecclia p dcupiscētia refrenāda
 instituit. ita tñ q natura saluet. Ad hoc autē
 videt sufficere dñstio vna p quā hō et natu
 re satisfaciatur et aliqd dōcupiscētie detrahatur.
 Et ideo statutū est moderatōe ecclie de come
 dat? a ieiunātibz tm̄ semel in die. Sed qd
 d famulis q pgustant cibos ante dños. hñdz
 innoc. q nō soluūt ieiunij. **¶** Vñ potus iei
 unij soluat. **¶** Duplex est ieiunij. Vñ nature
 qd regitur ad sumptōz eucharistie et h soluit
 p quelibet potū etiā aque. Aliud est ieiunium
 ecclie qd dicit ieiunij ieiunātis et hoc nō sol
 uit nisi p ea que ecclia intendit interdicerē in
 situedo ieiunij. Non aut intēdit interdicerē
 sumptionē potus qz magis sumit ad alteratōz
 corpis et ad digestionē sumptōz ciboz q ad
 nutritōem. licet aliquo mō nutriat. Et iō licet
 ieiunantib? plies bibere siue ante cibum siue
 post ut etiā dicit innoc. Siquis aut potu vtrā
 immoderate peccare p̄t et ieiunij meritū pde
 re. sicut et si sumat immoderate cibū i vna co
 mestione. **hec tho.** in sūma. De bono tñ et eq
 cauendū est a potu magis in mane q in sero.
 qz potus post prandium sumptus sit subuenit
 et digestionē tuat in ritum scz p potū facili?
 et duentius defert? cibus ad singula mem
 bra. sumpt? aut ieiuno stomacho ut plimū no
 cet. **hec rich.** **¶** Vñ sumptō electuariorz iei

niū soluat. **¶** Electuaria et si aliquo mō nutri
 ant non tñ principaliter sumūt ad nutrimen
 tum sed ad digestionē ciboz. vñ nō soluūt iei
 unij sicut nec sumptio aliazz medicinaz nisi
 forte quis in fraude electuaria sumeret in ma
 gna quāitate p modū cibi. **hec tho.** in sūma.
 et rich. **¶** Vñ esus carniū ouoz et huiōi sol
 uant ieiunij. **¶** Sicut supra dictū est ieiunium
 institutū est ab ecclia ad reprimēdū dcupiaz. Et
 iō cibos illos ecclia ieiunātibz interdixit quz
 in comedendo maxime delectāt et ad venerea
 maxime puocant. cui?mōi sunt carnes lactici
 ma et cua ex auibus p eo q hūano corpū ma
 xime dformatur. vñ di. iij. deniqz par est ut q
 his diebus a carne aialū abstinemus ab om̄i
 bus que sementinā trahūt originē carnis ieiun
 nem? a lacte scz caseo et ouis. qd tñ dicit i d.
 c. deniqz d lacte caseo et ouis nō est nccm ob
 seruare nisi in ieiunio quadragesimo. nisi vbi
 est dñsuetudo abstinerē ab his in quolibz ieiun
 io ecclie. **hec rich.** **¶** Sed obicit qz magis ex
 citat dcupiscētia potus vini q esus carniū.
 Aliqui etiā pisces ita delectabiliter eduntur
 sic carnes. g. ecclia nō debuit magis inter
 dicere carnes q vinū et pisces. **¶** Ecclia ma
 gis phibuit carnes q vinū. cum qz difficilius
 est abstinerē a vino q a carni? et iō si vinū
 phibuisse transgressionis piculū maius fuisset
 tum qz ieiunij sepe trāscitaz excitat. et vinum
 cor hominis letificat scdm psal. Itē magis phib
 uit carnes q pisces qz esus carniū ut in pli
 bus magis delectat q esus pisciū licet i qbus
 dam aliter se habeat. et leges dant? h̄m ea que
 ut i plib? accidūt. **¶** Quid si nati. dñi venerit i
 sexta feria. **¶** Illi qui nec voto nec obseruan
 tia regulari ad carniū abstinentiā sūt astricti
 tali die scdm dñsuetudinem ecclie generalē car
 nibz vñ p̄t. Nec tñ illi sunt reprehēdēdi qui
 ob deuotōz voluerit abstinerē vel etiā ieiuna
 re. ex de obserua. ieiun. explicari. **¶** Vbi nota q
 ex hoc qd dicit ibi nec ex voto. patz h̄m glo.
 q illi q vouerunt nō comedere carnes i sexta
 feria n̄ debēt tūc comedē carnes qz q sine ddi
 tione vouent? sine dditione soluāt. **¶** Vñ qz
 vlt. c. vlt. qz ex quo voto emisso nō exceperunt
 gnaliter tenet. ar. ex d. p̄uul. qz circa. Quid
 itelligit verbum greg. iij. di. deniqz. vbi di
 cit q q a carni? abstinet nūq sumptuosa dui
 uia beluarz maris pparet. **¶** Sicut q loquit? de bo
 no et equo qz dcrarium de dñsuetudine tolerat?
 nam q nimis emūgit elicit sanguinē. **¶** Quid d
 ouis et lacticiuis. **¶** Hec interdicitur ieiunā
 tibz in qtu sunt ex aialib? orta carnē hñtib?
 vnde carnes principalis? interdicit? q ipa. In
 ter etiā alia ieiunia ieiunij quadragesimo est
 solenni?. cum qz ad imitatōez xpi seruat. tū qz
 ad celebrāda deuote miseria redemptōis nre
 p̄plus p ipm disponit. Et ideo in quolibz ieiun
 io carniū esus interdicit? In ieiunio aut qdra
 gesime interdicit? vniuersaliter et etiāz oua et
 lacticia de cōse. di. 3. nō oportet circa quoz
 tñ abstinentiā in alijs ieiunijs diuerse dñsuetu
 dines fiunt apud diuersos quas quilibz debz
 s̄uare secūduz morē eozz inter quos dñsuar?

Electuariorz

Ieiunij et ouis.

Quid si nati dñi venerit i sexta feria.

Interdicitur ieiunātibz in qtu sunt ex aialib? orta carnē hñtib?

vñ hiero. loquens de ieiunijs dicit. vnaqueqz
prouincia abundet in sensu suo et pcepta maiori-
ram leges aplicas arbitret. hec tho. in su. Si
tñ sic notauit host. d'fessor certū modū abstinē-
tie inuigeret illū penitens nulla obstante cō-
traria d'haetudie seruare deberet vt pbat. lxx
iij. di. p' biter. ¶ Insuper nota q' h'm host. cuius
qz d'cedit' vsus ouoz et casei. intelligit' d'ces-
sum q' etiā sagimie pnt vti. ar. lxxxj. di. p' b'm
et sic vti' cluniacēses. sed cistercienses et q'dā
alij religiosi d'errariū seruāt. Sed nūquid ep's
potest in voto dispēsare. h' arguit' q' sic ex d'
voto. c. j. inspecta p'sona et r'demptōe scz vtz
redemptō vel ieiuniū debeat magis deo place-
re et scdm hoc dispēset v' nō dispēsēt. ar. ibi
de z. c. magne. potest etiā ep'us dispēsare i qua-
dragesima cū infirmis vt in eis viter' mai' p'i-
culū scz mortis. de d'se. di. v. quadagesima. et
s'lt' tpe caristie. Vnde q' in q'dragesima carnes
coacte scz ppter famis mediā comederet puni-
end' nō esset. d'z tñ orō fieri apud deū ne ipu-
retur ipi qz bonaz mentū est ibi culpā agno-
scere vbi culpa nō est. vt dicit' ex. e. d' silij. q.
cum aut. et. q. vlt. di. v. ad ei' h' host. ¶ Item
scdm inno. e. n. ieiunia indicta ab eccia n' pnt
redimi pecunia vel alio mō nisi cā vel nccitas
in ieiunāte subsit. Ieiunia aut volūtaria redimi
pnt aucte supioris etiā sine cā que subsit in ie-
iunante dūmō alias sit vāle. lxxxij. di. c. fi. Et
idem ē in ieiunijs p' pnia impositis ar. ex. de
vo. c. j. et di. lxxxij. p' biter in fi. cōuenit etiā
host. cum p'dictis in glo.

De restitutōe in dūi ti. xxxij.

Ostea d'siderandū ē de restōne. Et p'io
in dūi q'tum ad damna illata in diuer-
sis generib' re'z. scdo q'tum ad acq'si-
ta in ludo aleaz. Circa primū p'io querit'
q'd sit restitutō et vtz sit necessaria. scdo q' de-
bent restitui. 3' q'tum d'z restitui. q' rto q'n d'z re-
stitutō fieri. Circa primū q'rū' p'la scz vtz
restitutō sit actus iusticie d'mutatie. h' q' sic
restituere ei est aliqūe iterato statuere i posses-
sionē vel d'nium rei sue Et ita attēdit' ibi equa-
litas iusticie h'm recōpensatōz rei ad rem q' pū-
net ad iusticiā d'mutatiuā. Vtz restitutō sit
nccia ad salutē. h' vt dictū ē restitutō ē act'us
iusticie d'mutatie. ad obseruandā aut iusticiā
omnes tenent' quilibet ergo tenet' ad restōz rei
ablate iniuste. vñ aug. eplā. ij. ad macedonez
et habet' xiiij. q. vj. c. j. nō remittit' p'ctm nisi
restituā' ablatū si restitui p't. hec aug. Et si nō
p't idem restitui debet restitutō fieri in equalē
ti si sit possibile. ex ne lite pendente aliqd' ino-
uet' ecc'ia. ij. Si vero equalens reddi nō pos-
sit tenet' qui damnū intulit restituere quod p't
ad arbitriū bonoz viroz.

Equit' videre de scdo. Et circa hoc querū
tur p'la scz vtz damnificās aliū i bonis
corpis teneat' ad restōz. h' h'm sco. li. iij. di.
xv. damnificās aliū in corpe. aut infert vlti-
mū damnū scz mortē. aut aliqd' dānū extra vlti-
mū. Et hoc dupli' v' irremediabile vt in mu-
latoe. aut remediabile vt i vulneratōe. l' alia
lesione curabili. Si i mutilatōe hoc p't eē dup'

vel qz ē enozmis q' ex toto ipedit aliqūe actuz
hūanū qui d'peteret hoi h'm istā p'tez amputa-
tā vt in amputatōe man' dextre aufert' oino
actus hūan' nat' d'peteret h'm illā manū. v' n'
est enozmis. i. nō impediēs actū hūanū. vt est
amputatō digiti vel alicui' p'us eius. De istis
omib'z damnis vidend' ē p'io q'd possit iuste
statui. scdo q'd statutū ē. De p'io dico q' si sta-
tueret' lex talionis in oib'z istis damnis iusta
esset qz nō ē facile vt p' tali damno illata fiat
recōpensatio equalis p' aliqua bona fortue qz
nō eqpollent. De scdo scz q'd statutū est dico
q' p' primo dāno et maxio scz vite ablatōne re-
gulariter in multis dūitacibus statuta est lex
talionis vt homicida moriat'. Et rōnabiliter
qz hoc non solum d'pedit legi mosayce et rōni
naturali sed eē appbatū ē et d'firmatū in lege
euāgelica a xpo M. xxxij. omis q' gladio occi-
dit gladio pibit et p' d'ns vbi lex talis de vita
reddenda p' vita statuta ē iuste statuta ē. et d'z
hō patienter soluere illā. q' si alicubi n' sit sta-
tuta null' d'z eam sibi inferre. qz null' d'z esse
homicida sui sine sp'ali p'cepto dei. h' expedire
ei vt exponat vitam suā in cā iusta d'tra inimic-
os eccie p' restitutōe faciēda illi cui' vitam
abstulit. q' si nō velit tantā restōz facere nō p't
esse imunis oino a restōne. sic q'dā fatui absol-
uūt homicidas nō oñdentes eis restōz nccio
icūbentē q' facili' possit trāhire hoicida q' vt
ita dicā canicida. qz si aliq's occidisset bouē l'
canē p'rimi nō absoluere' sine restōe. tene' g'
ad restōz sp'ialem faciēdā eqpollentem vite
quā abstulit. sic p't esse equalentia in talibus.
Nec hoc solū h' si interfect' sustētabat aliquos
puta p'ēm et mrem vel p'rios. tenet' interfici-
ens omib'z illis ad tantā restōz q'tam eis ab-
stulit p' interfectōz illi' p'sone. Et qz vix possit
aliq's digne recōpensare p' actōes i' q'd abstu-
lit hoicida. iō expedire simp' aime cui' libz ta-
lis p'soluere p' passiones volūtarias vel patiē-
ter iustep'tas vt scz occidere' p' hoicidie Et iō
optime p'uissū ē dūitaci vbi statuit' lex talionis
in cā homicidij. p'z em in dauid q'tum d'z de
testat' homicidij q' volens edificare templū
deo p'hibet' ē a deo qz fuerat effusoz multi s'i-
gumis hūani licet iuste occidisset. Igit' si iust'us
occisoz nō acceptat' ad cultū diuinū. iniustus
occisoz vbi apparebit. hoc at q'd dictū ē dictū
ē de iniusto occidēte. De alia damnificatōne
scz mutilatōne enozmi et nō enozmi. dūiter in
eccia nō est statuta restitutō nisi pecuniaria.
Et ista debet rñdere nō solū damno q'd q's in-
currit p' mutilatōz p' toto tpe futuro quo vsu-
rus erat mēbro absciso sed etiā expēsis appo-
sitis in curatōne. Et hoc dicit. c. primū ex de i-
iurijs et dāno dato. et vltra placatōz ipi' le-
si que req'reret' eē si nō esset talis mutilatō et
d'solatōz ipius sic afflictū. qz p'petua d'solatō
est sibi de tali mutilatōe. Plus etiā pōderāda
est mutilatō paup'is q' diuitis qz magis indi-
gebat p'te abscisa ad victum nccm cōquirend'
et ideo plus fuisse vsus p'te illa ad nccia p'cu-
randa. licz ex alia p'te sit aliq' d'ditio p'ponde-
rans scz digni'as p'sone sed hoc par' ē respectu

prime additionis. hec omnia sco. Si vo pcellas
 mortu vel mutilat no fuerit. i lecto tñ iacu
 erit. opas ei amissas et expensas in medicos
 et medicinas restituet qui pcellit. ex de iniuri
 18. c. 1. **V**erz dānificans aliū i bonis anime
 tenea ad restitucōez. **H**ic p sic mltomagis qm
 dānificans in bonis corpis vel in bonis exte
 noribz quia bona aie sunt mltco meliora illis
 unde vj. q. i. sunt plimi. mltum damna mozz
 distāt a damnis rez. tpaliū. Nullz aut aliū dā
 nificare pōt in bonis anime nisi dispositiue. s.
 eū inclinādo verbo vel exemplo ad peccādū.
 Et ideo talis tenet ad restitucōez. s. eū dispo
 nēdo qntum pōt ad bonū bono exemplo v. d.
 bo p eo orando vel orōnes p eo impetrādo.

Verz dānificās aliū in fama iniuste tene
 atur ad restitucōem. **H**ic scdm sco. tripli pōt ali
 quis aliū diffamare. vna mō flm crimē impo
 nēdo. scdo mō vnz. tñ occultū nō seruato or
 dine iuris scz in publico pponēdo. 3o mō vnz.
 crimē sed occultū sibi in publico impositū ne
 gando qz negans in hoc notat imponētē de
 calumnia. In pzo cāu dicit qz debet restituere
 famā simp rētractādo verbū suū vel qd sibi
 imposuit. qz alias nō seruat iusticiā in reddē
 do pmo qd suū ē. **E**t si obicit qz magis
 tenet zelare p fama sua qz p aliena n aut pos
 set illi reddere famā suā rētractādo verbum
 suū nisi seipm diffamaret. **H**ic quilibet debet
 magis diligere famā ei? cui p iuste opetere
 qz illi? cui nō p iuste iniuste Ita est hic qz accu
 sato de falso crimie iuste cōpetit fama. s. accu
 santi post talē accusatōz nō opēat iuste s. iniu
 ste. nō solum qz mentit est in accusando s. qz
 publice mentit est in quo sufficiēter et radi
 caliter infamauit se. Et id postea cōndens inno
 centiā alteri? cui tene? in hoc et indirecēte no
 centiā suāz nō pzie infamat se tūc sed amouz
 falsam laudem qua ipe post accusatōz menda
 cem est indignus. **E**xemplū aliqz fornicat tri
 bus videntibz illi postea accusantes crimē nō
 infamāt eum. sed ipemet infamauit se in facto
 isto publico qz breuiter cōmittendo qd cūqz cri
 men publice incurrit lesione dignitatis et sic
 amicit famā qntum in se est. **N**ec publicatō il
 la p quā notificat lesio illa aufert sibi famam
 sed solū facit deuenire magis in publicum qd
 tñ ex natura act? cōmissi erat pzi? simpli? pub
 licū. **E**t si queras. vnz nō imoie in publico
 tale crimē alien. sed murmurat vel indiscrete
 loquit? vel alicui corā multis narzat tñ nō tā
 qz sibi certū sed sic se audiuisse nūquid tenetur
 restituere. **H**ic rara fides ideo est qz multū mul
 ta loquūt. et idcirco dicens se solū audiuisse nō
 ex mō dicendi ostendat aliquā maiore certitū
 dinē qz ex dūmi relatione nō aufert ex natura
 actus in opinione alioz. famā illi. qz si illi fir
 miter dēcipiūt illū d q? e sermo eē crimiosuz le
 ues sunt qz qui cito credit leuis ē corde vnz.
 tamē qz a scandalo pusilloz oportet cauere.
 iuz illud apli. j. cor. 13. si primū scandalifēz
 nō māducabo carnes i eternū. et multa sūt ta
 les pusilli leues ad credendū mala. ideo pi
 culosum est talia audita ex relatu eis referre.

Et si hoc fiat malo animo scz ledendi illuz de
 quo est sermo nō est facile excusare quin sit cō
 tra caritatē et ita pēt m mortale. Si aut fiat co
 ram talibz ex cōsuetudie durum ē dicere qz ex
 eat genus pēti venialis. qz lingua in subzico
 posita est et q nō offendit in verbo h pfectus
 est vir. **J**ac. ij. **D**e scdo dicit qz nō tenet rtra
 ctare verbū suū qd pposuit in publico qz h fa
 ciendo mentiret? cū sciat illud qd pposuit esse
 vnz. et nō tenet? mēiri ppter qd cūqz bonum
 reddēdū alteri sed tenet? alio mō licito redde
 re sibi famā puta p huiōi verba. non credatis
 eū esse talem male sibi dixi vel fatue. qz nō ser
 uato ordine iuris. pposui em i publico qd non
 ē vnz publicū. Et illa psuasio scz nō reputetis
 eū talē bona ē qz quilibz psumend? est bonus
 donec pber? cōtrariū iuz illud ex de seruatio
 i ordi. faciēdo c. vnico. humana fragilitas qz
 idignū esse nō nouit dignū estimare debz. sed
 iste nō ē pbat? mal? corā illis. igit? hoc ē pez
 suadendū eis. s. qz ipi nō rputēt eū idignū nec
 malū. **D**e 3o mēbz dicit similiter qz nō tenet? res
 tractare negacōz suā qua negauit i publico
 vnz sibi crimen impositū qz nō tene? aliquis
 statim i iudicō cōfiteri se reū nōdū cōict? tñ
 tenet? p quedā verba sobzia sic dictū ē i secū
 do articulo restituere famā illi accusatū quem
 indirecēte notauit de calūnia. dicēdo nō habea
 tis eū p calūniatore qz forte habuit bonā itē
 cōz i pponēdo vel forte credebat posse pbare
 itentū suū et decept? fuit. **S**z ille qui negat
 tale crimē vnz licz puatū i publico sibi iposi
 tū. nūquid mortaliter peccat. videt? qz sic quia
 mentit? mendacō pnicioso psone accusanti qz
 p hoc notat? calūniator. **H**ic qz hoc nō est vnz.
 qz ipemet est sibi pniciosus qui eo mō pponit
 quo nō debet pponere. et ideo ipemet est sibi
 causa si aliqua infamia sequit? non aut ille ne
 gans qz defendit innocentā suā in publico
 vbi nō est nocens nec habend? p nocente do
 nec fuerit cōict?. Sed remanet difficultas an
 peccet mentiēdo p se. dux em videt? qz q
 libet accusatus ab vno in publico teneret? sta
 tim de necessitate salutis cōfiteri illud in pub
 lico et sic statim exponere se patibulo in iudi
 cio sanguinis. Sed et hūdo oculū nō tñ ad pe
 nam sed ad honestū et inhonestū nō apparz qz
 ille honeste et scdm rectā rōnem debeat cōfite
 ri coram tali iudice qz ipe est plus qz quicūqz
 alius singularis accusans. Vn aufert sibi ipi
 famā quia confitent? cōtra se in iudicō credit?
Quid ergo. cauta est rñsio iuristaz. hec scz
 nego pposita vt pponētur et hoc quidē sine m
 datio pe fieri in pposito qz pponētur in publi
 co et vt publice pbanda. sic aut negare ea pē
 quilibz si scit nō posse pbari i publico. **Q**uid
 si iudex vzeat eum vt cōfiteat? ppositum. vel
 publice neget. Responderē posset qz ipe rñdie
 sufficienter ad accusatōem hū modū iurispiti
 nec ab illa respōsione vult declinare faciat iu
 dex erga accusatū qd iuris est. **S**ed si nō in
 tendens tñ negare illd vt ppositum ē scilic?
 vt publicū sed sic sacerdos facit de confesso
 dicens. nihil mali scio istum fecisse qz loqur

ut in publico sciuit aut in alio foro. nūquid te-
net iste negans de illa negatōe penitere. *ff.*
bonaz. mentū est ibi culpa agnoscere ubi cul-
pa nō est. di. v. ad cui. et ititular. *gg.* Et ideo
in tali cāu tucū est post talē negatōz penitere
et hoc indistincte tanq̄ de tali q̄le ē puta sub
tali distinctōe. si mortale ē tanq̄ mortale. si
veniale ē tanq̄ de veniali. hec omnia sco. de h
vide supra li. ij. ti. de detractōe et infamia.
Vtq̄ aliq̄s debeat recōpensare damnū qd̄ i tu-
lit alicui impediēdo eū ne cōsequeret̄ aliqd̄ bo-
nū qd̄ erat in via acquirēdi. *ff.* nō tene^r equa-
le tali damno recōpensare qz minus ē aliqd̄
hōre in potentia q̄ in actu. qui autē ē i via adipi-
scendi aliqd̄ habz illud tm̄ in v̄tute vel poten-
tia. et ideo si redderet̄ ei ut hoc hōre i actu re-
stitueret̄ ei illud qd̄ est ablatū multiplicatum
qd̄ nō est de necessitate restitutōis ut dictū ē.
tene^r tm̄ reconpensatōz aliquā facere scd̄z cō-
ditōz psonaz et negocōz. Vñ h̄m hoc ille q̄
effodit in agro semina nō tene^r satisfacere p̄
tota messe futura. qz nōdum habet̄ n̄ virtute l̄
potentia hec t̄bo. Quid de eo q̄ impediuit a-
liquē a cōsequendo aliqd̄ beneficiū ecclesiasticū
ff. scdm̄ rich. et sco. hoc p̄t aliq̄s facere trip̄
vno mō intendens dei honozē vel vtilitatē ec-
clesie. ut si p̄pter hoc p̄curet q̄ det̄ p̄sone alij
dignoz et tūc in nullo tene^r ad aliquā resti-
tutōz vel recōpensatōz. Alio mō intendens p̄
p̄riā vtilitatē et sic etiā nō tene^r ad restitōz si
p̄curet p̄ se licito mō. 3° mō intendēs alterius
damnificatōz p̄pter odium vel vindictā l̄ ali-
quid huiōi. et tūc si impediāt ne digno decur-
anteq̄ sit firmatū q̄ ei det̄. licet nō teneat̄ res-
tituere valorē beneficij. eo q̄ nō est equal̄ va-
loris hōre bonū in actu et esse p̄p̄e hōre maxime
q̄n̄ p̄t impediiri. tene^r tm̄ ad interesse damnifi-
cato ad arbitriū bonoz. si autē iam cōfirmatūz
sit q̄ ei decur. idem ē ac si iam habitū ei aufer-
ret. et ideo tene^r restituere equalē h̄m tm̄ suaz
facultatē. Exemplū si p̄cidam venas i fūdo
meo p̄ quas deriuat̄ aqua ad puteū alteri⁹ in-
tentōne nocendi sibi teneoz ei restituere dam-
nū. si autē faciam hoc sine fraude cōsulens vti-
litati p̄p̄ie. eo q̄ scz est mihi vtile facere mu-
rum et non p̄t ouenienter fundari sine venaz.
illaz p̄cisione nō teneoz aliqd̄ restituere. qz n̄
damnifico aliū iniuste. qz ius habeo faciendi
bonū meū in fūdo meo. *ff.* de noni opis. nūci.
l. ij. et sic dicit̄. *ff.* de re. iur. nemo damnū fa-
cit nisi qui illud facit qd̄ facere ius nō habet
Quid si cā mei edificij defendendi edificij
vicini orto incendio dissipē. nūquid teneoz ei
reducere. *ff.* q̄ nō ut dicit. Vulpian⁹ et rep̄-
bat labeonē q̄ dixit cetrariū ut habet̄. *ff.* de r̄-
cendio et ruina. l. ij. q̄ ait p̄coz. vel dic la-
beonis sniam veram ubi iustus nō fuit metus
puta qz adhuc nō puenerat ignis vsqz ad do-
mum vicini quā destruxi. tūc em̄ teneoz in sim-
plū act. legis acq̄l. Sed si puenerat l̄ iuste du-
bitabā an pueniret qz forte tūc t̄pus ventosuz
erat tunc habet locū qd̄ Vlpianus dixit. neqz
em̄ damnū dare videoz eque p̄curis edibus.
ut dicit̄. *ff.* qd̄ vi aut clam. si alius qd̄. ē et a-

lia exceptio. quis etiā non puenerit si iuste tm̄
putabam ignem puentuz adhuc cessat actio
sic intelligit̄. *ff.* ad. l. acqui. quid fumo. q. qd̄
dicit̄. Sic etiā p̄citur ei qui gra mercū suaruz
seruandaz alienas picie in mare ut habetur
ff. de p̄scrip. ver. qui seruandaz. responso. j.
Sed nūquid a ciuitate dz emendari dom⁹ vici-
ni in p̄cedenti cāu. *ff.* in sūma equitate consu-
lo iudici ut hoc officio suo fieri faciat. ar. *ff.*
ad. l. ro. de iactu. l. j. q. equissimū. hec host
Ad hui⁹ euidentā nota. p̄ ad hoc q̄ teneatur
qui damnū dederit vel iniuriā irrogauit isti-
tuere. necesse ē culpā interuenire alias nō te-
netur. Vñ infantes et furiosi nō tenent̄ si dam-
num dederint. impubes tm̄ dolicapax tenetur
nō etiā de culpa qui ad sui defensioz et incōu-
nenti et eodē mō damnū dedit excusat̄ etia⁹ a
culpa qui alteri⁹ impulsu vel violentia venti
damnū dedit. Non tm̄ autē q̄ damnū dedit l̄ in-
iuriam irrogauit sed etiā qui opem tulit tene^r
Item si sine culpa siue impitia vel negligētia
damnū quis dederit vel iniuriā irrogauerit te-
net̄. Siquis etiā aliqd̄ ex negligentia minus
fecit et ad hoc damnū datum sic tene^r. Item n̄
excusat̄ quis p̄ ignorantia si scire potuit ex fa-
cto suo cōtingere iacturā vel iniuriam. puta cū
vellem p̄cutere me p̄cussi alium. imputat̄ mi-
hi qz diligentā debitā non adhibui. hec oia
ēx de iniurijs. si in culpa. in tex. et glo Item si
quis iumentū alteri⁹ occiderit foueā i quā ce-
cidit faciēdo qd̄ mortuū est erit suū s̄ estima-
tōem dabit. ēx de iniurijs. c. ij. qz qui dat oc-
casionē damni tene^r. *ff.* ad. l. cor. nihil inter-
est. hoc autē est h̄m bñ. in glo. Item si fecerit i
manifesto loco. sed si in priuato ubi talia fie-
ri solent. nō tene^r. *ff.* ad. l. acqui. qui foueas.
Item si bos meus cornupeta ē qz nō custodiui
eum bene occiderit tuū. reddam bouē p̄ bone
sed mortu⁹ meus erit. e. ti. si bos. Sed et si in
agrū vel vineā tuā ego vel animalia mea dam-
num dederim⁹ estimatōz dabo et si leserit. hoc
autē intelligit̄ h̄m host. si animal meū cōtra na-
turā sui generis damnū dedit. puta bos cornu-
peta est qui cōsueuit domestic⁹ esse tunc reddā
estimatōz vel animal p̄ noxa tradā. e. c. fi. q. qz
si animalia. In animalib⁹ tm̄ feris hoc nō habet
loquē qz tale alias dando liberaris sed nihil oī-
nus tenet̄ si diligentā debitā nō adhibuisti
secus ē si nihil de cōtingētib⁹ omisisti ut ibid̄
dicit̄. Quid de eo qui damnificat aliquā re-
ligionē retrahendo ab ingressu eius aliquā p̄-
sonam eidē vtilē. *ff.* h̄m sco. p̄ talis si traxit a-
liquē de religionē iam obligatū ad religionē
obligatōe p̄fessionis tene^r agere ad restitutō-
nem ut scz ille redeat ad religionē. Sed si ali-
quē dispositū ad ingrediendū retraxit ne incraret
quia interest inter habere et p̄p̄e esse nō tene^r
ad tantā restōem religioni ad quātam tenere^r
si fuisset in religionē sed ad aliquāle. puta ad
inductōz alteri⁹ et equalēter ad ingressū illi⁹
religionis. Et hoc intelligendū est si ip̄m r̄tra-
xit intentōne damnificādi religionē. Si autēz
intentione cōsulendi vtilitati p̄p̄ie sine fraude
nō tene^r religioni. sed in p̄rio cāu et. in sedo

teneret p[er]sona quā reu[er]te[n]t[ur] i[n] p[ro]p[ri]etate et alij
bonis sp[irit]ualib[us] ad equivaletia illis bonis a
quib[us] eū retrahendo dānificavit. Quid de
eo qui vitupavit aliquē iniuste. *h[ic] q[ui] sic dig-
tatem p[er]sonae ei[us] in hoim[is] opinione maculauit
p[er] illationē etumelie sic reparat eā p[er] exhibiti-
onē reuerentiae. h[ic] tho.* Vt[er] hō teneat ea
restituere q[ui] inuenit a fortuna. *h[ic] rez. q[ui] p[er]ant
sunt d[omi]nes o[mn]i iure naturali ut volucres n[on] do-
mestice et pisces maris lapilli et gēme q[ui] inue-
niunt[ur] in litore maris et silia insti. de rez. di-
uisione. s[ed] et quidē et fere bestie. Et talia inue-
niens restituere nō tenet[ur]. vnde. e. s. dicit[ur] qd
nulli[us] est naturalis rōne occupatis esse cedit[ur].
Quedā vero sunt vniuersitatis. et quedā sunt
p[ro]p[ri]e singulor[um]. Et h[ic] duob[us] modis res dictas si
q[ui]s inueniat restituere tene[re]. res coitatis dicit[ur] et
res p[ro]p[ri]as alicui[us] ei cui[us] sunt si scire possit
cui[us] sunt. Et si cui[us] sint scire vel inuenire nō pos-
sit ei restituat cui de republica cura incūbit ut
dicit[ur] nel. vel ut dicit[ur] rap. si ipse indigeat cuz
d[omi]no et auctore sui p[ro]p[ri]arij vbi scz supior[um] d[omi]no
sicz talium retinuerit sibi retineat et p[ro] eo c[ui]
fuit ozet aut paupibus eroget et sic intelligit[ur]
illud aug. xvij. q. v. si quid inuenisti et nō resti-
tuisti rapuisti. et. xiiij. q. v. multi. Sedz sco. d[omi]no
res inuenta tradi dz alicui p[er]sonae publice cu-
stodiēda et i locis publicis portari ut sic d[omi]no
eius eam inuenire possit et si post talē p[ro]clama-
tiōem d[omi]no nō appareat paupib[us] debet restitui.
Quid de eo qui accipit occulte d[omi]no bonis ali-
cui[us] sui debitoris ei soluere nolētis. *h[ic] rich.
q[ui] talis peccat p[ro]pter indebitū modū accipien-
di. t[ame]n restituere nō tenet[ur] ut habet[ur]. xiiij. q. v.
non sūt sane. Quid de meretrice nūquid re-
stituere debet qd datum est sibi p[ro]pter fornicar-
tōz. h[ic] tho. p[ro] nō. si camē aliqd supflue ex-
cessu p[ro] fraude vel dolum ei a quo habuit re-
stituere tene[re]. Quid de tenentib[us] colubaria
et guaranas. *h[ic] d[omi]no tenentib[us] colubaria dicit[ur]
aliqui q[ui] si nō possint teneri sine p[ro]iudicō et d[omi]no
no alteri[us] mortaliter peccat si tenent. quidaz
t[ame]n credunt q[ui] columbe plus p[ro]ficiat terris q[ui]
frequenter stercorelando et mala semina come-
dendo q[ui] alias noceant. vñ nō videt[ur] t[ame]n sup
hoc aliquid affirmare De tenentib[us] guaranas
credunt aliqui q[ui] vbi d[omi]ni agroz vicinor[um] so-
lebant agros in tāta libertate possidere q[ui] nō
oporebat eos custodias suis agris p[ro]p[ri]as et
facis adhibere p[ro]pter arceda hui[us] ai alia guar-
ranaz. peccat mortaliter qui hui[us] ai alia guar-
ranaz de nouo d[omi]nuunt in p[ro]iudiciū et damnū ali-
rum et tenent[ur] qui faciūt eas damnificatis ad
interesse Idem etiā credunt de veterib[us] guar-
anis que sūt a t[em]p[or]e ex quo extat memoria. nisi p[ro]
babiliter p[ro]sumat[ur] q[ui] aliq[ui] terras vicinas hui[us] ai
guaranis a d[omi]no illaz guaranz accepit ex
colendas scientes additiones guaranz scz p[ro]
h[ic]ntes p[ro]p[ri]a vicina tenent[ur] custodire saca p[ro]p[ri]is
expensis ab animalibus hui[us] ai alia guaranz. et q[ui]
non liceat capi ac interficere hui[us] ai alia q[ui]
uis inuenta in p[ro]p[ri]is suis et damnū ibi facien-
tia. Si querat[ur] vnde hoc p[ro]babiliter p[ro]sumi
possit. *h[ic] p[ro] ex multo comodo qd d[omi]no sequi d[omi]no****

verūt ex nemoribus illis habitantes iux[ta] eas
vel q[ui] minore pensione soluit d[omi]no p[ro]p[ri]is vicinis
guaranis q[ui] de multū remotis. Et forte q[ui] iu-
uant[ur] et releuant[ur] in vno ab initio d[omi]no seruant
grauari in alio scz in onere seruandi p[ro]p[ri]a sua
sine captōne et lesione hui[us] ai aliam. De ve-
natorib[us] qui d[omi]no agros et vineas alior[um]
quor[um] canes occidūt anseres et oues et agnos
paupum credo q[ui] tenent[ur] restituere estimatōez
damni alias peccant mortaliter si nō restituat
nisi ita modicū damnū esset q[ui] p[ro]babiliter non
curarent illi quib[us] fieret. Item credo q[ui] p[ro]
cipies qui excecant vel mactant homines p[ro]pter
leprozes ceruos et hui[us] ai mortaliter peccat si
faciant libidine vindicte aut amore hui[us] ai aia-
lium aut libidine venandi hui[us] ai animalia que
nulli[us] hoim[is] sunt. aut si p[ro]pter vnicū actū h[ic] fa-
ciant cum nō debeant ita seuerē p[ro]cedere nisi
contra d[omi]nos ad talia. Credo etiā q[ui] si sit d[omi]no
tudo loci illius q[ui] p[ro] vno actū tanta pena infli-
gatur d[omi]no est iniqua nec obseruanda. Et
obseruantes eam mortaliter peccant ut dicit[ur]
in sūma t[em]p[or]e. a. de rapina. c. qui condūt leges
iniquas.

Equit[ur] videre de 3[is] scz q[ui] t[em]p[or]e debz restitui
Et circa hoc querūt[ur] p[ro]p[ri]a. scz rez. sufficit
at restituere simplū qd est iniuste ablatū. *h[ic]
cum aliquis recipit iniuste rem alienā duo sūt
ibi quor[um] vñ est inaequalitas ex p[ro]p[ri]e q[ui] q[ui]
est sine iniuria ut patet in mutuis. Aliud e[st] in-
iusticie culpa que p[ro]t[ur] eē cū equalitate rei ut cū
aliquis intendat inferre violentiā sed nō p[ro]ua-
let. Quantū ad p[ro]p[ri]am adhibet[ur] remediū p[ro]p[ri]e
nam cui[us] inflictiō p[ro]inet ad iudicē. et idō an-
te p[ro] sit cōdemnat[ur] p[ro] iudicem non tenet[ur] plus
restituere q[ui] accepit. sed post d[omi]no tene[re]
soluere penā. Et scōm q[ui] dicit[ur] host. a. de p[ro]p[ri]is
ante p[ro] res inuenta dico q[ui] restituat. si dubita-
tur aut cui[us] sit certificari et inueniri p[ro]t[ur] p[ro] cir-
cūstātiā rei. Qd aut dicit[ur] zach[aria] d[omi]no luc. xix
si quē defraudauit reddo quadruplū dixit illd
q[ui] superogare volens. vñ etiā p[ro]misit. ecce dis-
midū bonor[um] meor[um] do paupibus Et d[omi]no d[omi]no
rod. sup. s. de pedagis. dicit[ur] q[ui] si quis faciat
aliqd p[ro]hibitū sub pena corporali vel pecunia
ria nō est iūgēdū ei i fōro p[ro]p[ri]ali q[ui] soluat h[ic]
mōi penā nisi tūc q[ui] d[omi]no t[em]p[or]e et erit ad illam
sed sufficit q[ui] soluat interesse ad arbitriū boni
viri damnū vel iniuriā passo. Item dicit[ur] inno.
in glo. e[st] de emunitate. q[ui] p[ro]p[ri]is. p[ro] condēna-
tus ad aliquid iniuste nō tenet[ur] illud dare sp[irit]u-
te licet p[ro]p[ri]e debeat snie. Vt[er] ille qui dam-
num intulit non h[ic]nt[ur] vnde restituat seipm te-
neatur facere seruū ut possit restituere. h[ic] tho.
rich. p[ro] damnificans aliā iniuste in sua liber-
tate scz iniuste p[ro]curādo eū in seruitutē redigi
tenet[ur] se facere seruū p[ro] eo si nō potest eum ali-
ter restituere libertatē. nisi forte esset talis cō-
ditio p[ro]p[ri]e que intulit damnū q[ui] hoc notabi-
liter redūderet in d[omi]no boni p[ro]iudiciū. in quo
cāu nō tenet[ur] se facere seruū q[ui] ut dicit[ur]. ff.
de re. iur. libertas inestimabilis res est illa ac
lex que habet[ur] exo. xij. Si nō habuerit fur qd
p[ro] furto reddat venūdabit. licet tūc obligat[ur]*

inducit. nō tñ obligat nos qz nō fuit morale p
ceptum. Sicut dicitur pō legib⁹ illis i quib⁹ p̄i
p̄ibat⁹ qz restituitio excederet damnum.

Equit⁹ videre de. iij. qñ debeat fieri resti
tutio. Et hic querit⁹. Vt sic statim r̄iti
tuendū. Sic sic recipere rem alienā d̄tra iusticiā
est p̄ctm̄ ita etiā retinere eam. qz p̄l. o. ⁊ aliq̄s
inuito dño deatnet rem alienā euz impedit ab
vsa rei sue et sic facit ei iniuriam manifestū est
aut qz nec p̄ modicū t̄p̄a licet morari in p̄ctō
mortalit sed quilibet tene⁹ statim peccatū exci
dere scdm̄ illud eccl. xij. quasi a facie colubai
fuge peccata. Et id quilibet tenet⁹ statim resti
tuere qd si non posset statim ip̄a impotētia ab
soluet eum ab instanti restitutiōe faciēda sicut
etiā totaliter absoluit a restitōe si sit oino impo
tens. debet tñ p̄ se vel p̄ aliū petere remissioez
vel dilatoz ab eo cui debet. Circa qd nota
sim scō. p̄ non licet aliquo tpe detinere alie
na inuito dño. i. nolente et scdm̄ rōnem rectā
nolle debente. Et n̄ d̄sequēs regulariter restō
debet statim fieri. s̄c̄ statim cessari debet ab a
ctu peccati mortalis. nō tñ exteriori sed etia
interiori. Sed in casib⁹ licet exteri⁹ qñz exteri
orem restōz differre. posita tñ interi⁹ restituen
di voluntate qñ occurrerent circūstantie oportu
ne. q̄ quidem casus sub hac regula d̄tinent⁹. qz
sc̄z licet detinere rem alicui⁹ qñ ille debet vel
le rōnabiliter eam detineri ut qñ restitutiō illi
us rei esset in p̄iudiciū d̄uitatis vel ip̄ius reci
pientis vel etiā in infamiā vel in magnū dam
num restituentis. debz em̄ hec om̄ia p̄dicta ma
gia velle vitare p̄ dilatoz restōnis sibi facien
de q̄ vitare suū mōdum p̄uū vel nullū. vñ
de ille tunc qui habet rem alteri⁹ tenet eā do
mino volente et si nō actu elicitō tñ actu debi
to. qz dñs illi⁹ rei debet velle qz hñs sua tene
at ea donec oportue possit ea reddere. Si di
cat⁹ qz tenet aliena dño inuito qz nō vult qz te
neat rem suā etiā p̄ t̄p̄us p̄uicūqz modicū. Sic
dicendū qz dño male et mōdinate velle sta
tim debere restitui sibi suū nō est tenere iuste
alienū. quia etiā depositū de cui⁹ redditiōne
strictissima lex habet⁹ in cāu licite teneri p̄t do
mino inuito inordinata voluntate. Multa alia
de restōne notata sunt in primo li. hui⁹ op̄is
que diligens lector inuenire poterit in plib⁹
eiusdem libri titulis.

De restōne acquisitorū in ludo
aleaz et tarillorū. n. xxx.

Vñ est cōsiderandū in sp̄iali de restitui
tōe acquisitorū in ludo aleaz et taril
lorū. Et vt pleni⁹ hec materia tractet⁹
querit⁹ p̄io. vñ talis lud⁹ sit licitus. 2º q̄ sit
pena eius. 3º vñ in iudicio repeti possit illud
qd̄ q̄ in tali ludo p̄didit. q̄to vñ illa q̄ d̄s
est lucratus in tali ludo restituere teneat⁹ i fo
rā d̄scie. Circa p̄imū sciendū qz ludus alea
d̄i iter dicit⁹ om̄is lud⁹ qui innit⁹ fortue vici
bus. vt dicit rod. om̄is aut talis lud⁹ est p̄hi
bitus ne fiat in penā vniuersaliter oib⁹ et ma
xime clericis nisi in cāu vt patebit. infra. ff. d̄
aleatoribus p̄ totū in auc. de sanctis ep̄is. q̄
interdici⁹. di. xxxv. ep̄s. ex de vi. et hone. cle.

c. clerici. i. ter. et glo. vñ cū talis lud⁹ sit v̄ro
qz iure sc̄z ciuili et canonico p̄hibet⁹ d̄stat qz
peccant nisi in cāu qui ludunt tali ludo v̄l ec
p̄cipant. vñ hu. no. sup. d. c. ep̄us dicit qz lu
dentes mortaliter peccāt. Scdm̄ vō quosdam
vt dicit rod. tūc p̄imū peccāt mortali⁹ qñ du
cunt hoc in d̄suetudiez. peccāt ec̄ admin⁹ re
nialiter inspectores ludi. vt dicit rod. Grauitas
aut hui⁹ p̄cti patz p̄io qz ibi ē cupiditas alie
na lucradi q̄ est radix oim maloz. ⁊. thi. vj. Et
nō quecūqz cupiditas sed rapina. vult em̄ spo
liare p̄imū suis rebus. Scdo qz ibi est p̄ditō
vult em̄ spoliare eū cum quo d̄medit et bibit.
Tercio qz est ibi maxia crudelitas. vult ei spo
liare si p̄t eum ec̄ camisia et brac. qd non face
rent aliqñ latrones p̄grinos i nemozib⁹ spo
liantes. Quarto qz ibi ē d̄temptus ecclie h̄o p̄
hibentis. patz ec̄ ex multis alijs malis q̄ p̄ue
niunt ex talibus ludis q̄ omitto ḡa breuitatis
Potest tñ ludus in pecunia fieri licite i cāu pu
ta d̄currētib⁹ septē circūstantie. 1. oportz tam
p̄imo qz ibi sit p̄donea p̄sona qz hoc nō licet
clericis etiā inspicere vt dicit⁹ e. Scdo d̄grua
cā vt p̄ d̄m̄ cōmūio faciēdo. ff. de ale. l. vlt.
Tercio d̄bitus finis vt sc̄z nō p̄pter cupidita
tē sed potius p̄pter recreatōz et socialitatem.
Quarto d̄cessa mēsurā qz nō licet ludere v̄tra
vñ solidū ec̄ si sit multū diues. C. d̄ vsu. alea
Aleaz ludus d̄stōne greca. Quinto oportz t̄p̄a
sc̄z vt nō fiat t̄p̄e luctus vel p̄nie v̄l d̄uicinis.
Numerat⁹ em̄ lud⁹ inter impedimēta vere p̄nie
Sexto licet⁹ mod⁹ sc̄z vt sine dolo ludat ita qz
d̄tra ludi legē nō faciat nec ludentē p̄uocet.
Septimo aptus loc⁹ qz in ecclia ludi nō debet
ex. d̄ vi. et ho. cle. cū ad d̄corē. vñ vsus. Eius
p̄sona materia sint aleati. Temp⁹ mēsurā sint
modus atz locus. h̄o. v̄o dicit qz ex quo lud⁹
est illicitus et rep̄bat⁹ bono animo fieri nō p̄t
ff. de fure. in fura actōne in fi. et ex de re. iur
estore. Siquis ergo dicat qz hoc faciat incēti
ne bona vel recreatōis cā. aut ludat sine pecu
nia si ludat ad aleas v̄l tarillos. aut accipiat
vñ de ludis app̄bais alias ad minus in iudi
tio fore non credam ei qz nō ludat ex cupidita
te qz sic fit vt in plibus. ar. ff. de legib⁹. nam
qd ea. et ex de decimis. c. j.

Ira scdm̄ sciendū qz pena hui⁹ p̄cti ponit
tur di. xxxv. ep̄us. Ep̄us inquit aut p̄sb̄
aut d̄p̄aconus alea vel ebrietati d̄seruiens aut
desinat aut certe damnet⁹. Subd̄p̄aconus aut
lector aut cantor silia faciens. aut desinat aut
d̄uione p̄ruet⁹. Sicut etiā laicus. Nota qz ex
hoc qz dicit d̄seruiens colligit⁹ qz si in d̄suetu
dinē nō ducit penā p̄dictā nō sustinebit. licet
etiā ludendo mortaliter peccauerit. Ex hoc v̄o
qz dicit desinat colligit⁹ qz si durit in d̄suetu
dinē moneri debet. et si amonit⁹ destitit. pe
nam p̄dictā euitabit. debz tñ in v̄troqz cāu pe
nitentiā agere de p̄ctō. Ex hoc aut qd dicit p̄
uetur cōione colligit⁹ qz tale p̄ctm̄ sit mortale
et graue cū tales pene nō sint impēde p̄ le
ui crimie. xj. q. ij. nemo et. c. nullus. hec ra p̄
habet⁹ etiā ex de excessi. pla. inter dilectos qz
publicus aleator a p̄motōne repellit⁹. S̄. v̄

¶ primo sic monendū anteq̄ p̄miat̄. xxv. di. c. sed hoc ē v̄x̄ in beneficio obrento aliter ac est in obanēdo qz multa impediūt taliter lu- dentes. qz que lucrant̄ restituere tenentur. tñ de hoc postea queret̄. Duniūt̄ etiā ludi inspe- ctōres scz clerici qz tribus ānis a misterio de- bent arceri in auct̄. de san. epis. q̄. interdiciō. Et etiā coopatores. qz hospes tenens lufos res actōz iniuriāz p̄uabit̄. vñ. ff. de ale. l. j. d̄z qz si quis eū apud quē est in alea lufū verbera- uit et dānificauerit sine ei ali qd̄ qñ ludebat̄ subtrahit̄ dolo fuerit iudiciū nō dat̄. Et intel- ligit̄ scdm̄ azo. hoc. c. de eo qui d̄sueuit luso. res alec cā sui emolumētū tenere. Sec̄d̄ at̄ ē si i- cidenter apud aliquē ludere. Item emens rem ludentis euictione nō tenebit̄. vñ. ff. quarum- rexx̄ actio nō datur. l. ij. q̄. j. q̄ d̄z si ex̄ns i alea rem suam vendat nō tenet̄ de euictione.

¶ Ica t̄rciū sciēdū qz sic dicit̄ rap. et ho- q̄ illud doc. dūiter fere omēs tenet̄ qd̄ a- liquis in ludo aleaz̄ vel taxilloz̄ p̄didit̄ i iudicō repetere p̄t̄ et hoc p̄bant̄ p. ff. de alea. l. vlt. in fine. et p̄ legē grecā. Aleaz̄ lud̄. q̄ dat̄ repetitōz̄ in tali ludo vsqz ad. l. annos. Et hoc intelligi debet de amissis in tali ludo s̄m qd̄ est p̄hibit̄. et in hac snia videt̄ etiā azo- fuisse.

¶ Ica quartū sciēdū qz illa q̄ quis est lucra- tus in tali ludo restituere tenē in iudicō aīme scdm̄ dūem opi. loquēdo eo mō quo ē p̄- hibit̄. qz nō tñ p̄hibet̄ talis ludus sed etiāz̄ acquisitō lucri p̄ talem ludū. ar. ad hoc di. xx̄ epus in glo. et. ff. de alea. l. vlt. et ex̄ d̄ vi. et hone. cleri. clerici officia in glo. h̄ rich. Cū em̄ talis ludus sit re p̄batus. v̄tpote qui est cō- tra deū et omīa iura. vnde et sponsio facta in ludo nō tenet̄ scdm̄ leges. null̄ aut̄ p̄ ipm̄ p̄t̄ titulū nec bonā fidē h̄re et p̄ d̄ns nec aliquid acquirere. iniust̄ em̄ titulus p̄ nō titulo ē ha- bendus. ff. de peti. here. l. nec vllā. et male fī dei possessor dicit̄ qui cōtra legē iterdictā mer- catur. C. d̄ agri. queadmo dū. h̄ rap. Aliquibz̄ tamē videt̄ qz qz talis restitutō nō p̄cipit̄ iure canonico sed tñ ciuili nō tenent̄ ad eaz̄ de na- cessitate nisi illi q̄ legibus impialibz̄ subfunt de iure. nisi talis restitutio sit alibi p̄ d̄suetu- dinem app̄bata. Et huiz̄ snie videt̄ fuisse tho- in sūma sua. Alijs aut̄ videt̄ et p̄babiliter qz talis restitutio iure canonico p̄cipit̄ implicite in q̄trum scz ius canonicū app̄bat leges que nec iuri diuio sit cōtrarie neqz p̄ canones vel aliquā rōnabile d̄suetudinē cōtrariā abrogare di. r. de capitulis. et. c. si quis aut̄. et duobus. c. se. Rap. tamē innoc̄. host. et cū eis bon̄. sic distinguūt̄ scz qz lufos aut lufis volūtarius et ex cupiditate et tūc si amisit nō potest repe- re. si est lucratus tenet̄ restituere saltem in iu- dicio aīe. Aut̄ inuit̄ et tractus p̄ vim v̄l nimi- am alteri p̄ oportunitatē induc̄. et tūc si amis- sit potest repetere. si est lucratus nō tenet̄ resti- tuere qz restitutō nō d̄petit̄ illi qui p̄didit̄ i v̄- dictā peccati s̄ potest et debet paupibus ero- gare. ar. ad hanc distinctōz̄. xiiij. q. v. nō sane et ex̄ de symonia dilectus. Nec obstat si lufos

dicat licet ex cupiditate luserim nō tñ iniuriā p̄ximo feci qz hoc idē ip̄e fecit et volūtarius accessit. h̄ tñ inuit̄ et dolens amisit et scdm̄ dictā distinctōz̄ dicit̄ posse cōcordari opi. et iura. De illo aut̄ qui ludit nō cupiditate lu- crandi sed cā tediū vel tristitiā effugandi dic̄ rich. in questionibz̄ suis. qz si ille q̄ amicitat nō notabiliter sed i modico damnificat̄. in modi- co in p̄ p̄ compatōz̄ ad ipm̄ qd̄ idō dico qz ali- quid est modicū diuiti qd̄ ē multū paupi tūc ludēs n̄ facit cōtra p̄hibitōz̄ iur̄. qz t̄c nō d̄cur- runt rōnes p̄pter quas illi ludi sunt p̄hibiti. vnde ille qui lucrāt̄ i tali cāu aliqd̄ modicuz̄ nō tenet̄ tentione nccitatis ad salutē restituere saltem illi qui amisit. qd̄ idēo dico qz forte aliqui dicere vellent qz in volūtate sua esset l̄ amittenti restituere vel paupibus erogare. Et forte aliqui vellent dicere qz tentione nccita- tis ad salutē nulli tenet̄ restituere sed p̄t̄ sibi retinere. quia iura q̄ lucrū talis ludi p̄cipiunt restitui in tali cāu nō debent intelligi. h̄ rich. Quidā vero dixerūt qz aleatores de stricto iur̄ nō tenent̄ ad restōem nisi in ludo fecerint fraudem. Et hoc idēo qz inter p̄tes pactū et d̄ dictū iteruenit qd̄ vtriqz placuit et vtrqz ad hoc se obligauit et idēo nec q̄ amisit p̄t̄ de iur̄ re repetere nec q̄ lucratus ē tenet̄ restituere. et huiz̄ scde positōni magis videt̄ consentire alex. de lom. s̄ positio prima ē d̄mior et tuc̄- or vt mihi videt̄ et ad illud qd̄ dicitur p̄ scda positōe scz qz pactū et d̄dictū iteruenit c̄. po- test dici qz istud pactū nō tenet̄ cum sit contra legem. pactū etiā v̄l pena iuramento vallatū si sit cōtra leges vel canones nō tenet̄ nec etiā pena. ff. de pac. iur̄. gen. q̄. fi. Ad hec nota scdm̄ rap. et host. qz sunt quedā p̄sone quibus indistincte tenet̄ restituere qz quidq̄ ab eis est lucratus in alea vt furiosi p̄digi minores xx̄. an. et maxime pupilli. mente capti. surdi- muti. ceci. morbo p̄petuo languidi. qz tales p̄ esse nō p̄nt rebus suis p̄pter qd̄ eis dandi sunt tutores q̄trum ad pupillos. vel curatores qz tū ad alios p̄dctōs isti. d̄ cur̄. q̄. furiosi et. q̄. s̄ et mente capti. Idem videt̄ dicendū de seruis mancis. cōtract. claustralibz̄. filijs familias q̄ nō h̄nt peculū castrele vel q̄. de vxore que n̄ habet p̄afernalia. et de admistratore rexx̄. ec̄. c̄. clasticaz̄. que sunt paupum et filibus. cum em̄ talis admistratō pecunie in ludo sit rōne facti et p̄sonaz̄. multipliciter culpabilis et vi- ciosa. est restituenda. nō tñ ei qui p̄didit̄ ipam in ludo nisi forte esset cōrect̄ et crederet̄ in vsus debitos expensurus qd̄ ei restituere hac de causa. sed tutozi. curatozi. d̄no. patri. mo- nasterio. marito et ecclesie.

De mensura factis factis ti. xxxj.
 ¶ Hinc considerandū est de mensura factis factis factis siue quātitate imponēda a cō- fessoze. Et circa hoc querūt̄ p̄la. primo an factis factis factis sit taxanda scdm̄ qualita- tem culpe. h̄ pena post culpe dimissioz̄ exigi- tur ad duo scz ad debitū soluendū/ et ad reme- diū p̄standū/ potest ergo taxatio pene cōsidera- ri dupli- primo q̄tū ad debitū et sic quātitas

pene radicaliter rñdet quātitati culpe anteq̄
aliquid de ea dimittat. vnde de utro. xxv. p̄
mensura delicti erit et plagaz̄ mod⁹. Scd̄z tñ
q̄ p̄ p̄mū eoz̄ que nata sūt remittere penam
plus remittit scdm̄ h̄o p̄ aliud min⁹ remittēd̄
vel soluendū restat. qz̄ quāto p̄ d̄m̄tōz̄ plus ē
de pena dimissū tāto p̄ d̄fessionē et satisfactōz̄
minus restat dimittendū. Scd̄o q̄tum ad reme
diū vel illi⁹ q̄ peccauit vel alioz̄. Et sic q̄nqz̄
p̄ minoz̄ p̄ctō maior imponit̄ pena. vel quia
peccato vni⁹ difficulti⁹ p̄t resisti q̄ peccato al
terius. sic inueni maior imponit̄ p̄nia p̄ forni
catōē q̄ semi licz̄ min⁹ peccet. vel qz̄ p̄ctm̄ est
p̄iculosus in eo ut in p̄sb̄o q̄ in alio. vel qz̄
multitudo p̄noz̄ est ad illud p̄ctm̄. Et ideo p̄
penā vni⁹ sunt alij extēzēdi. pena ḡo in foro
p̄nie quo ad vtrūqz̄ ē taxanda et ideo nō semp̄
p̄ maiorē p̄ctō imponit̄ maior pena. Nā mai⁹
p̄ctm̄ est homicidiū in laico q̄ fornicatō in p̄s
bitero. qz̄ circūstantia q̄ sumit̄ ex specie pecca
ti aggrauat magis q̄ que ex conditōne sumit̄
p̄one. et tñ scdm̄ canones imponit̄ p̄sb̄o pe
nitētia decēna p̄ fornicatōē. p̄ homicidio vō
laico septēmis. Non qz̄ illud p̄ctm̄ sit mai⁹ isto
sed qz̄ p̄sb̄o cū maiorē p̄culo suo et alioz̄ pec
cat̄ p̄pter suū officiū et scandalū alioz̄ p̄pter
qd̄ sollicitius eū q̄ alios retrahunt canones a
peccato maiorē p̄niam iniūgendo s̄m̄ qd̄ ē in
remediū licet q̄nqz̄ nō debeat̄ ex debito tanta.
Vnde etiā in purgatorio nō exigit̄ tāta ab eo
pena nāqz̄ purgatorij est tñ ad debitū soluen
dū qz̄ nō manet vltērius locus peccādi et idō
illa pena taxat̄ tñ scdm̄ quātitatē peccati d̄s̄
derata tñ d̄ritōis quātitate et d̄fessionē et ab
solūtōne p̄ que om̄ia diminuit̄ aliqd̄ de pena
vnde etiā a p̄sb̄o iniūgendo satisfactōz̄ sunt
d̄sideranda illa. Vt̄z p̄nia sit imponēda a p̄s
bitero scdm̄ taxatōnē canonū vel scd̄z̄ p̄p̄rium
arbitriū. Et hic sunt due opi. vna est q̄ om̄es
p̄nie sūt arbitrarie. i. arbitrio p̄sb̄iteri taxāde
d̄sideratis criminis quātitate et qualitate p̄sone
d̄ḡnitate. d̄ditōe. sexu. paup̄tate. infirmitate
debilitate. d̄suetudinē. d̄plexione. societate. cō
tritiōne. lacrimis. et deuotōe. Item loci et t̄pis
qualitate. necnō et alijs circūstācijs sup̄rapo
sitis de q̄bus circūstācijs et s̄lib⁹ dicit aug.
de p̄nia. di. v. c. j. Pro hac opi. facit leo papa
xxv. q. vii. t̄p̄aet nicolaus q̄rtus. de his peni
tentijs. et multa alia iura. Et hac etiā facit
q̄ doc. iur. coiter tenent penā scriptā in iudi
cio criminali et d̄tencioso mutari posse in quo h̄
min⁹ videt̄ d̄cedendū esse p̄ in iudicio p̄nie.
Alia opi. est q̄ p̄nie sunt scdm̄ penitētiales ca
nones imponēde. nec debet p̄sb̄o a forma eo
rum recedere nisi p̄pter causas. Et in hoc cōsi
stet arbitriū eius scz̄ p̄ qua et p̄ quibus circum
stantijs q̄tum et q̄n augeri vel minui pena ca
nonica possit. p̄ hac opi. facit illud de peni.
di. j. mensuras. vbi p̄ quibusdam culpis modi
p̄nie impoliti sunt. et ḡg. de pe. di. v. dicens
falsas p̄nias dicim⁹ que n̄ s̄m̄ auctem sanctoz̄
rum pat̄z̄ p̄ qualitate criminis imponūt. et idē
de pe. di. iii. p̄ductoz̄. dicit q̄ p̄lixior debet
esse penitētia q̄ fuit culpa. hec scda opi. esset

tutior licet difficultior s̄z̄ prima est d̄uioz̄ et eaz̄
app̄bat cōsuetudo qz̄ hoc generaliter seruat̄.
vnde est tenenda qz̄ vere p̄nie hodie sunt arbi
trarie et h̄o p̄z̄ p̄cipue p̄ illud c. t̄pa penitētia
hec rich. et host. Illud aut̄ ḡg. falsas ē. intel
ligit̄ nisi ex cā l̄ cōsideratis circūstantijs pe
nitentiā temporet̄. Illud vero. c. p̄ductoz̄. in
telligitur de penitentiā interiori. ¶ Sciendū
tamen q̄ p̄nie sunt arbitrarie. i. ad arbitriū bo
ni viri et discreti moderande et p̄ rōnabili iu
dicio nō p̄ libito. vnde p̄sb̄iter caueat q̄ sic di
screte arbitre q̄ ip̄emet nō onere et q̄ nec au
toritas ecclēie nec potestas clauium d̄tēnēt
di. l. absit. Sunt aut̄ s̄m̄ host. penitentiā arbi
trarie de criminibus oculis non de publicis.
ar. de pe. et re. qui p̄sb̄m̄. et. c. significauit.
vnde regulariter p̄ mortali debet penitentiā
septēnis imponi. xxxiii. q. j. p̄dicandū. nisi ma
ior vel minor inueniat̄ a canone exp̄ssa. Et h̄o
est v̄t̄z̄ si crimē sit publicum. tūc em̄ peniten
tia publica nō maior vel minor q̄ rep̄tatur scri
pta est imponēda nisi dispenset̄ ex magna cā.
ex. de pe. et re. quesitū. Si vero sit occultū tūc
indistincte imponit̄ arbitrarie. ar. de pe. di. j.
iudicet. et di. v. d̄sideret. licet aut̄ maior cā d̄
spensandi in penitentiā canonica requirit̄ in
crimine publico q̄ in occulto. in vtroqz̄ tam̄ ex
causa minor pena p̄ imponi. hec host. Consue
tamen ut p̄sb̄iter sibi dicat carissime tu fecisti
tot et talia peccata et p̄ quolibet deberes sic
penitere sed forte vita tua ad hoc agendū nō
extenderet̄. iniungo tamē tibi p̄niam talem p̄
omnibus. concedo etiam tibi q̄ quocunqz̄ ie
ris remissōes p̄latoz̄ tibi facte p̄sint que
alias non prodesse. ex. de peni. et re. quod et
tiam elemosine et om̄ia alia bona que feceris
et mala que pro deo toleraueris tibi p̄sint
ad remissionem peccatorum tuoz̄. hec host.
¶ Sed nunquid ex quo p̄sb̄iter hec verba di
cit penitentiā erit illa satisfactio sacramentalis
Rñdet tho. in quadam. q. de quolibet q̄ est sa
cramentalis inq̄tum virtute clauium est exp̄
atiua culpe d̄misse. opus em̄ qd̄ quis facit ex i
unctione p̄sb̄iteri valet dupliciter penitenti.
scz̄ ex natura opis et ex vi clauium. vnde illd̄
opus ex vi clauium amplius valet ad exp̄ian
dum peccatum q̄ si proprio arbitrio illud fe
cisset vnde bona opera sic iniuncta generali
ex tali iniunctione capiunt maiorē vim ad
exp̄iandum culpam p̄teritam licet nō habe
ant maiorē vim ad p̄bendum remediū cōtra
culpam futuram. ¶ Notandum aut̄ q̄ sūt que
dam crimina de q̄bus nō p̄t quis agere p̄niam n̄
restituat vel renunciet si tamen potest qd̄ ma
le recepit ut in illis casibus in quibus nō trā
fertur dominium in accipientem aut vbi cōpe
tit repetitō etiam si transferatur d̄nium. vbi
autem transferatur dominium et non conpetit
petitō licet peccet mortaliter accipiens cre
do q̄ sit d̄grauum et honestum q̄ illud nō ima
neat sibi sed paup̄ibus detur. potest tamē cā
ra receptione taliter acquisite penitentiarius
dispensare cum penitente si viderit expedire.
hec rod. ¶ Sciendum etiam q̄ qz̄ scdm̄ greg.

h̄o d̄m̄ q̄nqz̄ p̄ p̄mū eoz̄ que nata sūt remittere penam plus remittit scdm̄ h̄o p̄ aliud min⁹ remittēd̄ vel soluendū restat. qz̄ quāto p̄ d̄m̄tōz̄ plus ē de pena dimissū tāto p̄ d̄fessionē et satisfactōz̄ minus restat dimittendū.

An p̄nie sint arbitrarie

scd̄z̄ p̄ p̄mū eoz̄ que nata sūt remittere penam plus remittit scdm̄ h̄o p̄ aliud min⁹ remittēd̄ vel soluendū restat. qz̄ quāto p̄ d̄m̄tōz̄ plus ē de pena dimissū tāto p̄ d̄fessionē et satisfactōz̄ minus restat dimittendū.

scd̄o q̄tum ad remediū vel illi⁹ q̄ peccauit vel alioz̄. Et sic q̄nqz̄ p̄ minoz̄ p̄ctō maior imponit̄ pena. vel quia peccato vni⁹ difficulti⁹ p̄t resisti q̄ peccato alterius. sic inueni maior imponit̄ p̄nia p̄ fornicatōē q̄ semi licz̄ min⁹ peccet. vel qz̄ p̄ctm̄ est p̄iculosus in eo ut in p̄sb̄o q̄ in alio. vel qz̄ multitudo p̄noz̄ est ad illud p̄ctm̄.

114

115

116

117

118

119

120

121

contraria contrarijs curat. sp. debz p̄sbiter iniū
gere p̄niam p̄ contrariū correspondentez ip̄i pec
cato vt sup̄bc orōnis humilitatez. auaro elep
mosmaz. erogacōz sine largitatez. guloso ab
stinēciā. luxurioso ieiuniū et orōnem. et si vide
tur expedire pegrinacōz v̄l alias loci mutaci
onē vt sic caro maceret et nō restituat ad de
lectacōz memoria facti ex aspectu loci vel p̄
sone in quo v̄l cū q̄ p̄ctm̄ ē omissum di. lxxxj.
valet. et. xv. q. i. mulier. Itē ad imponēdaz
satis factōz cōgruā et discretā necesse ē scire q̄
sint p̄ctā mortalia et ḡd̄ iter eate q̄ venialia
hoc aut sciri p̄t p̄ ea que dicta sunt in sc̄do li.
v̄i ad p̄ns notare sufficiat et talia multa enu
merat ang. di. xxvij. §. crimis. dicēs q̄ pec
cata mortalia sunt sacrilegium. homicidium.
adulteriū. falsuz testimoniū. rapina. furtū. su
pbia. inuidia. iracūdia lōga. ebrietas asidua
Venialia excessus in cibo v̄l potu v̄l verbo l
tacturnitate. exaspacō paup̄is. comedere ab
stinētibz sine ieiunatiōibz alijs. tardiz p̄pter so
mniū ad ecclesiā ire. orozē p̄ter spem plus l
p̄ter cām reddendi debitū cognoscere. tardiz
visitare infirmos vel incarceratos. tardius re
uocare ad concordiam discordātes. exasperacō
vrozis v̄l filioz v̄l seruoꝝ v̄l etiā p̄ximi. ex
cessus in blādiedo. adulacō delicōsa et sump
tuosa. paup̄ibz dei orare ociosis v̄bis in ecclē
sia v̄l ex̄ intendere. iocādo v̄l incaute iurare
et nō implendo qd̄ iuratum est. ex aliq̄ neces
sitate p̄iurare. facile et temere maledicere. Cō
sulo ac tibi p̄ n̄ his nimis p̄mpt̄ iudicare pec
cata mortalia nisi ostet tibi p̄ certā scripturā
sed potes dicere esse p̄ctā et inducere homies
ad p̄niam de talibz. aliter em̄ cito possent ho
mines induci ad despacōz. h̄ rap. Itē non
debz iponi p̄nia ingrediētā monasteriū p̄ pec
catis p̄missis. de pe. di. i. §. his auctoritatibz.
et ex̄ d̄voto. scripture. vbi de hoc dicit in
glo. nō em̄. sed imponēda est p̄ peccatis omis
sis post ingressuz. ex̄ de regularibz. c. vl. et d̄
fente. excō. cū illoz. Itē p̄nia imponēda est
enā iuste pugnā p̄ ecclesia si ipugnādo ex
cedat modū ex̄ d̄ pe. et re. significante vbi d̄
cit de hoc. Quid si aliq̄ p̄ctōz peniteat
v̄l penitere se dicat et a peccatis decetero ab
stinere p̄ponat nō tam velit sufficere on̄ sub
re penitēcie. dicens se tenere valitudinariam
v̄l male d̄plexionatū. h̄ talem d̄z p̄sbiter in
ducere ad subeūdā satisfactōz sufficētes et di
uersa ad hoc vtilia p̄ponēdo. qd̄ si n̄ potest ei
talē satisfactōz imponat quā verisimiliter fe
re valeat vel pociū illā quā sp̄cte et sine mur
mure voluerit suscipere. expedite tū q̄ aut nulla
aut pauca ei sub p̄cepto iniungat p̄pter picu
lum transgressiois vt inobediēcie. et q̄ oces
dat et q̄ liceat sibi ieiuniū iniūctū. aut orōne
aut elia et quecūqz alia sibi iniūcta cū volus
rit redimere. h̄ hoc em̄ inuitat exemplū xp̄i
q̄ nūq̄ legit̄ graue p̄niam iniūxisse. nisi vade
et ampliū noli peccare. jo. viij. et d̄. ix. noli
te mittere vinū nouū in vtres veteres. vinum
nouū vocat laboriosaz et durā p̄niaz. vtres v̄
teres peccatoꝝ in peccato inueteratos. Itēz

criso. sup̄ illd̄ M̄. xxij. alligat onera ḡuia et
imponit in humeros hominū. Si inq̄t erram̄
puam p̄niam iniūgēdo. Mōne meli⁹ est de mi
sericordia rōz reddē q̄ d̄ crudelitate. vbi pa
terfamilias est larg⁹. dispēator non debz ee
auar⁹. si d̄ns est benignus cur vult apparere
sacerdos auster⁹ et. xxvj. q. vij. alligat. Ad
h̄ aut p̄cipue lotoꝝ vt p̄ctōz cās et radices
remoueat et omēz occasiōez peccādi p̄ viribz
tollat. qz vt dictū ē sup̄ satis facere ē peccato
rum causas excidere et eoz suggestiōibus
aditū nō p̄bere. Itē si nō p̄t p̄sbiter gaude
re de omimoda ei⁹ liberacōne gaudeat saltē
quia ip̄m liberatū a gehenna p̄t ad purgatori
um transmittere hec rap. et rod. et cōuenit ec
cū eis host. Et vt ip̄e dicit p̄sbiter nullatenus
debz peccatoꝝ p̄mittere a se recedere despa
tum. quia p̄sbiter qui penitēciā denegat reus
est animarū. xxvj. q. vij. h̄ p̄sbiter. Cōcordat i
p̄dictis inno. sup̄ c. ois. circa medium. et sec.
sup̄. iij. sen. di. xv. q. i. Quid si p̄sbiter cres
dat penitētem nō facturū ea que p̄mittit. aut
que ip̄e sibi iniūgit nūquid en̄ absoluet sub d̄
dicōne. s. si hoc v̄l illd̄ fecerit. h̄ p̄sbiter ne
laqueū transgressiōis iniciat penitenti. nō de
bet ab eo exigere p̄missiōz aut votū aut iura
tū de aliq̄ p̄nia faciēda nisi in calibz ex̄p̄ssis
a iure. sed sufficit q̄ dicat se habere p̄positum
faciēdi quod iniūgit sibi. et sic simpliciter et
sine d̄dicōne debz absolui. facta tam̄ prestacōe
si suspect⁹ habeat q̄ nisi restituat aut faciat ea
ad que tenet dū tamē possit. fructū sc̄te d̄fesi
sionis et absolucōis euacuabit. h̄ rod. Cāz
autem in quibus tenet̄ absoluend⁹ iurare se
similia non facturū sunt illi. qn̄ est exēdicat⁹
ex̄ de sen. ex. et tenore. Vel incēdiar. us. xxij.
q. vlt. pessimā. vel heretic⁹ ex̄ de purgacōne
ca. inter sollicitudines. vel habes aliud nefan
dum crimen. Quid de eo q̄ cōfiteat̄ et tū nō
vult impossēz abstinere. vel ab vno abstinet
in alio incidit remanere. Nūquid istoz cō
fessione p̄sbiter debz accipere h̄ vere q̄ sic. et
debz eis de crimibz consiliū exhibere. et licz
non sic vera. i. fructuosa talis p̄nia quo ad vir
taz eternā tam̄ est admittenda et crebris et sa
lubribz monitis est indicenda. i. ieiunijs et o
rationibz et elia ex̄ de pe. et re. q̄ qdam. talis
em̄ d̄fessio et alia opa de genere bonoz q̄ cō
silio p̄sbiteri faciet cū deuocōne et timore dei
licet sine caritate quibus non valeant ad vitam
eternā p̄merendā. valēt tam̄ ad alia bona vt
dictum est supra de qualitate satisfactōis. q.
vtrum opera extra caritatem facta sint merito
ria alicui⁹ boni. hec rap. Vtrum qui explet
satisfactionem iniunctam sibi minorem tamē
adigna sit totaliter absolut⁹ h̄ penitēcia
cōdigna peccato dicitur vel sc̄dm̄ taxacionez
solius iusticie. et sic deus semper punit citra
condignum. vel secundum taxacōnem miseri
cordie. Et istam exigat sed hoc p̄t esse duplici
ter. aut mie increate p̄ seipsaz et sic i iferuo ex
iḡt penā adignā. Aut misericordie mediante
p̄nia et h̄ dupliciter. aut p̄nia iterioꝝ aut eci
am absolucōne exteriori. primo mō penitēcia

Ca. Inq. penit. p̄niam
h̄ de sen. ex. et tenore. Vel incēdiar. us. xxij. q. vlt. pessimā. vel heretic⁹ ex̄ de purgacōne ca. inter sollicitudines. vel habes aliud nefandum crimen.
Quid de eo q̄ cōfiteat̄ et tū nō vult impossēz abstinere. vel ab vno abstinet in alio incidit remanere. Nūquid istoz confessione p̄sbiter debz accipere h̄ vere q̄ sic. et debz eis de crimibz consiliū exhibere. et licz non sic vera. i. fructuosa talis p̄nia quo ad virtaz eternā tamē est admittenda et crebris et salubribz monitis est indicenda. i. ieiunijs et orationibz et elia ex̄ de pe. et re. q̄ qdam. talis em̄ d̄fessio et alia opa de genere bonoz q̄ consilio p̄sbiteri faciet cū deuocōne et timore dei licet sine caritate quibus non valeant ad vitam eternā p̄merendā. valēt tamē ad alia bona vt dictum est supra de qualitate satisfactōis. q. vtrum opera extra caritatem facta sint meritoria alicui⁹ boni. hec rap. Vtrum qui explet satisfactionem iniunctam sibi minorem tamē adigna sit totaliter absolut⁹ h̄ penitēcia cōdigna peccato dicitur vel sc̄dm̄ taxacionez solius iusticie. et sic deus semper punit citra condignum. vel secundum taxacōnem misericordie. Et istam exigat sed hoc p̄t esse dupliciter. aut mie increate p̄ seipsaz et sic i iferuo exiḡt penā adignā. Aut misericordie mediante p̄nia et h̄ dupliciter. aut p̄nia iterioꝝ aut eci am absolucōne exteriori. primo mō penitēcia

mula
de pe. di. i. §. his auctoritatibz.
et ex̄ d̄voto. scripture. vbi de hoc dicit in glo. nō em̄. sed imponēda est p̄ peccatis omis

suscipientem qz non est capax illius sicut se ostendit capacem. **S**z esto qz omisso aliquo necessario ferat a calu iustā sentētia. nūquid ratificabit in celo. **S**z qz sic quātū ad suscipientem si non sit fictus ita qz sufficiat sibi istā penam implere. sed nō ratificat ex pte confessoris. quin ipse peccet errando. Et isto mō oportet distinguere qz arbitriū aliqñ ratificat ex pte utriusqz tā sacerdotis qz suscipientis. aliqñ ex pte alteri. **m. hec sco. di. xix.** **S**z nūqd penitētia sine satisfactō pzi in iuncta commutari potest l relaxari a quocuzqz confessorē. **S**z qz commutari p̄t ex eā ab eo qui eam iniunxit vel ab eius superiorē vel etiam ab eqli scdm aliquos ex de voto. qz sup his. **q. rursus. in fi. vbi de h dicit in glo. si subest ea.** Ad maiore tñ intelligenciam distingue. p̄si penitens petat penitenciam commutari v̄l relaxari p̄ illū eundem qui eā sibi iniunxit vel p̄ ei⁹ successorē. poterit quidē commutari vel relaxari ab eo qz eā iniunxit vel ei⁹ successorē. et idē dicendū est de superiori eius qui iniunxit si sit ordinari⁹ iudex penitentis. qd ad hō dico quia archieps videt iudex ordinari⁹ esse quo ad forz p̄niale subditorum suffraganei sui. **ar. ex. e. nostror. sic nō sit eoz ordinari⁹ qntū ad forz dēci osum nisi in casu b⁹ ex p̄sisa iure ex d officio archi. pastorali.** Si autē petat eā commutari v̄l relaxari ab equali ei qui eā iniunxit. aut sunt ita pares qz sunt penitenciarj eiusdem episcopi. vel sunt ambo p̄sbiteri de pari et insolidū de dsuetudine curā habētes eiusdē prochie. v̄l duo ep̄i in quorum utriusqz dyocesi⁹ penitēs domiciliū hz ita qz est prochie. v̄l utriusqz. et tūc si p̄nia publica v̄l solēnis fuerit indicta ne scādaliset p̄m⁹ confessor debz requiri dsensus ei⁹ v̄l successoris ei⁹ si facile possit req̄ri. maxime si penitēs publice inchoauerat p̄niam sibi iniunctā a p̄sbitero. Si autē nō possit req̄ri defacili aut etiā si p̄nia iniuncta est occulta possz confessor scd⁹ eā commutare vel relaxare nō obstāte subalitate iuris quo dicit de duob⁹ procuratorib⁹ insolidū datis qz melior ē dicio occupantis. qz illd locū hz in iurisdicōe dēncōsa non in volūtaria. Si autē ita pes sint qz uterqz confessor sit p̄sbiter prochie. v̄l ep̄s et penitens trāstulie domiciliū de prochia in prochia v̄l dyocesi. i dyoc. scd⁹ confessor poterit commutare v̄l relaxare p̄niam a p̄mo illi iniunctā nō obstāte qz solet dici qz sniam vni⁹ ep̄i non p̄t par ep̄s reuocare qz illd habz locū de sententia exco. et suspensiois et ceteris ad forz cōtencōsum panētib⁹ nō ad p̄niale. non em̄ sunt cōno similes dēncōsa et volūtaria iurisdicō cū iudex nō possit reuocare sentētia quā tulit iustā. confessor autē possit reuocare sentētia quā iniunxit. **hec rod. hoc aut qd dicit ex. de voto c. 1. et. c. p sup his.** innuit qz qz in p̄niam iniunxit ire ad terrā sanctā illa p̄nia mutari nō possz nisi a papa vel ab eis qz sup hoc speciali ter haberēt autoritatē pape ex de voto ex mltā. **Quid si papa v̄l ei⁹ p̄nari⁹ v̄l ep̄s iniunxit p̄niam et petat relaxari vel commutari p̄ inferiorē.** **S**z si penitētia ē iniuncta in casu re-

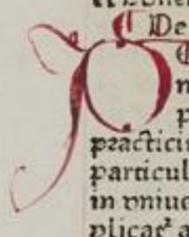
seruato superiori inferiori nō potest commutari nec relaxare eā sine licētia ei⁹ qz eā iniunxit nisi si necessitas urgeat aut utilitas suadeat. puz enim est interpretari qz superior in hmoi casibus hoc acceptet. in casu vero non reseruato superiori inferiori relaxare vel commutare potest nisi certū sit qz superior hmoi relaxacōnem v̄l commutacōez reseruauerit. **hec rod. ar. ad hoc qz potest ep̄s diminuerē penā quā iposuit papa. xxxij. q. 1. latore.** Sed hoc ideo fuit quia papa licenciam illi dedit. vñ capitulū illud est magis in contrariū. **S**z qz p̄sbiter imponat maiorem penitenciam cōdigna ipi penitētia nūquid tenet ad eam. **S**z duplex est forz peccatoris. scilicet dei et ecclesie. cōtingit autē peccatorē esse at solutū in vno et nō in alio. Nā aliqñ ab solut⁹ ē i foro ecclie et nō i foro dei. aliqñ everso. talis ergo cui iniuncta est penitētia maior cōdigna in foro ecclie te⁹ ad eā totā. i foro autē dei nō tenet nisi ad cōdignā. ideo dū est de foro ecclesie debitor est pene donec dpleuerit totā sed si trāseat ad forz dei pacta cōdigna nullā penā sustinebit. p̄sbiter em̄ non tñ considerat debitū pene sed etiā adhibet remedium p̄ cō. et ideo post istā vitā non exigit ab eo totā sed solū qntū sufficit ad debitū solvendū. **hec pe.** **Quid si confessor interdicit penitētia familiaritatem cū amicis.** **S**z aut illi amici sunt veri amici hō est amici aie cuiusmodi sunt diligentes psonam sancto amore et secundū deum. **S**z illi amici sunt veri inimici cuiusmodi sunt diligentes psonaz ppter dilectionē illicitā vel ppter aliam cām in anime eius p̄iudicium et contra dei honorem. Si ergo sacerdos interdiceret familiaritatem cum amicis primo modo sumptis abuteret claroscience nec credo qz penitēs illā penitenciaz recipere teneret. Si autem cum amicis scdo modo dictis penitens teneret eaz recipere et obseruare regulariter. qd ideo dico quia om̄a particulares calus a confessorē puidere nō possunt. **S**ciendū etiā qz homini p̄no ad desfreracōnem ad quā disponit tristitia nō debet sacerdos iniungere ea que augmētant melancoliam et tristitiam. vnde talib⁹ moderatum vsum vini et habere solaciū cū sanctis psonis et honestis p̄hibere non debet. **hec. nich.**

De canonib⁹ penitencialis. c. xxxij.

Quia cōsiderādum est de canonib⁹ penitencialis. Ad quoz intelligenciaz prenotandū est qz sicut est in sciencijs p̄acticis que versant circa opera qz sermo in particulari est incertus et dubi⁹. sermo autē in vniuersali habet certitudinem. sed cum applicat ad singularia incipit quodāmodo habere incertitudinem vt qui nō cōsiderat circūstācias p̄ticulares poci⁹ deuiet qz se rectificet vt patet in medicina et sciencia morali. sic est intelligendū in p̄posito qz canones instruunt in generali quō est penitencia imponenda s̄ descendum ad singularia p̄sbiteris discretis relinquunt qui considerat circūstācias psonaz accēdentes ad canones sicut ad vias directiuas qz si cōtra canones iponāt nō rctē iponūt

hanc p̄ntētia

confessor interdicit familiaritatem ad dicit

nulli enim presbitero licet aliquid facere quod possit patrum regulam obviare. di. xxxviii. nulli. In canonibus autem maxime determinatur penitentia quo ad tempus et magis quam quo ad modum quia illa determinatio certior est et certior. h. bon. Ve ergo scias quomodo debet procedere arbitrium presbiteri. nota regulariter sicut dictum est supra. septem penitentia est imponenda pro mortali et hoc non tamen propter temporis diuturnitatem sed magis propter significacionem. In veteri enim lege maria soror moysi lepra percussa sepeata fuit ex castra. vij. diebus numeri. xij. Maria significat penitentem interpretatur enim amarum mare. hec penituit. vij. diebus sed nunc penitet. vij. annis. quia significatur est eze. iij. diem pro anno dedi tibi. Si queritur quomodo re penitentia est agguata cum lex nova sit lex misericordiae quia hic est maior ingratitudo propter maiorem scientiam et maior deceptio propter maiorem dignitatem noue legis in qua sanguis christi est effusus. et gratia uis propter statum peccatis quod esse perfectior. Et ulterius factum in lege noua deesse perfectum ut in pristinum statum reducat. Et quia sol in una die non redit in idem punctum sed in anno. idem dies uersus est in anno. Rursus quia perfectum remedium est in lege noua. idem annus multiplicari debet pro septem propter septem dona spiritus sancti recuperanda et propter septem doctores. scilicet tres aie et quatuor corporis obtinendas. Immo autem penitentia non est omnibus imponenda nec tamen est infirmada sed est insinuanda ut agnoscat quod gravis est culpa. h. bon. Licet autem pro singulis peccatis criminalibus sit statuta talis penitentia de tamen imponi uel minus aspera propter maiorem uel minoritatem committentis cum ceteris circumstantiis hoc exposcit ut in sequentibus patet. Pro dicta namque regula excipiuntur plerique casus in quibus propter peccatis dignitatem uel criminis enormitatem imponitur penitentia maior. aliquando etiam ex variis causis minor. Ad hoc ergo quod presbiter circa penitentias dispensando caucio arbitretur. notandi sunt casus in quibus pro canonibus certe penitentia imponitur. quos. scilicet. canones tenentur presbiter scire ut dictum est supra. sunt autem isti. **Primo** est quod si presbiter fornicacionem fecerit penitentiam. x. annorum facere debet hoc modo. scilicet. quod sit inclusus siue a ceteris in aliquo loco remotus sacco induatur et humi prostratus misericordiam dei iugiter implorans tribus mensibus primis continentibus. a uespere in uesperam pane et aqua utatur exceptis dominicis et festis precipuis in quibus modico uino pisciculis et legumibus recreetur. elapsis autem sic primis tribus mensibus de illo loco exeat non tamen in publicum procedat ne populum in eo scandalizet et post hoc uideatur quod in publico crimine loquatur. Post hoc resumptis aliquantulum uiribus unum annum et dimidium in pane et aqua expleat exceptis dominicis et alijs precipuis festis in quibus uino sagamine ouis et caseo poterit uti. Finito sic primo anno et dimidio princeps sit corporis domini et ad pacem et ad psalmos cum alijs fratribus canedos uolumus in choro recipit. ad cornu tamen altaris non accedat sed minorum ordinum tamen officia gerat deinde usque ad explecionem septimi anni tres legitimas festas scilicet secundam quartam et sextam. exceptis diebus paschalis quibus qui sunt quinquaginta in pane et aqua ieiunet secundam tamen feriam uno psalterio et denario si sit o-

De penitentia dicitur in 1o

penitentia est agguata cum lex noua sit lex misericordiae

In libro de penitentia dicitur

panem redimere poterit. et sic cum annum. vij. expleuerit pro episcopo eum ad gradum pristinum reuocare. ita tamen quod in tribus annis sequentibus sine ulla re demptione omnia sexa feria in pane et aqua ieiunet. Et eadem penitentia imponenda est presbitero de omnibus alijs peccatis quod de peccatis inducunt. Probatur autem hec omnia. lxxxij. di. presbiter si fornicacionem. quod intelligitur quidam de simplici fornicacione. alij forte uerum secundum rap. de adulterio uel incestu puta quod cognouit coniugata sanguinea et affinis. Secundus cano est quod si presbiter cognouit filiam seu spiritalem quam baptisauit uel in baptismo uel in confirmacione tenuit uel quod sibi confessa fuit debet penitentiam agere. xij. annis et etiam debet deponi si crimen sit manifestum et peregrinando. xv. annis peniteat et postea monasterium iniret tota uita sua moraturus ibidem. Episcopus autem qui talia commisit peniteat. xv. annis. ipsa uero mulier de omnia sua relinquere et res suas pauperibus dare. et conuersa in monasterio decem usque ad mortem seruire. xxx. q. i. si quis sacerdos. et. c. non debet. Tercius est quod quicumque filiam suam spirituales uel mentem cognoscit peniteat. vij. annis. et similiter ei consencientes. xxx. q. iij. non oportet. Quartus est quod qui detrahit cum aliquo que sit pro uerba de presentia alij desponsata ipsa dimissa. lx. diebus ieiunet in pane et aqua et sequentibus septem annis peniteat ex de sponduo. accepit. Quis est quod cognoscit duas matres uel sorores siue uxore uiuat siue non ad minus. vij. annis peniteat. licet pro debet. xxx. q. iij. si presbiter. Sextus est quod qui cognouerit monasterium siue deuotam decem annis peniteat. et similiter ipsa secundum formam traditam. xxvij. q. i. de filia. et. c. deuotarum. in quorum primo. c. dicitur quod si filia episcopi uel presbiteri uel dyaconi post uotum solenne detraherit matrimonium non admittatur ad communionem nisi marito defuncto penitentiam egerit et conione peccerit tantum in fine uite accipiet eam. in secundo capitulo dicitur quod de nota peccatis non est recipienda in ecclesia nisi peccare desierit et desinens egerit penitentiam. x. annis. postea recipiatur ad conione. et ante in ecclesia admittatur ad orationem ad nullum diuinum christi ane mulieris accedat. Septimus est quod qui igno- rante cognoscit duas sorores uel matrem et filiam uel amicum et neptem peniteat. vij. annis. Si autem scienter perpetuo diugio careat. xxxij. q. vlti. si quis cum duabus. Octauus est quod qui ducit in matrimonio illam quam polluit pro adulterio peniteat. v. annis. xxx. q. i. si quis uidua. Nonus est quod qui contra naturam peccauit si sit clericus debet deponi uel religioni tradi si corrigibilis appareat ad perpetuam penitentiam pagendam. Si uero sit laicus a certu fidelium usque ad condignam satisfactionem debet fieri alienus. ex de excel. platon. clerici. h. enim uicium maius est quam cognoscere matrem. xxx. q. vij. adulterij. et est augustinus. adulterij inquit malum vincit fornicacionem. Vincit autem ab incestu. peius enim est cum matre quam cum aliena uxore concubere sed hoc omnia pessimum est quod contra naturam sit ut si uir membro mulieris ad hoc non accessu uoluerit uti. h. augustinus. quocumque autem modo tale factum exerceat. propter quod inter uirum et femine ordinem in uase debito uicium contra naturam et sodomiacum

27 202 27

si quis cognoscit

quod qui detrahit

si quis cognoscit

indica. vt dicit ray. **Decim⁹** e q q coient cu
cu bzutis. peniteat pl⁹ q. vij. annis. et similis
ter p incestu. **xxij. q. ij.** s. ipm. et. q. se. **Vn**
decim⁹ e q p biter q itere est cladesanis nupcijs
trienio suspendit. et si culpa exegerit gni⁹ pu
niat. **ex. de clam. desp. cu. mhibico.** **Duo**
decim⁹ est q q voru simpliciter violauerit pe
niteat trib⁹ anis. **xxvij. di. si vir.** **Tredecim⁹**
e q qui excōicat celebrauerit debz triennio
penitere et fena scda qrea et sexta a vino et a
carnit⁹ abstineri. **xj. q. iij. de his.** **De pena**
vo degdai celebratus habet. di. l. accedes.
Decimusquar⁹ est q homicida volutari⁹ si
ne spe restitucōis deponit et peniteat. **vij. an**
nis. di. l. miroz. **Decimusquar⁹** e q homici
da casualis peniteat. **v. anis. et hoc s. m. ray.**
si culpa pcessit casum alias non. nisi forte ad
cautelā. **di. l. eos. et duob⁹. c. se.** **Decimusse**
reus e q si homicidii q fecerit ppter necessi
tate enitabile peniteat duob⁹ annis. di. l. de
his. i. licz si inenitabilis est sibi nō imputare
e. di. l. q. re. qd. v. e. q. ad culpā. sed bonuz
est q peniteret quo ad cautelā et innocēciam
sue ecclesie ostēdendā. ex. d. homi. c. ij. q. vlti.
et s. m. ray. forte distigui p e i homicidio neces
sario licet i casuali. s. v. pcessit necessitatem
l. nō. ar. di. l. de his vero. et ex. de homicidio
icercicili. s. et si q p infamia dmittat homici
dii nō imputet. ei. iij. q. ij. iudicas. q. etiā in
tuita discipline incaute pueniedo occiderit d
ponit. ex. de homicidio p biter. s. et q liga
tū latrone interficit deponit. ex. de homi. su
scepim. Qui aut latrone occultū occidit que
viuū dphendere potuit. xl. dieb⁹ nō intret ec
clesiā et alias penitere dz. ex. e. c. ij. vbi dicit
de hoc. Qui vo paganū v. iudeū occidit pei
teat. xl. dieb⁹. di. l. q. cu. causa odij. **Decim⁹**
septim⁹ e q mīcīda peiteat. **x. anis s. m. forma**
facis aspaz traditā. xxxij. q. iij. latore v. rōzici
de vo guioz pnia debet imponi. talis em et q
dñm occidit nūq equicat. nec vehiculo porta
r. nec mīmoniu dtrahit vsqz ad. x. an. carnes
nō comedit nec vinū bibit et alia que habet
xxxij. q. ij. admonere. et. c. q. cūqz. imponi. ac
pnia maior v. rōzici de nō qz illd pētū sit gras
ni⁹ isto sed qz homines pnozes sunt ad occi
dedū v. rōzes qz matres. Mai⁹ em pētū est oc
cidere mīez qz occidē v. rōze vt dī. bon. in. iij.
et dicit oīs doc. et hitū e. i. ij. li. Guil. vo du
radi t. rōzariū i repositorio p eo q v. rōzicide i
ponit pnia maior. mibi aut plus placz snia a
lioz. s. qlem pniaz debet agere q filios oc
cidit. s. aut est certū q ipimet scienter inter
fecerūt et sic dz eis imponi pnia maior qz p a
lio homicidio. ar. ex. e. c. vlti. in tex. et glo. et
de homi. cū iuramto. et in hoc tñ cau vir v. rō
rem recusat quā coact⁹ abjurauerat. et ipa
penitēciā agit s. m. arbitriū epī ita q si habz a
lios filios pacifice gubernare possit eos. vt
ex. e. intellexim. q si virū nō habet induci de
bet vt religionē intret ad qd si nō pēt induci tu
ci⁹ est ei dare licēciā nubendi vt ex. e. venies
et hoc qñ tūmē d incōtinēcia alias nō. vt p. r.
xxxij. q. ij. in adolescēcia. Et si pater sit cleri

cus ab officio altaris debet ppetuo abstineri
et ei guioz q laico nō tñ publica nisi veniat i
publicū pnia debz imponi. vt habet. **ex. de pe**
nitēcijs q. s. tū. Aut certū est q nō interfecerūt
spōte nec in culpa fuerūt s. cau fortuito cōti
git. et sic de stricto iure in nullo tenent. ar. ex
de homi. ex. l. iij. et. c. x. et. c. vlt. nisi velint ad
cautelā penitere. in dubio tñ psumit q nō ex
certa scia sed poci⁹ ex incuria puenerit. ex. d.
psump. afferre. Aut certū e q nō adhibuerūt
omēz diligēciā quā potuerunt et debuerūt et
sic culpa pcessit casum et sic si sit guis culpa
vt si posuit puerū i medio v. rōzicū imponitur
pnia. v. vlt. vij. anoz s. m. arbitriū pniarij. di.
l. si q femia. et. c. se. et. c. si qz spōte. occulta si
sit occultū. publica si sit publicū. et maior si i
lecto suffocet q si in cunis. et maior p biter
ro greco q laico vt habet. ex. de penitēcijs. q
situ. et licz dispēnsat quo ad penaz q est arbu
traria vt dicit. ibidē nō tñ quo ad ordines p
ter homicidii qd e delictū enormē et indispe
sabile. di. l. miroz. Si aut culpa que pcessit ca
sum sit leuis. vt si posuit puerū in eodē loco lō
ge tñ a se. imponit pnia triū anoz. s. m. hoc i
tellige illd. ex. e. de infātib⁹. Monēdi g⁹ sunt
penes qz tā tenellos secū in vno nō collocēt
lecto ne qlibz negligēcia interueniēt oppri
matur vlt suffocent. ij. q. v. cōsuluiti. et hoc
mō distinguit host. et bern. ex. e. de infātib⁹
Quid de illis qui filios vlt etiā seruos suos
infātes vlt etiā adultos laquidos relegata pi
etate exponūt. i. ex se ponūt an ecclesiā vt ali
qui moti misericordia colligāt eos. s. tales
guiter peccāt. qz cū ignoret sepe cōsanguini
tas exposito. dtrahere qz possz mīmoniu cuz
sozore vlt cōsanguinea. iō exponēs de hoc pec
cato tenet penitere. et est puniend⁹ sicut ex
posit⁹ si scienter cū tali dtraherz puniret. ex.
de pe. officij. s. m. host. Talis etiā s. m. ray. est
tanqz homicida iudicād⁹. qz hominē sibi ita
diuētū piculo mortis exponit. Cōsideratis tñ
circūstācijs. et v. r. ob hoc mors secuta fuer
pnia moderanda erit. Erūt aut tales irregula
res s. m. ray. si ide mors sit secuta. qz. f. fuerūt
in culpa eos exponēdo vlt alimēta negādo tñ
s. m. rōd. si in nulla culpa fuissent qz forte nec
e. l. p. m. s. m. querēdo nec aliter eos alere pos
sent irregulares nō essent nec peccarēt. Deci
musocta⁹ casus e q q p biterū interficit peni
teat. xj. an. ex. d. pe. et re. o. is. c. ij. De pnia
vero ei⁹ q occidit monachū. clericū. subdiaco
nū. et dyaconū. habet. xvij. q. iij. qui occide
rit. De penitēcia aut ei⁹ q machinat i mor
tem dñi sui vlt i regnū ei⁹ habet. xxij. q. vlt.
q. si qz. Decimusnon⁹ e q q iniuste aliquēz
ad mortē accusat. xl. dieb⁹ i pane et aq ieiunz
et peniteat et h⁹ si accusat sit occisus. Si vo
tātū mēbzū poider⁹ trienio peniteat. ex. de ac
cu. accusasti. host. v. r. et jo. de deo intellexit
q pzi⁹ peniteat p. vij. an. quolibz āno. ieiunā
do. xl. dieb⁹ i pane et aq. scō⁹ vero p tres ā
nos. guil. v. r. durādū intellexit pnt licera ma
gis sonat scz q pzi⁹ ieiunabit. xl. diebus in
pane et aqua siue continue siue interpolate

scilicet pccat

Quid de illis qui filios vlt etiā seruos suos

penes qz tā tenellos secū in vno nō collocēt

De pnia vero ei⁹ q occidit monachū. clericū. subdiaco

indica

decim⁹

decim⁹

decimusquar⁹

decim⁹

decim⁹

decim⁹

decim⁹

decim⁹

decim⁹

et in morte priuet ecclesiastica sepultura. clericus vero degradatur. h. host. titulo de maledictis. Tricesimus primus. est de presbitero qui reuelat secretum de quo est habitus super. c. de sigillo. Tricesimus secundus. quod in dicendis horis canonicis vel alijs officijs diuinis discrepat a consuetudine premetropolitane ecclesie. vij. mensibus priuatur cōione si hoc accidat ex contemptu. Tricesimus tertius. quod episcopus qui ordinat sine causa iusta clericum inuitum vel penitentem inuitum absolute suspendit anno uno. Tricesimus quartus. quod episcopus qui corrector dicitur de die die misteriorum distulit duobus mensibus. presbiterus quatuor. diaconus tres. subdiaconus et ceteri ad arbitrium iudicis penitere debent. Tricesimus quintus. quod fornicator. xl. diebus peniteat. ex de fornicatione. Tricesimus sextus. quod qui videt in altrolabio peniteat duobus annis. ex de fornicatione. Tricesimus septimus. est de stilla sanguinis altaris cadente super terram aliqd aliud. Tricesimus octavus. est de vomitu eucharistie per ebrietatem. Tricesimus nonus. est quando mus comedit corpus christi. De his tribus habitus est supra in tractatu de eucharistia titulo de defectibus duntaxat in sacro altaris. Quadragagesimus. quod qui domum vel aream vultarie accedit sublata vel incensa oino restituat. et tribus annis peniteat. ex de iniurijs. si quis domum. Canon tamen dicit quod si ex odio vel iniuria fecerit excoriari debet nec absolui donec satisfecerit et iurauerit quod igne de cetero non apponet. imponit autem sibi ut hierosolimam vel in hispaniam vadat in dei seruicio anno integro ibi moratur. Si quis autem episcopus vel archiepiscopus hoc relaxauerit dānum restituat et ab officio episcopali per annum abstineat. xxij. q. viij. pessima. hodie aut postquam sunt denunciati non pnt citra sedem apostolicam absolui. ex de sen. ex tua nos. inuit i ter. loquitur de incendiarijs indistincte postquam sunt publicati. Et bern. dicit hoc idē expresse et gracian. ex de sen. ex. quod quicquid. et gōf. licet rod. contrarium dicat. Szm leges aut quod in ciuitate data opa incendiū fecerit si sit humilis subiciatur bestijs si sit in aliquo gradu decapitatur vel in insulam relegatur. ff. de incen. rui. nau. l. si. Qui vero alibi ut in villis vel castris remissis illud edes positum abusserit. si hoc dolo fecerit obuertit. et hoc est intelligendum szm host. si sit humilis. Si autem hoc ex sua negligētia contigerit refarciet dānum vel si minus perdone sit castigetur parum vel leuiter. Et nomine edificij omne edificij dicitur. ut dicitur ibidem. l. quod edes. Quadragagesimus primus. quod qui dederit vel accepit dionez ab heretico et nescit hoc esse prohibitum ab ecclesia et postea intelligit peniteat uno anno. Si autem scuit et neglexit peniteat. x. annis. vel szm quosdam. vij. vel szm alios. v. Qui vero pmitteat hereticum missas celebrare in ecclesia catholica per ignoranciam iuris peniteat. xl. diebus si per reuerenciam eius per annum peniteat. Si per damnationem ecclesie catholice. et per consuetudinem romanorum piciatur ab ecclesia sicut hereticus si sit impenitens. alioquin peniteat. x. annis. Si autem relicta ecclesia ad hereticos transierit et alios

ad hoc idem induxerit peniteat. xij. annis tribus ex ecclesia septe iter audientes. duobus ex cōione. duodecimo anno cōione sine oblatione piciatur. xxij. q. i. si quis dederit. Cetera vero pntēcia ad heresim scisma vel apostasiam reqre supra in secundo li. Quadragagesimus secundus. est quod partronus qui res ecclesie dilapidat uno anno peniteat. xvj. q. vij. filijs. Quadragagesimus tertius. quod qui domum suam cum magis in cantatoribus lustrat vel aliud facit et qui ei hoc consuluit. annis v. peniteat. xvj. q. v. qui diuinatores. et. c. non liceat. Quadragagesimus quartus. quod qui pacem cum primo suo non facere iurat. uno anno peniteat et ad pacem redeat. xxij. q. iij. qui sacro. Quadragagesimus quintus. quod qui per priuio adulterio vel homicidio dantur per priuio regulariter. vij. anni. et similiter per fornicationem licet non ita aspera priuio iniungatur. xxij. q. i. predicandum. et xxij. q. ij. hoc ipm. et. f. se. Quadragagesimus sextus. quod qui scilicet rebaptisat. vij. annis peniteat et feria quarta et sexta in pane et aqua ieiunando tres quadragagesimas faciat et hoc si fecit illud per heresim introducta. Si autem per inuidiam. i. per salute corporis obtinenda ut habet ex de apostotus. c. ij. tribus annis peniteat. de cōse. di. iij. qui bis. et talis qui bis baptisat vel etiam confirmat fit de foro ecclesie et cogitur fieri irregularis. di. lxxvij. dictum est. De pena autem talium habet de cōse. di. iij. eos. cuius capituli sententia permittere gra breuitatis. De hac etiam materia habet supra ti. de iteracione sacramentorum. Quadragagesimus septimus. quod qui uxorem adulteram cognoscit ante peniteat tribus annis peniteat. xxij. q. i. si quis. ij. Qui vero cognoscit eam penitentem ante priuio pactam peniteat duobus annis. e. q. si quis. Quo vero sit priuio iniungenda mulieri primum alterius supponetur vel etiam de non suo viro concipienti habet ex de pe. et re. officij. et dicitur infra. hoc eodem li. ti. xxxix. Ad regulas igitur predictas inspiciendo per studiosus indagatur pcedere ad priuio per diuersis criminibus imponendas szm canones. et ex causa consideratis circumstantijs ut dictum est super moderari poterit eas. Et licet ab ipso omnis circumstantie sint diligenter attendende. principaliter tamen qualitates personae et personae ut sit persona obnoxia alicui a liquo vinculo seruitutis. Nam circa tales personas cauere per posse debet presbiter ne talem penitentiam eis imponat per quam illis quibus sunt astricti iudicium fiat maxime circa coniugatos. unde si seruus sit et timore peccauerit obediens domino suo in atrocioribus est micis puniendus. xxij. q. v. qui compulsum obedire tamen non tenebat in talibus. xj. q. iij. si dominus. Si autem volutarie peccauerit corpe punietur etiam acrius quam alius. xxij. q. i. qui contra primam pacem. Nec est seruo iniungenda pegrinacio per quam dominus eius quod non est culpa illius seruicio defraudet. ex de sen. ex. re. l. si. Si vero liber sit tota penitentia canonis si fieri potest facere debet. xvj. q. vij. sacerdotes penitentia. sed ex causa poterit eam presbiter moderari. Considerandum etiam erit ut sit persona noua in fide. quia nouis in fide minor penitentia debet imponi. ex de penitencia. deus qui.

patronus
Quadragesimus

Quadragesimus
Quadragesimus

26

Non bis in die

Quadragesimus

Quadragesimus

pellat clerico psequere cu h^o rñsonio in sudore
vale⁹ cui ec^o vt. l. populi videtes sanctam ecc
clesia p suis facinorib⁹ tremefacta et comor
tam no puipeuant penitenciam. Debent ecia
am taliter penitentes sicut dicitur in iij. di. et
nota^r hu. c. penitentes. de pncere comā. ar. d. d
se. di. iij. dictū. qd tñ dicit male suare. In ces
na aut dñi vt d^r ibidē glo. quolibz āno a sus
is decanis et p^r biteris i ecclesia ducit^r et sic
ibi vsqz ad octauā pasce ita tñ q non coicant
nec accipiunt pacē. Et octaua at pasce dber e
xire et debet esse ex vsqz ad die cene sequētis
anni et sic fit quolibz āno quousqz ē eis ac r⁹
ecclesie interdicit^r. et si vñ penitet p^r eis sed o
anno vel terco igressas ecclesie reddi qñqz ec
vsqz ad finē rite manēt ex ecclesia. Qd aut d^r
etū ē q nō dicat intelligas nisi fuerit eis cōces
sum qz cōcacō qñqz differt p^r qñqz m⁹ qñz
vsqz ad finē pñie qñqz vsqz ad mortē h^o m⁹ arbi
triu epⁱ. rxiij. q. ij. de viro. et. rxiij. q. ij. amoz
nere. et. c. latorē. et. rxiij. q. vj. si qz de corpe.
et d. pe. di. v. si qz vō. Di^r ec solēnis pñia licz
nō ita pñie qñ aliqz iui⁹ ad pñiam agēdam
inrudie^r in monasterio. l. di. si ille. Et quo
d^r talis pñia iponi^r h^o ab epō tñ. l. di. in ca
pice. et. c. pceden. Et sic intelligit vul. durā
di. illd. et d. exces. pla. accedē. et. rxiij. q.
i. pñie. et. c. se. licz i lra dicat de publica. se
pe em in iure ponit publica p solēni et econ
uerso vt ibi. et. l. si ille. et i alia capitulis
h^o mo em pēa imponit^r p i⁹ his emib⁹ p qbus
penitēs ē ad epm mittēd⁹ vt dicit^r i. c. rxiij.
vñ h^o em simplex p^r biter nō p^r eaz imponere
nisi de spālī mādato epⁱ. Si^r ad epm pñie e
iectō et recōciliacō solēnis. q fit vltimo. l. cē
pore pñie opleto vt enā an si fuerit v^o um es
piscopo. rxiij. q. vj. c. i. p^r biter tñ simplex pos
s^r solēnitare pñie et solēnitare rēcōciliacōis d
mandato epⁱ ipō epō absente exhibere. sicut
notant hug. l. di. penitentes. et. c. i. capite. qd
vñqz dcedit vul. durādī de solēnitare q fit i
iectōib⁹ et recōciliacōib⁹ q fiūt singulis ā
nis infra t^r p^r inuēte pñie s^r h^o negat de solē
nitare pñie eiectōis et final itroductōis. qz
vt ipē dicit hoc est ordis non iurisdictionis vt
dicit^r rxiij. q. vj. c. vlt. et. c. i. et. ij. Et h^o mo pē
na ē sacramtal. vt dicit^r i. c. in capite. vñ p^r i
feriori epō dmitti. et. de die. et. c. si. licet de
facto derariū fiat. Dicit enā hu. p archip^r biter
ten^r eoz possunt eis inuēgere modū satisfaciē
di scz i ieiunijs pegrinacōib⁹ et alijs bōis o
pib⁹ qd tñ h^o m⁹ dñiū et dñiam epⁱ d^r esse ma
xime si sit crimē enorme. Et nūqd frēs mio
res l^r p^rdicatores qb⁹ dēd^r ep^s auctoritatē aus
diēdi ofessiones pñie h^o mo solēnes pñias inuē
gere. Et q n^r sine ei⁹ speciali mādato nisi vbi
ē cōsuetudo q h^o mo pñiarj generales inuēgāt
pñibus et m^r. b⁹ h^o mo pñiam p quoz incuri
am maifestā eoz puuli pierūt. Et tūc debent
talib⁹ iponere q i capite qdagesime se corā
epō pñent vt p eū vt de mādato ei⁹ speciali
debita solēntas fiat. h^o rod. Quib⁹ ē ipone
da h^o tā viris q femis. p em imponat^r femis
habet^r rxiij. q. ij. in his. n^r tñ deponat^r comā

qz ea i signū subiect dñi h^o b^o rxiij. di. c. ij. de
ponet aut ea viri qz amō viuet in habitū cleri
cali. h^o notat^r i dicto. c. penitentes. i glo. bern
te imponēda ē laicus nō clericis ppter scāda
dalū. vt p^r l. di. in capite. q. habet. et. c. cō
firmadu. cū duob⁹. c. se. p^r tñ imponi clericis
deponit. l. di. dfirmadu in glo. sup illd peni
tētib⁹. Et qz hoc statutū ē ppter dignitate cle
ricat^r. vide^r aliquib⁹ posse cōcludi. q nec lai
cis psonis insignib⁹ nec religiosis debz ipō
ni ppter dignitatē stat^r. Itē n^r est facile ipō
da iuuenib⁹ ppter etatis fragilitatē. vt decre
pñis ppter debilitatē. l. di. penitentes in glo.
Notauit etiā hu. p aliqz cogi p^r p excoicaco
nem suscipere solēnem penitētiā. si spōte nō ve
lit subire dū tñ crime sit magnū et publicū et
generet scādalu. Deo quo crimie est impone
da h^o p emie publico et vulgatilimo qd to
tā omouerie vbe l^r aliū locū. rxiij. q. vj. c. vlt.
Notauit etiā hu. p p^r imponi p crimie occul
to si penitēs voluerit alias nō. ar. de cōse. di.
ij. de penitētib⁹. Et q enā p viali si p^r cat
tā sine omi iudicō p^r qz penitere si voluerit
et peccerit alias nō. Quo tpe est imponēda
h^o quolibz tpe āni. solēntas tñ sup dicta h^o
fieri in capite qdagesime. et h^o habet^r ex glo.
sup p. c. i. capite. et. sup illd. c. suscepunt.
Per qntū t^r p^r iponēda h^o hu. di. h^o pēdere
ex arbitrio penitētiā inuēgētis qz qñqz p ānū
et qñqz p biēniū. qñqz p triēniū. Quis est
effect^r penitētiē hui⁹ h^o q ea egit si est lai
cus nō debz ad clericatū pmoueri. si ē clenc⁹
nō debet ad supiores ordines pmoueri vt d^r
ctū ē sup. Nec etiā d^r i suscepto ordine mstra
re. Nō d^r etiā matrimoniū d^r abere si tñ con
traxerit tenebit. Si tñ iuueni fuit imposita non
p^rhibet^r d^r abere. Nec d^r miliciā assumere. vt
patet. rxiij. q. ij. q. p. r. r. et. c. antiq. et
c. i. adolefcent. a. et. c. de his. Laicale etiā habi
tū nō d^r deferre. l. di. c. vlt. S^r m regulā eccle
siasticā d^r viuere de pe. di. v. d^r arariū. et. c. se.
et. c. falsas. Cōueniēd⁹ ē etiā sub ecclesiastico
iudice. rxiij. q. i. aliud. de pe. di. i. aliud. Itē scē
nter penitēs fit infamis nō rōne penitētiē s^r
rōne crimie p pñiam publicatū. et ideo nō p^r
ordian. l. di. penitentes. h^o ē verū qñ tal pñia
iponit^r p pñiam iudicis. scē est si ex deuocōe
qz officū publice pñie samat sicut se^r dauid
et jo. bap. s^r m. host. et. de officō archip^r biter
ri. c. ij. Vt solēnis pñia possit iterari. h^o
q nō debz iterari h^o iura ānū. l. di. p^r uis. Et
hoc ppter tria. Primo ne ex iteracōne vilescat
vt ibidē dicit^r. Secdo ppter significacōz qz est si
gura eiectōis hois de paradiso tñ semel facte.
l. di. in capite. Tercō qz solēntas ē quedā qñ
p^r fessio ppetuo penitētiā cōseruadi. Et ideo i
teracō solēntati resistit. si tñ post ea peccauer
it nō claudic^r ei loc⁹ penitētiē sed penitētiā
solēnis nō debz ei iterari inuēgi. vñ de ipa dicit
origen. q in grauioribus criminib⁹ semel tā
tum conceditur penitencie locus. Secundum
cōsuetudinē tamē aliquarū ecclesiarū iterat^r
Quarta vero pñia p^r iterari quociens placet
publica etiā p^r s^r nō ita frequenter d^r iterari

quod tpe imponenda

De clauib9. Vtz sint date ecclesie. et quot
linc. a. xxv.

Deinde dñs erādū est de ptāte mīstrōz
sacramēti pñie q̄ ad clauēs pñiet. Cir-
ca qđ p̄mo videndū est de ip̄is clau-
ib9. scđo de indulgēcia. Circa p̄mū cōsiderā-
dū est p̄mo de enitāte et quidditate clauū
scđo de effectu. tērcō d̄ mīstris. et q̄rto de his
in quos p̄t vñs clauū exerceri. Circa p̄-
mū querat̄ plura scđ quid sit clauis. Circa
qđ sc̄endū h̄m scō. q̄ clauis sumit̄ hic metha-
phorice ad similitudinē clauis material. hu-
iūsmōdi aut̄ est infirm̄ p̄mū et immedīatum
apiendi et claudēdi hostiū. sentēciare aut̄ ali-
cui celū esse apiendū vel claudēdū est spūali-
ter ei apire vel claudere celū. et ideo autoriz-
tas vel potestas h̄c s̄niandi que ē quasi imē-
diatū instrumentū s̄niandi p̄p̄e dicit̄ clauis reg-
ni celoz. p̄dicta aut̄ autoriztas s̄niandi siue
clauis ē triplex. vna ē simpliciter principalis
et cōuenit soli deo. Scđa est nō principal̄ est
tñ p̄cellēs et h̄c cōuenit xp̄o. cui9 qđe auto-
ritas i s̄niando p̄minet. Et vñ uersalitate d̄ oī-
bus iudicādi. quia oīm merita et demerita nō
uit. Et infallibilitate iuste s̄niandi qz h̄c sen-
tēciat̄ d̄formiter diuine iusticie. Tercia ē par-
ticularis q̄ntū ad causas cognoscēdas. et des-
bit̄ q̄ntū ad s̄nias ferēdas. Et h̄a xp̄o p̄mittit̄
tur petro. et in ip̄o successorib9 eius. s. p̄biter-
nis. Mt. xxvi. tibi dabo cla. reg. ce. Da. aut̄ jo-
xx. cū dicit̄. quoz remiseritis pec. re. eis. zc.
quoz quidē p̄biteroz. s. s̄nia si sit h̄m legē
diuinā est firma altas ē infirma. qz reuocabil̄
Euit aut̄ i p̄missō vbo jo. xx. data explicitē au-
toriztas cognoscēdi. qz nūq̄ p̄t haberi rect9 v-
sus illi9 p̄ime sine p̄uo vsu recto istū scđe. et
sic in collacōe p̄ime int̄elligit̄ collacō scđe
tā. p̄ p̄ime. Vñ h̄c scđa p̄t etiā dici clauis. qz
est quoddā instrumentū apiendi licz nō ita p̄-
mū. p̄ima clauis recte dicit̄ clauis potestas-
tis. qz autoriztas recte iudicādi dicit̄ p̄tas cū
iudicare sit p̄tas siue p̄sidentis. scđa vero dicit̄
tur clauis scie nō q̄ sit actualis vñ habitual̄
scia. sicut videt̄ sententia magister sentē. li. iiii.
di. ix. sed qz rect9 vsus ei9 nō p̄t haberi sine
scientia. Vtz potestas clauū sit etiā ad cō-
ficiendū. h̄c h̄m pe. et cōter alios. cū sup̄ flu-
um sit fieri p̄ multa qđ eq̄ bñ p̄t fieri p̄ vnum.
potest dici q̄ vna et eadē res est caracter ordi-
nis sacerdotalis. et p̄tas cōficiēdi et p̄tas cla-
uū q̄ op̄t̄ ex ordine sed d̄nt̄ rōne. Dicit̄ ei
caracter h̄m q̄ ē principiū distinguēdi haben-
tem a nō h̄ntē. P̄tas vero cōficiēdi inq̄ntuz ce-
dmat̄ ad sacramētū cui h̄aristie d̄ficiēdi. sed
p̄tas clauū inq̄ntū ordinat̄ ad apiēdū regnū
scđo scō. tenet d̄trariū qz h̄m eū vna data fu-
apostolis sine alia. Euit em̄ data eis i cena po-
testas d̄ficiēdi cū dixit eis xp̄s. hoc facite in
meā omemoracōez. Potestas vero clauū fuit
eis data p̄ resurrectōz. jo. xx. quoz remiseri-
tis pec. re. eis. Eps etiā in ordinādo p̄r̄ dicit̄
accipite p̄tatem celebrādi missam d̄ns eis cali-
cez. Et quib9sdā interpositis ponēs manū sup̄
caput ei9 dicit̄. accipite sp̄m sanctū quoz res

mi. pec. re. eis. zc. Si ergo quera quō se ha-
beat caracter sacerdotalis ad istas clauēs: d̄-
ci p̄t h̄m scō. p̄ se h̄z sicut dispoicō ad eas. q̄a
p̄ hoc p̄ q̄s p̄ caracterē h̄z p̄tatem cōficiēdi
corp9 xp̄i verū. dispoit̄ ē de cōgruo ad habē-
dā p̄tatem ligādi et soluēdi sup̄ corp9 xp̄i mi-
sticū. Vtz sit tñ vna clauis. h̄c h̄m pe. et
cōter alios sicut i sole potēcia liquefaciēdi
et indurādi ē vna in radice sed due in effectū
h̄z sic tñ ē clauis vna i radice sed due i effe-
ctū. Clauis em̄ dicit̄ p̄tas iudicādi i foro a-
nīmōz. h̄c vero p̄tas integrat̄ ex duob9 scđ
et p̄tate discernēdi in cause exāmiacōe et dif-
finitēdi in cause d̄terminacōe p̄ sentēciā ab-
solutoriā vñ d̄denatoriā. Et ista clauis ē p̄in-
cipalior. qz p̄ima ordinat̄ ad istā. p̄ima p̄tā
dicit̄ sciēcia scđa potēcia. Vñ sup̄ illd̄ Mt.
xvi. tibi dabo clauēs re. ce. di. glo. clauis di-
cit̄ sciēcia et potēcia. qz d̄z iudex ecclesiasticus
d̄z dignos recipere et indignos excludere a res-
gno. P̄tas aut̄ ligādi et soluēdi in foro d̄nt̄
cōsō nō ē clauis p̄p̄e loquēdo. qz etiā nō p̄-
s̄biteri h̄nt̄ eā vt dicit̄ infra. S̄m aut̄ scō. due
p̄dicte clauēs sunt simpliciter d̄llinēte inter
se ita qz absolute vtz ē verbū xp̄i. s. tibi dabo
clauēs. Et possent de potēcia dei absoluta ab-
solute separi. sicut alijs p̄lat9 p̄t cōmittere a-
licui autoriztate cognoscēdi in causa nō cōme-
tēdo sibi autoriztate sentēciādi in ea sic deus
possit d̄mittere autoriztate cognoscēdi in cā pec-
catoris sine p̄tate sentēciādi i ea. Possunt tñ a-
liq̄liter dici vna clauis. s. vnitare ordinis q̄a
ordinat̄ur ad vñū actū. scđz ap̄cōis. Et nū-
qđ p̄ter p̄dicte duas clauēs sunt alie clauēs
in ecclesia. h̄c q̄ sic. Duplex ē enim forz i ec-
clesia. vna secretū et ad id p̄tinet due clauēs
p̄dicte. Aliud ē publicū et in hoc requirit̄ du-
plex autoriztas cōmūden duplici p̄dicte. sicut
ad quodlibz iudiciū rectū in qlibet cā requi-
rit̄ cognōscēdi in illa cā et sentēciācō. Et iste au-
toriztates p̄tinet̄ ad forz publicū possunt di-
ci clauēs. De hac aut̄ autoriztate ecclesie ha-
bet̄ Mt. xviii. dicente xp̄o p̄. si peccaverit i
te fra. t. zc. seq̄tur tāoz die ecclesie. si eccle-
siā nō audi. sit tibi sicut ethni. et pu. et sequi-
amen dico vobis q̄ vq̄q̄ li. su. ter. erūt h. et in
ce. Ex quo p̄t q̄ d̄z app̄bat ligacōz et solucō-
nem ecclesie etiā factā in foro publico. quā q̄
cōtēmit̄ h̄nt̄ ē sicut ethni9 et publicanus
in hoc foro claudit̄ ecclesia et cōio fidelium
p̄ exōicacōz et ap̄ic̄ p̄ absolucōz ab exōicacō-
tōne vel p̄ rēcōciliacōz. Et ex hoc patz q̄ ille
clauis nō sunt eadē cū p̄iorib9 clauib9. qz se-
pantur ab illis vt patz in h̄ntē iurisdicōz h̄m
ordinē et siue sacerdotio sicut in archid̄yaco-
no et quib9sdā alijs. Et cōuerso sicut est i cō-
muni9 p̄biteris q̄b9 rō est data p̄tas exclu-
dēdi ab ecclesia l̄ rēcōciliādi. h. c. scō. in. iiii.
di. xvij.

De effectu et v̄tute clauū. ti. xxvii
Circa cōsiderādū ē de effectu clauū
Et circa hoc querat̄ plura. s. vtz p̄tas
clauū exēdat se ad remissionēz culpe.
h̄c q̄ sic jo. xx. dicit̄ quoz remi. pec. re. eis.

De clauib9

De clauib9

Vincul + clauis p̄nt̄ d̄

De hoc sc̄o. q̄ p̄t p̄t
vt. sc̄o. t̄nd̄ d̄p̄s cōtēdit̄
si q̄ h̄t̄ vñt̄ p̄p̄e a p̄e. d̄
p̄t̄ p̄p̄e. carit̄. q̄ d̄
et p̄t̄. q̄ d̄ p̄t̄ p̄t̄
a p̄e. q̄ p̄t̄.

Vñ p̄t̄
p̄t̄

p̄t̄ p̄t̄
p̄t̄

h̄c q̄ sic

h̄c q̄ sic

h̄c q̄ sic

Sed p quem modū sunt diuerse opi. Vna est qd virtus clauū valet ad remissionē culpe nō qd dem aliqd efficiēdo sed solū oūdendo vñ sensus ē absoluo re. i. absolutū te oūdo. et b vi esse opi. magri sen. li. iiii. di. xix. Sed extra hoc ē qd sū ista opi. sacm noue legis n̄ efficit id qd figurat. Alia ē opinio qd valet nō p se sed p virtutē diuini ex pactione coassistēte in o perando sic dictū fuit supra in li. iiii. ti. j. ar. iiii. de effectu sacm. q. j. et est p babilis multū. et huius opi. videtur fuisse bon. iiii. li. di. j. q. iiii. et. sco. iiii. li. di. xix. q. j. Vnde dicit ibi dem sco. qd susceptio sacri pnie ē instrumentū. i. dispositio efficac et necessaria ex statuto diuino ad receptōz grē. instrumentū autē vñ dispositio pua nō est signū ostensiuū alicuius vt p rti sed vt futuri. ergo collatō sacri pnie ad b qd digne fiat n̄ oportet qd sit signū absolutōis diuine pcedēis qz digne p̄t recipi ab attrito attritōne nō sufficiētū p modū meriti ad grām recipiendā in termino illius attritōnis. Et si non fite recipiat grā p̄ma in termino illo ofert. Et absolutio p̄ b̄i est signū efficac illius absolutōis sequētis in vltimo instanti eius. h̄ sco.

Alia est opi. qd valet p modū depcantis et impetrantis nō tñ p modū impciantis in cuius signū in forma absolutōis p̄mittit orō p modū depcantiū et subdit absolutō p modū in dicatm. Et depcatio grām impetrat et absolutio grām p̄supponit. nūq̄ em̄ p̄ b̄iter aliquez absolueret de quo nō p̄sumeret qd a deo esset absolutus. qz ergo p̄as sonat p modū actiui et impciantis ex se. inde est qd p̄as clauū p̄ loquēdo se nō extendit supra culpā. et hec est etiā opi. bon. in q. illa vt patz in. iiii. ei. Sed hec opi. aliq̄bus nō placet p eo qd plus valet oratio boni laici q̄ mali p̄ b̄iteri. ergo scd̄ h̄ et absolutio qd flm est.

Quarta opi. est qd valet instrumentaliter ad grām et iustificatōez disponendo. non ipam grām vel iustificatōez immediate efficiendo. sicut em̄ ad mundatōz vte filiu valet aque ablutio ita ad emundatōz culpe actualis valet sacerdotalis absolutio. quia hoc sacramentū habet p materia actū m̄str̄ opatur igitur virtus clauū aliquo mō ad culpē remissionē vel dum etiam expetendi vctum habet vel dū in actu exercet dūmō p̄paratio assit vel p̄cellerit. vnde dico qd attrito ad ofessionē accedenti virtute absolutōis sacerdotis talis sic instrumentaliter ad ipaz disponēis datur grā iustificans. cōtrito vero datur augmētum gratie. Sed ido videt nō opari ad iustificatōez qz est remediū aduitorz in q̄bus ē necessaria p̄cedens p̄paratio. Et hec ē opi. pe. et tho. sed p̄dictaz opinionū secūda magis placet mibi. qd autē dicit hiero. qd in remittendis et retinendis culpis illd iur h̄nt euāgelici sacerdotes qd olim habebāt sub lege legales. intelligit qd habent illud et plus qz illi ostendebant mūdatos a lepza tantū signo. istū vero a lepza peccati etiā facto. Vnde extendant se ad remissionē pene. Et circa hoc fuerūt diuersi modi dicendi. modus tñ verior et diuor et magis consonus fidei et pietati ē qd p̄ b̄iter ex

vi clauium absoluendo remittit aliquā p̄tem pene. nō tñ eterne nec purgatorie sed diuiter eius pene ad quā deus obligat peccatores p̄ absolutōem a culpa. Et p̄ illa p̄te nūq̄ punit in purgatorio nec alibi. sed p̄ alia p̄te a qua nō absoluit vel punit hic sufficiēter vñ i purgatorio. Et hoc sic p̄t intelligi. vniuerse ei vñ dñi misericordia et veritas. ideo in iustificatōne que ē op̄ misericordie. misericordia dei sic remittit culpā vt nō p̄termittat iusticie regulam. ideo adhuc deinet obligatū ad penam. Illa autē pena ob rigore diuine iusticie est nobis impropozionata et ignota. puidens igit̄ dei misericordia constituit arbitros p̄ b̄iteros. quibus dedit p̄tatem arbitradī et penā taxandi. et manifestandi et p̄tem pene remittendi. Hec autē remissio fit v̄tute clauū de thesauro eccie qui subest clauibz qui thesaur̄ integrat̄ ex tribz scz primo ex merito fidei et caritatis tcc̄i ecclie. vnde dicit aug. p̄ penitens curari nō p̄t nisi sustineat eum vnitas ecclesie. 2o ex merito superogatois viroz p̄fectoz. 3o ex superabundanti merito passionis xp̄i qd est annexum virtuti sacroz quoz h̄nt plati misteriu. Sz obicitur quia nō est minus dispositus ad recipiendū effectū clauium qui omisit p̄uum peccatum q̄ qui omisit maius. ergo tñ remittet de pena debita peccato miozi q̄ de pena debita maiozi. sed ex vna p̄te peccatū posset eē ita p̄uum et ex altera ita magnū qd tota pena debita peccato miozi nō esset maioz q̄ ps illa que remitteret de pena debita p̄ctō maiozi ergo illud min⁹ p̄ctm remaneret impunitū qd ē incōueniēs. Et qz misericordia nō cōsiderat meritū s̄z miseriā. ideo dei misericordia q̄ subuenit hic miseriis nō cōsiderando in eis meritū sed demeritū subuenit p̄ meritū xp̄i et remittit cōmibus p̄tem equalē nō quidē s̄m absolutam cōpacōnem sed scdm p̄porcionalē vt si ei q̄ debet centū remittit. x. et q̄ debz. x. remittit vnū. Et ideo qui magis peccauit dū penitet tenet ad magnas gr̄iaz actiōes. et hec est rō bon. Sed ista respōsio nō placet aliq̄bz p̄ eo qd n̄ videt̄ satis facere argumto. quia prima decima simpl̄ maioz est q̄ scda. Et ido videt̄ eis dicē dum qd nūq̄ pars pene q̄ remittit virtute clauū vna vice est tāta sicut tota pena cuiqz moztali debita. Si dicat̄ qd vna absoluteone possit remitti tota pena debita vni veniali. Non habent hoc p̄ incōueniēti. qz xp̄c ita plene satisfecit p̄ p̄ctis nostris qd se humilianti sub sacramento qd opat virtute meriti xp̄i. remittit aliq̄ quando tota pena. Non tam p̄pter hoc dici p̄t dimitti p̄ctm sine pena. et ita r̄ndet rich. Alij vero dicūt qd p̄ b̄iter nō remittit oibz. eq̄luter de pena sed scdm p̄porcionē qua penitens meruit sibi remitti. sic suffragia ecclie p̄sunt de fūctis scdm qd ea sibi p̄desse meruerūt. Et hec est opi. pe. Vnde in cōfessione iterata remittatur aliqd de pena. Et huius habet supra ti. de q̄litate cōfessionis. vbi dicit̄ qd cōfessio debet esse frequēs. Vnde p̄ b̄iter ligare possit p̄ clauium potestate. Et opacio p̄ b̄iteri in vsu clauū est oformis opacioni dei cuius est

16. 17. 18. etc. etc. etc.

An modus etc. etc.

quod dicitur etc. etc.

quod dicitur etc. etc.

minister. Deo aut habz opacione et in culpam et in pena. sed in culpam ad absoluendum qdaz directe. Et ad ligandum indirecte in qntum obdurare dicitur du gratiam no largit. Sed in pena habet opacionez hmoi directe quo ad utruqz quia et pena pccit et pena ifligit. Silr ergo et psbiter. et si scdm q aliqui dicunt in absoluendo ex vi clauium habeat aliquam opacionez ordinata ad culpe dimissionem modo dicto supra in respotione illi9 questionis. vtz virt9 clauium extendat se ad remissionem culpe in vltima opinione non tamen ligando habz aliquam opacionem in culpa. nisi dicatur ligare in pntu no absoluit sed ligatos ondit. sed in penam habet pccate soluendi et ligandi. soluit em a pena qua dimittit sed ligat qntu ad pena que remanet. Ad hanc aut ligare dicitur dupli. Vno mo considerando ipam quantitate pene in cui et sic no ligat nisi in pntum no soluit sed ligatum ondit. Alio mo considerando penam ista vel illa determinate et sic ligat ad penam imponedo eam. Ad hoc nota q est triplex iudiciu scz dei petri et curie celestis. primu est quo deus ai am mandat in ditione. Et hoc pcedit alia duo rpe. dignitate. et effectu. Scdm est iudiciu psbiteri q pccate clauium ligat et soluit i certis. Et post hoc sequit' terciu iudiciu scz appbationis celestis curie. vn expone illud. qd cuqz ligat. sup ter. zc. scz iudicio petri iuste. erit ligatu et in celis scz p appbationem curie celestis. Et hunc intellectu pbat gg. et leo papa. x. q. ij. tunc vera. et. xxij. q. i. manent. Vtz plbiter ligare possit et soluere scdm pntu arbitriu. Et patet s. c. de quantitate satisfactonis.

De mstris clauium ti. xxxviij.
 E inde considerandum est de mstris clauium. Circa qd sciendum q sicut pz ex pdictis xpus clauis habuit. Et habet eas i nouo testamento psbiteri et soli psbiteri qz dat in ordine sacerdotali cui9 ro est diuina institutio. hui9 aut institutiois ogruitas patz p hoc q ipis solis dat' pccas officiendi corpus xpi verum qui est caput corpus xpi mistici. vn ambrosius loquens de pccate ligandi et soluendi dicit q hoc ius solis psbiteris est pmissuz. hec ambrosius. Et p hec duentier sunt mediatores p vsum clauium inter homies et xpm. Querit' autem vtz epus habeat aliquam nouam clauem preter clauis psbiteri. Et dignitas epalis non dicit nouum ordinem sed quadam eminentia ordinis et ideo no dat' in illa noua clauis sed ampliat' pccas iurisdictionis ad corripiendum. in cuius signu traditur sibi baculu pastoralis. hec bonifacius. Vtz psbr vti possit potestate clauium ad suu libitum. Et q non. Nam psbiter opat' in absolute ut instrum no quide mortuu sic securis. sed viuū sicut seruus. Ad recta aut opatoz instrumenti tria requirunt. primu e instrumenti reeta dispositio. scdm est materie pportio terciu est virtus motiois. Nam securis nisi sit acuta non incidet. vel si no habeat materia pportio. nata scz lignea. vel si no moueatur ab aliquo. Silr i absolute psbiteri debet scurere rect9 vsum sue pccas. pparato suscipiens. et vtus di

mouentis quoz altero deficiente frustrat' effectus. Sed nuquid psbiteri mali hnt clauis. Et q sic. Nam in ordine dat' pccas clauium tan q donu gratie gratis date. qd qz culpe no opponit' cum culpa recipit' et retinet'. dat' etiaz gra gratum faciens ad bonu vsum clauium. Et illa culpe opponit' et cu culpa no recipit' nec retinet'. et qz datur ad vsum pdoneu. ideo sine hac habet' vsum sed no pdoneu. alias no possz haberi aliqua certitudo de absolute sic nec de mstris bonitate. Sed obicit' illud ang. s. q spussanct9 remittit peccata vel p seipm vel p columbe mebra. i. p homies sanctos. Et loquit' de remissione peccatoz scdm q homies sancti coopant' ad eam no ex vi clauium sed ex merito congrui. vel p colube membra intelligit omes ab eccia no pccatos. Obicit' etia id qd in collatione clauium dictu est aplis. jo. xx. et etia dicit' in ordinatione. accipite spm sanctum quoz remis. pccata zc. videt' ergo q illis solis dat' pccas remittendi peccata qui accipiunt spm sanctu. Et dñs determinat ea que reqrunt' no em ad vsum simpli' sed ad vsum pdoneum. Vtz pccas clauium ordinem sacerdotalem inseparabiliter comittet' ita q oes sacerdotes eas habeant iamissibiliter. Et clauium potestas dupli' potest considerari. aut quo ad effectum sic radicaliter est in aia et indelibiliter sicut et character a quo non videt' differere nisi scdm qnda relacōne ut s dictu est. vnde hoc modo tenet se inseparabiliter cu ordie sacerdotali. aut quo ad vsum et sic nccio reqrit' duo. s. statū viatoris. et autoritate iurisdictionis. de primo patet qz sic ratio meredi no duent caritate et statū vie. sic nec potestas recociliandi et facta mstrandi nisi in statu eccie militatis. et ita p mortem hui9 potestatis vsum pdit' in aia. ma sepata de scdo etia patet. psbiter em e mediator inter deu et hoies. Et scdm hoc e deo inferior et penitete superior et arbiter et iudex dicitus boi loco dei ad pcedendum sine soluendum et puniendum. talis aut iudicatio no est si ne iurisdictione aliqua in eum q iudicat' qz nemo potest aliquem iudicare nisi sit eius iudex dicitus ab eo qui pt. et ideo iurisdictione e tanq ius motu ipius clauis siue manus. hac aut deficiente et si assie clauis nuq' apiret. Et si amittat' h iurisdictione cessat clauis executio. hec aut dupli' amittit' vel p ablatōz subditoz scdz re ve in scismaticis pccis fornicarijs notozijs excoicatis et hui9. Vel p ablatōez scdm rem et spem vt i degradatis quib9 aufert' sine spe recuperadi. vn heretici et excoicati dicit' habere manu ligata s degradati amputata. ideo dico q licet clauis qntum ad esse ofsequat' ordinem. tñ qntum ad executōz ofsequitur statum et iurisdictione. hec bonifacius.

De his i quos clauium vsum exerceri pt ti. xxxix.
 O stea considerandum est de his in quos vsum clauium exerceri pt. Et circa hoc querunt' pl'a scz vtz psbr possit vti clauem qua bz in quolibet hoiem. Et ad vsum clauium duplex est pccas necessaria scz pccas ordinis. et hec est eqlia in omib9 psbris et respectu oim

Item 37

An epus habeat iurisdictionem

V psbr vti possit potestate clauium

Instrumti q dicit'

in pntu

potestas clauium

ut mstris

27 qd' dicit'

ut supra

Et p[ro]p[ri]as iurisdic[ti]onis et hec n[on] est equalis nec
 est respectu oim[ne] in hac em[en]de ut sic ordo in reb[us]
 oportet esse p[ro]latu[m] aliq[ui]d sup[er]m[u] in quo reside
 at p[ro]p[ri]as oim[ne] et sub illo p[ro]latos medios et sub il
 lis p[ro]p[ri]ales vlt[im]os. Nam q[ui]d[am] durat m[u]nd[us]
 oportet sc[on]d[u]m aug[ustinu]m. angelos angelis ho[m]ines ho
 mib[us]. demones demoib[us] p[ro]p[ri]e. vbiq[ue]q[ue] vero
 sunt p[ro]latio[n]is gradus oportet esse sup[er]mos me
 dios et vlt[im]os. q[ui] igit[ur] quilib[et] p[ro]p[ri]e licet
 habeat p[ro]p[ri]atem ord[is] plenaria[m] h[ab]et t[ame]n p[ro]p[ri]atem iu
 risdic[ti]onis limitata[m]. ideo v[er]o n[on] potest sua p[ro]p[ri]a
 te in quolib[et] ho[m]inem sed in eu[m] in que[m] h[ab]et iuris
 dicitio[n]em aliqua[m] vel ordinaria[m] vel delegata[m]. Re
 gulariter igit[ur] solus p[ro]p[ri]us p[ro]p[ri]e h[ab]et execu
 cio[n]em p[ro]p[ri]as in suos subditos p[ro]ter sept[em] casus
 de quib[us] dictu[m] est supra[m] t[er]t[io] cui p[ro]p[ri]e licet et dicit[ur]
 dum. unde. xvj. q. j. nulli sacerdotu[m] liceat pro
 chianu[m] alteri[us] absoluere vel ligare. **¶** Vt[er] p[ro]p[ri]e
 possit s[ub]dicitu[m] suu[m] absoluere. **¶** P[ro]p[ri]as ord[is]
 p[ro]p[ri]um est de se ext[en]dit se ad oia[m] p[ro]p[ri]a[m] remitten
 da. **¶** q[ui] ad vsum p[ro]p[ri]as h[ab]et ut dictu[m] e[st] requi
 rit iurisdic[ti]o que a maiorib[us] in inferiores de
 scendit. ideo sup[er]ior p[ro]p[ri]e sibi aliqua[m] reseruare in
 quibus inferiori iudiciu[m] n[on] committat. alias sim
 plex p[ro]p[ri]e iurisdic[ti]o[n]is h[ab]ens possit absoluere d[omi]n[u]m
 quolib[et]. **¶** Vt[er] p[ro]p[ri]e absoluens aliq[ui]d de
 facto ab illis p[ro]p[ri]as a quib[us] n[on] p[ro]p[ri]e absoluere a
 iure peccet mortaliter. **¶** q[ui] absoluens aut h[ab]et
 facit ex ignorantia iuris. aut sciens ins quo
 hoc facere sibi n[on] licet. si scdo mo[do] et hoc faci
 at ex deliberat[i]o[n]e mortaliter peccat. sciens ei
 et ex delibera[ti]o[n]e excessu[m] sibi p[ro]p[ri]e abuti in p[ro]p[ri]a
 dicitu[m] aie alteri[us] est mortaliter peccare. s[ed]
 sic absoluens p[ro]p[ri]e sibi excessu[m] abuti in p[ro]p[ri]a
 dicitu[m] aie illi[us] que[m] sic absoluit. q[ui] dat ei itel
 ligere q[ui] absolu[er]it sit et t[ame]n n[on] est. q[ui] est in
 se ip[s]u[m] ponit i[n] erro[re] v[er]o sup[er] sic absoluent[em] ca
 dit illa maledictio scripta deut[er]o. xxvj. male
 dictus qui errare fecerit cecum in itinere. **¶** Si at
 ex ignorantia iuris faciat. et sit ignorantia af fe
 ctata adhuc mortaliter peccat q[ui] n[on] ita g[ra]u
 itate sicut ille q[ui] hoc facit scienter. Si aut[em] e[st] ig
 nantia crassa adhuc credo q[ui] mortaliter peccat
 q[ui] n[on] ita grauiter sic faciens hoc ex igno
 rantia affectata. sacerdotib[us] em[en] suu[m] officiu[m]
 ignorare n[on] licet. ad ip[s]os em[en] p[ro]p[ri]e subditos
 suos in lege instruere. iur[is] illud asget. ij. inter
 roga sacerdotes lege. v[er]o sic absoluens expo
 nit se sibi maledictio[n]i illi que venit sup[er] filios
 belij. de quib[us] dicit. j. reg. ij. p[ro]p[ri]e erat filij belij
 al nescientes deu[m] nec officiu[m] sacerdotu[m] ad po
 pulu[m]. De sic eti[am] absoluere et absoluto tali ab
 solutio[n]i inmit[er]i nisi p[ro]p[ri]e ignorantia inuincibile
 seu p[ro]p[ri]e excusent. dicit p[ro]p[ri]e illud Mt. xv. si
 cecus ceco ducat[ur] p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e ambo in foueam ca
 dent. Nec ille p[ro]p[ri]e ignorantia excusat qui ma
 gis sollicitus e[st] de querendo consilium p[ro]p[ri]e emptio[n]e
 vnius robe q[ui] p[ro]p[ri]e salute aie sue. **¶** Rich. **¶** Nota
 igit[ur] casus in quib[us] oportet q[ui] simplex p[ro]p[ri]e
 ad sup[er]iorem remittat. v[er]o e[st] de his quib[us] e[st] so
 lennis p[ro]p[ri]a imponenda q[ui] ei[us] mister p[ro]p[ri]e est
 ep[iscop]us ut dictu[m] est supra[m] scdo est de excoica
 casus q[ui] inferior p[ro]p[ri]e absoluere n[on] p[ro]p[ri]e et ep[iscop]o
 possit q[ui] p[ro]p[ri]e mulieres et p[ro]p[ri]as similes

que incidit in canonem de iniectio[n]e manu[m] in
 clericos ep[iscop]i absoluere p[ro]p[ri]e. et illi soli quibus
 specialiter huioi absolutio[n]e committunt hec rod.
 terci[us] e[st] vbiq[ue]q[ue] inuenit irregularitate[m] contra
 et[er]na[m]. licet em[en] possit absoluere de p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e q[ui]
 irregularitate[m] incurrit. n[on] t[ame]n possit dispensare
 cum eo sup[er] irregularitate[m]. ideo debet penite[n]s
 tem mittere ad ep[iscop]u[m] ut vel ip[s]e dispenset cu[m] eo
 si p[ro]p[ri]e vel cu[m] suis l[ic]is mittat eu[m] ad papam. **¶** q[ui]ntus
 est de incediaris sacro[rum] loco[rum] maxime pub
 licatis. xxij. q. vlt. si quis. et ex d[omi]n[u]m sen. ex. ex tua
 et. c. conquest[us]. **¶** quitus e[st] de crimie publico. si
 cut de blasphemia. ex de de maledicis. statui
 m[od]o sext[us] de voto. ex de vo. c. j. septim[us] si ip[s]e
 ep[iscop]us confessione[m] audiuit de aliquo peccato. xxj
 di. inferior. hos sept[em] casus ponit host[us]. **¶** Rap
 vero ponit quatuor p[ro]p[ri]as. q[ui]dam vero addit d[omi]n[u]m
 homicidio et mebro[rum] mutalac[i]o[n]e. quia. xxij.
 q. vlt. si q[ui]s. dicit q[ui] mebro[rum] tricator[um] et in
 cediaris excocient[ur] donec cora[m] ep[iscop]o et ciuib[us]
 satisfaciat. **¶** Addunt eti[am] disp[en]sac[i]o[n]e in iurame[n]t
 tis dolo vi vel metu extor[is]is. et dubijs iuram[en]t
 tis q[ui] em[en] certu[m] est iuram[en]tum esse illicitu[m] iur[is]
 p[ro]p[ri]a aucte potest detrauenire. **¶** Sed q[ui] e[st] dubi
 um an sit licitu[m] t[ame]n sine aucte sup[er]ioris n[on] de
 bet detrauenire. **¶** Si eti[am] sit consuetudo in aliquo
 ep[iscop]atu q[ui] aliqua certa crimia ep[iscop]us audiat vel si
 bi aliquos certos casus retineat sicut obtinet
 consuetudo in m[ul]tis eccl[esi]is. de penitibus qui fi
 lios opprimunt de homicidijs. de sacrilegijs. d[omi]n[u]m
 falsarijs. de violato[rum] ecclesiar[um]. et ecclesia
 stice immunitatis et libertatis. de sortilegijs. d[omi]n[u]m
 vico contra naturaz maxime cu[m] brutis. de ices
 stu. de corrupcio[n]e sanctimonialiu[m]. de ablato
 ru[m] siue subtrac[ti]o[n]e vel alias illicite acq[ui]sicio[n]e
 restitucio[n]e. de p[ro]p[ri]e. de clandestine cotrahen
 tibus et alijs enormib[us] que consuetudo g[ra]ualis
 et specialis reseruet ep[iscop]is. quoz[um] etiam aliqua
 ab ep[iscop]is remittunt[ur] ad papam p[ro]p[ri]e enormita
 tem et terro[re]. mittunt[ur] inquam n[on] de iuris ne
 cessitate sed de ep[iscop]o[rum] p[ro]p[ri]e et voluntate.
 hec host[us]. **¶** Quid si ep[iscop]us aliquis committat vices
 suas alicui circa penitencias iungendas i sua
 dyo. nunquid talis absoluere poterit etiam in
 his sp[eci]alib[us]. **¶** Credo q[ui] ep[iscop]us n[on] intendit i sim
 plici delegac[i]o[n]e delegare illa maiora nisi exp[re]s
 se dicat. ex de p[ro]p[ri]e. p[ro]p[ri]e. cu[m] ad eius cor[re]p
 ctio[n]e[m] videant[ur] specialiter p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e di
 sp[en]sac[i]o[n]e et absolutione excocac[i]o[n]e in
 quibus interueniunt iuram[en]ta. s[ed] de p[ro]p[ri]e ma
 dato eccl[esi]e vel aliquo faciendo interueniunt
 etiam restitucio[n]e. n[on] aliqua causa iusta subesse
 et tunc alicui discreto p[ro]p[ri]e committeret qui p[ro]p[ri]e
 nas cognosceret et factoz[um] et rez[um] circustanti
 as sciret. ar. ex de homi. sic dignu[m]. hec rap. et
 host[us]. **¶** Sed nuquid ille cui hoc committit p[ro]p[ri]e
 alteri subdelegare. **¶** Rndet guil. dur. q[ui] n[on] ve
 habe[re] ex d[omi]n[u]m offi. dele. c. vlt. q. ceter[um]. **¶** Quid si
 dicat ep[iscop]us. committo vobis auctem mea[m] in foro
 penitenciali ut possitis absoluere in oib[us] in qui
 bus possum. **¶** C[on]t[ra] licet qui omnia dixerit nihil ex
 cepit. ut dicit. xij. di. si romano[rum]. n[on] t[ame]n e[st] tutu[m]
 p[ro]p[ri]e h[ab]ioi omissione generale usurpare ea q[ui]
 a iure ep[iscop]o sunt sp[eci]aliter reseruata. nisi certum

Consuetudo...

Dispensatio...

heredi dimittat. puta qd fiat religiosus & cleri-
cus. Et si ipm ad hoc inducere no potuerit la-
borare dz ptum pt ad restituendū vero heredi
hec scō. Non tñ tenet restituere equalens toti
hereditati qz multū distat inter hñe et ppe eē.
Ille aut nunq̄ habuit hereditatē licet fuerit
ppe hñe s̄m iusticiā. et ideo min⁹ q̄ equalens
sufficit restituere. Illud aut min⁹ determinet
ad arbitriū boni viri s̄m scō. et rich. ¶ S3 nū-
quid tenet talis ples de osumpnis bona fide
scō. puto qd nō ar. C. de rei ven. certū est. mulr
tñ tenet scdm bñ. et host. ¶ Donec qd vir n̄ ha-
beat aliquos osanguineos q̄ sibi succedere de-
beant ab intestato scō. nihilomin⁹ peccat scz im-
pediendo ne libere faciat testamētū. C. si quis
aliquē testari p̄hibuerit. l. j. et. ij. s̄m bñ. De-
bet etiā de suo si p̄t vsqz ad op̄natiōz sufficiē-
tem erogare paupibus p̄ aima viri de osilio
osessoris s̄m host. Itēz dicit inno. ex de re. et
re. officij. p̄ talis mulier satisfaciet illis qb⁹
verisimiliter credit⁹ qd sua reliquisset. vel si ne-
scit⁹ hoc paupibus eroget. dicit eē idem ibid⁹
qd si mulier illa nō haberet vñ recōpensaret et
haberet p̄batōes p̄ quas successores a damno
releuare posset eas adducere deberet. nisi ex
hoc graue malū imineret. intellige tñ qd talis
mulier q̄diu est i mortali nec deponit animū
peccādi nō valet tal p̄nia sibi. ad p̄nias tñ de-
bet admitti. sed ē dicendū ei qd nō est fructuo-
sa sibi quo ad vitam eternam. hec in glo. sup
dictū. c. officij.

De indulgentijs ti. xl.

Qonsequenter osiderandū ē de indulgen-
tijs. Et p̄tio vñz valeant. scdo q̄tū va-
leant. 3o a quo fieri debeāt. q̄rto qua de
causa fieri debeāt. quinto q̄bus valeāt. Primo
igit querit. Vñz indulgentie valeant aliquid
scō. qd sic alias ecclia vniuersalis erraret qd i-
pium esset dicere. valent aut ad remissionē pe-
ne residue post osentōz osessionē et absolutōz
sue sic inuncta sine nō. Et aut hec remissio n̄
simpliciter osdonando sed aliūde soluendo et
quasi op̄nlando scz de thesauro ecclie qui sic
dictū est supra integrat⁹ ex trib⁹ scz ex merito
fidei caritatis toti ecclie et ex merito supero-
gatiōis viroz p̄fectoz et ex abundāti merito
passionis xp̄i qz et si in sacramētis op̄etur non
tñ eius efficaciac in eis includit⁹. sed sua infi-
mitate efficaciac sacroz excedit. Osredicta em̄
merita nō sunt alicui⁹ vel aliquoz determinā-
te sed sūt dūia toti ecclie. Opera em̄ meritoria
que sancti fecerūt ad honozē dei et vtilitatez
ecclie in dūni cōia sunt. Ea aut que sunt dūia
multitudini distribuūt⁹ singulis de multitudi-
ne scdm arbitriū eius qui multitudi p̄st et iō
platus ecclie qui hz clauēs thesauri p̄dicti p̄t
p̄ dei honore et ecclie vtilitate de ip̄o thesau-
ro tribuere qñ videt expedire. vnde sic aliquis
ossequeret remissionē pene si alius p̄ eo satis
fecisset. ita etiā ossequit⁹ si ei satisfact⁹ alteri⁹
p̄ eū qd p̄t distribuāt⁹. Quatuor tñ requirūt⁹ ad
hoc vt indulgentie valeant duo ex pte dantis
scz auctoritas et causa rōnabilis scz ecclie vti-
litat. Et duo ex pte recipientis. vñ p̄inet ad

remotionē cause p̄hibētis scz cū osessione cō-
tritiō. alterz ad colla rōz cause disponētis scz
fidei deuotio cum effectu in forma indulgen-
tie determinato. ¶ Ad hoc nota qd bonū vnius
dūicat⁹ alteri dupli. vno mō p̄ caritatē et sic
etiā sine indulgētia ē aliquis p̄iceps bono-
rū oim que fiūt si sit in caritate. Alio mō p̄ in-
tentōne faciētis et sic p̄ indulgētijs si assit le-
gitima cā p̄t eius intentio qui opatus ē p̄ vti-
litate ecclie ad istū osi nuari et p̄ ossequens ei⁹
opatio satisfactoria ad eum applicari. h̄ tho.
¶ Equit⁹ videre de scdo scz q̄tum valeāt in-
dulgentie. Et circa hoc querūt⁹ pla scz. Vtrum
valeant q̄tum sonant. scō. circa hoc diuersi di-
uersa dixerūt. Nam circa indulgētijs est qua-
tuor osiderare scz internā suscipiētis deuotōz
dati exterioris q̄ritatem. causam q̄ monet dan-
tez et indulgentie certā quantitātē. Quidā ergo
dicūt qd indulgentie valent scdm mensurā de-
uotōnis suscipiētis et scdm qd meruit eas sibi
valere et nō q̄tum sonant. Alij dicūt qd valent
scdm mensurā accessus ad causaz. vñ qñ dant⁹
p̄ fabrica ecclie qui magis subuenit s̄m suaz
facultate plus habet. Alij dicūt indistincte qd
valent tñ q̄tum sonant et tantū valent multū
danti q̄tum parz danti. et tñ de ppe venienti
q̄tum de longz. et videt⁹ prima opi. esse ray-
scda bon. tercia tho. Sed alijs nō placet nec
prima quia tūc etiā sine dato extertori valeret
indulgentie. Nec scda qz tunc essz pot⁹ qdā cō-
mutatiō p̄ indulgentia. Nec tercia qz illd hoi-
bus nō p̄dicat⁹. vnde ecclia eos decipe vide-
ret⁹. q̄rta etiā videt⁹ irrōnabilis. ideo alijs di-
cunt qd valent tñ q̄tum sonant non tñ equali-
ter sed plus vel min⁹ scdz qd hō se disponit ad
eas. maiori vel miozi feruore. labore. dati quā-
titate. vnde qñz duoz equaliter diuitū quoz
vnus dat vñ denariū et ali⁹. x. ille qui min⁹
dat obtinet remissionē pene vni⁹ anni sic ille
qui plus dat. nec p̄pter hoc oportz qd tñ remit-
tat⁹ vni de pena a deo taxata q̄tum ali⁹ qz pe-
nitētia vni⁹ anni in hac vita non tñ valz illi
qui eam facit ex miozi caritatis feruore et re-
missam sic illi qui eam facit ex maiori. et aspe-
ram. Cum aut dicit⁹ in forma indulgētie quel-
bet dantem etiam suā p̄ tali facto remissionēz
habere pene vni⁹ anni. sic intelligendū est qd
habeat remissionē tante pene a deo taxate qñ-
ta remitteret⁹ ei p̄ penitētia vni⁹ anni qd face-
ret in hac vita. Cū ergo illi qui pl⁹ dat ex ma-
iori feruore rñdeat ānus efficacōis p̄nie quā
illi qui min⁹. pl⁹ sibi remittat⁹ de pena a deo
taxata qm ali⁹. et tñ cui libet valet vñ annuz
p̄nie in hac vita. Alijs videt⁹ dicendū qd quo
ad remissionē extēsiōis pene pares sunt ille qd
minus dat et qui pl⁹ dat scdm qd osinet⁹ in for-
ma indulgētie. Sed quo ad remissionē itensio-
nis pene et quo ad disposiciōez sui ad recipien-
dū augmentū gratie impares sunt quia d̄ istis
duob⁹ pl⁹ cōsequit⁹ ille qui pl⁹ dat. nisi in ca-
su in quo datum vni⁹ esset manus p̄ cōpacōne
ad dantem sicut patet in paupcula de qua di-
cit domi⁹. l. xij. q. plus miserat in gazophi-
latum quā oīs a l⁹. hos duos modos ponit

rich. quoz primus etiam approbat a pe. et eci
am videt nisi valde pbabilis. i. v. l. b. etia in
spe. hanc modo videt adberere dicens q qua
do alicui remittit vnus annus de iniuncta pe
nitentia intelligit q tñ min⁹ puniet in purga
torio qñcum min⁹ punitus fuisset si vno anno
pniam in hac vita fecisset. Scdm aut innoc. p
ter hanc indulgentia generalē nō min⁹ tenentis
pniam agere in hac vita. Sed obici⁹ si indul
gentie tñ valerent qñcum sonāt tūc videtur q
hō debeat vacare p his habēdis omib⁹ alijs
opibus dimissis. hē nō est ver⁹ qz licet indul
gentie multū valeat ad remissionē pene. Alia
tū opa satisfactoria sūt magis meritoria respe
ctu pnij essentialis qd est meli⁹ in infinitū di
missione pene tpalis. Obici⁹ itē qz aliqñ
dat indulgentia q q dat auxiliū ad alicui⁹ ec
clesie fabricā erigendā dsequit⁹ terciā ptem re
missionis pctōz. Si 3° indulgentie tñ valent q
tū sonant tūc qui primo dat vnū denariū et 2°
scdm et 3° terciū plenā remissionē dsequit⁹ oim
pctōz qd videt⁹ absurdū. hē hñ aliquos qñ
datur indulgentia indeterminate dantib⁹ ad h^o
auxiliū. tunc intelligit⁹ tale auxiliū qd sit con
ueniēs ei q dat auxiliū. Et scdm qd accedit ad
hoc. scdm hoc plus et min⁹ de indulgentia cō
sequit⁹. Vnde ec aliquis paup dans vnū dena
rium dicit⁹ dsequi indulgentia totā. nō aut di
ues quē nō decet ad op⁹ tam piū ita parz dar
re. sic nō dicere⁹ rex facere auxiliū alicui si da
ret sibi obulū. Et hec ē responsio tho. Alij vō
dicūt q nō sit remissio p tribus denarijs s; p
utilitate dñte hui⁹i dtributōz. qz ecclesia mag
respicit fructū q datū et ita rñdet pe. innoc.
vero dicit et etiā i. v. l. in spe. q qñ indulgen
tia dstitit in datōne tūc p quolibz denario qñ
indulgentia habebit si ples dederit. et h idē
inuit ho. Nec debz hic accēdi dari quātitas s;
magis laudari diuina benignitas. de hac mate
ria scz de valore indulgentiaz ponit bñ. plu
res opi. ex de pe. et re. p aut in glo. iij. Ad
huc nota q in arbitrio dantis indulgentia est
taxare quantum de pena p indulgentiam di
mittat. si tñ inordinate dimittat ita q hoies q
si p nichilo ab opibus reuocent⁹ pnē. peccat
faciens indulgentias tales Nichilomin⁹ tñ qñ
cōsequit⁹ plenā indulgentiam. h tho. vnde nō
debet fieri indulgentie supflue ne dremnant
claves eccleie ex de pe. et re. cū ex eo. et. l. di.
absit. Vtqz vicini eccleie et clīci et p̄biteri
eccleie dsequant⁹ tantaz indulgentiaz quantā
remoti. hē q sic scdm quosdā qz remissio non
pporcionat⁹ labori sed meritis que dispensat⁹
sed q plus laborat de merito plus acqrit. hoc
aut est intelligendū qñ indulgentia dat⁹ indi
stincte. qñz em distinguat⁹ sic papa in generali
bus absolutōib⁹ transeuntib⁹ mare dar. v. an
nos. trāseuntib⁹ vero mōtes tres. alijs vnū. et
hec est opi. tho. Scdm alios vero cū veniens
a remotis sic magis dispositus quo ad merituz
remissionis pene. qz plus laborauit ceteris p
bus plus valet illi indulgentia illa licz omib⁹
valeat qñcum sonat vt dictū ē etiā supra et hec
est opi. pe. Vtqz ille cui iniuncta est pniam. vij

annoꝝ. et postea dsecut⁹ est indulgentia. et
annoꝝ teneat⁹ postea agere pniam illā. hē a
liqui credūt q si pniam sit sibi tota p indulgen
tiam remissa nō erit transgressor si nihil faciat
de ea. s; si nō faciat p pte illa que sibi p in
dulgentiā est remissa. Consulca⁹ tñ ageret si eā
faceret. h re d. licet em de necessitate nō teneat⁹
talīs pniam sibi iniunctā facere qz p hui⁹i in
dulgentiā et si sit indiscreta satisfactio tñ pniam
eneruat⁹. ex de pe. et re. cū ex eo. s. ad hoc. qz
tñ nescit vtz p̄biter iniuriet sibi pniam de
bitā. fatu⁹ est q nō referuat indulgentia ad a
liam vitam. hec host. Vtqz quocūqz qñ
vadit infra tpus indulgentie ad ecciaz ob cui⁹
visitat⁹ indulgentia dat⁹ tocies eā dsequit⁹ hē
hñ aliquos qñ indulgentia ad determinatum tpa
dat⁹ vt cū dicit⁹ quicūqz meret vsqz ad tale tē
pus ad ecciam talē habeat tñ de indulgentia
intelligit⁹ tñ semel s; si aliqua eccia sit pen
nis indulgentia sic in eccia beati pe. ē indulgē
tia. xl. diez. tūc quocūqz alijs vadit tocies
indulgentiā dsequit⁹ et hui⁹i snie est tho. s;
cundū vō innoc. et i. v. l. i. spe. qñ indulgentia
dstitit in visitatōe alicui⁹ eccleie tunc p quali
bet vice qua qñ ad ecclesiam vadit indulgentia
habebit. Quid de generali remissione oim
pctōz quā papa facit eunib⁹ i subsidium ter
re sancte et alias bellū suscipiētib⁹ contra heret
icos et quoslibet alios infideles. vel interen
tib⁹ p se pugnatōes nūqd si statim cruce af
sumpta etiā postq iter arripuerint decesserint
habebūt illā indulgentiam plene ita q in pur
gatorio nullā patiant⁹ penā p peccatis an cō
missis. hē scdm p̄tos q nō hñt totā indulgē
tia illā. valet tñ eis tam nobile ppositū ad au
gmentum caritatis et p dsequens dnticōis et
ita ad remissionē pene. indulgentie em nō itel
ligūt dari p sola voluntate sed p effectu dter
minato in forma indulgentie. Vnde qui hñz
voluntate et effectu indulgentia plene dseq
tur. qui vero tñ habet voluntate ex deuotōe
habet meritū magnū licet nō oimode dsequa
tur effectu hñ boni. et rod. Recurrendū tam
est ad formā indulgentie et ad intentionē dñi
pape. vt scdm ea iudicet⁹ scz vtz p sola susce
ptōne crucis et pposito pficiscendi et p quā
to labore pegrinatōnis assumpte et p quanta
mora in executōne negocij faciēda dsequat⁹
quis indulgentia illā. et est hui⁹i generalis
indulgentiā latissime interpretanda. pferam euz
ex magnitudine fidei et caritatis pcedere vi
deatur q quis assumat hui⁹i pegrinatōem tot
et tantis piculis plenā. hec rod. et ouenit euz
eo tho. in quadā questione de quolibz. Quid
si post assumptōz crucis ante iter arzeptū vñ in
ipō itinere quis mortaliter peccet. nūqd de il
lo peccato tenebit⁹ ad pniam spēalem. hē q
sic. sicut etiam igressus religionē de pctō post
ea cōmissio tenetur ad pniam agendam spēalem
minor tñ penitentiā est vtriqz indicenda. hec
rod. Nota adhuc q catholici qui cruce si
gnati iuuant hereticos exterminare. indul
gentiam et p̄uilegium ad tertiam sanctam eū
niam dsequunt⁹. extra de hereticis excoicam⁹.

Equit' videre de 3° scz a quo valeant indulgentie fieri Et cca h^o queru' pla. scz Vtz epi possint indulgentias facere. h^o ad cuius eundem sciend' q' indulgentie habent effectum scdm p' opa satisfactoria vni' alteri cōputant' non tantum ex vi caritatis sed ex intencōe opāis aliquo modo directa ad eū. Intencō aut' alicui' p' ad aliuz' dirigi tripliciter. s. aut in singulari vt cum quis p' alio d'eterminate satisf' facit. et sic quilibet p' alteri sua bona cōdicare. aut in speciali vt cum quis orat p' cōgregatōne sua et suis familiaribus et benefactorib' et ad hoc etiā ordinat opa sua satisfactoria. Et sic ille qui p'est cōgregatōne potest illa opa cōdicare alij applicando intencōez eoz' qui sunt de sua cōgregatōne ad hunc d'eterminat' aut in generali vt cum quis ordinat opa sua ad bonum cōe in generali et sic qui p'est eccie generaliter p' opa illa cōdicare applicādo suā intencōz ad hunc vel ad illū. Et qz homo est pars cōgregatōis et cōgregatio est p' eccie ideo in intencōne p'iuati boni intencō boi cōmunis includit' et boni totius eccie Et ideo qui p'est eccie p' cōdicare ea que sunt cōgregatōnis et hui' hominis sed nō d'uerit'. Sed nec p'ima cōdicatio nec scda dicit' indulgentia. s. tertia p'pter duo. p'imo quia p' cōdicatōnes illas licet homo absoluat' a reatu pene q'ntum ad deum. nō absoluit' tñ a debito faciendi satisfactoriem iniunctā ad quā est obligat' ex p'cepto eccie. Sed p' tertia homo etiā ab h^o debito absoluit'. Scdo qz in vna p'sona vel in vna cōgregatōne non est sufficientia meritor' vt si bi et omibus alijs valere possint sic est in ecclesia romana p'cipue p'pter meritū xpi. et ideo solus ille qui p'eficitur eccie p' indulgentias facere. totū aut' eccie p'ficiat' solus papa. et ideo ipse solus habet p'ratem plenariā sup' thesaur' dūem de quo fiunt indulgentie. Omnes vō alij epi limitatam. ipse em' solus habz plenitudinē p'rat'is. ex de pe. di. ij. cum ex eo. Alij vō sunt vocati in p'rem sollicitudin' ideo solus ipse habet p'ratem vbiqz generaliter dandi indulgentiam et tantā quantā voluerit. Alij vero nisi scdm eius d'ecisionez. qz vero epi sunt d'oztes pontificalis officij. vnde etiā soli ab eo frēs vocant'. ceteri vero filij. g^o solum eis p'prie facere indulgentias merito est d'ecisum. Epi qui dem d'cedit' a iure facere indulgentias in dyocesis. a'ep'is vero in p'uincijs suis. Non debēt tñ dare indulgentias vltra vñū annū in d'ecretionib' eccliar' vel alijs quibuscūqz casibus siue ab vno siue a pl'ibus fiant. In anniuersario vero d'ecretionis et alijs casibus rōnabilibus nō debēt dare vltra .xl. dies siue ab vno siue a pl'ibus fiant. ex de pe. et re. nro. vbi dicit' de hoc. et. c. cū ex eo. q. vlt. Si tñ epi faciunt d'etra illud mandatū nihilomin' indulgentia tenet et valet cū nō dicatur ibi q' non valeat si secus fiat vt etiā dicit' in glo. sup' dictū. c. cum ex eo. ar. ex de excels. pla. cū ad quozdam. Nunc tamē exp'ssum est q' indulgentia nō valet. li. vj. de pe. et re. indulgentie. S3 nū quid saltem in eo qd dare poterāt tenebit in

dulgentia. h^o jo. an. sup' dictuz' c. dicit' q' sic qz regulariter vtile p' inuile nō viciat'. ex de re. iur. vtile. Alij dicūt q' nō quia qui p'iuilegio abutit' rē. xj. q. ij. p'iuilegiū. s3 dic' q' licz p'dere mereat' non tñ p'dit'. Concedit' etiam a iure legatis dñi pape facere p'petuas indulgentias in p'uitia sua et q' facere p'nt statu: ta p'petua. ex de offi. legati. c. vlt. in tex. et glo. et de pe. et re. nro. i. glo. Sic ergo epi et supra d'uenit de iure dñi facere indulgentias. Alijs aut' p'lat'is inferiorib' nō d'uenit nisi ex speciali d'ecisione. vt habet' in d. c. nro. i. glo. Quid ergo si eidem domui cōcessit' eps. xl. dies. et a' epus alios. xl. dies vna et eadē die legunt' hui' iōi l're in vno et eodem loco. Nunc quid dans eliaz habebit. lxx. dies. Rñd3 hō. q' sic si det p'pter obtentū vtriusqz qz neuter excedit. vt patet in dictis c. Vtz abbates qui collegijs p'sunt possint facere indulgentias. h^o q' non p'prie loquendo vt patet ex p'dictis. et ex de excels. pla. accedētib'. tales em' habēt a'liam autētem respectu bonoz' sui collegij non tamen respectu meriti xpi qd dispensandū cōmisit spon'sis eccie scz epi. iō nō habēt autētem plenā respectu thesauri eccie. et ideo tñ bona sui collegij cōmunicare p'nt. non aut' possunt relaxare. quia nesciunt vtz sup'abundent. Et voco hic large p'ratēz p'ut dicit' sufficientie plenitudinē p' que modū est in epi ad hunc actū non aut' p'ut dicit' plenitudinē. sic em' est in solo papa plenitudo p'rat'is et autētis. hec bon'. Vtz q' indulgentiā r'cipit indulgentiā illā alij dare possit. h^o q' nō licet ei aliq's possit dare alij qd nondū est datū nec d'eterminatū alicui. sic vnam missam quā p' amico mortuo dicit'. tamē si eam p' suis peccatis cecinit v' alij dedit auctoritate sua cōmutare non potest. hinc est q' q' recepit relaxationem p' se non potest eam alij dare. quia et si ecclesia debitum eius apud deum soluit non p'pter hoc ei p'ratem dedit q' ipse p' alio solueret. et si de' dimisit debitū isti non p'pter hoc iste potest dimittere alij qd deo debet. hec bon'. Vtrū aliqui non sacerdotes indulgentias facere possint. h^o potestas faciendi indulgentias cōsequitur iurisdictionez vt dictum est supra. Et quia archidiaconi et alij non p' biteri possunt habere iurisdictionē v' d'ecisam vt legati. vel ordinariam vt electi confirmati. ideo possunt indulgentias facere licz in foro penitentiali non possunt absolvere. qz hoc est ordinis sacerdotalis. hec tho. ar. ex. e. q' aut. et ex de ele. trasmis. host. tamen dicit q' electus in ep'm et cōfirmatus tucius facit si non det indulgentiam maxime si non sit p' biter. Verum epi possint facere indulgentias in aliena dyocesi. h^o q' qz indulgentia siue relaxatio dicit' thesauri cōmunicationem et etiam auctoritates. Epus aut' in aliena dyocesi cōmunicare potest bona sua subditis alienis. bona in quā siue dyo. relaxare vero siue indulgentie non potest nisi subditis suis. vnde relaxatōnes vere sunt relaxationes facte p'p'is subditis si d'ingāt eos p'ficere illud p'pter qd dātur. Alienis vō subditis sunt potius d'icatos

q̄ relaxationes. per quem etiam modum abba
tes priores et mistri cōmūcant bona sui colle
gij. nisi forte hoc fiat ex cōsensu et voluntate
pprii ep̄i. ex de pe. et re. q̄ aut̄ cōsulisti. Et in
fra. cum a nō suo iudice null⁹ ligari valeat l̄
absoluti. illas tantūmō p̄desse arbitramur qui
bus ut p̄sint pprii iudices indulserūt. h̄ bon̄.
Notat aut̄ innoc. sup. c. q̄ aut̄. q̄ pprios iu
dices intelligūt quidā esse pprios ep̄os. q̄ iſe
riores plati indulgētiās facere non p̄nt ut di
ctum ē. Alij vero dicūt q̄ etiā pprii p̄biteri p̄
rochiales cedere possint subditis suis q̄ eis
indulgētiā valeant. q̄ p̄ hoc ip̄i indulgēti
am nō dant sed cedere q̄ indulgētiā dare ab
ep̄is extraneis. p̄sint eis ut sic in absolutōe pe
nitētiā p̄uideāt eis diuersos modos liberandi
a p̄ctō et a penis. Et conuenit cū eo host. in sum
ma will. vero i spe. dicit q̄ tuc⁹ ē q̄ cōsensus
pprii ep̄i p̄cedat r̄missionē ep̄i extranei. Et h̄m
eundē ibidē sufficit etiā cōsensus metropolita
ni sui. ut. e. c. n̄ro. Notat etiā ibidē will. q̄ li
cet ep̄us ex iusta causa indulgētiā statuens i
dyocesi sua cedere possit q̄ indulgētiā illa
p̄sit etiā uenientib⁹ de dyoc. aliens. Non t̄n
potest cedere q̄ indulgētiā ab alijs ep̄is in
eius dyoc. cedere valeant. primū em̄ p̄batur p̄
illud. c. q̄ aut̄ nō aut̄ scdm̄. Et ē rō q̄re p̄t illd̄
et nō istud. q̄ in prima accedētes illuc q̄dam
mō forū eius forūnt. ar. ex d̄ fo. d̄pe. romana
q̄. c. r̄trahentes. et. iij. q. vij. c. j. Nec p̄ hoc sta
tutū indulgētiā numer⁹ excedit. in 2° vō dyo
cesim alienā tanq̄ aduena nō ut indigena igre
dit. iij. q. vij. leges. vnde tales indulgētiā nō
valent. Alias posset ep̄us indirecte centū an
nos sol⁹ et cū plib⁹ simul cedere qd̄ t̄n dire
cte facere p̄hibet. ex. e. cū ex eo. qd̄ esse n̄ de
bet. ar. C. de vsu. eos in fi. et ex de symonia i
tantū. Quid de his q̄ deferūt l̄ras ep̄oz di
uersoz et legūt om̄es in eodem loco asserētes
q̄ talis ep̄us facit talē indulgētiā et talē talē
et sic de alijs. Nūquid dans etiam habebit i
ndulgētiā oim̄ ep̄oz. h̄ patet ex p̄dictis q̄
nō habebit nisi indulgētiā sui ep̄i nisi forte
habeat licentiā a suo ep̄o q̄ tales indulgētiā
ei p̄sint. ex de fo. d̄pe. significasti. hec tho.
Vt̄ ex̄ns in peccato mortali possit indulgen
tias facere. h̄ indulgētiās facere p̄tinet ad
iurisdic̄tōz quā hō p̄ peccatū nō p̄dit. Et ideo i
ndulgētiā eque valent si fiāt ab eo qui ē i pec
cato mortali sicut si fierēt ab hoie sanctissimo
cū nō remittant penā ex vi meritoꝝ suoz sed
ex vi meritoꝝ recōditoz in thesauris ecclie.
Sed obicit q̄ mai⁹ est facere indulgētiās
q̄ recipere. sed ex̄ns in p̄ctō mortali nō recipit
eas. ergo nec facit. h̄ manus ē quo ad p̄ctēz
h̄ min⁹ quo ad ppriā vtilitatez. h̄ tho. Quid
de questozib⁹ q̄ discurretes p̄ ecclias cuz l̄ras
remissionis abusiones p̄dicant cōmessatōibus
et ebrietatib⁹ vacant. h̄ sic habet ex de pe.
et re. cū ex eo. tales nō sunt recipiēdi sine l̄ras
pape vel ep̄i dyoc. nec p̄mittendi sunt dicere
p̄lo nisi qd̄ in l̄ras cōtinet. Nō debēt etiā fe
sta et vacatōes p̄ suis q̄stis faciēdis indicere
nec p̄p̄m ad interesse suis q̄stib⁹ aut exhorta

tōnibus p̄ censurā eccliaſticā cogere. ut habe
tur. e. ti. q̄ intellexim⁹ alex. q̄rti. Item licet d̄
tineat in eoz indulgētiās q̄ ip̄i in eccliaſti
cis locis honeste et caritative recipiant. q̄ si
deles ad eoz exhortatōz debeāt duocari. cle
rici t̄n et rectores eccliaz nō tenent illos in
uita in hospicijs suis recipere vel p̄curare vel cō
uocatōes huiōi facere p̄textu ip̄az. indulgēti
az. que p̄tum ad huiōi duocatōes sunt ip̄o iu
re reuocare. ut dicit. e. ti. sedis. et ē clemētis
quarti. Forma vō quā dicitur talib⁹ indulget
sedes ap̄lica ibidē habet. Et subdit ibi q̄ aut̄
ad q̄rendas elias destinant̄ modestū sint et di
creti. nec i tabernis aut alijs locis incōgruis
hospitent. nec inuites faciāt aut p̄sumptuo
sas expēsas. nec false religiois habitū gessēt.
Et dicit ibi in glo. in tabernis q̄ si tales pub
lice delinquāt i tabernis p̄nt a dyocesano pu
niri licet sint exempti. ex de p̄uul. tuaz.
Equi videre de q̄rto scz p̄ qua cā habeat
fieri relaxatio siue indulgētiā scz vtz p̄
spūali vel corpali auxilio vel subsidio. h̄ sic
in rebus publicis et coitatis hūans thesaur
us reipublice p̄pter duo maxie exterioris
p̄ferri et dūicari scz p̄pter principis gl̄iam et
honore sic faciūt reges curiales et fecit assue
rus. hester. j. Et p̄pter dūitatis vtilitatez ut q̄n
dūitas ledit p̄ferūt stipendia et donatū mili
tibus pugnantibus. Sic etiā thesaur⁹ ecclie ab
his qui h̄nt eum dispēsare debz duplici de cā
solu. p̄ri ad dei gl̄iaz et laudē q̄ p̄cipue fluz
in sanctis eius. sancti vō honorant̄ i d̄structi
one basilicarū. et cōmemoratōe v̄rutū suaz q̄
fit in p̄dicationib⁹ et sermoib⁹. ideo p̄ his oī
bus indulgētiā recte fiūt. Sedo p̄pter dūensem
vtilitatez q̄ scz est defēsiō terre sancte. defensio
fidei et p̄motio studij et filia. Et ideo eō p̄ ta
libus fieri p̄t et debz. Et q̄ hec cōsistunt i acti
bus exteriorib⁹. ideo p̄ actibus exterioribus
maxime fieri debēt indulgētiā. hec bon̄. Sz
obicit q̄ videt̄ ibi esse symonia. cū detur ibi
spūale p̄ tpali. h̄ fl̄m ē. imo mior pena cōmu
tat̄ in miorē et residuū pastor ecclie soluit de
grā. Vt̄ dicendū q̄ nō dat indulgētiā p̄ elia
exteriori cōsideras datū sed fructū scz q̄ ex ra
dice bone volūtatis p̄cedit. vel non datur ei
spūale p̄ tpali sed p̄ spūali q̄ non potest fieri
indulgētiā p̄ tpalib⁹ simpli⁹ sed p̄ tpalibus
ad spūalia ordinatis. Vt̄ indulgētiā fieri
possit etiā p̄ pure spūalib⁹. h̄ q̄ sic et fit q̄n̄z
sicut quicūqz orat p̄ rege francie dant. x. dies
p̄ indulgētiā a papa innoc. iij. Et p̄dicantib⁹
bus crucem datur q̄n̄z eadē indulgētiā que et
accipientib⁹. Vt̄ indulgētiā fieri possit p̄
remissione iniurie. videt̄ q̄ sic. q̄ hec est elia
spūalis que est dignior elia corpali. h̄ q̄ nō
in donatōe em̄ indulgētiā nō cōsiderat nobi
litas opis sed cōsiderat q̄ opus illud sit mere
volūtatis nō necessitatis. sic etiā quid taxabile
sit etiā aliquo mō penale. hec oia cōsiderat qui
indulgētiās p̄stat quoz saltē primū in p̄posi
to deficit. hec bon̄. Vt̄ p̄ ingressu religio
nis indulgētiā dari possit et videt̄ q̄ sic cū b̄
sit p̄fectius et deo grati⁹ q̄ accipe crucez. h̄

sicut indulgentie dari non debent indignis. ita etiam dari non debent nisi indigentibus. viri autem religiosi qui statum aggrediuntur perfectioris potius debent alijs spiritualia bona quam aliunde mendicant. unde hic maxime verum est illud quod dicitur act. xx. beatus est dare quam accipere. in temporalibus autem non est verum nisi quando datus dat de proprio labore. et recipiens recipit ex proprio. hec bonum.

Equitius videre de quibus scilicet quibus indulgentie valent. Et circa hoc querunt plura scilicet verum valeant exnibus in mortali peccato. scilicet quod non quod valent determinate ad remissionem pene que nulli potest dimitti nisi cui iam dimissa est culpa. Et ideo in omnibus indulgentijs dicitur vere dicitur et confessio. si autem fieret condonatio hoc modo. facio te precipue merito totius ecclesie l. vnius congregatio vel vnius persone specialis valeat posse ad merendum aliquid ei quod est in peccato mortali. Si tamen aliquis talis faciat illud quod dicitur in forma indulgentie prudenter facit quia bona facta in mortali peccato peccatorem aliquo modo disponunt ad penitentiam de congruo et mediante illa ad susceptionem remissionis peccatorum per misericordiam dei. h. i. bo.

Verum indulgentie valeant religiosi. scilicet quod sic omnibus enim valent dum sunt in caritate et huiusmodi ea que per indulgentias indicuntur. non enim religio si sunt minus adiuuabiles meritis aliorum quam seculares. Et licet non habeant proprium nec per voluntate possint exire claustrum ad visitanda loca sancta. superius tamen potest eis dare licentiam dari aliquid et visitandi loca sancta. Nota tamen quod propter indulgentias dissolui non debet obseruancia regularis. quia religiosi magis merentur religione seruando quo ad premium vite eterne quam indulgentias exquirendo licet minus quo ad dimissionem pene quod est minus bonum. Nec itaque per indulgentias dimittuntur pene iniuncte in capitulo. quia ibi agit quasi foris iudiciale magis quam penale. unde non sacerdotes quam capitulum tenent sed absolutum a pena iniuncta vel debita per peccato in foro penali. hec tho. Adhuc et nota quod secundum bonum. ex illo capitulo. ex de pe. et re. quod articulo colligitur quod qui penam iniungit si sibi videtur imponit et dedit ut eam per huiusmodi remissiones in toto redimat vel in parte. quod si fecerit ut dicitur ibi remissiones ille valent ad relaxationem iniuncte penae. si vero hoc non dixerit non valent ad relaxationem penae iniuncte quo ad ecclesiam. valent tamen quo ad deum ad minorem peccati penam sicut alia bona. huiusmodi finis fuit alanus. hec bonum. hoc idem valeat host. et wilhelmus. durandi. e. ti. in re. 2. pot. Vnde quibus possit indulgentia dari ei quod non facit illud per quo indulgentia datur. scilicet quod non quod non ex parte conditione non consequitur illud quod sub conditione datur. Nec obstat quod ei qui non potest operari voluntas per facto reputatur quia hoc intelligitur quo ad premium essentiali non quo ad aliquam penam accidentaliam cuiusmodi modi est dimissio pene vel aliquid simile. valet etiam eis tam nobile per positum ad augmentum caritatis et per consequens conditionis et ita ad remissionem pene. hec tho.

Vnde vnius per alio possit indulgentiam accipere scilicet opus proprium potest quis applicare per intentionem cuiuslibet voluerit. Et ideo potest per quo

cunq; vult satisficere. sed indulgentia non potest applicari alicui nisi a intentione dantis indulgentiam ideo cum ipse applicet ad faciem vel dantem hoc vel illud ille qui hoc facit non potest ad alium hanc intentionem transferre. Si tamen fieret indulgentia sic ille qui facit vel per quo fieret hoc. totam indulgentiam habeat tunc valeret ei per quo fieret. Nec tamen ille qui faceret hoc opus daret alteri indulgentiam. sed potius daret indulgentiam sub tali forma. hec tho. Vnde indulgentia potest facienti. scilicet vincens dicit cui est consentit wilhelmus. i. spe. quod non quantumcumque faciat illud per quo indulgentia datur. C. ne quis in causa sua. l. j. C. de soluc. inquisitio. Derrus vero in. iij. dicit quod plures non potest principaliter indulgentiam sibi dare. sed indulgentia data alijs ipse etiam sub eadem forma potest dari. et conuenit cum petro tho. Vnde valere possit exnibus in purgatorio. scilicet sic ex predictis habetur relaxatio sine indulgentie collo duo dicit scilicet thesauri ecclesie conuentione. et cum hoc quando iudicialiter absoluitur sic etiam expresse colligitur. ex de pe. et re. quod articulo dicitur. quia igitur thesaurus ecclesie sic est in summi pontificis potestate. et illi qui sunt in purgatorio ratione caritatis sunt perdonei recipere beneficia spiritualia. ideo papa potest eis communicare bona ecclesie quantum aut ad autem iudicialiter cum ipi iam extiterint foris ecclesie et iudicialiter videtur per eis fieri non possit absolutio nisi per modum de peccatis. et ita proprie loquendo non fit eis relaxatio. hec bonum. Nec obstat quod ecclesia soluit et ligat post mortem. ex de sen. ex. a nobis scilicet do. quod ibi fit absolutio ad consolationem viuorum. Et absolutio mortuorum. i. antequam moreretur absolutus fuisse per contritionem monstratur. ligatio vero sine condemnatione fit ad confusionem viuorum. i. ligatus siue condemnatus dum viueret fuisse monstratur sed in veritate quo ad ipsos nihil operatur. ar. xij. q. ij. in presentia seculo. et. xv. di. qualis. Vnde ibi fit absolutio tamen quo ad vinculum et iudicium ecclesie militantis. i. declaratorum quando antequam declaratorum cum sit mortuus post excommunicationem nisi daret eum fuisse absolutum non est per eo orandum nec etiam ducendum cum desideres. absolutio ergo ecclesie talem post mortem non quo ad effectum sed declarat quod non obstante vinculo excommunicationis omnes per tali libere orent. vel condemnat mortuum. i. declarat quod per eo non est orandum. quod tamen iudicium non semper est certum. sed sepe fallit et fallit. ut dicitur ex de sen. ex. a nobis. ij. Nec mortuos sed tamen viuos stringit qui subsunt ecclesie militanti. hec host. Si tamen large dicatur relaxatio cuiuslibet auxiliij impensio et bonorum ecclesie communicatio sic potest eis fieri relaxatio. sed hoc non tenet modum iudicij sed potius suffragij. Preterea relaxatio etiam proprie dicta dicit ulterius aliquam commutationem in penam aliquam voluntarie et deuote assumptam. Et hoc patet in omnibus indulgentijs. hoc autem esse non potest quo ad eos qui sunt in purgatorio. quia sunt extra statum illud in quo possit eis persuaderi voluntaria et ducta aliquid cuius pene assumptio. hec bonum. Vnde exnibus in purgatorio non possunt indulgentie directe. tamen possunt eis perdesse in quantum exnibus in hac vita

per eis faciunt quod dicitur in forma. quicumque
fecerit hoc vel illud pro se vel pro aliquo in pur-
gatorio exente datus tot dies indulgentie. Et
sic adhuc non profunt eis nisi pro modo suffragij
non pro modo auctoris quam plenus habeat super eos
Et ad hoc est ut sic valeant eis coopari forma in-
dulgentie predicta quod alias non posset homo fru-
ctum sue indulgentie in alium transferre quia
non est eius applicare ad aliquam intentionem
ecclesie pro qua concitantur merita ecclesie ex quibus
valent indulgentie. hec rich. et concordat cum
eo pe. tho. rap. et inno. ex. e. q. aut. Si si pa-
pa potest eos qui sunt in purgatorio absolue-
re saltem pro modo suffragij. quare ergo non absol-
uit eos omnes solo verbo cum talibus sit maxime
operandum. Et si deus pro seipsum sic miseretur ut
semper velit timeri iusticiam multo fortius simi-
liter dei minister facere debet. Unde dispen-
satio honoris ecclesie discretet et cum modera-
mine est facienda Et nisi ita fiat deus non acce-
pat. et bona spiritualia non possunt dissipari
nec contra dei acceptationem distribui. licet bona te-
poralia non tamen possint dispensari sed etiam de
facto dissipari quibus ius diuinum dicitur esse ali-
ter faciendum. hec bon. et dicitur cum eo tho.
Si quis autem contendant papam habere iudiciariam
potestatem super eos qui sunt in purgatorio non
est multum improbe resistendum dum tamen hoc ra-
tio dicitur vel auctas manifesta. quidquid enim
loquantur disputantes vel etiam predicantes hoc
est sana fide tenendum quod dominus contulit vicario suo
plenitudinem potestatis et tantam utique potestatem
quanta dari debebat puro homini. et hoc ad es-
sentialitatem corporis sui scilicet ecclesie. Unde super
hoc non iudicare sed deo gratias plenas de-
bemus agere. hec bon.

De unctione extrema ti. xli.

Consequenter considerandum est de sacro ex-
treme unctionis. Et primo de eius signi-
ficatione et unitate. secundo de eius institutione
tercio de materia. quarto de forma. quinto de effi-
cacia et necessitate. sexto de ministro. septimo
de eo cui offerri debet et in qua parte. octavo de
iteratione. **Circa primum queritur. pl. scilicet v. r. r.**
extrema unctio sit sacramentum. Et sic quia
pertingit ad curationem morbi peccati. ut patet
iac. v. que est effectus principaliter intentus
in administratione sacramentorum. **Quid est signum**
et quid res. Et signum tamen est unctio exterior.
res tantum est venialis peccati curatio ut post-
ea dicitur. Res vero et signum est deuotio vel
deuotionis in anima excitatio seu spiritualis alacritas
mentis que est quedam spiritualis unctio. **Verum**
sit unum sacramentum. Et sic a perfectio-
ne unius finis ut habitum est supra ubi agit de
sacramentis in domini. **Quid fiet si presbiter in-
ungens deficiat post primam unctionem.** Et ali-
us presbiter ei succedat quod unctiones que restant
faciat et non reincipiet. quod unctio in eadem parte
iterata tamen valz ac si bis consecraret eadem hostiam
quod nullo modo est faciendum. et etiam quelibet un-
ctio specialem formam habet sic aspicienti ordina-
rium patet. Conueniunt tamen generaliter in remissio-
ne peccati. Nec tamen ministro plenas tollit unita-

tem sacramenti huius quia instrumentaliter tantum
operantur sicut nec mutatio malleorum tollit uni-
tatem operationis fabri.

Equit. videre de secundo scilicet de institutione huius
sacramenti. Circa quod nota illud quod dictum est
supra de institutione sacrorum in domini. Et secundo operi ubi
secundo positam posset dici quod hoc sacramentum fuit a christo
institutum scilicet quod discipuli eius ab ipso missi ad pre-
dicandum oleo ungebant infirmos et curabant
nec dubium est quin facerent hoc ad mandatum
eius. Enit enim a spiritu sancto inspiratum. a ceteris a-
postolorum inueniuntur et a iacobo presulgarum ja. v.

Equit. videre de tercio scilicet de materia huius
sacramenti. Est autem materia huius sacramenti
oleum oliue ab episcopo consecratum ut dicit magister sen-
tentiarum. li. di. xlii. Materia enim sacramenti correspon-
deri debet eius effectui principali. effectus autem
principalis huius sacramenti est peccatorum venialium
curatio immediate introducere nisi sit aliud quod ob-
stat ad supereminente sanitatem vite eterne. Ad
cuius ingressum sufficit conscientia pura. Et quod oleum
multum valet ad curandum plures et maxime ole-
um de oliuis in quo perfectius inueniuntur proprie-
tates olei quam in alio oleo. Ideo materia huius sacra-
menti est oleum de oliuis. Secundo quod balsamum
representat bonam famam. Ideo oleum est mixtum cum
balsamo ad signandum quod ad ingrediendum vite
eterne sanitatem non sufficeret sine fama spiritualis
conscientie et merito qui pro oleum designat. ex d. sacra-
mentum. c. i. Ad signandum vero illius sanita-
tis supereminente debet esse consecratum pro sacerdotis
et supereminente dignitatis scilicet pro episcopo.

Equit. videre de quarto scilicet de forma huius
sacramenti. Circa quod sciendum quod duplex inuenitur
forma huius sacri. una exprimit actum et intentionem
ministri et hec est pro modo indicatum. et habet in
aliquibus ecclesiis non tamen in romana que semper vitat
ea que potest esse occasio deuiandi. est et illa for-
ma talis. ungo hos oculos oleo sanctificato in no-
mie patris. et filii. et spiritus sancti. Sed huiusmodi forma non est de ne-
cessitate sed tamen de congruitate. Nec est proprie for-
ma huius sacri sed est quedam dispositio ad formam
in partem intentionis ministri dirigitur ad actum illum
in verba illa. Est autem alia forma que exprimit ora-
tionem. Et quod oratio est pro modo deprecatiuum. Ideo ta-
lis forma est deprecatiua et est ista. pro istam sanctam
unctionem et piissimam suam misericordiam indulget
at tibi dominus quidquid pro visum peccasti etc. Et tan-
gunt ibi tria scilicet sacramentum illud. cum dicitur pro
istam sanctam unctionem. et illud quod operatur in hoc
sacro scilicet dei misericordia. et effectus principalis scilicet re-
missio peccatorum. Et hec forma habet in omni-
bus ecclesiis et est de necessitate huius sacramenti
quod patet ex romane ecclesie usu que tamen verbis depre-
catiuis vult in collatione ecclesie huius sacramenti
tamen etiam ex verbis iacobi qui in presulgarum
institutionis huius sacramenti totam eius efficaciam
attribuit orationi. Et quod ibi non exprimitur verbum
determinatum sed tamen oratio fidei. id non oportet
quod sit uniformitas in verbo orationis sed tamen in sen-
su. hec bon. Unde predicta forma et si non sit scri-
pta expressis. posuit tamen eam beatus iacobus
implicitate sue et plura alia que non sunt explicita

An sit sacramentum

De significatione et res

An sit unum sacramentum

scripta in scriptura sacra. Dicunt tñ aliqui qñ
sint aliq̄e ecclesie v̄tētes forma idicativa pie
credēdū est q̄ mod⁹ expr̄imēdi p̄ modū impa
tinū determinate v̄l indicatū nō sit de necessi
tate hui⁹ sacramēti. hec rich. ¶ Bz q̄re forma
hui⁹ sacramēti expr̄imēti p̄ modū orōis
q̄ forme aliorū sacramētorū. ¶ Principalis rō
istū est institucō. Institucōis vō rō p̄t dici fu
isse agruitas ex p̄te modi curādi qui est p̄ de
uocōnez et eleuacōz aie ad spiritualia ad quā
p̄cipue per oracōnem excitat.

De prima
Equit̄ videre de q̄nto. s. d. efficacia et ne
cessitate hui⁹ sacri. Et circa h̄o queruntur
plura scz ad qd̄ ē hoc sacm̄ p̄cipaliter ordia
tur. ¶ Est ordinatū p̄cipaliter cōtra mor
bū p̄cti. et hoc patet ex eo qd̄ dicit̄ in institu
cōne ei⁹. iac. v. si in peccatis sit dimittētur ei
et hoc etiā t̄git̄ in glo. Et cū nō sit cōtra ori
ginale nec mortale restat q̄ sit cōtra p̄ctm̄ veni
ale et h̄o tenet cōis opi. et ē opi. bon. et rich.

¶ Bz nota q̄ de p̄ctō veniali d̄ngit loq̄ dupl̄
citer. aut p̄t q̄s est in statu vie. aut p̄t est i
egressū. primo mō morb⁹ venialis est quasi in
sepabilis et qd̄ā necessitate iterabil. ac p̄ h̄o
quodāmo incurabilis. Et iō nō debuit contra
ipsum aliq̄ medicina specialiter et p̄cipaliter
ter ordinari. p̄mo quodāmo omnia sacramēta va
lēt ad ei⁹ curacōez s̄m pl⁹ et min⁹. Secūdo mō
p̄t curari sine iteracōe. Et sic cū aie possint tra
here secū talia cremabilia q̄ retraherēt a glo
ria. instituit diuina misericordia remediū quo
aia curari possz q̄ntū ad remissōz culpe et eē
paris pene et hoc est sacramētū v̄ctōis extre
me. ¶ Mod⁹ aut̄ curādi veniale p̄ctm̄ in sacra
m̄to corūdet mō infirmitatis. veniale aut̄ pec
catū s̄uat aiam deprimēdo deorsum vt nō ten
dat in deū p̄ deuocōz et amorē p̄ eo q̄ est ibi
cōuersio inordinata ad bonū cōmutabile et p̄
eo q̄ est minor amor dei sicut dicit̄ aug⁹. li. d.
fel. Et ideo cū curacō directe fiat p̄ cōtrariuz
p̄id curat̄ qd̄ aiam aggrauatā sursuz p̄ deuos
cōne eleuat. Et qm̄ corp⁹ qd̄ corrūpit̄ aggra
uat aiam cū illud sacramētū sit ad eleuādā aia
mā p̄ deuocōne in qua recipit̄ vigorē quēdaz
a que s̄ est delectō venialiu si sint in aia et p̄
dequēis rep̄sio molestiaz corpaliū si expēd̄
ipi aie hic ē q̄ illd̄ sacramētū p̄cipaliter est
ad curacōne et alleuacōz infirmitatis spūal
s. p̄cti venialis Et p̄ accidēs est ad curacōz et
alleuacōz infirmitatis corpalis qd̄ammō rō
boādo aiaz que regit̄ corp⁹. hec bon. ¶ Hūc at̄
effectū secundariū causat semp̄ et respectū eu
iuslibz infirmitatis illd̄ sacramētū si digne sus
cipiat̄ qñ expēd̄ effectui p̄cipali s̄m rich.

¶ Sed obicit̄ qz ad remissōz venialiu sufficiē
sola p̄nia interior quaz habere p̄nt infirmi. s̄o
supfluit remediū hui⁹ sacramēti. ¶ H̄c sicut p̄ sac
mentū p̄nie ex vi sacramēti format̄ attricō p̄i
us informis. sic ex vi hui⁹ sacramēti d̄ozratur
mens ad habēdā p̄niam sufficiēte delēdi ve
nialia que qñqz an̄ hui⁹ sacramēti suscepōz ē
tā debilis v̄nō sufficiat plene remittere ea.
p̄ hui⁹ etiā sacramēti suscepōz pa pene p̄ v̄i
alib⁹ d̄bite remittit̄ si digne suscipiat̄. h̄ rich.

¶ Per quā v̄tutem habet hoc sacramētū sanas
re corp̄ orale infirmitatem. ¶ Vbi sciend⁹ q̄ se
cūdan⁹ effect⁹ hui⁹ sacramēti nō est cuiuslibz
infirmitatis corp̄al amocō. etiā si hoc expedi
ret effectui p̄cipali. s̄ alleuacō quā dupli
citer causat. v̄nō mō supnaturaliter. alio mō
mediāte ope nature in q̄ntū. s. alacritas mēt̄
interior naturaliter p̄ quādā redūdāciā opera
tur ad corp̄is meliorem disposicōnem v̄l ma
le disposicōis ei⁹ mitigacōz. h̄ rich. ¶ Bz cum
ibi sint plures v̄ctōnes in q̄ v̄ctōne d̄sistit
effect⁹ ei⁹. ¶ H̄c q̄ qñ sunt actōs multe ad v̄nū
effectū ordinate v̄tima est formal̄ respectū
omniū p̄cedētiū et agit in v̄tute eaz. et ideo
in v̄tima v̄ctōne infūdīt̄ gracia q̄ p̄bet effe
ctū sacramēti. h̄ tho. ¶ **Utrum hoc sacramētū sit**
necessariū ad salutē. ¶ Cum non det̄ vt dictū
est contra defect⁹ q̄bus spūalis vita tollitur
scz cōtra originale et mortale. sed cōtra dese
ctus quibz homo infirmatur. puta contra ve
niale l̄ cōtra reliquias penitēcie. Sicut tñ di
cit̄. iij. sen. di. xxiij. si sacm̄ illd̄ ex cōtēptu
vel negligēcia omittat̄ piculosum est. h̄o tñ
expone copulatiue n̄ disunctiue. n̄ ei quelibz
negligēcia damnabilis est. sed illa que ex cō
temptu p̄ced̄ vel cōtemptū inducit. v̄nde id̄
est de hoc sacra m̄to et eucharistia. h̄ bon.

¶ Equit̄ videre de sexto. s. d. mistro hui⁹
sacra m̄ti. Circa qd̄ sciend⁹ q̄ d̄ferre h̄o sac
m̄entū d̄uenit solis p̄sbiteris. v̄n dicit̄ iac. v.
inducat̄ p̄sbiteros et orent sup eum. et di. xco.
p̄sbiteros illd̄. Ratio hui⁹ est. qz cum hui⁹ sa
cra m̄ti materia sit oleū cōsecratum. non debet
administrari nec contingi nisi ab eo qui manus
habet d̄secratas et talis est p̄sbiter. et ideo nō
extendit̄ se ad om̄s. nec etiā ad solos ep̄os. qz
cum hoc sit sacramētum p̄clitāciū qui nō p̄nt
adire p̄relatos sed magis ecōuerso oporteret
multos decedere sine hoc sacramento si a solis
ep̄iscopis dari deberet. ideo disposuit spūsan
ctus q̄ daret̄ a p̄sbiteris etiam inferioribus
potest etiam infirmus inungi a p̄sbitero p̄sen
te v̄no clerico vel etiā a p̄sbitero solo. ex d̄ n̄.
sig. quesuit. qd̄ intelligit̄ bern. ibid̄ i nccitate

¶ Equit̄ videre de. vij. s. cui d̄ferri debz h̄
sacra m̄entū et in qua parte. ¶ H̄c q̄ effect⁹
p̄cipalis hui⁹ sacramēti est venialiu remis
sio non quecūqz sed plena et p̄fecta de p̄oxi
mo introducens ad incorruptibile sanitatem
vite eterne quo remissio de lege cōi sanis non
potest d̄uenire. Et ideo hoc sacramētum nul
li dari debet sano nec etiā infirmo nisi sic gra
uato q̄ probabile sit sibi mortem imminere de
p̄oximo. quia tamen defect⁹ nature ex senio
quasi quedam infirmitas est. ideo etiam seni
bus ex solo defectu nature cōstitutis in per
iculo mortis hoc sacramētum conferri debet
hec rich. ¶ **Utrum hoc sacramētum d̄ferri de**
beat furiosis et amenabus. ¶ Ad effectū hu
ius sacramēti recipiēduz plurimū valet deu
cio suscipientis et personale meritum cōferē
cium et generale meritū totius ecclesie quod
patet ex hoc q̄ forma hui⁹ sacramēti habet̄
p̄ modum d̄p̄cacōis. et ideo dari nō debz

illis q̄ n̄ p̄nt recognoscere et cū deuocōe reci-
pere et p̄cipue furiosis et amētib⁹ q̄ possent a-
liquā iruenerētia p̄ aliquā imūdiā sacro fa-
cere nisi lucida interualla haberēt i q̄b⁹ illō
recognoscere et tūc eis offerri possz. h̄ tho-
m̄ sco. autē offerri nō debz amētib⁹ nisi p̄su-
mat̄ p̄ uolūtate p̄cedētez exp̄ssaz eos illō vel-
le. **¶** **¶** offerri debeat oib⁹ infirmis. h̄ q̄
nō debz offerri nisi infirmis nō habētib⁹ ob-
staculū impediens sacramti effectū. et habē-
tib⁹ reuerentiā et deuocōne ad sacram entuz
et h̄ntib⁹ v̄l habere potētib⁹ de cōi lege pec-
catū veniale. Et q̄ i nō penitētib⁹ est obstacu-
lū oīra effectū sacri. Et pseueranter furiosis
nō est deuocō nec reuerētia ad sacramtū. Et in
puulis nō est veniale pctm̄ nec etiā deuocō a-
ctualis. ideo h̄ sacramtū offerri nō debz i-
penitētib⁹. xv. di. illud. Nec etiā pseueran-
ter furiosis. Nec puulis. liquet ḡ ex p̄dictis
q̄ hoc sacramtū debz dari solis infirmis rōe
v̄tētib⁹ et i articulo mortis existētib⁹. q̄ tria
tangit iac. statū infirmitatis cū dicit infirma-
piculū cū dicit q̄s discretie. s. icurabiliter ita
q̄ deficit deus nature et auxiliū medicine. di-
screcōz rōis cū dicit inducat p̄. et itez si i pec-
catis sic re. et. h̄ em̄ tria sunt tm̄ adultoz v̄tē-
tium rōn̄ e s̄ e d̄ oīra glo. sup̄ illō iac. vlti. in-
firmat̄ q̄s r̄. infirmat̄ inq̄t quis in vobis men-
te et corpe sez v̄l fide h̄m̄ hec em̄ videt̄ q̄ de-
beat dari etiā infirmis sp̄ualiter h̄ q̄ ibi v̄l
tenet̄ disūctiue. nec corpis infirmitas exclu-
dit̄ h̄ p̄suppoitur. h̄ bon̄. **¶** Que pres inungū-
tur h̄ in nobis sunt eadē principia agēdi et
peccandi. qz peccatū d̄sistit in actu. principia
autē agēdi in nobis sūt tria. primū est dirigēs
s. vis cognitiua. scdm̄ est impans. s. vis apper-
titiua. terciū est exequēs. s. vis motiua. cis at̄
nostra cognicō catuz h̄z a sensu. Et qz vbi est
in nobis prima origo pcti ibi d̄z mungi. ideo
inungunt̄ q̄nqz loca sensuū. s. oculi p̄pter visū
aures p̄pter auditū. nares p̄pter odoratū. os
rōe ligue p̄pter gustū. et etiā p̄pter loq̄lā. h̄m̄
sco. i h̄ em̄ duo d̄gruit lingua vt di. scdo d̄ aia
h̄āz p̄pter tactū q̄ maxie vigz i pulpis digito-
rum. p̄pter appetitiuā v̄o inungunt̄ a quibusdā
renes siue libi p̄pter generatiuā. pedes aures
p̄pter motiua q̄ sunt ei⁹ principali⁹ instr̄m̄. Et
qz principiu primū est vis cognitiua. ideo illa
v̄ctō ab omib⁹ obseruat̄ q̄i de necessitate q̄
fit ad q̄nqz sensus. Alie v̄o due nō obseruant̄
ab omib⁹ qz appetitiua et motiua sunt sicut se-
cūdaria principia. **¶** **¶** offerri mutilatū s̄nt inun-
gēdi h̄ q̄ sic q̄nto p̄pinq̄ p̄t fieri ad pres
illas in quib⁹ v̄ctō fieri debz qz licz n̄ habe-
ant membra. h̄nt tam̄ potētiā aie que mēbris
illis debet̄ saltez in radice et interi⁹ peccare
possūt p̄ ea q̄ p̄tinet ad pres illas licz n̄ exteri-
us. Et licz etiā nūq̄ peccauerint p̄ actum il-
loz mēbrozum. peccare tñ poterunt p̄ concu-
piscētiā operandi per ea.

¶ Equit̄ videre d̄ octauo. s. iteracōne hui⁹
sacmēti. Et circa h̄ sciendū q̄ h̄ sacramē-
tū respicit n̄ tm̄ infirmātem h̄ etiā infirmitatē
statū. quia nō debet dari nisi infirmis qui secū-

dū humanā estimacōz mortū p̄pinq̄are viden-
tur. Sūt at̄ quedā infirmitates q̄ non sunt diu-
turne. v̄n si in eis dat̄ hoc sacmētū tūc cū h̄o
p̄uenit ad illū statū q̄ sit in piculo mortis nō
recedit a statu illo nisi infirmitate curata. et
ita nō debz itez mungi. Sed si reciduet erit
infirmitas alia et tūc poterit itez mungi. qz
d̄z v̄o infirmitates sunt diurne vt ethica.
p̄drosos. et h̄m̄oi. et in talib⁹ nō debz fieri
inunēdō nisi q̄n vident̄ ad piculū mortis m-
ducere. Et si h̄o illū articulū enadat eadē infir-
mitate durate et itez ad sil em̄ statū p̄ illā in-
firmitatē reducat̄. Itēz p̄t mungi. qz quasi ē
alius status infirmitatis. licet nō sit infirmi-
tas alia simpliciter. et i p̄dictis d̄cordat̄ doc.
Et sic est finis huius libri quinti.

¶ Incipiūt tituli libri sexti.

- ¶ De clericatu et censura. j.**
- ¶ De sacramento ordinis. ij.**
- ¶ Quis p̄t ordinare. iij.**
- ¶ De collacōne ordinum. iij.**
- ¶ De seruicio ordinandi. v.**
- ¶ De innocētia ordinandi. vj.**
- ¶ De monogamia. vij.**
- ¶ De sobrietate. viij.**
- ¶ De prudentia. ix.**
- ¶ De pudicitia. x.**
- ¶ De ornatu. xi.**
- ¶ De hospitalitate. xij.**
- ¶ De doctrina. xij.**
- ¶ De modestia. xiiij.**
- ¶ q̄ ordināndus nō debet esse litigiosus. nō cupi-
dus domui sue bñ p̄positus. xv.**
- ¶ q̄ debet esse nō neophitus. xvj.**
- ¶ q̄ nō debet esse solēn̄ et penitens. xvij.**
- ¶ De curialib⁹. xvij.**
- ¶ De obligatis ad iacōcinia. xix.**
- ¶ De seruis non ordinādis. xx.**
- ¶ De corpe viciatis. xxj.**
- ¶ De filiis p̄biterozum. xxij.**
- ¶ De adulto differēte baptisari vsqz ad egricu-
dinem. xxij.**
- ¶ De pegrinis et ignotis. xxiiij.**
- ¶ De etate ordinandi. xxv.**
- ¶ De impedimento sexus. xxvj.**
- ¶ De impedimento infamie. xxvij.**
- ¶ De ecclesijs edificandis et vniendia. xxviij.**
- ¶ De d̄secōne eccie et altariū et cimiterij. xxix.**
- ¶ De emūitate et alioz panēciū ad eccias. xxx.**
- ¶ De sepelcūis. xxxj.**